

STORTINGET

Dokument 15:11

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1501–1650

4. – 24. mai 2018

Innhold

Spørsmål

1501.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. Norsk Helsenet HFs innleie av tidligere visedministrerende direktør som konsulent, besvart av helseministeren.....	11
1502.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. diabetes type 1, besvart av helseminister.....	12
1503.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. opphold i Norge fra Afghanistan, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	13
1504.	Fra stortingsrepresentant Erlend Larsen, vedr. inkludering av veteraner i instruksen for Ombudsmannsnemnda, besvart av forsvarsministeren	14
1505.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. evalueringen av konkurranseutsettingen av de sammenslåtte arbeidsmarkedstiltakene, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	14
1506.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. sikkerhetsplasser for å avlaste Ila, besvart av helseministeren.....	15
1507.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. vold i skolen, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	17
1508.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. drift og vedlikehold på Østfoldbanen, besvart av samferdselsministeren.....	18
1509.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. palmeolje, besvart av klima- og miljøministeren	19
1510.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. palmeolje, besvart av klima- og miljøministeren	20
1511.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. fastlegenes inntekt, besvart av helseministeren.....	22
1512.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. sykehjemsplasser, besvart av eldre- og folkehelseministeren.....	23
1513.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. Brånåsen søppeldeponi, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	24
1514.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. operasjonssentralen i Ski, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	24
1515.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. passutstedelse, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	25
1516.	Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. funksjonshemmedes organisasjoner, besvart av barne- og likestillingsministeren	26
1517.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. drift av ambulansedyene i nord, besvart av helseministeren	27
1518.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. Norges tilknytning til EUs tredje energimarkedspakke, besvart av olje- og energiministeren	27
1519.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. deltidsansatte ved Sørlandet sykehus, besvart av helseministeren.....	28
1520.	Fra stortingsrepresentant Tore Storehaug, vedr. norsk oljeverksemd der elektrifisering ikkje ser ut til å vere omtala, besvart av olje- og energiministeren.....	30
1521.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. mangelen på sykepleiere, besvart av helseministeren.....	31
1522.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. unge fiskere, besvart av fiskeriministeren.....	32
1523.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. den store interessen i fiskerinæringen for å søke om utviklingskonsesjoner, besvart av fiskeriministeren.....	34
1524.	Fra stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen, vedr. fast fjordforbindelse mellom Moss og Horten, besvart av samferdselsministeren	34
1525.	Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. vilkår for rett til uførepensjon etter Lov om Statens pensjonskasse § 27, fjerde ledd, besvart av arbeids- og sosialministeren	35
1526.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. antall flybevegelser på Evenes, besvart av forsvarsministeren	36

1527.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. utvidet HMS-ansvar i konsern og franchisevirksomhet, besvart av arbeids- og sosialministeren	37
1528.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. Norske Skog Saugbrugs, besvart av klima- og miljøministeren	38
1529.	Fra stortingsrepresentant Arve Sigmundstad, vedr. biobrenselanlegg, besvart av klima- og miljøministeren	39
1530.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. forurensning av kobber fra oppdrettsanlegg, besvart av klima- og miljøministeren	40
1531.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. EUs forsøksdyrdirektiv, besvart av landbruks- og matministeren	40
1532.	Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. utredning av ulike modeller for et studium i klinisk medisin, samarbeid mellom Stavanger Universitetssykehus, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren....	41
1533.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. prisene for tannregulering, besvart av helseministeren	42
1534.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. tollforskriften, besvart av finansministeren	42
1535.	Fra stortingsrepresentant Åsmund Aukrust, vedr. Vest-Sahara, besvart av utenriksministeren..	43
1536.	Fra stortingsrepresentant Gisle Meininger Saudland, vedr. direktøren for Sørlandet sykehus HF, besvart av helseministeren	44
1537.	Fra stortingsrepresentant Eigil Knutsen, vedr. renhold, besvart av arbeids- og sosialministeren	45
1538.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø, vedr. Fosen tingrett, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	46
1539.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. søppelplukking, besvart av samferdselsministeren	46
1540.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. kutt i Forsvarets musikk, besvart av forsvarsministeren	47
1541.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. luftambulansen, besvart av helseministeren	48
1542.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. Værnesregionen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	49
1543.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. tvangsinnleggelse, besvart av helseministeren	49
1544.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. leppefiske, besvart av fiskeriministeren	50
1545.	Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. konseptvalgutredningen, besvart av samferdselsministeren	51
1546.	Fra stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen, vedr. satsing på Groruddalen, besvart av statsministeren	52
1547.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. internasjonal forskning, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren	53
1548.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. storfebesetninger., besvart av landbruks- og matministeren	54
1549.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. psykiske lidelser for fanger, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	54
1550.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. tilfluktsrom i Hedmark, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	56
1551.	Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. ståltoll, besvart av utenriksministeren	56
1552.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø, vedr. E39, besvart av samferdselsministeren	57
1553.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. hormonbehandling av transpersoner, besvart av helseministeren	58
1554.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. den reelle svekkelsen av fagforeningsfradraget, besvart av finansministeren	59
1555.	Fra stortingsrepresentant Åsmund Aukrust, vedr. palmeolje i offentlig innkjøp, besvart av klima- og miljøministeren	61

1556.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. EU-forslaget "Ecodesign Working Plan 2016-2019" sine konsekvenser for norsk arrangementsindustri, besvart av olje- og energiministeren	61
1557.	Fra stortingsrepresentant Nina Sandberg, vedr. den kraftige økningen i visumavgiften for internasjonale studenter i statsbudsjettet for 2018, besvart av statsministeren.....	62
1558.	Fra stortingsrepresentant Nina Sandberg, vedr. å styrke IKT-kompetansen i Norge, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren.....	63
1559.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. interpellasjoner om psykisk sjuke i norske fengsel, besvart av helseministeren	64
1560.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. antallet tannbehandlinger nordmenn har foretatt i utlandet, besvart av helseministeren	65
1561.	Fra stortingsrepresentant Eirik Faret Sakariassen, vedr. en faglig forsvarlig helsetjeneste ved sykehuset i Stavanger, besvart av helseministeren.....	66
1562.	Fra stortingsrepresentant Eirik Faret Sakariassen, vedr. lærerutdanning, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	67
1563.	Fra stortingsrepresentant Siv Mossleth, vedr. Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, besvart av klima- og miljøministeren.....	69
1564.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. skeive barn, ungdom og familier, besvart av barne- og likestillingsministeren	70
1565.	Fra stortingsrepresentant Tore Storehaug, vedr. statlege arbeidsplassar, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	72
1566.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. bruk av baser, besvart av forsvarsministeren	73
1567.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. leveringskapasitet strøm, besvart av olje- og energiministeren	74
1568.	Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. investeringstilskudd, besvart av helseministeren.....	75
1569.	Fra stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum, vedr. Babcock, besvart av helseministeren	75
1570.	Fra stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum, vedr. statlege arbeidsplasser, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	76
1571.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. helseturisme på tannhelsefeltet, besvart av helseministeren.....	79
1572.	Fra stortingsrepresentant Arne Nævra, vedr. vedlikeholdsutgifter på tunneler, besvart av samferdselsministeren.....	79
1573.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. pass- og ID-prosjektet, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	80
1574.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. erfaringstal for bruttokostnadene per ferje, besvart av samferdselsministeren	81
1575.	Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. jernbane, besvart av samferdselsministeren.....	81
1576.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. arbeidet mot vold og overgrep, besvart av barne- og likestillingsministeren	82
1577.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. mulighetsstudie for å se på ulike tilknytningsformer for universitets- og høyskolesektoren, besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren	83
1578.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. forvaltning av jerv, besvart av klima- og miljøministeren	84
1579.	Fra stortingsrepresentant Olemic Thommessen, vedr. introduksjonsprogrammet, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	85
1580.	Fra stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson, vedr. akuttberedskap ved Volda sykehus, besvart av helseministeren.....	86
1581.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. Eurovision Song Contest i Jerusalem, besvart av kulturministeren	87

1582.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. lensmannskontor, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	88
1583.	Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. tiltak foreslått i Dok 8:140 S (2017-2018), besvart av helseministeren.....	88
1584.	Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. ofre for menneskehandel, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	89
1585.	Fra stortingsrepresentant Tone Merete Sønsterud, vedr. arealnormkrav i statlig bygg, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	90
1586.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. overføring av midler fra riksveiprosjekter til vedlikehold av fylkesveier, besvart av samferdselsministeren.....	91
1587.	Fra stortingsrepresentant Kjell-Børge Freiberg, vedr. namsmannen og utleggsforretninger, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	92
1588.	Fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen, vedr. anleggene i Gamlebyen i Fredrikstad, besvart av forsvarsministeren	93
1589.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. omorganisering av kriminalomsorgen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	94
1590.	Fra stortingsrepresentant Marianne Haukland, vedr. oppfølging Helse Nord, besvart av helseministeren.....	94
1591.	Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. fellesgodefinansiering, besvart av næringsministeren.....	96
1592.	Fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen, vedr. Finnmarkssykehuset, besvart av helseministeren.....	97
1593.	Fra stortingsrepresentant Vetle Wang Soleim, vedr. miljøvektingen i anbudet på kystruten Bergen-Kirkenes, besvart av samferdselsministeren	98
1594.	Fra stortingsrepresentant Vetle Wang Soleim, vedr. statens bidrag i kollektivprosjekter, besvart av samferdselsministeren	98
1595.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. Østmarka-undersøkelser, besvart av klima- og miljøministeren.....	99
1596.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. eiga skatteordning for utenlandske arbeidstakarar, besvart av finansministeren	100
1597.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. utviklingen med økende forskjeller i helse, besvart av eldre- og folkehelseministeren	101
1598.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. seriøsitetsregister i byggenæringen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	103
1599.	Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. franchiser, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	103
1600.	Fra stortingsrepresentant Ingalill Olsen, vedr. tradisjonelt fiske i Loppa marine verneområde, besvart av klima- og miljøministeren.....	104
1601.	Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. unntak for fortrinnsretten for havnearbeidere i havneområder med "eksklusiv råderett", besvart av arbeids- og sosialministeren.....	105
1602.	Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. Aremark og Marker kommuner, besvart av landbruks- og matministeren	106
1603.	Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. innføring av et eierskapsregister, besvart av finansministeren.....	108
1604.	Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. investeringstilskuddet til nybygg og rehabilitering av sykehjemsplasser, besvart av eldre- og folkehelseministeren.....	108
1605.	Fra stortingsrepresentant Steinar Reiten, vedr. kraftfôr, soya, besvart av landbruks- og matministeren	109
1606.	Fra stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal, vedr. organisasjonsmodell i Skatteetaten, besvart av finansministeren.....	110
1607.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. aktivitetsutviklingen i tiltak, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	111

1608.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. passutstedelse, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	112
1609.	Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. økonomien ved Sjukehuset Innlandet, besvart av helseministeren.....	122
1610.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. evalueringen av bioteknologimeldingen, besvart av helseministeren.....	123
1611.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. rapporten om langsiktig kapasitets- og kompetansebehov i politiet, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	123
1612.	Fra stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl, vedr. passutstedelser, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	124
1613.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. plast, besvart av klima- og miljøministeren.....	133
1614.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. samisk i ny læreplan, besvart av kunnskaps- og integreringsministeren	133
1615.	Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. flomsikring, besvart av olje- og energiministeren	135
1616.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. luftambulansetjenesten, besvart av helseministeren.....	135
1617.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. tilskudd til bil, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	136
1618.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. utskrivningsklare pasienter, besvart av helseministeren.....	137
1619.	Fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland, vedr. InterCity, besvart av samferdselsministeren.....	139
1620.	Fra stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold, vedr. fleksibel kontantstøtte, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	140
1621.	Fra stortingsrepresentant Marianne Haukland, vedr. hvor mye det vil koste å gi alle fedre selvstendig opptjeningsrett til foreldrepermisjon, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	141
1622.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. ev. menneskerettighetsbrudd begått av norskrentre syriske styrker, besvart av forsvarsministeren.....	142
1623.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Polarledanleggene og Nyhamna expansion, besvart av olje- og energiministeren	143
1624.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. lønnsomheten til Aasta Hansteen, besvart av olje- og energiministeren	143
1625.	Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. norskprodusert militært materiell ikke blir brukt av den israelske hæren, besvart av utenriksministeren.....	144
1626.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. flybevegelser på Evenes, besvart av forsvarsministeren	145
1627.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. asylavtalen, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	146
1628.	Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. valgfrihet i behandling, besvart av helseministeren.....	147
1629.	Fra stortingsrepresentant Svein Roald Hansen, vedr. salutteringen i Gamlebyen, besvart av forsvarsministeren	149
1630.	Fra stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen, vedr. nye tiltak for fastlegeordningen, besvart av helseministeren.....	149
1631.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. psykisk helse, besvart av helseministeren.....	151
1632.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. fengslet på Ulvnesøy, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	152
1633.	Fra stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal, vedr. mobildekning i Trollstigen, besvart av samferdselsministeren.....	153
1634.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. tiltak for å minske ledigheten, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	154

1635.	Fra stortingsrepresentant Cecilie Myrseth, vedr. lasterom kystflåten, besvart av fiskeriministeren.....	154
1636.	Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. Kompanier fri scenekunst, besvart av kulturministeren.....	155
1637.	Fra stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik, vedr. provenyanslag for sukkeravgiften, besvart av finansministeren.....	156
1638.	Fra stortingsrepresentant Tore Storehaug, vedr. Solbakken asylmottak i Florø, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	158
1639.	Fra stortingsrepresentant Ingalill Olsen, vedr. skip med bekvemmelighetsflagg i norske farvann, besvart av næringsministeren.....	159
1640.	Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. Søve gruver på Ulefos, besvart av næringsministeren.....	160
1641.	Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. utleggsforretning, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	161
1642.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Kalfarhuset oppfølgingssenter, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren.....	161
1643.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. egenberedskap, besvart av justis-, beredskaps- og innvandringsministeren	162
1644.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. St. Olavs sykehus i Trondheim, besvart av helseministeren.....	163
1645.	Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. karbonfangst og –lagring, besvart av olje- og energiministeren	164
1646.	Fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes, vedr. vasskraftutbygging i Tolga, besvart av olje- og energiministeren.....	165
1647.	Fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund, vedr. F35-flyene, besvart av forsvarsministeren	166
1648.	Fra stortingsrepresentant Sandra Borch, vedr. beredskapen i nord, besvart av forsvarsministeren	167
1649.	Fra stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan, vedr. statlig plan for E39 Lyngdal Vest - Ålgård, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	167
1650.	Fra stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen, vedr. ørnebestanden på steder hvor ørn gjør stor skade på rein, besvart av klima- og miljøministeren	168

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1501 - 1650) for sesjonen 2017-2018.**

Partibetegnelse:

A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti

Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne
R Rødt

Andersen, Karin (SV)	1503, 1609
Arnstad, Marit (Sp)	1541, 1542, 1608
Aukrust, Åsmund (A)	1535, 1555
Bekkevold, Geir Jørgen (KrF)	1620
Bjørddal, Fredric Holen (A)	1633
Bjørnebekk-Waagen, Elise (A)	1576, 1597, 1630
Bollestad, Olaug V. (KrF)	1532
Borch, Sandra (Sp)	1539, 1540, 1613, 1648
Botten, Else-May (A)	1578, 1586
Christoffersen, Lise (A)	1516, 1525, 1601
Fagerås, Mona (SV)	1507, 1591
Freiberg, Kjell-Børge (FrP)	1587
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	1531
Gjelsvik, Sigbjørn (Sp)	1513, 1514, 1534, 1567, 1595, 1596, 1637
Grande, Arild (A)	1527, 1554, 1598, 1599
Grung, Ruth (A)	1522, 1523, 1589, 1642
Grøvan, Hans Fredrik (KrF)	1649
Haltbrekken, Lars (SV)	1510, 1530, 1623, 1624, 1644, 1645
Hansen, Svein Roald (A)	1588, 1629
Haukland, Marianne (H)	1590, 1621
Henriksen, Kari (A)	1544, 1543, 1607, 1634
Hoksrud, Bård (FrP)	1628
Iversen, Geir Adelsten (Sp)	1592, 1650
Jacobsen, Siv Henriette (A)	1521, 1524
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	1509, 1603
Kjerkol, Ingvild (A)	1502, 1506
Klinge, Jenny (Sp)	1515, 1573, 1574, 1643
Knutsen, Eigil (A)	1537
Larsen, Erlend (H)	1504
Leirstein, Ulf (FrP)	1641
Leirtrø, Kirsti (A)	1538, 1552
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	1617
Lyngedal, Åsunn (A)	1606
Lysbakken, Audun (SV)	1622, 1632
Lønseth, Mari Holm (H)	1568
Mehl, Emilie Enger (Sp)	1549, 1550, 1611, 1612
Moflag, Tuva (A)	1512, 1604
Mossleth, Siv (Sp)	1563
Moxnes, Bjørnar (R)	1505, 1577, 1625
Myhrvold, Ole André (Sp)	1518, 1528, 1602
Myrli, Sverre (A)	1545

Myrseth, Cecilie (A)	1635
Mørland, Tellef Inge (A)	1519, 1533, 1618, 1619
Nordlund, Willfred (Sp)	1526, 1566, 1626, 1627, 1647
Nævra, Arne (SV)	1508, 1572
Olsen, Ingalill (A)	1600, 1639
Pollestad, Geir (Sp)	1551
Reiten, Steinar (KrF)	1605
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	1584
Sakariassen, Eirik Faret (SV)	1561, 1562
Sandberg, Nina (A)	1557, 1558
Saudland, Gisle Meininger (FrP)	1536
Sigmundstad, Arve (A)	1529
Soleim, Vetle Wang (H)	1593, 1594
Stensland, Sveinung (H)	1610, 1631
Stokkebo, Aleksander (H)	1582, 1583
Stoknes, Per Espen (MDG)	1556, 1646
Stordalen, Morten (FrP)	1575
Storehaug, Tore (KrF)	1520, 1565, 1638
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	1547, 1548, 1614, 1615
Staalesen, Siri Gåsemyr (A)	1546
Sønsterud, Tone Merete (A)	1585
Thommessen, Olemic (H)	1579
Toppe, Kjersti (Sp)	1501, 1559, 1560, 1571, 1616
Vedum, Trygve Slagsvold (Sp)	1569, 1570
Wilkinson, Nicholas (SV)	1511, 1517, 1553, 1580
Øvstegård, Freddy André (SV)	1564, 1581, 1636
Aasland, Terje (A)	1640

STORTINGET

Dokument 15:11

(2017–2018)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1501

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Mener helseministeren at Norsk Helsenett HFs innleie av tidligere viseadministrerende direktør som konsulent er akseptabelt og om ikke, hva vil Helseministeren gjøre for å stanse slik praksis?»

BEGRUNNELSE:

I følge oppslag i Dagens Medisin 02.05.2018 er den tidligere topplederen med ansvar for IKT i Helse Sør- Øst som måtte gå fra jobben etter IKT-skandalen 2017, og rett etter ble viseadministrerende direktør i det statlige foretaket Norsk Helsenett SF, nå gått rett over i ny jobb for konsulentselskapet Bearingpoint.

Norsk Helsenett HF har leid sin tidligere viseadministrerende direktør inn for å videreføre oppgaver han hadde hos dem. Norsk Helsenett HF skal i følge artikkelen ha brukt 1,158.530 på konsulentselskapet så langt og 140.180 skal ha gått til tidligere viseadministrerende direktør.

Spørsmålsstilleren mener det er stilt betimelige spørsmål ved den tidligere direktørens overgang fra Helse Sør- Øst til Norsk Helsenett HF, gitt at han da måtte gå grunnet IKT-skandalen i Helse Sør Øst som han hadde ansvaret for og som har kostet helseforetaket flere hundre millioner. Det er også stilt betimelige spørsmål ved hans lønn på 1,7 millioner som han fikk med seg over i jobben i Norsk Helsenett HF, i følge artikkelen i Dagens Medisin.

Spørsmålsstilleren mener at det offentlige ikke skal legge til rette for lukrative karrierer i det private næringslivet ved å leie inn konsulenter til å gjennomføre oppgaver de skal ha egne ansatte til å løse.

Dette blir ekstra ille i dette tilfellet hvor de leier inn sin tidligere direktør til å utføre oppgaver han tidligere gjorde som deres ansatt.

Svar:

Norsk Helsenett SF har informert departementet om at de i august 2017 startet et strategiarbeid, dels fordi gjeldende strategi ikke reflekterte de endringene selskapet nylig hadde vært gjennom (eksempelvis opprettelse av et Tjenestesenter for den sentrale helseforvaltningen), og dels for å vurdere og besvare de endringene helsesektoren i stort pekte i retning av.

Strategiarbeidet ble ifølge Norsk Helsenett SF delt inn i tre delprosjekt. De to første ble gjennomført høsten 2017 ved bruk av egne interne ressurser. Disse handlet om hvor Norsk Helsenett SF står i forhold til gjeldende strategi, hva som er styrker, svakheter, muligheter og trusler (SWOT-analyse), samt en vurdering av hvor sektoren beveger seg. I tillegg gjennomførte statsforetaket en trend- og utviklingsanalyse.

Når det gjelder det tredje delprosjektet, en scenariorbasert vurdering av ulike mulige utviklingsretninger, vurderte Norsk Helsenett SF at de hadde behov for ekstern bistand til dette. Planen var at prosjektet skulle gjennomføres våren 2018.

Med utgangspunkt i en rammeavtale som Sykehusinnkjøp HF hadde inngått, og som også omfatter Norsk Helsenett SF, gjennomførte Norsk Helsenett SF en minikonkurranse hvor de fikk svar fra åtte firma/leverandører. Dette var:

- A2
- Bearingpoint
- Devoteam
- Experis
- EY
- KPMG
- PwC
- Sopra Steria

Etter en første vurdering av kriteriene pris og kvalitet (tilbudt personell, annen og tilsvarende erfaring og tilbudt kapasitet), gikk Norsk Helsenett SF videre med følgende tre leverandører:

- Bearingpoint
- EY
- PwC

Norsk Helsenett SF gjennomførte et grundig intervju med alle de tre leverandørene, og valgte å inngå kontrakt med Bearingpoint. I vurderingen av kvalitet var det ikke

signifikante forskjeller mellom de tre leverandørene, men Bearingpoint leverte det klart rimeligste tilbudet.

Norsk Helsenett SF signerte kontrakten med Bearingpoint 20. desember 2017, og startet arbeidet med tredje delprosjektet i januar 2018 (en scenariobasert vurdering av ulike mulige utviklingsretninger). Tidligere viseadministrerende direktør i Norsk Helsenett SF deltok ikke i prosessen knyttet til minikonkurransen eller evalueringen av de ulike tilbudene.

Tidligere viseadministrerende direktør sa opp sin stilling i Norsk Helsenett SF 22. februar i år og startet i Bearingpoint 1. mars i år. Da Bearingpoint skulle vurdere hvilke konsulenter som var best egnet for oppdraget til Norsk Helsenett SF, så falt valget på den tidligere viseadministrerende direktøren i Norsk Helsenett SF. Vurderingen var at han hadde god kunnskap om det pågående arbeidet med strategiprosessen, og at han hadde viktig kunnskap både om helsesektoren og dette selskapet.

Fra 1. mars i år har den tidligere viseadministrerende direktøren i Norsk Helsenett SF arbeidet med det aktuelle delprosjektet. Arbeidet er nå i slutfasen og vil gradvis fases ut og avsluttes før sommeren.

SPØRSMÅL NR. 1502

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 15. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvorfor får ikke barn i Norge tilgang til nødvendige hjelpemidler for å nå nasjonale målsettinger om å forebygge skader ved diabetes type 1?»

BEGRUNNELSE:

Utstyr som gir kontinuerlig glukosemåling (CGM) som glukosemåleren Freestyle Libre, er ennå ikke på refusjon i Norge. Sverige, Danmark, Finland og mange europeiske land bruker nå denne sensoren. Sist ut er USA og Japan. Det betyr at norske barn med diabetes type 1 står dårligere rustet til å forebygge senskader som følge av deres sykdom.

Det er viktig å få dette utstyret til egenbehandling av diabetes på refusjon i Norge for å nå målene i regjeringens diabetesplan. Det er utført metodevurdering. Helse- og omsorgskomiteen fikk klare signaler fra fagfolk ved UOS barneavdeling på Ullevål, der de jobber med å senke gjennomsnittlig glukosenivå hos norske barn til snittnivået

i Sverige, hvor alle barn får utstyr til kontinuerlig glukosemåling (CGM).

Svar:

Jeg viser til mitt svar på spørsmål nr. 1276 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan vedrørende glukosemåleren FreeStyle Libre.

Som beskrevet i mitt svar er det de regionale helseforetakene som har ansvar for å gjennomføre offentlige anskaffelser av bl.a. medisinsk utstyr som skal finansieres i spesialisthelsetjenesten. Dette gjelder også FreeStyle Libre.

De regionale helseforetakene behandlet saken om FreeStyle Libre 14. mai i Beslutningsforum for Nye metoder. I beslutningen fremgår det at Freestyle Libre kan innføres til behandling og oppfølging av barn - fram til fylte 18 år som er spesialisthelsetjenesten sitt ansvar - med diabetes type 1 og andre typer diabetes.

Det presiseres i beslutningen at dette må gjøres i tråd med forhandlingene som er gjennomført med lev-

erandøren Abbott Norge, og at innføringen forutsetter at spesialisthelsetjenesten ikke tar i bruk skylagringssmuligheten som er tilknyttet målemetoden. For å ivareta informasjonssikkerheten skal det lages informasjonsmaterieell for involvert helsepersonell som følger opp barna, og til foreldre og barn som får tilbud om Freestyle Libre,

slik at man ivaretar personvern og sikrer at skylagring ikke nyttes.

Jeg er glad for at de regionale helseforetakene nå har tatt en beslutning om anskaffelse av FreeStyle Libre. Dette vil gjøre hverdagen for barn med diabetes og deres familier enklere.

SPØRSMÅL NR. 1503

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 9. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«UNE har besluttet at ei jente på 12 år ikke får opphold i Norge fra Afghanistan, selv om hun har fått medhold i alle rettsinstanser om at vedtaket var ugyldig. Vedtaket har en ny begrunnelse: Afghanistan er blitt tryggere på tross av at fagrapporter sier det motsatte.

Kan statstråden dokumentere at Afghanistan er tryggere, og er det i tråd med god sedvane at myndighetene ikke retter seg etter domstolenes avgjørelser?»

BEGRUNNELSE:

UNE kom i dag med sin avgjørelse i Farida-saken. Her kommer det fram at Farida og familien ikke får komme tilbake til Norge. Utlendingsnemnda (UNE) begrunner avgjørelsen som følger: «Det sto ingenting i dommen fra Høyesterett om at familien nå skulle få komme til Norge. Høyesterett kom til at UNE-vedtaket hadde noen mangler, men det gikk på metoden, ikke på resultatet. Nå har vi behandlet saken på nytt og rettet opp disse manglene,» sier nemndleder Johan Berg i UNE til Dagbladet 4. mai 2018.

Praksisen til UNE gjør at det ikke vil være noen vits for en person å ta en sak til retten, fordi uavhengig om du får medhold vil myndighetene finne en annen begrunnelse for vedtaket. Det vil derfor ikke være mulig for en som ikke har penger å utfordre myndighetenes tolkning siden risikoen for flere prosesser uavhengig av resultat vil være så høy. Domstolene ikke har mulighet til å ta stilling til mer enn det konkrete vedtaket, og det vil derfor være nødvendig med uavhengige rettsprosesser.

Svar:

Det er Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) som behandler enkeltsaker etter utlending-

sloven og som, sammen med utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon – Landinfo, har kunnskap om sikkerhetssituasjonen i de land det kommer asylsøkere fra. Landinfo bruker svært mange og ulike kilder i sitt arbeid, og de drar også på informasjonsinnhentingsreiser til ulike land. I tillegg til informasjon fra Landinfo kan UDI og UNE bygge på informasjon fra f.eks. FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), European Asylum Support Office (EASO) og United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA). De følger også med på hva media og andre organisasjoner rapporterer. For informasjon om situasjonen i Afghanistan og UDI og UNEs vurdering av denne viser jeg til UDI, UNE og Landinfos nettsider.

UDI og UNE vurderer situasjonen i de enkelte områdene i Afghanistan nøye, og de vurderer fortløpende om det er behov for endringer i praksis. Det er ikke uvanlig at ulike aktører har ulike syn på sikkerhetssituasjonen i et land, en region eller et distrikt – eller konsekvenser av en gitt sikkerhetssituasjon. En interesseorganisasjon kan derfor vurdere forholdene i Afghanistan og de asylrettslige konsekvensene av forholdene der annerledes enn norske myndigheter. Jeg har full tillit til den jobben utlendingsmyndighetene gjør.

Når det gjelder spørsmålet om myndighetenes forhold til rettsavgjørelser, viser UNE i den konkrete saken til at Høyesterett ikke har konkludert med at den aktuelle familien har behov for beskyttelse eller krav på asyl i Norge. Domstolene har imidlertid slått fast at UNEs opprinnelige vedtak var ugyldig fordi det ikke var vurdert om det forelå en «vesentlig og stabil endring» i sikkerhetssituasjonen på søkerens hjemsted. UNE har nå vurdert saken på nytt og framholder at de i tråd med premissene i Høyesteretts dom 23. mars 2018, også har vurdert om det forelå en «vesentlig og stabil endring» i sikkerhetssituasjonen på søkerens hjemsted.

SPØRSMÅL NR. 1504**Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Erlend Larsen****Besvart 14. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan forsvarsministeren ta initiativ til at instruksen for Ombudsmannsnemnda inkluderer veteranene?»

BEGRUNNELSE:

Blant mange veteraner fra internasjonale operasjoner er det etterlyst en egen ombudsmann. Mange veteraner opplever beklageligvis å komme til kort innenfor det offentlige Norge når de får problemer relatert til tjenesten etter at de har kommet tilbake til Norge.

Ombudsmannsnemnda for Forsvaret bør etter mitt syn ha ombudsansvaret også for veteraner som har gjort tjeneste i utlandet på vegne av Norge.

For å presisere at dagens ombudsordning gjelder for alt personell i Forsvaret, før - under og etter tjeneste, og at Ombudsmannen også skal ivareta veteranene, bør dette presiseres i instruks og beskrivelse for Ombudsmannsnemnda.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 4. mai 2018 med spørsmål fra stortings-representant Erlend Larsen

om forsvarsministeren kan ta initiativ til at instruksen for Ombudsmannsnemnda inkluderer veteranene.

Tjeneste i internasjonale operasjoner kan innebære betydelige utfordringer og stor risiko. Noen betaler også den høyeste prisen – med sitt eget liv. Personellet som reiser ut gjør det på vegne av oss alle. For dette fortjener de vår respekt, anerkjennelse og ivaretagelse.

Veteranarbeidet er en prioritert sak for regjeringen. Det vises til Stortingsmelding nr. 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran» Om ivaretagelse av personellet før, under og etter deltakelse i utenlandsoperasjoner», samt handlingsplanen «I tjeneste for Norge» fra 2011. Regjeringen la frem oppfølgingsplanen med samme navn i 2014, og har besluttet å videreføre denne i ytterligere to år, ut 2019. Jeg vil også understreke at regjeringen vil gi fylkesmannen en rolle på veteranområdet. Blant annet i oppfølgingen av kommunale og interkommunale veteranplaner.

Systematisk innsats har bidratt til at veteraner i dag opplever mer anerkjennelse og bedre oppfølging enn tidligere. Vi er likevel ikke i mål. Jeg har derfor i brev til Stortingets president av 20. mars 2018 fremmet forslag om at instruksen for Ombudsmannsnemnda for Forsvaret endres slik at Forsvarets veteraner etter tjeneste i internasjonale operasjoner også eksplisitt omfattes.

SPØRSMÅL NR. 1505**Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 8. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Når og på hvilken måte vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med evalueringen av konkurranseutsettingen av de sammenslåtte arbeidsmarkedstiltakene Avklaring og Oppfølging, og vil regjeringen i sitt fremlegg utelukkende legge til grunn Proba Samfunnsanalyses rapporter om dette sakskomplekset?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til anmodningsvedtak 317 (Prop. 1 S (2017 – 2018), Innst. 15 S (2017-2018) hvor stortingsflertallet åpner for endringer i dagens anbudspraksis.

Linn Herning og Johan Martin Leikvoll i (2017) Milliarder – ikke mennesker, en historie om velferdsprofitører på attføringsområdet, dokumenterer hvordan anbudsutsettingen av attføringstjenester har gitt færre leverandører, mindre mangfold og mindre valgfrihet for så vel Nav som arbeidssøkerne. Ingen nye ideelle leverandører har kommet til. Rapporten som er utgitt av LO-forbundet

Forbundet for Ledelse og Teknikk (FLT), slår derimot fast at noen få kommersielle leverandører har vunnet store deler av «markedet». Noen av disse har eierskap i utenlandske skatteparadis. Selskapet Din Utvikling AS, som har vunnet kontrakter for en treårsperiode på over en halv milliard kroner, har også drevet ulovlig i henhold til arbeidslovgivingen. Dette er også slått fast i en rapport fra advokatfirmaet Wiersholm AS.

Et viktig spørsmål er om flere personer med nedsatt arbeidsevne er kommet i lønnet arbeid som følge av anbudsutsettingen av arbeidsmarkedstiltak, eller om tiltakene nå først og fremst rettes mot dem som i utgangspunktet står nærmest arbeidsmarkedet og som kanskje hadde funnet seg jobb på egen hånd. Internasjonal forskning på kommersialisering av utføringstjenester viser at det er stor fare for slik fløteskumming. At det er Nav som bestiller tjenestene lokalt gjør ikke dette problemet mindre siden etaten er under press fra overordnet arbeidsmarkedsmyndighet om å få flest mulig i jobb, men uten at det skilles tydelig mellom målgruppene.

Hele utføringfeltet fått flere i jobb det siste året; også de tiltak som ikke er anbudsutsatt. Dette skyldes først og

fremst konjunkturer i hele feltet og ikke anbudene i seg selv.

Svar:

I anmodningsvedtak 317 ber Stortinget regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med resultatet av evalueringen av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor med tanke på brukervirkning og oppnådde resultater og foreslå eventuelle endringer i anbudspraksis for bedre måloppnåelse. Regjeringen vil omtale hvordan anmodningsvedtaket følges opp i forslag til statsbudsjett for 2019 (Prop. 1 S). Et viktig grunnlag her vil være departementets gjennomgang av Probas evaluering. Sluttrapport fra evalueringen vil bli offentliggjort om kort tid. I den grad Probas evaluering ikke gir tilstrekkelig svar på viktige problemstillinger, vurderes andre relevante kilder, bl.a. statistikk og annen informasjon fra Arbeids- og velferdsetaten. Det kan også være aktuelt å vurdere enkelte spørsmål nærmere i nye undersøkelser.

SPØRSMÅL NR. 1506

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 23. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Er dette en mulighet statsråden ser som en løsning for raskt å kunne komme opp med flere sikkerhetsplasser for å avlaste Ila, samt bidra til å løse en nasjonal utfordring?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til NRK Brennpunkt 18.04.18, Dagsnytt 18 og kronikk av helseminister Høie og justisminister Wara «Fengslet - men ikke forlatt» på NRK Ytring 19.04.18.

Psykiater Randi Rosenqvist oppfordrer helseministeren og justisministeren til samarbeid om bedre helsetjenester for mennesker med alvorlig psykisk lidelse og atferd som er særlig farlig for seg selv og andre.

Statsrådene formidler at de blant annet vil styrke helsetilbudet til innsatte på Ila gjennom midler til forprosjektering av regional sikkerhetsavdeling på Ila. Helseminister Høie viser også til planer for bygging av regional sikkerhetsavdeling på Ila i sitt innlegg hos Dagsnytt 18.

Rosenqvist uttaler i samme program, at det vil ta for lang tid å vente på ny sikkerhetsavdeling ved OUS.

St. Olavs hospital planlegger nybygg ved Psykisk Helsevern avdeling Brøset og har egenkapital for finansiering av et bygg som er dimensjonert for den samme virksomheten som driftes i eksisterende bygningsmasse. I anbudet som er lyst ut kan entreprenørene også leverer skisse for et mulig tilbygg, som skal gjøre det mulig for St. Olavs hospital raskt å tilpasse seg økt eller endret tjenestebehov på fagområdet. Bygningsmassen kan således raskt utvides med et tilbygg for åtte ordinære sikkerhetsplasser, seks særlig tilpassede plasser og/eller to til seks plasser for særlig høy sikkerhet i hht. psykisk helsevernlovens § 4A, dersom avdelingen utpekes i hht. PHL § 4A-2.

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å understreke at alle innsatte i norske fengsler har de samme pasientrettighetene som befolkningen for øvrig. Ansvar for å tilby innsatte helse- og omsorgstjenester ligger hos vertskommunen for det

enkelte fengsel. Vertskommunene/vertsfylkene for fengslene får øremerkede midler for å yte henholdsvis helse- og omsorgstjenester og tannhelsetjenester til innsatte. I 2018 ble det i alt bevilget 172,418 mill. kroner over kap. 762 post 61 til dette formålet. Bevilgningen er styrket med 15 mill. kroner de to siste årene. I tillegg har den helseregionen der det enkelte fengsel geografisk er plassert, sørge for ansvaret for å tilby innsatte spesialisthelsetjenester innen somatikk, psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). For å styrke dette tilbudet har jeg i oppdragsdokumentet for 2018 gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å iverksette tiltak for å øke tilgjengeligheten til psykisk helsevern for innsatte i fengsler.

Vi vet blant annet gjennom "Cramer-rapporten" at mange innsatte har psykiske lidelser og ofte også rusproblemer. På grunnlag av rapporten fikk Kriminalomsorgsdirektoratet og Helsedirektoratet i oppdrag å vurdere forslag til hvordan denne rapporten kunne følges opp. Her ble det blant annet foreslått å etablere egen områdefunksjon for spesialisthelsetjenester til innsatte med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer. Nasjonalt kompetansenettverk for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri (SIFER) har vurdert en slik områdefunksjon nærmere og kom tidligere i år med en rapport om hvordan dette kan følges opp. Helsedirektoratet har nylig oversendt Helse- og omsorgsdepartementet sin vurdering av anbefalingene fra SIFER.

Når det gjelder innsatte på Ila fengsel og forvaringsanstalt er det Bærum kommune, i kraft av å være vertskommune, som har ansvaret for å tilby innsatte helse- og omsorgstjenester. I 2018 vil Bærum kommune motta 7,7 mill. kroner, 400 000 kroner mer enn i 2017, for å ivareta sitt ansvar på dette området. I tillegg til helsetjenestetilbudet fra Bærum kommune, opplyser Helse Sør-Øst RHF at det ved Vestre Viken HF v/Bærum DPS er etablert et eget "Ila-team" med en psykiater i 30 % stilling, 3 psykologer hver med 30 % stilling, samt to sosionomer med 15 % stilling hver. Ila-teamet er til stede 2 hele dager i uken på Ila og tilbyr samtaleterapi, samt medisinerings etter nærmere vurdering.

Det er Justis- og beredskapsministeren som har ansvar for straffegjennomføringen ved alle norske fengsler. Følgende fremgår av straffegjennomføringslovens § 2 om formålet med straffegjennomføringen: Straffen skal gjennomføres på en måte som tar hensyn til formålet med straffen, som motvirker nye straffbare handlinger, som er betryggende for samfunnet og som innenfor disse rammene sikrer de innsatte tilfredsstillende forhold. I dette ligger at det vil være Kriminalomsorgen som til enhver tid vil være ansvarlig for den enkelte innsattes sikkerhet. Av straffegjennomføringslovens § 4 fremgår følgende: Kriminalomsorgen skal gjennom samarbeid med andre offentlige etater legge til rette for at domfelte og innsatte i varetekt får de tjenester som lovgivningen gir dem krav

på. Samarbeidet skal bidra til en samordnet innsats for å dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet. Slik det fremgår av § 4 ovenfor er formålet å legge til rette for et forvaltningssamarbeid mellom kriminalomsorgen og de etatene som yter tjenester overfor innsatte. Ansvaret for helsetjenestene for innsatte ligger således innenfor mitt ansvarsområde som helseministre.

I representanten Kjerkol sin begrunnelse for sitt spørsmål omtales en forprosjektering av regional sikkerhetsavdeling på Ila. Helse Sør-Øst RHF har vedtatt konseptplaner for utbygging av ny regional sikkerhetsavdeling (RSA) på nabotomten til Ila fengsel og forvaringsanstalt. Helse Sør-Øst RHF har søkt om lån til realisering av prosjektet. I 2018-budsjettet er det bevilget 33 mill. kroner til forprosjektering. Dette prosjektet handler om en ny RSA og ikke en ny sikkerhetsavdeling på Ila fengsel og forvaringsanstalt i regi av Kriminalomsorgen. En viktig begrunnelse for å plassere en ny RSA i tilknytning til Ila fengsel og forvaringsanstalt vil være å lette samarbeidet mellom Kriminalomsorgen på Ila og den nye RSA.

Departementet er orientert av Helse Sør-Øst RHF i sakens anledning som opplyser følgende: Ved Regional avdeling for sikkerhetspsykiatri i Helse Sør-Øst – RSA, Dikemark, er det per i dag 22 plasser. Med andre ord planlegges det for en økning på ti plasser. Oslo universitetssykehus HF har i sin tilbakemelding til Helse Sør-Øst RHF anført en del momenter av betydning for saken:

- Hovedvekten av de særreaksjonsdømte i Norge er dømt i og befinner seg i Helse Sør-Øst sitt opptaksområde (65 % per mai 2018)
- 2/3 av fengslene i Norge ligger i Helse Sør-Øst sitt opptaksområde
- Alle pasienthenvisninger det siste året fra Avdeling G i Ila fengsel i Bærum til Regional sikkerhetsavdeling (RSA) i Helse Sør-Øst har fått døgninnleggelse
- Pasienter fra fengsel har prioritet til RSA, og Helse Sør-Øst har hittil klart å motta alle høyrisikopasienter fra fengslenes opptaksområde
- En del tilregnelige forvaringsdømte i fengsel kan utvikle alvorlige psykiske lidelser og få behov for døgninnleggelse i sikkerhetspsykiatrien

Det opplyses videre at det planlegges for et regionalt kompetansesenter i samme bygg.

Som det fremgikk av Brennpunkt er det særlige utfordringer med en liten gruppe innsatte ved Ila fengsel og forvaringsanstalt. Dette er innsatte med alvorlige personlighetsforstyrrelser og gjennomgående høy voldsrisiko. Fra 2014 ble det etablert et eget ressursteam for denne gruppen innsatte på Ila. I årsrapport 2017 for Kriminalomsorgsdirektoratet fremgår det følgende:

"Ressursteamet er tverrfaglig sammensatt:

- 9 utvalgte fengselsbetjenter,

- 2 miljøterapeuter
- psykolog i 50 % stilling,
- programinstruktør i 20 % stilling fritidsleder som bistår med aktivitetskunnskap
- jurist ved anstalten i 20 % stilling til saksbehandling av innsatte som omfattes av dette tiltaket

Denne gruppen er særlig ressurskrevende. De trenger omfattende atferdsendring for å kunne bli flyttet til fellesskapsavdeling, samt strukturert oppfølging og tilrettelegging i prosessen. Det settes mål og opprettes en tiltaksplan for hver enkelt innsatt. Innsattes atferd og problematikk blir kartlagt, og kategorisert etter hva som må endres, for at vedkommende skal kunne fungere på en fellesskapsavdeling med andre innsatte. Ut fra dette velges det to til tre mål som det jobbes strukturert med i en periode. Planene for den enkelte innsatte blir evaluert månedlig. Ressursteamet tilbyr et bredt spekter av aktiviteter: lufting, trening, samtaler, matlaging, bibliotek, handling i anstaltens butikk, tur utenfor anstalt. I aktivitetene drives det aktivt endringsarbeid opp mot de valgte målene for den enkelte innsatte. Det kreves en høy grad av individuell tilpasning for å få innsatte aktivisert.”

På landsbasis vil det være en liten gruppe innsatte med liknende utfordringer – med alvorlige personlighetsforstyrrelser og sterk aggressiv adferd og som derved kan være til stor skade for seg selv og andre. Det forutsettes derfor et tett og godt samarbeid mellom kriminalomsorgen og regional sikkerhetsavdeling innen psykisk helsevern.

I sin begrunnelse for spørsmålet omtaler representanten Kjerkol planer ved St. Olavs hospital om nybygg ved psykisk helsevern, avdeling Brøset. Her omtales det også muligheter for å etablere egne sikkerhetssenger for den gruppen innsatte som ble omtalt i reportasjen i Brenn-

punkt. I styremøte ved St. Olavs Hospital HF 7. mai d.å. ble følgende vedtatt:

“Styret ved St. Olavs hospital tar saken om nytt sikkerhetsbygg til orientering og beslutter at vedlagte brev oversendes til Helse Midt-Norge.”

I brevet det vises til heter det blant annet:

“St. Olavs hospital HF ønsker å gjøre Helse- og omsorgsdepartementet oppmerksom på at vi raskt og til moderat kostnad vil kunne bygge, etablere og drifte en nasjonal enhet for særlig høy sikkerhet i medhold av psykisk helsevernlovens § 4A og særlig tilpassede sikkerhetsplasser for mennesker med alvorlig psykisk lidelse og særlig farlig atferd.”

Stortinget har ved behandlingen av Prop. 108L (2011-2012) Regionale sikkerhetsavdelinger og enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå m.m. gitt lovhjemmel for opprettelse av nasjonal enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå. (PHVL kapittel 4A). En eventuell søknad om etablering av nasjonal enhet må forutsettes å skje i et samarbeid mellom de regionale helseforetakene. Departementet har ikke mottatt søknad fra RHF om etablering av slik funksjon.

Regionale funksjoner er et ansvar for det enkelte regionale helseforetak og er ikke gjenstand for departemental godkjenning. Jeg forutsetter imidlertid at de kliniske kompetansemiljøene har et nært samarbeid, både faglig og mh.t. utnyttelse av kapasitet.

Helse- og omsorgsdepartementet vil sørge for at Helse Sør-Øst gjøres kjent med Helse Midt-Norge sine planer og vice versa, så snart disse foreligger. Målsettingen må være at det må planlegges for et samlet og godt nasjonalt tilbud.

Som det fremgikk av Brennpunkt og Dagsnytt 18 vil justisministeren og jeg møtes for å gå gjennom hva som i felleskap kan gjøres for denne gruppen – både på kort og lang sikt.

SPØRSMÅL NR. 1507

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 11. mai 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Er kunnskapsministeren enig i vurderingene fra sitt eget fagdirektorat om at det vil ha liten nasjonal verdi å få oversikt over omfanget av vold i skolen, og hva er begrunnelsen for dette, eller er dette en sak som statsråden ser behov for å følge videre opp?»

BEGRUNNELSE:

Vold i skolen.

Selv om skolene er lovpålagt å rapportere om alvorlige hendelser, er det ingen etater som systematiserer rapportene i en nasjonal oversikt. De eneste tallene som finnes kommer fra elevene selv, gjennom elevundersøkelsen.

I fjor fortalte ca. 12 500 skoleelever at de ukentlig ble utsatt for vold og farlige episoder fra medelever. Dette gjenspeiler sei ikke i tall fra skolene. NRK har ønsket å finne ut hvordan skolene registrerer voldelig adferd. Dette har ikke vært enkelt fordi det ikke finnes et nasjonalt system for dette. Dermed har de selv laget en spørreundersøkelse.

Utdanningsdirektoratet har på konkrete spørsmål fra NRK svart at de ikke ser noen grunn til å systematisere hvor ofte det er voldshendelser i skolen. Utdanningsdirektoratet mener kommunene har så mye annet å dokumentere at de ikke vil be om slike rapporter. De viser til rapportene skal brukes til å håndtere hvert enkelt tilfelle i skolen der det skjer og har liten nasjonal verdi.

SV mener at omfanget av vold og konsekvensene av vold, er så alvorlig at det er viktig nasjonale myndigheter har oversikt.

Svar:

Vi ønsker oss alle en skole der verken elever eller voksne opplever trusler eller vold. Elevene skal være trygge på skolen og ha et godt læringsmiljø. Vi vet at det dessverre forekommer at elever utøver vold mot andre elever eller lærere. Vold og trusler er uakseptabelt. Målet er derfor først og fremst at vold i skolen forebygges, og ikke minst at barn og voksne som utsettes for vold får den hjelpen de trenger.

Vi må samtidig ha med oss at elevene som utøver vold selv er barn og unge som ofte har særskilte utfordringer og vansker de bærer med seg. Tallene viser blant annet

at barn i spesialskoler eller spesialgrupper oftere utøver vold. Det er dessuten oftest de yngste barna i skolen som står bak volden. Dette kan blant annet skyldes at de har vanskeligere for å håndtere og gi uttrykk for følelsene sine i ord.

Vold mot elever i skolen registreres ikke systematisk på nasjonalt nivå, verken tilfeller med vold fra andre barn eller vold fra voksne. I Elevundersøkelsen svarer imidlertid elevene hvert år anonymt og trygt på spørsmål om blant annet trivsel, motivasjon og skolemiljø. Resultatene fra Elevundersøkelsen for 2017 viser at 1,1 prosent av elevene oppga at de var utsatt for å «bli slått, dyttet eller holdt fast» av medelever på skolen. Tallene representant Fagerås viser til i sitt spørsmål kjenner jeg ikke igjen, og jeg vet ikke hvilken kilde hun har dem fra.

På generelt grunnlag vil jeg understreke at vi må balansere ønsket om mer informasjon om skolen på nasjonalt nivå mot den belastningen stadig rapportering er for de som arbeider i skolen. Unødig rapportering er en tidstyv, som stjeler tid og oppmerksomhet vekk fra de viktige primæroppgavene for elever, lærere og ledelse ved skolen. Vi vet fra tidligere undersøkelser at de som jobber i sektoren mener dokumentasjon og rapportering kommer i veien for tid til undervisning og direkte oppfølging av elever som trenger det.

Gjennom Elevundersøkelsen får vi viktig og nyttig informasjon på nasjonalt nivå, samtidig som undersøkelsen kan brukes som et verktøy lokalt i den enkelte skoles arbeid med å sikre et trygt og godt læringsmiljø. Jeg mener vi i dag har funnet en hensiktsmessig balanse.

SPØRSMÅL NR. 1508

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra

Besvart 15. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvilket faglig grunnlag har statsråden for å sette drift og vedlikehold på Østfoldbanen ut på anbud, når fagforbund og en rekke involverte advarer mot fragmentering av ansvar, og vil han gjennomføre denne privatiseringen uten å ta det til stortinget?»

BEGRUNNELSE:

Drifts- og vedlikeholdsavdelingen har ca. 2000 ansatte og er i dag en del av kjerne-virksomheten til Bane NOR. Bane NOR har etter instruks fra den politiske ledelsen i Sam-

ferdselsdepartementet, igangsatt en konsekvensstudie for å vurdere mulighetene for å konkurranseutsette og privatisere avdelingen som har det daglige vedlikeholdet av det norske jernbanenettet.

I arbeidet med konsekvensstudien, har Bane Nor i april foreslått at Østfoldbanen skal være en prøvestreknings for privatisering av drift og vedlikeholdsavdelingen.

Petter Gottschalk på BI, professor i ledelse, opplyser at en del bedrifter har begynt å innsourcing igjen og at flere kommer til å gjøre det. Sverige, som har prøvd dette nå i ca. 10 år, har bestemt seg for å innlemme drift- og vedlikeholdsselskapet Infranord tilbake til Trafikverket, som

tilsvarer vårt Bane NOR, for å øke kontrollen over vedlikeholdet for å sikre stabil og robust jernbanedrift.

Jeg spurte statsråden om det samme i muntlig spørretime sist onsdag, men jeg fikk ikke klart svar på dette spørsmålet, muligens pga. for dårlig tid til besvarelse av flere beslektede spørsmål fra meg. Det er viktig at et så sentralt spørsmål for folkevalgte beslutningstakere, fagetatene og de ansatte at dette spørsmålet får et klart svar.

Svar:

Regjeringen har store ambisjoner for norsk jernbane. Gjennom store investeringer og økt vedlikehold av infrastrukturen samt bedre og tydeligere organisering av oppgaver og ansvar, skal vi gi jernbanens kunder et bedre tilbud og skape spennende arbeidsplasser for jernbanens ansatte.

Bevilgningene har økt kraftig de siste årene, og i perioden 2014-2018 er det i snitt bevilget 22,9 mrd. kr pr. år til jernbanen, mot 14,5 mrd. kr i tilsvarende periode før regjeringsskiftet. I Nasjonal transportplan 2018-2029 legger man opp til fortsatt vekst i jernbanesatsingen. Rundt 45 pst. av investeringene i ny infrastruktur skal gå til jernbanen. Det er også kraftig vekst i vedlikeholdsbevilgningene. Samtidig er det vesentlig for gjennomføring at vi har sterk kostnadskontroll, ser på gode kontraktsstrategier, ser helhet i trafikkavviklingen mv. Vi jobber derfor med løsninger som skal sikre oss best mulig nytte for skattebetalernes penger, til glede for dagens og morgendagens togreisende.

Våren 2015 fikk regjeringen tilslutning til forslagene om en reform i jernbanesektoren, som ble fremlagt i Meld. St. 27 (2014–2015) På rett spor. I stortingsmeldingen

uttrykte regjeringen at infrastrukturforetaket gradvis skal konkurranseutsette alle drifts- og vedlikeholdsoppgaver som er egnet for det, så snart rammebetingelsene ligger til rette for det. Regjeringen mener at uansett hvordan konkurranseutsettingen gjennomføres, er det spesielt viktig at infrastrukturforetaket ivaretar en betryggende tilstandskontroll, har aktiv oppfølging av leverandørene og finner arbeidsmodeller som ivaretar akutt feilretting og sikkerhet på en god måte. Det er også Bane NORs ansvar som infrastrukturforvalter at arbeidene gjøres på en måte som ikke svekker sikkerheten ved jernbanen. Stortinget har derfor endret jernbaneloven, nettopp med tanke på å presisere ansvarsforholdene, se prop. 143 L (2015–2016) kapittel 4.3.

Det er Bane NOR som har best oversikt over egen virksomhet. Det er derfor foretaket som utreder når og hvordan drift- og vedlikeholdstjenestene bør konkurranseutsettes. Et viktig formål med økt konkurranseutsetting er å skape grunnlaget for velfungerende leverandørmarkeder som opplever omfanget av det som konkurranseutsettes som forutsigbart.

Ivaretagelse av kompetanse innen de ulike fagmiljøene vil være en kritisk suksessfaktor i en fremtidig konkurransesituasjon. Dagens entreprenører må sikres forutsigbare rammevilkår, slik at deres kompetanse ivaretas også i overgangsfasen. Regjeringen er opptatt av at Bane NOR skal vurdere ulike modeller for hvordan konkurranseutsettingen skal gjennomføres, for å få best mulig tilgjengelighet og kvalitet på en mest mulig effektiv måte.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 1478 til skriftlig besvarelse.

SPØRSMÅL NR. 1509

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 15. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Palmeoljen utgjorde i 2017 46 % av biodrivstoff forbruket i Norge.

Hva er klimaeffekten av dette sammenlignet med fossilt drivstoff, dersom man også regner med EUs standardfaktorer for indirekte arealbruksendringer?»

Svar:

Miljødirektoratet publiserte fredag 4. mai omsetningstallene for biodrivstoff til veitrafikk for 2017. Rapporteringen viser at det også i fjor ble omsatt mye biodrivstoff fra palmeolje, og at andelen har økt fra 2016. Denne utviklingen må snus. I transportsektoren i det norske klimaregnskapet nulltelles utslippene fra biodrivstoff, og utslippsreduksjonen som følge av den totale omsetningen av biodrivstoff i Norge i 2017 blir ifølge Miljødirektoratets

beregninger ca. 1,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter sammenliknet med fossilt drivstoff. I et livsløpsperspektiv, der utslippene forbundet med produksjonen er inkludert, reduseres effekten til ca. 1,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Om lag 98 % av biodrivstoffet som ble omsatt i Norge i 2017 oppfylte EUs bærekraftskriterier. Bærekraftskriteriene stiller krav til at biodrivstoffet må redusere de totale utslippene av klimagasser med minst 50 prosent gjennom livsløpet, sammenliknet med utslippene fra bensin og diesel. Råstoffet til biodrivstoffet skal heller ikke være dyrket på arealer som har høy biodiversitet eller et høyt karbonlager. Omsetterne av drivstoff i Norge overoppfyller bærekraftskriteriene. I snitt hadde biodrivstoffet som ble brukt i fjor 65 prosent lavere livsløpsutslipp av klimagasser enn fossil bensin og diesel. Bærekraftskriteriene tar ikke høyde for såkalte indirekte arealbruksendringer (ILUC). ILUC kan oppstå dersom produksjon av biodrivstoff flytter matproduksjon til nye arealer som ryddes eller hogges, og det i stedet produseres råstoff til biodrivstoff på de tidligere arealene. ILUC kan ikke måles, men må beregnes. Dersom EUs standardverdier for indirekte arealbrukseffekter legges til grunn gir omsetningen i 2017 en effekt fra indirekte arealbruksendringer på ca. 860 000 tonn CO₂-ekvivalenter i økte utslipp. Totalt sett, dersom risikoen for utslipp forbundet med indirekte arealbruksendringer inkluderes i beregningen, gir den totale omsetningen av biodrivstoff i 2017 samlet sett en reduksjon på om lag 330 000 tonn CO₂-ekvivalenter, sammenliknet med bruk av fossilt drivstoff. Spørsmålet fra represent-

anten Kaski er avgrenset til bruken av palmeoljebasert biodrivstoff. Det ble omsatt 303 mill. liter biodrivstoff fra palmeolje i Norge i 2017, noe som utgjorde 46 prosent av alt biodrivstoff solgt i 2017.

Grove anslag viser at i det norske klimagassregnskapet blir utslippsreduksjonen som følge av omsetningen av palmeoljebasert biodrivstoff i 2017 beregnet til ca. 800 000 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er effekten sammenliknet med bruk av fossilt drivstoff i Norge. I et livsløpsperspektiv, der utslippene forbundet med produksjonen er inkludert, reduseres denne effekten. I et livsløpsperspektiv blir utslippsreduksjonen som følge av omsetningen av palmeoljebasert biodrivstoff i 2017 ca. 600 000 tonn CO₂-ekvivalenter. Palmeoljebasert biodrivstoff er forbundet med stor risiko for indirekte arealbrukseffekter. Dersom EUs standardverdier for indirekte arealbrukseffekter legges til grunn, gir omsetningen av palmeoljebasert drivstoff i 2017 isolert sett en effekt fra indirekte arealbruksendringer på ca. 600 000 tonn CO₂-ekvivalenter i økte utslipp. Totalt sett viser disse grove anslagene at omsetningen av biodrivstoff fra palmeolje medfører en risiko for utslipp fra indirekte arealbrukseffekter som tilsvarer reduksjonen i utslipp i et livsløpsperspektiv. EUs standardverdier for indirekte arealbrukseffekter er modellbaserte gjennomsnittstall som beskriver risiko for slike effekter. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 1510 fra representant Haltbrekken angående virkemiddelapparatet for biodrivstoff.

SPØRSMÅL NR. 1510

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 16. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Hvilke virkemidler vurderer regjeringen å ta i bruk for å hindre at biodrivstoffsatsingen baseres på klima- og regnskogsødeleggende palmeolje og når kommer regjeringen tilbake til Stortinget med forslag?»

BEGRUNNELSE:

Fredag 4. mai presenterte Miljødirektoratet tall som viser at 46 % av biodrivstoffet som ble solgt i Norge i 2017 var basert på palmeolje. Palmeolje er spesielt omstridt fordi plantasjene truer med å utrydde regnskog og andre naturområder, og dermed skaper mer klimautslipp.

Svar:

Jeg er svært opptatt av at biodrivstoffet som omsettes i Norge er så bærekraftig som mulig og at det bidrar til å redusere klimagassutslipp både nasjonalt og globalt. Biodrivstoff er en del av løsningen for å redusere utslippene fra transportsektoren. I 2017 var 98 prosent av biodrivstoffet som ble omsatt klassifisert som bærekraftig. Selv om biodrivstoffet fra den enkelte produsent er bærekraftig, så kan biodrivstoff være forbundet med risiko for indirekte arealbruksendringer. Dette gjelder blant annet for biodrivstoff som er produsert av palmeolje. Slike effekter oppstår dersom produksjon av biodrivstoff fører til at matproduksjon flyttes til nye arealer som ryddes eller hogges.

Norske myndigheter arbeider på flere ulike måter for å fremme bruk av bærekraftig biodrivstoff med god klimaeffekt og mindre risiko for arealbruksendringer. Saken om palmeolje viser at vi må styrke virkemiddelbruken for å fremskynde overgangen fra konvensjonelt til avansert biodrivstoff.

Det norske regelverket inneholder to ulike mekanismer som fremmer avansert biodrivstoff produsert fra avfall og rester. Avansert biodrivstoff dobbelttelles ved oppfyllelse av omsetningskravet. Dette betyr at 1 liter avansert biodrivstoff telles som 2 liter for drivstoffomsetternes oppfyllelse av omsetningskravet. Dette gir omsetterne et sterkt insentiv til å tilby avansert biodrivstoff heller enn biodrivstoff produsert fra matvekster. Videre er det innført et delkrav som sikrer at en viss andel av biodrivstoffet som omsettes innenfor omsetningskravet er avansert biodrivstoff. Opptrappingsplanen for omsetningskravet for biodrivstoff til veitransport frem til 2020 er tatt inn i produktforskriften. I 2019 økes omsetningskravet til 12 pst., med et delkrav for avansert biodrivstoff på 4,5 pst, og i 2020 økes omsetningskravet til 20 pst. med et delkrav om 8 pst. avansert biodrivstoff (etter dobbelttelling). Det vi nå vet om omsetningen i 2017 tilsier at det vil være nødvendig å øke delkravet for avansert biodrivstoff ytterligere i årene fremover. Dette er nå til vurdering i Klima- og miljødepartementet. Et sentralt moment vil være hvor mye avansert biodrivstoff som er tilgjengelig og til hvilken pris. Jeg vil holde Stortinget orientert om status i arbeidet på egnet måte.

Det kan også være aktuelt å fremme avansert biodrivstoff gjennom avgiftssystemet. Stortinget har bedt regjeringen om å vurdere avgiftsinnretningen på biodrivstoff i anmodningsvedtak 751 av 2. juni 2017 som er omtalt nedenfor, og i anmodningsvedtak 1104. av 21. juni 2017. Jeg mener den nye kunnskapen vi har om omsetningstallene for biodrivstoff gir grunn til å vurdere om avgiftssystemet kan innrettes mer målrettet for å fremme avansert biodrivstoff. Finansministeren har hovedansvar for vedtak 1104, men jeg er i dialog med finansministeren om oppfølgingen.

Jeg ser også nærmere på de muligheter som ligger i regelverket for å forbedre og målrette informasjonen om ulike typer biodrivstoff, slik at forbrukerne kan ta mest mulig informerte valg. Vi ser mange eksempler på at forbrukermakt fører til endring. En forutsetning for at forbrukerne skal kunne velge miljøvennlig er at det foreligger tilgjengelig informasjon om produktene de kjøper. Norske forbrukere har rett til informasjon etter miljøinformasjonslovens bestemmelser om miljøinformasjon fra virksomhet, jf. § 16. Denne opplysningsplikten gjelder imidlertid bare etter anmodning fra forbrukeren. Et av de forholdene jeg nå vil se nærmere på er muligheten til å gi norske forbrukere enklere tilgang på informasjon om klimaeffekten av drivstoffet de blir tilbudt.

Jeg har også dialog med bransjen om mulighetene for å redusere bruken av palmeolje i biodrivstoff. Jeg har hatt møter med Drivkraft Norge der jeg blant annet har tatt opp spørsmålet om palmeoljebasert biodrivstoff, og jeg har vært i møte med bransjeorganisasjonen Biodrivstoff 2030.

Jeg støtter intensjonen bak Stortingets fire anmodningsvedtak av 2. juni 2017 om å sikre god klimaeffekt av bruken av biodrivstoff i Norge og å hindre utslippene forbundet med indirekte arealbruksendringer som følge av produksjon av biodrivstoff. Anmodningsvedtakene skisserer spesifikke virkemidler som må vurderes konkret både i forhold til ønsket klimaeffekt og i lys av våre handelsrettslige forpliktelser etter EØS-avtalen, WTO-avtalene og andre frihandelsavtaler. Våre handelsrettslige forpliktelser setter generelle rammer for myndighetenes adgang til å begrense handelen gjennom lov, forskrift eller på annen måte. Når det gjelder anmodningsvedtaket om forbud mot palmeolje i offentlig kjøp, har Klima- og miljødepartementet lyst ut et eksternt oppdrag for å få utredet det nasjonale handlingsrommet for dette, som varslet av daværende klima- og miljøminister Helgesen i stortingsdebatten om saken. Dette er omfattende og kompliserte spørsmål som krever grundige vurderinger og derfor tar tid. Klima- og miljødepartementet jobber imidlertid aktivt videre med oppfølgingen av alle de fire anmodningsvedtakene, og jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Videreutvikling av EUs politikk på dette området blir også svært viktig for Norge. Norske myndigheter arbeider aktivt for å påvirke EU-regelverket for å sikre at bærekraftskriteriene for biodrivstoff videreutvikles. I forbindelse med høringen av revidert fornybardirektiv spilte Norge inn at estimatene for indirekte arealbruksendringer burde telle med ved vurdering av oppfyllelse av EUs bærekraftskriterier. Det pågår nå forhandlinger mellom Kommisjonen, Europaparlamentet og Rådet om utformingen av revidert fornybardirektiv. Jeg har tatt opp problemstillingen med palmeolje i biodrivstoff med flere ulike EU-land.

Jeg viser også til at Norge gjennom klima- og skoginitiativet samarbeider med andre lands myndigheter og med selskaper og organisasjoner for å oppnå en landbruksproduksjon som ikke fører til avskoging. Dette gir resultater.

SPØRSMÅL NR. 1511

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 15. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Det har gått en lengre diskusjon om fastlegenes arbeidspress, listelengde og inntekt.

Hva er det faktiske typiske lønnsnivået til fastleger basert på listelengde med dagens finansieringssystem?»

BEGRUNNELSE:

Vi vil gjerne ha en tabell med typisk inntekt for listelengde på: 400, 600, 800, 1000, 1200 og 1500. Med inntekt mener vi da summen fastlegen tar med hjem som personlig inntekt. Jeg vil gjerne også ha en oversikt over typiske kostnader ved å drive som fastlege. Jeg har forståelse for at det vil variere, men håper på mest mulig informasjon, eventuelt sortert i forskjellige typer kategorier fastlegekontor, for å få et mer helhetlig bilde av faktisk inntektsnivå og mulig inntektsnivå med dagens system.

Svar:

Som forberedelse til årets takstforhandlinger hvor staten, KS og de regionale helseforetakene forhandler med Lege-

foreningen om inntektsrammene for privatpraktiserende leger, har partene i fellesskap fått utført en inntekts- og kostnadsundersøkelse for kalenderåret 2016 for landets fastleger.

Undersøkelsen gir tall for brutto næringsinntekt i forbindelse med fastlegenes kontorpraksis og kostnader forbundet med denne. Dermed finnes også tall for driftsresultat, altså inntjening i næringsvirksomheten før skatt. Driftsresultatet kan ikke uten videre sammenliknes med lønnsinntekt. Det er ikke kjent hva som tas ut i personlig inntekt og hva som evt. går til å dekke sosiale kostnader som pensjons- og sykepengeordninger mv.

Undersøkelsen er sammenstilt etter forskjellige parametere. Når det gjelder listelengde, er oversikten fordelt etter følgende intervaller: under 1100 listepasienter, mellom 1100 og 1400 og over 1400. Følgende tabell gir driftsresultat der det er skilt mellom hvorvidt legene driver solopraksis eller gruppepraksis, for de tre forskjellige listelengdeintervallene og hvorvidt legene er spesialist i allmennmedisin eller ikke.

Driftsresultat etter praksistype, listelengde og spesialist eller ikke

	Driftsresultat, kroner
Praksistype	
Solopraksis	1 536 395
Gruppepraksis	1 218 909
Listelengde	
1100 pasienter eller mindre	1 057 002
1101 – 1400 pasienter	1 314 655
Mer enn 1400 pasienter	1 659 345
Spesialist i allmennmedisin	
Ja	1 398 614
Nei	1 006 014

I fastlegenes kostnader inngår

- lønn og andre personalkostnader
- leie av lokaler, lys og varme
- utstyr, inventar mv.
- kontorkostnader, telefon, porto mv.

Det foreligger tall for totale kostnader, men ikke fordelingen mellom kategoriene.

Jeg understreker at tallstørrelsene som oppgis stammer fra en utvalgsundersøkelse. Tallene er således beheftet med usikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 1512**Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 24. mai 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen****Spørsmål:**

«Kan statsministeren bekrefte at det er misvisende når hun på NRK Debatten sier at den rød-grønne regjeringen bare sørget for 567 sykehjemsplasser?»

BEGRUNNELSE:

I kommuneproposisjonen for 2017, skriver regjeringen følgende:

I perioden 2008 til utgangen av 2015 har Husbanken mottatt søknader om investeringstilskudd til totalt 12 501 heldøgns omsorgsplasser, innvilget

tilskudd til totalt 12 292 heldøgns omsorgsplasser og utbetalt tilskudd til totalt 7 694 ferdigstilte heldøgns omsorgsplasser.

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at dette har medført en netto tilvekst av heldøgns omsorgsplasser på 2 340, målt i antall plasser i institusjon og antall beboere i bolig med heldøgns bemanning.

Det har vært en vekst i tallet på plasser i sykehjem og omsorgsboliger, mens det først og fremst er tallet på aldershjems plasser som er redusert.

Mange gamle og uhensiktsmessige institusjonsplasser og omsorgsboliger har samtidig blitt fornyet med investeringstilskudd gjennom renovering eller utskiftning siden 2008. Dette har bidratt til å heve kvaliteten på tilbudet i kommunene.

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Tuva Moflag til statsministeren som hun har bedt meg svare på. SSB fører statistikk over plasser i helse- og omsorgsinstitusjoner.

Med utgangspunkt i denne statistikken foretok Aftenposten i september 2014 en analyse av økningen i antall plasser i sykehjem og aldershjem i perioden 2005 til 2013. De kom da fram til 567 nye plasser. Den samme avisen foretok en faktasjekk av beregningene i 2015 og kom da fram til samme resultat. Statsministeren baserte sin uttalelse på disse beregningene.

I etterkant av at Aftenposten publiserte sine beregninger, har det kommet endelig tall fra SSB over antall plasser i helse- og omsorgsinstitusjoner for disse årene. Sammenliknet med tidligere tall er samlet antall plasser i sykehjem og aldershjem revidert noe ned. De endelige tallene viser at det var 414 flere slike plasser i 2013 enn i 2005. Antall sykehjemsplasser økte i denne perioden med 1 627, mens det ble 1 213 færre plasser i aldershjem.

Utviklingen i antall beboere i boliger med heldøgns bemanning er ikke hensyntatt i tallene over. Disse boligene kom først inn i statistikken SSB fra 2008.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/vm19B/Bare-567-ekstra-plasser-pa-atte-ar>

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/OP7E/Faktasjekk-Ble-det-bare-567-sykehjemsplasser>

I plasser i institusjoner i Kostra inngår plasser i sykehjem, plasser i aldershjem, plasser i barneboliger og plasser i avlastningsinstitusjoner. Tilbudet i institusjonene regnes per definisjon som et heldøgns tilbud. Utfasing av uhensiktsmessige aldershjems plasser er villet politikk.

I perioden 2008 til 2013 kom det på plass 1 645 flere boliger med heldøgns bemanning. Det bidro til at antall plasser i aldershjem, antall plasser i sykehjem og antall beboere i bolig med heldøgns bemanning samlet sett økte med 1 752 i denne perioden.

¹ <https://www.aftenposten.no/norge/i/vm19B/Bare-567-ekstra-plasser-pa-atte-ar>

² <https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/OP7E/Faktasjekk-Ble-det-bare-567-sykehjemsplasser>

³ I plasser i institusjoner i Kostra inngår plasser i sykehjem, plasser i aldershjem, plasser i barneboliger og plasser i avlastningsinstitusjoner. Tilbudet i institusjonene regnes per definisjon som et heldøgns tilbud. Utfasing av uhensiktsmessige aldershjems plasser er villet politikk.

⁴ I perioden 2008 til 2013 kom det på plass 1 645 flere boliger med heldøgns bemanning. Det bidro til at antall plasser i aldershjem, antall plasser i sykehjem og antall beboere i bolig med heldøgns bemanning samlet sett økte med 1 752 i denne perioden.

SPØRSMÅL NR. 1513**Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 15. mai 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Deler av boligfeltet på Holt-Vestvollen i Skedsmo er bygd over det nedlagte Brånåsen søppeldeponi. Det er konstatert lekkasjer av gass fra deponiet i boliger på feltet.

Hvordan regulerer lovverket ansvar ved regulering av boligfelt på områder som kan utgjøre helsefare for de som bor der, hvordan reguleres gjennom lov eller forskrift eventuelle erstatninger for de som er berørt, og mener statsråden det er behov for endring i lov eller forskrift for å tydeliggjøre ansvarsforholdet i slike saker?»

Svar:

Det er kommunen som vedtar kommunale planer og behandler byggesaker etter plan- og bygningsloven. Det er derfor kommunen som har ansvar for å påse at områder som legges ut til boliger, er egnet til formålet og ikke utsatt for helsefarlig forurensning. Fylkesmannen skal medvirke i planarbeidet, og kan om nødvendig fremme innsigelse blant annet ut fra hensynet til forurensning og helse. Der det er innsigelse og det ikke blir enighet, må planen behandles av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kommunen skal også ta hensyn til sikkerhet og miljømessige ulemper ved behandlingen av byggesaker. Kommunen kan om nødvendig nedlegge forbud eller stille særlige krav til byggingen.

Kommunen har dermed ansvaret for at planer og byggesaker behandles på en forsvarlig måte. Dersom kommunen har handlet uaktsomt ved sin saksbehandling, kan det føre til at det oppstår spørsmål om erstatning. Et eventuelt erstatningsansvar for kommunen reguleres av skadeserstatningsloven. Spørsmålet om erstatning hører under domstolene, og rettspraksis viser at det er avhengig av de konkrete forholdene i saken om det foreligger et ansvarsgrunnlag. Utgangspunktet etter plan- og bygningsloven er at det er utbyggeren som har hovedansvaret for utbyggingen, og det må foreligge en uaktsom handling fra kommunens side for at den skal bli erstatningsansvarlig. Domstolene har ved vurderingen av ansvar lagt stor vekt på hvilken kunnskap kommunen har hatt ved behandlingen av saken, herunder om de har mottatt konkrete opplysninger om potensielle farer.

Gjeldende regler på dette området er etter min oppfatning tilfredsstillende. Jeg kan ikke se at det er behov for å endre reglene om ansvar og erstatningsgrunnlag for behandling av saker etter plan- og bygningsloven.

SPØRSMÅL NR. 1514**Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 14. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Hvor mange ubesvarte anrop har det vært til 02800 ved den nye operasjonssentralen i Ski siden åpningen 7. mars, hvor mange operatører er sentralen dimensjonert for, hvor mange ansatte er det p.t. ved sentralen og hvordan er disse tallene sammenlignet kapasitet, bemanning og ubesvarte anrop ved de gamle sentralene?»

BEGRUNNELSE:

I spørreperioden onsdag 2. mai stilte undertegnede spørsmål til statsråd Tor Mikkelt Wara om hvor mange oppringinger

politiets nye operasjonssentral i Ski har håndtert siden åpningen 7. mars, hvor mange anrop som har vært ubesvart, hvordan disse tallene er sammenlignet med før endringen og hvilke tiltak som blir gjennomført for å styrke kapasiteten.

Statsråden svarte på antall ubesvarte anrop til 112, men ikke hvor mange ubesvarte anrop det hadde vært til 02800. Vara sa imidlertid at «så skal det sies at det også føres statistikk over de andre anropene, til 02800, som viser at de fleste besvares, men at det også er grunn til store forbedringer.» Til Østlandssendingen 4. mai sier politimester i Øst politidistrikt, Steven Hasseldal, at de

har blitt bedre på å svare på 112, «men det som er blitt dårligere er 02800-svarene våre». Hasseldal understreker i det samme intervjuet at det jobbes med tiltak for å bedre responsen.

Selv om de mest akutte hendelsene skal håndteres via 112, kan mange anrop til 02800 også gjelde liv og helse og fare for tap av økonomiske verdier.

Det er svært viktig at de som henvender seg til politiet, enten med tips eller spørsmål, får en rask og betryggende respons. Det er av vesentlig betydning å vite hvor mange av de drøyt 15 000 anropene til den nye sentralen som har blitt ubesvart og hvordan dette tallet er sammenlignet med de gamle sentralene, samt hvordan kapasitet og bemanning ved sentralen er sammenlignet med tidligere.

Svar:

Jeg viser til mitt svar til representanten Gjelsvik i Stortingets spørretime 2. mai 2018 om oppringninger til den nye operasjonssentralen i Ski. Som jeg redegjorde for i

denne spørretimen så har vi ikke mulighet for å sammenligne tall med de gamle sentralene.

Bemanning på operasjonssentralen, innenfor de rammer som er gitt, ligger innenfor politimesterens ansvarsområde. Det er politimesteren i Øst politidistrikt som har ansvaret for å disponere ressursene effektivt og etter behov. Departementet styrer Politidirektoratet gjennom å sette mål og stille krav på et overordnet nivå. Derfor ber jeg ikke politimesteren om å rapportere detaljert statistikk om bemanning på lokalt nivå.

Som jeg også gjorde rede for i mitt svar i spørretimen så har Øst politidistrikt gjennomført flere tiltak som vil øke kapasiteten på sentralbordet og ved operasjonssentralen. Distriktet har siden oppstarten av sentralbordet investert i tekniske løsninger som skal øke både svarprosent og opplevd servicenivå hos publikum. Politidistriktet har også nylig besluttet at alle tjenesteenheter i distriktet skal svare lokal presse på dagtid om hva som har skjedd siste døgn og i løpet av helgen. Dette forventes å frigjøre kapasitet ved operasjonssentralen, som i dag opplever stor pågang på medietelefonen.

SPØRSMÅL NR. 1515

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 14. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over hvilke tilrådinger politimestrene har gitt til struktur for passutstedelse i de enkelte politidistrikter?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om et dokument som viser tilrådningene for hvert tjenestested.

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til Stortingets vedtak nr. 519 (2016-2017) av 23. mars 2017, som lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake med en plan for utstedelse av våpenkort og pass i den nye tjenestestrukturen, som sikrer en god balanse mellom kvalitet, sikkerhet og brukertilgjengelighet.»

Plan for utstedelse av våpenkort ble fulgt opp i Prop. 1 S (2017-2018). Som det fremgår i brev til Stortinget 24. november 2017 fra daværende statsråd Amundsen tar

regjeringen sikte på å legge frem en plan for utstedelse av pass i ny tjenestestruktur i løpet av vårsesjonen 2018. Dette ble gjentatt i mine svar på skriftlig spørsmål nr. 1303 fra representanten Klinge og spørsmål nr. 1311 fra representanten Vågslid. Stortinget vil da bli forelagt de føringer og prinsipper regjeringen mener skal legges til grunn for det nødvendige arbeidet med å styrke politidistriktenes passtjeneste og sikre en god avveining mellom kvalitet og sikkerhet på den ene siden, og et godt tjenestetilbud til befolkningen på den andre. Det vil også bli gitt en redegjørelse for hva politimestrenes innspill til Politidirektoratet innebærer for landet som helhet.

Bakgrunnen for politimestrenes innspill er brev fra Politidirektoratet 23. februar 2017, hvor politimestrene ble orientert om prosessen for lokalisering av passkontor i ny tjenestestruktur, og 1. mars 2017, hvor bl.a. viktigheten av å lukke avvikene som ble påpekt av Riksrevisjonen i Dokument 1 (2015-2016) ble presisert. På bakgrunn av nevnte brev ga politimestrene sine innspill til Politidirektoratet våren 2017. Med unntak av politimesteren i Oslo politidistrikt foreslo samtlige politimestre en reduksjon

i antall utstedelsessteder for pass. Politidirektoratet opplyser at politimestrene særlig viste til den faglige kvaliteten i utstedelsesprosessen, men også til sikkerhet og brukertilgjengelighet i sine individuelle anbefalinger.

Politimestrenes anbefalinger vil som nevnt omtales i planen for utstedelse av pass i ny tjenestestruktur som

fremlegges for Stortinget som oppfølging av vedtaket. Konkret vil regjeringen i oppfølgingen bl.a. omtale hvor mange passkontor politimestrene foreslår videreført to-talt.

SPØRSMÅL NR. 1516

Innlevert 4. mai 2018 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen

Besvart 22. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«På hvilken måte vil statsråden sikre god involvering av og innflytelse fra funksjonshemmedes organisasjoner i utarbeidelsen av regjeringens helhetlig strategiplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse, som er under utarbeidelse, på en måte som gjør at organisasjonene gis anledning til god medvirkning, i samsvar med Norges forpliktelser i henhold til FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter?»

BEGRUNNELSE:

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Unge funksjonshemmedes og Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) sendte 27. april 2018 et brev til barne- og likestillingsministeren, der de etterlyser en bedre og tettere involvering av organisasjonene i regjeringens pågående arbeid med en helhetlig strategiplan, i tråd med Norges forpliktelser etter FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter, som vi har ratifisert. Konvensjonens artikkel 4 gir rett til medvirkning i saker som angår funksjonshemmede. Organisasjonene viser i ovennevnte brev til tidligere løfter om tett involvering i utarbeidelsen av strategiplanen, noe som hittil ikke er oppfylt.

Svar:

Regjeringen jobber med å utarbeide en strategiplan for likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. Strategiplanen skal ha en strategidel og en handlingsplandel. Strategidelen skal beskrive politiske mål, rammer og prioriteringer, og hvordan staten skal innrette sin virksomhet for å oppnå likestilling av personer med funksjonsnedsettelse. Handlingsplandelen vil presentere konkrete tiltak

som skal bidra til økt likestilling. Barne- og likestillingsdepartementet koordinerer arbeidet med planen.

Jeg er opptatt av at organisasjonene skal involveres på en god måte i arbeidet med planen. Ikke bare fordi vi er forpliktet til dette, men fordi brukermedvirkning er avgjørende for et godt resultat.

Strategiplanen skal bidra til bedre samhandling mellom sektorene om likestilling av personer med funksjonsnedsettelse, og en samstemt forståelse av de politiske ambisjonene. Koordinering på tvers av sektorer og styringslinjer er krevende. Samtidig er jeg opptatt av god politisk forankring av arbeidet underveis, slik at alle de berørte statsrådene føler eierskap til produktet. Dette gjør at prosessene tar litt lengre tid, og at det går litt tid mellom hver gang det er hensiktsmessig å møte organisasjonene.

Frem til nå har vi hatt flere møter med organisasjonene og andre viktige medspillere for å innhente innspill og synspunkter i arbeidet med strategiplanen. Embetsverket i Barne- og likestillingsdepartementet hadde møte med funksjonshemmedes organisasjoner høsten 2017. På møtet ba departementet om innledende synspunkter på hva rammene for planen bør være. Den 5. desember i fjor ble det arrangert et oppstartseminar for arbeidet, der blant annet organisasjonene deltok. Den 13. mars i år deltok de tre paraplyorganisasjonene innledningsvis på det første møtet i statssekretærutvalget for arbeidet. FFO innledet om situasjonen for personer med funksjonsnedsettelse på vegne av sivil samfunn.

Den 4. mai hadde embetsverket i BLD møte med FFO, Safo og Unge funksjonshemmede, for å orientere om status for arbeidet. På møtet fikk organisasjonene se en tentativ framdriftsplan for arbeidet, og en disposisjon for strategidelen av planen. Departementet og organisasjonene drøftet hvordan organisasjonene kan involveres i arbeidet med strategiplanen, slik at organisasjonene også får anledning til å forankre arbeidet i sine medlemsorgan-

isasjoner. Det tas sikte på ytterligere tre dialogmøter mellom embetsverket i BLD og organisasjonene i 2018.

Den 15. juni har jeg invitert organisasjonene for personer med funksjonsnedsettelse til et politisk rundebord

der organisasjonene får møte politisk ledelse i flere departementer. Hovedtema for møtet vil være strategiplanen.

SPØRSMÅL NR. 1517

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Babcock skal overta drift av ambulanseflyene i nord. Det hevdes at Babcock har inngått intensjonsavtale med Bedriftskompetanse AS om personalrekruttering dersom Babcock vinner anbudet. Helse Nords styreleder Marianne Telle er samtidig administrerende direktør av Bedriftskompetanse AS. Telle er også så nær venninne med Babcocks prosjektleder at hun var hennes forlover.

Har anbudsprosessen vært i tråd med regelverket om habilitet?»

Svar:

Styreleder Marianne Telle har valgt å trekke seg som styreleder for Helse Nord RHF. Hun gjorde dette av hensyn til Helse Nord RHF og resten av styret sin mulighet til å lede helseregionen i en krevende periode. Det er en beslutning som jeg respekterer, og jeg er takknemlig for den jobben hun har gjort.

Jeg kan ikke se at det har kommet fram noen opplysninger som tilsier at Marianne Telle har deltatt i anskaffelsesprosessen på en slik måte at det har påvirket prosessen, eller fått informasjon som har gitt henne fordeler i hennes lederstilling.

SPØRSMÅL NR. 1518

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 14. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Er en erklæring, som vedtatt i Innst. 178 S (2017-2018) om Norges tilknytning til EUs tredje energimarkedspakke, avgitt EU/EØS, eventuelt når vil dette kunne finne sted?»

“Stortinget ber regjeringen om at det i forbindelse med Norges tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke skal avgis en formell erklæring overfor EU/EØS som gir uttrykk for vår holdning i tråd med prinsippene i flertallsinnstillingen, Innst. 178 S (2017–2018), som slår fast at dette vil ligge til grunn for Norges syn ved eventuelle fremtidige endringer i EUs energipolitikk”

BEGRUNNELSE:

Vedtak 568

I forbindelse med behandlingen av norsk tilknytning til EUs tredje energimarkedspakke fattet Stortinget følgende vedtak:

Svar:

EØS-komiteen ble 27. april formelt meddelt at Norge oppehver sine konstitusjonelle forbehold etter EØS-avtalen artikkel 103 for innlemmelse i EØS-avtalen av EUs tred-

je energimarkedspakke, jf. EØS-komitebeslutning nr. 93/2017 av 5. mai 2017.

I den forbindelse møtte også Norges ambassadør til EU EUs utenriktstjeneste og overleverte et brev med ved-

lagt engelsk oversettelse av avtalen som ble inngått mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet de Grønne i tilknytning til stortingsbehandlingen av tredje energimarkedspakke.

SPØRSMÅL NR. 1519

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hva er årsaken til at andelen deltidsansatte ved Sørlandet sykehus er mer enn dobbelt så stor som ved Oslo universitetssykehus, og hvilke tiltak vil statsråden sørge for at blir satt inn for å redusere andelen deltidsansatte ved Sørlandet sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Tall NRK har innhentet fra de regionale helseforetakene, og publisert 7.mai 2018, viser at det er en betydelig variasjon i andelen deltidsansatte ved norske sykehus. For eksempel er andelen deltidsansatte ved Sørlandet sykehus 31 %, mens den for Oslo universitetssykehus er 14 %.

Svar:

I foretaksmøtet i de regionale helseforetakene i januar i år viste jeg til tidligere stilte krav om å etablere en heltidskultur i helseforetakene, og å redusere bruken av deltid. Dette er viktig for å bedre pasientsikkerheten og kvaliteten i pasientbehandlingen. Dette følges opp gjennom videre rapportering. Jeg viste også til at de regionale helseforetakene må arbeide systematisk med strategisk bemannings- og kompetanseplanlegging, gjennom målrettet å arbeide med å utdanne, rekruttere, beholde og utvikle medarbeidere. De regionale helseforetakene og helseforetakene lokalt må ha god dialog og godt samspill med utdanningssektoren for å sikre at utdanningene har kapasitet, kvalitet og innhold som er tilpasset tjenestens og befolkningens behov.

Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at andelen deltidsansatte ved Sørlandet sykehus (SSHF) ikke er høyere enn andre sammenlignbare sykehus i Helse Sør-Øst. I andre tertial 2017 lå deltidsandelen på 37,5 prosent totalt, inklusiv midlertidige ansatte. For fast ansatte var andelen betydelig lavere, 29,5 prosent ifølge indikatoren «korrigert andel deltid». Dette er ifølge Hele

Sør-Øst RHF på linje med gjennomsnittet i regionen. Det er Oslo universitetssykehus (OUS) som skiller seg positivt ut. Sammen med Akershus universitetssykehus (Ahus) og Sunnaas sykehus har de en vesentlig lavere deltidsandel enn de andre helseforetakene i Helse Sør-Øst. Det arbeides med læring på tvers av helseforetakene blant annet i det regionale HR-direktørmøtet.

Helseforetakene i Helse Sør-Øst arbeider løpende med å redusere deltidsbruken og styrke heltidskulturen blant alle yrkesgrupper. Det regionale helseforetaket har utarbeidet en felles heltidspolicy som er lagt til grunn for dette arbeidet. Arbeidet med å etablere heltidskultur bygger på følgende felles retningslinjer:

- Alle stillinger i helseforetakene skal i utgangspunktet lyses ut som heltidsstillinger, med oppgaver på en eller flere enheter i tråd med virksomhetens behov. Unntak må begrunnes.
  - Fast ansatte kan av ulike grunner ha rett til eller behov for å redusere sin arbeidstid. Slike ordninger må likevel evalueres i forhold til behov og såfremt mulig tidsbegrenses.
  - Alle deltidsansatte som ber om det, skal få en individuell vurdering av sine muligheter for hel stilling basert på virksomhetens behov og innenfor rammen av aktuelle arbeidstidsordninger, herunder ekstra vakter på kveld og helg.
  - Ved nyrekruttering må det sikres en rimelig fordeling av oppgaver og en mest mulig jevn fordeling av belastende vakter på kveld og helg.
  - Arbeidet med heltidskultur tilpasses foretakenes situasjon og muligheter, men det forutsettes at det iverksettes tiltak på flere plan
    - Strukturelle og individuelle tiltak
    - Rekrutteringstiltak og kompetansefremmende tiltak
    - Holdningsarbeid og kulturfremmende tiltak
- De regionale retningslinjene innebærer at helseforetakene i Helse Sør-Øst må påse at utlysing normalt

skjer i hele stillinger, og at alle utlysninger som fraviker dette skal ha en konkret begrunnelse av hvorfor dette eventuelt er vanskelig. Alle deltidsansatte som ber om det skal dessuten få en individuell vurdering av sine muligheter for en hel stilling.

“Verktøykassen” som benyttes ute i helseforetakene skal uansett omfatte tiltak på følgende områder:

- Utlysings- og ansettelsespraksis, herunder fortrinnsrett for deltidsansatte
  - Permisjonspraksis, dvs. redusere unødvendig bruk av permisjoner
  - Bemanningsenheter/vikarpooler
  - Kombinerte stillinger (inkl. sengepost/ dagarbeidsenhet)
  - Endrede arbeidstids-/turnusordninger (inkl. lengre dagvakter og flere helgevakter)
  - Konvertering av variabel lønn til faste stillinger
- Utviklingen i andelen deltid i hvert helseforetak og i foretaksgruppen som helhet, følges opp månedlig og tertialvis gjennom standard rapportering internt. Videre er deltidsutviklingen tema på de regionale HR-direktørmøtene. Helse Sør-Øst RHF rapporterer månedlig til departementet for alle helseforetakene samlet sett, på lik linje med de andre helseregionene.

Sørlandet sykehus har gjort en analyse av utviklingen av andelen heltid i perioden 2011 - 2017. Den viser at det ikke er ansatt flere sykepleiere i perioden, men at de hver for seg jobber mer, og at det er mange flere som arbeider 100 % enn tidligere. En stor andel av de som arbeider deltid, er turnusarbeidere med hovedsakelig arbeid hver 3. helg. Kartlegginger viser også at de aller fleste som arbeider deltid ønsker dette selv, fordi det gir dem en ønsket fleksibilitet i arbeidssituasjonen.

Sørlandet sykehus understreker at helseforetaket tilstreber en heltidskultur, og at det gjennom lengre tid har vært iverksatt tiltak for å sikre bedre utvikling på dette området. I tillegg til Helse Sør-Østs regionale heltidspolicy er det utarbeidet en egen foretaksvis heltidspolicy. Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid med tillitsvalgte og omfatter ulike virkemidler og tiltak. Erfaringene etter seks år viser at det er nødvendig å benytte flere tiltak samtidig. Videre må det stilles krav til en viss fleksibilitet hos søkere ved nyansettelse i stillinger.

De viktigste tiltakene ved Sørlandet sykehus er følgende:

- Alle sykepleiestillinger lysenes ut med arbeid både på helg og dagtid.
- Ansettelse i kombinasjonsstillinger mellom sengepost og poliklinikk.
- Gjennomgang av bemanningsplan, kompetansebehov og bruk av studentstillinger i helg.
- Organisasjonsavdelingen kontrollerer utlysning av deltidsstillinger og etterspør hvilke vurderinger ledere har gjort om mulighet for å utlyse 100 %.

- Etablering av en tverrgående bemanningsenhet. Enheten har ansatt sykepleiere som dekker korttidsfraværet ved 28 enheter i Kristiansand og Arendal. Disse jobber fleksibelt med 3-4 fagområder.
- Etablering av en trainee-ordning for nyutdannede sykepleiere som får fast jobb i 100 % stilling. Programmet går over to år, der kandidatene skal jobbe i 8 måneders perioder på tvers av kirurgiske og medisinske fagområder samt klinikk for psykisk helse.
- Ledere skoles i metodikk for å motivere medarbeidere til selv å ville jobbe fulltid.

Sørlandet sykehus legger vekt på at ansatte ved eventuelt behov for tilrettelegging i form av redusert stilling får dette bare for en tidsbegrenset periode. Det skal gjennomføres samtale om generelle muligheter for tilrettelegging før man innvilger søknad om redusert stilling. Søknader godkjennes for et år av gangen.

Helseforetaket viser videre til at etablering av heltidskultur og reduksjon av deltid er en langsiktig prosess. Sørlandet sykehus arbeider med både holdninger og kultur hos ledere, medarbeidere og studenter. Det er opprettet en fast arbeidsgruppe som skal sette fokus på dette. Arbeidsgruppen innhenter blant annet erfaringer fra andre foretak, gjennomgår kartlegginger og analyser av ansatte i ulike stillingsandeler og utreder nye tiltak for arbeidsmiljøutvalg og ledelse. Temaet heltidskultur inngår også i undervisningsplanen for foretakets lederskole («den lille lederskolen») og tas jevnlig opp som tema på møter i klinikkene.

Sørlandet sykehus deltar for øvrig i «Nettverk heltidskultur» på Sørlandet. Foretaket er også med i pilotprosjektet «Et likestilt arbeidsliv», hvor heltidskultur er en av indikatorene det arbeides kontinuerlig med. Målsettingen er å øke antall medarbeidere som jobber heltid med 5 prosent innen to år.

Oslo universitetssykehus legger til grunn at foretakets gode resultater på området har sammenheng med at det over flere år har blitt arbeidet målrettet for å etablere heltidskultur og redusere all bruk av deltid. Det understrekes at deltid er en sammensatt utfordring, og at det derfor må jobbes med flere typer tiltak parallelt. Det er utarbeidet retningslinjer for bruk av deltidsstillinger, der formålet er at flest mulig ansettes i full stilling.

Tiltak ved Oslo universitetssykehus inkluderer blant annet:

- Utlysning av faste, hele stillinger:
  - Alle stillinger i helseforetaket skal som hovedregel lysenes ut som heltidsstillinger, og unntak skal begrunnes.
- Bruk av fortrinnsrett ved nyansettelse:
  - Deltidsansatte har fortrinnsrett fremfor søkere utenfra og interne heltidsansatte som ønsker å skifte jobb.
- Bruk av post-/avdelings-/klinikkovergripende stillinger (for eksempel utnytte mulighetene mellom sengepost, poliklinikk og tilsvarende).

- Bruk av intern vikartjeneste/bemanningscenter. Ufrivillig deltidsansatte tilbys økt stilling gjennom internt bemanningscenter. Dette gjelder tverrgående grupper som f.eks. sykepleiere, hjelpepleiere, sekretærer og helsesekretærer.
- Øke kunnskap blant ledere om arbeidstidsplanleggingssystemer.
- Endrede arbeidstidsordninger (for eksempel fleksibel turnus, lengre vakter, og mer helgearbeid for eksempel ved at ansatte som ikke arbeider helger (ved poliklinikker) kan få arbeidsplaner med helgearbeid).

Som det fremgår over så arbeider de to helseforetakene, dog med noe ulikt utgangspunkt, langs samme hovedstrategi/retningslinjer og med en felles forståelse om at man må arbeide med flere tiltak parallelt. Dette har gitt positive resultater både når det gjelder virksomhetenes og de ansattes individuelle behov.

Helse Sør-Øst RHF er også opptatt av den nye rammeavtalen om arbeidstidsplanlegging som er inngått mellom Arbeidsgiverforeningen Spekter og Norsk sykepleierforbund i år. Rammeavtalen omfatter flere tiltak som skal bidra til at helseforetakene kan benytte ressursene sine mer fleksibelt, redusere overtid/innleie, tilby

flere hele stillinger og gi mulighet for langtidsplanlegging. Tiltakene omfatter både en prosess for etablering av arbeidsplaner, veiledere for kalenderplanlegging og bruk av timebank samt felles anbefalinger vedrørende etablering av bemanningsenheter i helseforetakene. Dette er tiltak som, sett i sammenheng, har et stort potensial for å øke andelen heltidsstillinger og redusere bruken av deltid i helseforetakene.

Avslutningsvis viser jeg til at jeg i flere år har stilt krav til de regionale helseforetakene om at sykehusene skal jobbe med en heltidskultur og at flest mulig skal ansettes i hele, faste stillinger. Arbeidet i sykehusene og de regionale helseforetakene har gitt resultater. Bruken av deltid for faste ansatte i sykehusene har gått ned med mer enn 20 prosent i alle helseregionene siden 2010, og reduksjonen har fortsatt for hvert år. Samtidig har andelen medarbeidere som har fått høyere stillingsprosent også økt. I samme periode har gjennomsnittlig stillingsprosent for fast ansatte økt, og ligger nå på om lag 90 prosent i alle helseregioner. Selv om utviklingen går i riktig retning, så er vi ikke i mål. Faste hele stillinger er viktig for å beholde og videreutvikle kvalifisert arbeidskraft, rekruttere kompetente medarbeidere, og samlet sett utvikle et godt arbeidsmiljø og redusere sykefraværet.

SPØRSMÅL NR. 1520

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Tore Storehaug

Besvart 16. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Kan statsråden gjøre greie for kva arbeid departementet har gjort for å sikre at øvrige plattformer på Utsira som Edvard Grieg vil bli tilkopla seinast i 2022 som vedtatt, kan han gje ein status på arbeidet og bekrefte at det blir gjennomført?»

GRUNNGJEVING:

Arbeidet med elektrifisering kan gje besparelsar både i kroner og øre og ikkje minst av klimagassutslepp. Stortinget behandlar for tida Prop. 80s om Johan Castberg, meldinga inneheld ein generell del om norsk oljeverksemd der elektrifisering ikkje ser ut til å vere omtala.

Svar:

I forbindelse med godkjenning av plan for utbygging og drift av første byggetrinn for Sverdrup-feltet, i brev av 20. august 2015, stilte myndighetene vilkår om at det senest innen 2022 skal etableres en områdeløsning for kraft fra land som skal dekke hele kraftbehovet til feltene Sverdrup, Grieg, Aasen og Krog.

Departementet orienterte sist Stortinget om framdriften med å etablere en områdeløsning for kraft til land til de fire feltene på Utsirahøyden i Prop. 1 S (2017-2018), herunder at konseptvalg for byggetrinn to for Sverdrup-feltet – som inkluderer områdeløsningen for kraft fra land, ble tatt i 2017.

Arbeidet med byggetrinn to for Sverdrup-feltet går framover i henhold til plan. Rettighetshaverne planlegger å ta investeringsbeslutning og innlevere nødvendige planer til myndighetene i andre halvdel av 2018.

SPØRSMÅL NR. 1521**Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen****Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mangelen på sykepleiere har økt med 47 prosent fra i år til i fjor. Bare i Østfold mangler det rundt 500 sykepleiere. Å avverge sykepleiermangelen dreier seg både om å sikre tilstrekkelig tilgang gjennom god utdanningskapasitet og god rekruttering av nye sykepleiere, og om å redusere uønsket avgang gjennom blant annet å bidra til gode fag- og arbeidsmiljøer.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å redusere mangelen på sykepleiere i Norge?»

BEGRUNNELSE:

I følge NAVs bedriftsundersøkelse mangler det i år 5.900 sykepleiere i Norge mot 4.000 i fjor. Dette er en alvorlig økning og en varslet krise. Det kan også få store konsekvenser for helsetilbudet til pasientene. Når man ikke har nok sykepleiere på jobb, kan det føre til for eksempel feilmedisinering, infeksjoner eller psykiske lidelser hos pasienter som ikke blir ivaretatt.

Helse- og omsorgsdepartementet har et overordnet ansvar for at vi rekrutterer, utvikler og beholder tilstrekkelig personell og kompetanse i helsetjenestene, sammen med arbeidsgivere og ansvarsbærende aktører i tjenestene

Det er både viktig å utdanne nok sykepleiere, samtidig er det viktig å øke tilgangen på tilgjengelig kompetanse gjennom å redusere den utstrakte bruken av deltid i bransjen. I tillegg vil det i fremtiden også bli viktig å sortere oppgavene bedre slik at også flere helsefagarbeidere kan bli verdifulle arbeidstakere i helse- og omsorgssektoren.

Det aller enkleste tiltaket er nok likevel å utdanne flere, spesielt nå vi vet at søknaden til faget er god. Som den øverste ansvarlige på området bør statsråden vurdere hvorvidt en egen handlingsplan er påkrevd for å løse denne utfordringen.

Svar:

La meg innledningsvis fastslå at både utdanning, ledelse, kompetansehevende tiltak og muligheter til videre- og etterutdanning er blant viktige tiltak for å rekruttere og beholde sykepleiere i helse- og omsorgstjenestene. Både Primærhelsetjenestemeldingen og Nasjonal helse- og sykehusplan vektlegger sterkt betydningen av økt og riktig kompetanse. De ansatte er tjenestenes viktigste ressurs og god kompetanse på riktig nivå og på riktig sted, er en forutsetning for gode, effektive og trygge tjenester. Reg-

jeringen styrker kunnskapsgrunnlaget og kompetansen i den kommunale helse- og omsorgstjenesten med en tydelig satsing og prioritering av høyere og klinisk kompetanse. Vi har derfor laget en egen plan for rekruttering, kompetanse og fagutvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, Kompetanseløft 2020. Planen har som formål å bidra til en faglig sterk tjeneste og å sikre tilstrekkelig og kompetent bemanning. Kompetanseløft 2020 består av 50 tiltak med en samlet bevilgning på nær 1,6 mrd. kroner. Gjennom det kommunale kompetanse- og innovasjonstilskuddet tilbys ansatte tilskudd til grunn-, videre- og etterutdanning, blant annet grunnutdanning og videreutdanning av sykepleiere. I nasjonal lederutdanning for primærhelsetjenesten tilbys mellomledere økt lederkompetanse, og hovedvekten av deltagere her er sykepleiere. Vi har etablert et lønnstilskudd til sykepleiere som vil ta videreutdanning på masternivå innen avansert klinisk sykepleie. Videre har vi etablert "Jobbvinner" som er et tiltak for økt rekruttering av sykepleiere og helsefagarbeidere til kommunene. En rekke tiltak er igangsatt for å styrke fag- og tjenesteutviklingen, som igjen vil gi styrkede fagmiljøer for å rekruttere og beholde blant annet sykepleiere. I dette inngår også satsingen på utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester. Helse- og omsorgsdepartementet er også nylig gitt i oppdrag å utarbeide en nasjonal studieplan for videreutdanning på mastergradsnivå innen avansert klinisk allmennsykepleie, rettet mot behovene i kommunale helse- og omsorgstjenester. For å få en god og robust utdanning for fremtidens kommunale helse- og omsorgstjenester, skal dette arbeidet gjøres i nært samarbeid med både tjenestene, utdanningssektoren og Sykepleierforbundet.

Ved behandlingen av Nasjonal helse- og sykehusplan 2016-2019 sluttet Stortinget seg til en nasjonal bemanningsmodell for spesialisthelsetjenesten. Modellen skal bidra til å forenkle og forbedre framskrivninger av behov for ulike typer helsepersonell, inkludert sykepleiere og spesialsykepleiere. I foretaksmøte i januar i år er det stilt nye krav om at helseforetakene må jobbe målrettet med å utdanne, rekruttere, beholde og utvikle kompetanse hos medarbeidere. Kompetanse i spesialisthelsetjenesten vil være et sentralt område i ny Nasjonal helse- og sykehusplan for perioden 2020-2023. Spørsmål om sykepleierkompetanse og -beholdning vil bli drøftet der.

Også lønns- og arbeidsbetingelser er viktige virkemidler, men er primært et tema for partene i arbeidslivet. I forhandlingene mellom Spekter og Norsk sykepleierforbund ble det i 2014 inngått avtale om minimum 80 pst

lønn under videreutdanning når arbeidsgiver har vurdert at det er behov for utdanningen.

Faste hele stillinger er også viktig for å beholde og videreutvikle kvalifisert arbeidskraft. Jeg har i flere år stilt krav til de regionale helseforetakene om at sykehusene skal jobbe med en heltidskultur. Flest mulig skal ansettes i hele faste stillinger, noe som også gir pasientene bedre tjenester. Arbeidet har gitt resultater; bruk av deltid blant faste ansatte i sykehusene har gått ned med mer enn 20 prosent siden 2010 og andelen ansatte med høyere stillingsprosent har økt. Gjennomsnittlig stillingsprosent for fast ansatte ligger på nær 90 prosent i alle helseregioner. Det arbeides også for å få på plass en heltidskultur i kommunene. Om lag 2/3 av de sysselsatte i den kommunale omsorgssektoren arbeider deltid. Økte stillingsbrøker vil gi helsepersonell en bedre jobbsituasjon og bidra til å redusere mangel på personell. Regjeringen har blant annet derfor fremmet en lovproposisjon om å styrke bestemmelsen i arbeidsmiljøloven om fortrinnsrett for deltidssansatte til utvidet stilling framfor nyansettelser. Hensikten med fortrinnsretten for deltidsansatte er å bidra

til å redusere ufrivillig deltid. Representanten Jacobsen tar utgangspunkt i ny undersøkelse fra NAV med hensyn til anslått personellmangel. For ordens skyld opplyses at NAVs bedriftsundersøkelse gir estimerte tall over mangel på personell, den viser ikke hvor mange stillinger som faktisk er ubesatt. Undersøkelsen gir viktig informasjon om rekrutteringssituasjonen i tjenestene, men er ingen fasit på om vi har tilstrekkelig med sykepleiere i landet eller om vi utdanner nok. Kunnskapsdepartementet har ansvar for utdanningskapasitet, også for bachelor i sykepleie. Kunnskapsdepartementet opplyser at søkningen til bachelorstudiet i sykepleie har økt i perioden 2013-2018. Det har også skjedd en økning i utdanningskapasiteten.

Utdanning, rekruttering og tiltak for å beholde personell i helse- og omsorgstjenestene er viktig, men ikke alene tilstrekkelig for å dekke behovene fram i tid. Vi må også benytte og utvikle personellressursene på gode måter. Da må det også utvikles og tas i bruk nye arbeidsformer, bedre organisering og oppgavedeling, innovasjon og ny teknologi.

SPØRSMÅL NR. 1522

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 16. mai 2018 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Det er bred politisk enighet om å få flere unge til å satse som fisker. Fisker Nathanael Sjo (20 år) står frem i Fiskeribladet 2.mai og beskriver hvor utfordrende dagens system fungerer i praksis. Han kjøpte sin første båt i januar 2017 og satset tungt på leppefiske og torskefiske i åpen gruppe. Han omsatte for 2,1 med 5 sesongansatte. Etter en sesong rives grunnlaget vekk.

Hvorfor har ministeren valgt å gå imot all tidligere forvaltningspraksis med så lang tilbakevirkende kraft at unge fiskere i praksis faller utenfor?»

BEGRUNNELSE:

Det er stilt krav om at fartøyeier, å ha fisket og levert leppefisk med fartøy til en verdi av over 50 000 kr i to av årene 2014,2015 og 2016 for å kunne være med i den lukkede gruppen for leppefiske.

Fisker Nathanael Sjo kjøpte båt med støtte fra Innovasjon Norge i 2017, og i løpet av første sesong tjente han nok til å betjene lånene.

Deltakerloven legg til grunn at innføring av lukket gruppe må skje på en måte som ikke blir uforholdsmessig tyngende for enkelte, og et krav om likebehandling av fiskere som har basert en vesentlig del av sin næringsinntekt på dette fiskeriet.

Forslag til lukking av leppefiske bryter departementet med det som har vært gjeldende forvaltningspraksis ved andre fiskerier.

Rekrutteringskvoter blir ikke sett på som et godt alternativ til disse unge som har investert og satset i god tro i 2016 og 2017.

Svar:

Representanten viser til reguleringen av fisket leppefisk hvor det for 2018 er gjort mange innstramminger, bl.a. er det innført en såkalt adgangsbegrensning med lukket gruppe. Hun viser til at dette har gått ut over mange unge fiskere, og at lukkingen er foretatt på en måte som går imot all tidligere forvaltningspraksis.

La meg først si litt om utviklingen i fisket etter leppefisk: Dette er et ganske nytt fiskeri hvor det har vært en

stor og rask utvikling i antall fartøy og fangstkvantum de seneste årene. Samtidig har det vært mangler i kunnskapsgrunnlaget fordi fisket inntil for få år siden ikke hadde et slikt omfang at det var riktig å prioritere opparbeidelsen av dette kunnskapsgrunnlaget. Det bør derfor ikke overraske at det har vært utfordrende for forvaltningen å treffe med de årlige reguleringsoppleggene.

Fram til og med 2017 var fisket etter leppefisk regulert med en åpen adgangsgruppe, dvs. at det ikke var noen begrensninger på hvor mange som kunne delta i fisket. Dette gjorde det vanskelig for forvaltningen å få kontroll på fisket og bidro utvilsomt til at det ble fisket betydelig mer enn det som var forsvarlig. Det var derfor helt nødvendig å vurdere betydelige innstramminger i adgangen til å delta i 2018, for å unngå fortsatt overfiske. Jeg ba på denne bakgrunn Fiskeridirektoratet om å gjennomføre en grundig høringsprosess i løpet av høsten 2017 av flere alternative adgangsreguleringer, slik at vi kunne få på plass nye regler i god tid før fisket starter i juli 2018.

Da jeg i mars i år fastsatte leppefiskreguleringen for 2018 var det et sentralt grep at fisket ble lukket. Dette var en vanskelig avgjørelse, men etter min vurdering var det helt nødvendig både av hensyn til ressursgrunnlaget, og lønnsomheten til fiskerne med adgang i lukket gruppe. Erfaringene fra 2017 hadde vist et betydelig overfiske: Det totale uttaket endte på 27,75 millioner fisk, mens den faglige rådgivningen tilsa et uttak på bare 18 millioner fisk. Jeg har stor forståelse for at innstramminger kan være krevende for mange aktører som rammes, men på sikt vil dette bidra til mer stabilitet og forutsigbarhet, og dermed sikre inntektsgrunnlaget for de som får lov til å delta.

Hvordan man skal gjennomføre en lukking av et fiskeri, må bero på en konkret vurdering av behovet i det aktuelle fisket. Det tidligere overfisket av leppefisk gjorde det nødvendig å gjennomføre en ekstra streng lukking for å sikre et tilstrekkelig driftsgrunnlag for de som får adgang til å delta. Det var derfor aldri aktuelt å åpne for alle som investerte i fartøy før mai 2017, som var tidspunktet da departementet første gang varslet at lukking ville bli vurdert for 2018. Jeg kom i stedet fram til at utgangspunktet burde være at fiskerne med størst aktivitet i perioden 2014-2016 skulle få direkte adgang i lukket gruppe, og at en samtidig åpnet for dispensasjoner i en del tilfeller. Dette var etter min vurdering helt i overensstemmelse med den overordnede målsettingen i deltakerloven om å tilpasse fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressurser, og derigjennom sikre lønnsomheten for den enkelte fisker.

Behovet for en streng lukking kan illustreres ved at antall deltakere i fisket er blitt kraftig redusert fra åpen gruppe i 2017 til lukket gruppe i 2018. På tross av denne reduksjonen har det også vært behov for å redusere fartøykvotene fra 75 000 fisk til 45 000 fisk. Hvis en skulle åpnet for flere deltakere, hadde fartøykvotene blitt ytter-

ligere redusert, noe som hadde gått ut over lønnsomheten på en slik måte at det ikke hadde vært forsvarlig.

Man er naturligvis ikke bundet av tidligere forvaltningspraksis fra andre fiskerier når en skal fastsette kriterier for hvem som får adgang til lukket gruppe, da det er helt nødvendig å foreta en konkret vurdering av omstendighetene som foreligger her og nå. Behovet for en ekstra streng lukking av fisket etter leppefisk var etter min mening åpenbart, gitt den raske økningen i antall fartøy og fisket kvantum som vi har sett de seneste årene, og den kraftige reduksjonen i fartøykvoter fra 2017 til 2018.

Jeg er i likhet med representanten Grung godt klar over at innstramminger har rammet svært mange som nylig har startet opp i fisket, både unge og gamle. Dette er ingen ønskesituasjon, men jeg kan heller ikke se at det foreligger noe godt alternativ hvis vi skal unngå overfiske på bestanden. Det vil alltid være en risiko forbundet med å investere i et helt nytt fiskeri hvor det pågår en kraftig økning i antall deltakere.

Jeg vil også nevne at jeg i hele min ministerperiode har vært opptatt av at det legges til rette for rekruttering til fiskeryrket, og jeg lytter gjerne på innspill til gode løsninger, selv om jeg ikke uten videre kan dele ut flere inngangsbilletter til lukket gruppe i fisket etter leppefisk. Jeg kan i den forbindelse trekke fram at jeg i fjor besluttet å tildele 15 nye rekrutteringskvoter for 2018, en økning fra 10 tidligere år. Jeg vil også foreta en grundig vurdering av mulige forbedringer i innretningen på rekrutteringskvoteordningen for 2019, herunder vurdere om det er rom for egne rekrutteringskvoter i fisket etter leppefisk, men dette må jeg få lov til å komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 1523**Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 16. mai 2018 av fiskeriminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«Det er en gledelig å registrere den store interessen i næringen for å søke om utviklingskonsesjoner, men mange aktører reagerer på den lange saksbehandlingstiden.

På hvilken måte har ministeren sørget for at det er tilstrekkelig med ressurser og kapasitet til å håndtere den store søknadsmengden, og når forventer man at alle søknadene er behandlet?»

Svar:

Også jeg er glad for interessen for utviklingstillatelsene, og det blir meget spennende å følge med på prosjektene videre.

En eventuell tildeling av utviklingstillatelser vil ha stor verdi for søker i og med at de gir en betydelig risikoavlastning i prosjektet, ved at utviklingstillatelsene (under gitte forutsetninger) kan konverteres til kommersielle tillatelser når utviklingsperioden er over. I tillegg har de fleste som har søkt om utviklingstillatelser brukt mye ressurser på å utarbeide søknadene. Søknadene må derfor sikres en grundig og god saksbehandling.

Ved søknadsfristens utløp 17.11.2017 hadde Fiskeridirektoratet mottatt 104 søknader om utviklingstillatelser. Den omsøkte biomassen tilsvarende 85 % av eksisterende biomasse for alminnelige matfiskstillatelser for laks, ørret og regnbueørret ved årsskiftet 2017/2018. Per 9. mai 2018 (uke 19) hadde direktoratet behandlet 47 søknader

og det gjenstår 57 søknader til behandling. Av disse er 6 allerede påbegynt. Søknadene er gjennomgående omfangsrike og inneholder mye teknisk dokumentasjon. Av de 47 søknadene som er behandlet, har 34 fått avslag, 7 har mottatt ferdige tilsagn om tillatelser med dialogfastsatte målkriterier, og ytterligere 6 har fått tilbakemelding om at de er å anse som innenfor ordningen, men hvor det fortsatt pågår avklaringer med hensyn til antall tillatelser og målkriterier for prosjektene. Så langt har nærmere 90 % av vedtakene, uavhengig om de er positive og negative, blitt påklaget.

For å håndtere den store saksmengden har Fiskeridirektoratet styrket bemanningen ved Kyst- og havbrukssavdelingen betydelig. Avdelingen har de to siste årene fått tilført fire nye juriststillinger og er i disse dager i sluttfasen med ansettelse av ytterligere en ny jurist øremerket saksbehandlingen av utviklingssaker. Videre er det i samme periode blitt ansatt seks sivilingeniører med marinteknologisk bakgrunn, og i disse dager ansettes ytterligere en ingeniør.

Fiskeridirektoratet har hver uke de siste 22 arbeidsuker publisert avklaringer eller oversendt klageinnstillinger til departementet. Ambisjonen er å få behandlet gjenværende søknader de har til behandling i 2018.

Departementet på sin side prioriterer disse sakene høyt og vil følge opp de saker som påklages, og på samme måte som direktoratet gi disse en grundig og god behandling.

SPØRSMÅL NR. 1524**Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Siv Henriette Jacobsen****Besvart 22. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«En fast fjordforbindelse mellom Moss og Horten nådde ikke opp i forbindelse med eksisterende Nasjonale Transportplan. Det er likevel signalisert at Samferdselsdepartementet arbeider med en tilleggsutredning for å kunne lande på et konsept for en fast forbindelse mellom Moss og Horten i forbindelse med neste Nasjonale Transportplan.

Når vil denne være ferdig og hvilke konsepter vurderer man i forbindelse med en slik analyse?»

BEGRUNNELSE:

Fergesambandet Moss - Horten er landets mest trafikkerte fergesamband med neste 1,6 millioner kjøretøy pr år, hvor svært mange er tyngre kjøretøy. Dette er også lan-

dets eneste fergestrekning som ikke er subsidiert av det offentlige. En fast forbindelse enten som bro eller tunnel over Oslofjorden har derfor vært et tema for denne strekningen. Dette prosjektet nådde ikke opp i forhold til eksisterende Nasjonale Transportplan. Men nå er Transportetatene i ferd med å lage underlaget til neste Nasjonale Transportplan. For fjordkrysning er det signalisert at Samferdselsdepartementet vil gjennomføres en tilleggsutredning for å kunne ta konseptvalget, slik at prosjektet skal kunne komme i betraktning til neste NTP. Prosjektet er ventet å koste 8 ganger vegvesenets investeringsbudsjett for 2018 og vil kunne stanse alle andre prosjekter i Norge i en årrekke. Bare av den grunn er det ventet at prosjektet vil stanses. Dersom et slikt prosjekt ikke er realistisk, bør den nødvendige utredningskapasiteten kunne

nyttes til andre prosjekt og departementet bør i stedet sette inne alle krefter på å finne gode og realistiske løsninger på riksveg 19 gjennom Moss.

Svar:

Samferdselsdepartementet mottok i april 2017 en skisse til arbeids- og fremdriftsplan fra Vegdirektoratet for en tilleggsutredning om en mulig fast forbindelse mellom Moss og Horten. Saken er fortsatt til vurdering. Regjeringen har foreløpig ikke tatt stilling til om det skal igangsettes en tilleggsutredning for korridoren Moss/Horten. Dette vil bl.a. bli vurdert i det videre arbeidet frem mot neste Nasjonal transportplan. Det er derfor heller ikke avklart hvilke konsepter som vil kunne inngå i en slik utredning.

SPØRSMÅL NR. 1525

Innlevert 7. mai 2018 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen

Besvart 14. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for praksis i Statens pensjonskasse når det gjelder vilkår for rett til uførepensjon etter Lov om Statens pensjonskasse § 27, fjerde ledd?»

BEGRUNNELSE:

I nevnte bestemmelse heter det at retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon ikke inntreffer når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte og det skyldes sykdom, skade eller lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til.

På Statens pensjonskasses hjemmesider står det det samme. Bakgrunnen for spørsmålet er imidlertid en konkret henvendelse fra en person som i kontakt med pensjonskassa fikk opplyst at retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon bortfaller, også dersom det går mer enn to år før uførheten inntreffer som følge av sykdom, skade eller lyte som vedkommende led av eller hadde symptomer på og dermed antas å ha kjent til.

Svar:

Lov om Statens pensjonskasse § 27 fjerde ledd begrenser retten til uførepensjon fra Statens pensjonskasse når

uførheten oppstår kort tid etter at medlemmet begynte i stillingen:

“Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon inntreffer ikke når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte stillingen, og nedsettelsen skyldes en sykdom eller et lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til. Det samme gjelder dersom et medlem som har deltidsstilling, får økt stillingsprosenten. Det kan likevel gis hel eller delvis pensjon når særlige grunner taler for det.”

Bakgrunnen for spørsmålet er en konkret henvendelse fra en person som har fått opplyst fra Statens pensjonskasse at karensbestemmelsen ikke begrenses til to år slik det framgår av bestemmelsen, men at den også gjelder utover to år.

På nettsidene til Statens pensjonskasse er praktiseringen av bestemmelsen beskrevet slik:

“Du har ikke rett til uførepensjon dersom

- inntektsevnen din ble redusert innen to år etter at du ble medlem, og
- reduksjonen skyldes en sykdom eller et lyte som du hadde eller hadde symptomer på da du ble medlem, og

- vi antar at du kjente til sykdommen eller lytet da du ble medlem.

Dette gjelder selv om du ikke kjente til hvilken sykdom det senere viste seg å være, eller at det var sannsynlig at lytet kunne utvikle seg til arbeidsuførhet.

Tilsvarende begrensningsregel gjelder også dersom du i løpet av de siste to år har gått opp i stillingsstørrelse.

I særlige tilfeller kan Statens pensjonskasse likevel innvilge pensjon i slike tilfeller. Eksempler på særlige tilfeller er når staten overtar en virksomhet eller hvis stillingens omfang gradvis

har økt til å komme over minstegrensen for rett til medlemskap.”

Jeg har fått bekreftet fra Statens pensjonskasse at karensbestemmelsen i lov om Statens pensjonskasse § 27 fjerde ledd praktiseres i tråd med ordlyden og slik det er uttrykt på nettsidene. Den praktiseres ikke slik at den også gjelder utover to år etter at stillingsforholdet startet. Svaret i den konkrete henvendelsen, slik saken er presentert i brevet fra representanten Christoffersen, må etter mitt syn derfor enten være feil eller er misforstått av medlemmet.

SPØRSMÅL NR. 1526

Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund

Besvart 22. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvorfor der i fremtiden ikke kan oppstå samtidighetskonflikt når “Mindre fly, som for eksempel F-35, maritime patruljefly og andre sivile 737-maskiner,” bruker takse og rullebanen samtidig, samt om Luftfartstilsynet og Avinor har vært konferert med garanti om ytterligere fravik fra forskrift og dersom det ikke skal utgjøre en samtidighetskonflikt hva ny begrensning på antall flybevegelser på Evenes blir?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på spørsmål fra undertegnede, publisert som Dokument nr. 15:1440 (2017-2018) og Dokument nr. 15:1408 (2017-2018) på Stortingets hjemmesider.

“I praksis innebærer avstanden mellom rullebanen og den parallelle taksebanen på Evenes at kun de største flytypene, som for eksempel Antonov og C-5, har behov for prosedyrer for ikke å takse samtidig med takeoff og landing. Mindre fly, som for eksempel F-35, maritime patruljefly og andre sivile 737-maskiner, kan benytte takse- og rullebanen samtidig.”

Ifølge Avinor går grensen ved samtidig bruk på Evenes ved såkalt kategori C fly: <https://ais.avinor.no/AIP/Latest/aip/ad/enev/ENDNEn.pdf>

ENEV AD 2.20 lokalt lufthavnreglement, punkt 4.1 som er slik å forstå fra svaret fra forsvarsministeren datert 02.05.18 et fravik fra Forskrift om utforming av store flyplasser (BSLE E 3-2): <https://lovdata.no/forskrift/2006-07-06-968> og ikke dermed bare et fravik fra

internasjonale standarder eller “NATO criteria and standards for airfields” men også norske regler.

Jeg legger til grunn at henvisningen om maritime patruljefly relaterer seg til de nyinnkjøpte P8 Poseidon som er en modifisert militær utgave av Boeing 737-800 som også mange av våre allierte benytter eller skal benytte i fremtiden. Disse tilhører ikke samme kategori ifølge offentlig tilgjengelig data.

Svar:

P-8 Poseidon er en Boeing 737 med om lag én meter lengre vingspenn enn den mest brukte sivile modellen B737-800. Dette betyr at P-8 Poseidon har et vingspenn som gjør at den så vidt kommer over i en størrelseskategori over den mest brukte sivile modellen. Forsvaret har ofte operert med fly av denne kategorien på Evenes, spesielt transportfly av typen C-130J. Lufttrafikktenesten har gode prosedyrer og er trent for å håndtere slik trafikk. Erfaring tilsier at dette ikke medfører kapasitetsutfordringer, og Avinor ser ikke for seg at operasjoner med P-8 Poseidon fra Evenes vil medføre samtidighetsproblematikk. F-35 har så lite vingspenn at dette heller ikke vil utløse begrensninger for annen flytrafikk på Evenes.

Representanten refererer til Bestemmelser for sivil luftfart (BSL E 3-2). For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at Harstad/Narvik lufthavn, Evenes er sertifisert iht. nytt EU-regelverk for flyplassutforming. Nasjonal forskrift BSL E 3-2 gjelder derfor ikke lenger. EU-regelverket beskriver retningslinjer for avstander mellom rullebaner og parallelle taksebaner. På lufthavner der disse retning-

slinjene ikke fullt ut oppfylles, må trafikken fortsatt utvikles iht. lokale prosedyrer. Slike prosedyrer er etablert på Evenes og på flere av Avinors øvrige lufthavner.

Banesystemet på Evenes har kapasitet som ligger godt over fremtidig planlagt aktivitet. Avinor har utarbeidet en masterplan for Evenes som skisserer behovet i et 30-årsperspektiv. Avinor vurderer den planlagte trafikkviklingen av både sivil og militær trafikk, inkludert P-8 Poseidon, på Evenes som uproblematisk, og har vist til at banesystemet i dag har en kapasitet på omlag 25 flybevegelser per time. Evenes har i gjennomsnitt om lag 30 flybevegelser per dag. Forsvaret legger opp til et aktivitetsnivå som vil medføre opp mot 16 flybevegelser per døgn i snitt

i tillegg til dagens flybevegelser, inkludert treningsflyging. Selv om disse flybevegelsene er ujevnt fordelt på dager og tider av døgnet, er det ikke sannsynlig at det vil bli behov for en utvidelse av banesystemet på Evenes av kapasitetshensyn.

Det har blitt gjort grundige vurderinger rundt rullebanesystemet på Evenes i forkant av den politiske behandlingen av to langtidsplaner. I tillegg har det blitt utarbeidet en konseptvalgutredning for Evenes. Avinor var en viktig bidragsyter i dette arbeidet. Verken i langtidsplanarbeidet eller i konseptvalgutredningen for Evenes har det blitt avdekket behov for oppgradering av banesystemet på Evenes.

SPØRSMÅL NR. 1527

Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 18. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«I Stoltenberg-regjeringen sin handlingsplan 3 mot sosial dumping (fremlagt mai 2013) ble det lagt frem forslag om å et utvidet HMS-ansvar i konsern og franchisevirksomhet.

Hva har dagens regjering gjort for å følge opp dette punktet som Stortinget slutte seg til?»

BEGRUNNELSE:

Stoltenberg-regjeringen fremmet 3 omfattende handlingsplaner mot sosial dumping. I handlingsplan 3 var utvidet HMS-ansvar i konsern og franchisevirksomhet et av punktene. Bakgrunnen for saken var en forståelse av at viktige endringer i eier-, organisasjons- og styringsstrukturer har ført til at andre enn arbeidsgiver kan ha påvirkning på virksomheten. Med det følger også et ansvar for å påse at virksomheten etterlever HMS-krav.

Svar:

I Meld. St. 2 (2012-2013) (Revidert nasjonalbudsjett 2013) skrev daværende regjering at den ville vurdere forslag om et utvidet HMS-ansvar i konsern og franchisevirksomhet. Noe konkret forslag om dette ble imidlertid aldri sendt på høring eller lagt fram for Stortinget. Myndighetene er på HMS-området opptatt av bidra til at virksomhetene driver et systematisk og forebyggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid og sørger for lovlige arbeidsforhold. Et

aktivt og systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomhetene er nøkkelen til et godt arbeidsmiljø, og jeg mener det er viktig å ha fokus på tiltak som sikrer dette. Det er samtidig et grunnleggende prinsipp i arbeidsmiljøloven at arbeidsgiveren har ansvaret for arbeidsmiljøet i virksomheten sin. Det er arbeidsgiver selv som skal sørge for et fullt forsvarlig og inkluderende arbeidsmiljø. Dette kravet gjelder fullt ut også for en arbeidsgiver som er franchisetaker. Det er viktig å tydeliggjøre den enkelte arbeidsgivers selvstendige ansvar for HMS i sin virksomhet. Et ansvar for andre enn arbeidsgiveren kan blant annet innebære risiko for ansvarsfraskrivelse for de involverte virksomhetene. Jeg mener det ikke er hensiktsmessig å innføre regler om utvidet HMS-ansvar nå. Dagens system gir fleksibilitet til å møte ulike former for organisering i arbeidslivet, og vil også kunne fange opp eventuelle forsøk på omgåelser av regelverket. Jeg viser her til mitt svarbrev til Stortingets arbeids- og sosialkomite av 3. mai 2018 i forbindelse med behandlingen av representantforslag 204 S (2017-2018) om arbeidsforhold for franchisetakere og ansatte i franchisevirksomheter. Utviklingen på HMS-området er generelt positiv i norsk arbeidsliv, men det finnes fortsatt utfordringer i enkelte næringer. Myndighetene er opptatt av å arbeide sammen med de aktuelle bransjer og næringer for å styrke virksomhetenes systematiske HMS-arbeid. Arbeidstilsynet følger opp virksomhetene gjennom tilsyn og veiledning om det forebyggende arbeidsmiljøarbeidet. Dette gjøres på ulike måter. Et eksempel er Arbeidstilsynets og andre myndigheters

medvirkning i det brede samarbeidet om å redusere skader og ulykker i bygge- og anleggsnæringen, som er kommet i stand etter initiativ fra næringen selv. Et annet eksempel er fra Arbeidstilsynets oppfølging av virksomheter innen varehandelen som er organisert i landsomfattende kjeder. Her ble det gjennomført informasjons- og veiled-

ningsmøter med hovedkontorene før det ble gjennomført tilsyn i et utvalg av butikker over hele landet. Partene i arbeidslivet ble involvert i hele prosessen. Denne framgangsmåten fikk gode tilbakemeldinger. Jeg har tro på slike tiltak som gjennomføres i dialog med alle aktørene i berørte næringer og bransjer.

SPØRSMÅL NR. 1528

Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold

Besvart 16. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Har statsråden, som lovet i valgkampen, bedt statsminister Erna Solberg finne fram søknaden fra Norske Skog Sagbruks i Halden for å vurdere avslaget fabrikken fikk om CO2-kompensasjon på nytt, eventuelt vil statsråden ta et initiativ slik at Norske Skog Saugbrugs får slik kompensasjon?»

BEGRUNNELSE:

Norsk kraftkrevende industri har siden 2012 fått CO2-kompensasjon. Norske Skog Saugbrugs i Halden får ikke slik kompensasjon og taper årlig 40 millioner kroner på dette.

Saugbrugs fikk avslag fra Miljødirektoratet på sin søknad om CO2-kompensasjon i desember 2013. Begrunnelsen var at direktoratet ikke mente de hadde god nok dokumentasjon på at gamle kraftavtaler var vedtatt erstattet innen tidsfristen.

Vedtaket ble klaget inn for Klima- og miljødepartementet, men ble statsfestet i oktober 2014. Dermed kan Saugbrugs, i henhold til forskriftene, heller ikke søke om CO2-kompensasjon på nytt.

I valgkampen uttalte Venstres stortingskandidat i Østfold til Halden Arbeiderblad 24. august at: «Ola Elvestuen på vegne av Venstre ville be statsministeren vurdere søknaden på nytt.» og videre «Vi mener det må være mulig å vurdere den gamle søknaden på nytt, og det vil vi nå be statsministeren om.»

Svar:

Regjeringen vil bidra til å motvirke fare for karbonlekkasje, bl.a. gjennom CO2-kompensasjonsordningen for kraftkrevende industri. Jeg mener at det fortsatt skal være en CO2-kompensasjonsordning etter 2020 og jeg vil arbeide

for dette. Jeg mener samtidig det er viktig å arbeide for et effektivt kvotesystem og omstilling til lavutslippssamfunnet.

Norske Skog Saugbrugs får i dag CO2-kompensasjon, men kompensasjonen avkortes på grunnlag av langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005, og utgjør i perioden 2013-2020 ca. 1 mill. kr årlig.

CO2-kompensasjonsordningen er regulert i forskrift om CO2-kompensasjon for industrien. Forskriften lister opp hvilke bransjer som er omfattet av ordningen. Norske Skog Saugbrugs produksjon er innenfor en bransje som er omfattet av kompensasjonsordningen. Langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005 er likevel ikke omfattet av ordningen. For slike kraftkontrakter skal det derfor gjøres en avkortning i kompensasjonen. Ved vurderingen av om virksomhetens kraftforbruk er dekket av en slik ordning, er det etter forskriften situasjonen pr 14. mai 2012 som er avgjørende. Ettersom Saugbrugs kraftforbruk pr 14. mai 2012 var dekket av en langsiktig kraftkontrakt inngått før 2005, ble virksomhetens kompensasjon avkortet. Miljødirektoratets vedtak ble påklaget, og det ble fra bedriften anført at den før 14. mai 2012 inngikk avtale om ny kraftkontrakt. Klima- og miljødepartementet opprettholdt

Miljødirektoratets vedtak i avgjørelse 10. april 2015.

Det vil bli utarbeidet et nytt regelverk for CO2-kompensasjonsordningen for perioden etter 2020. I den forbindelse vil jeg gjennomgå den norske forskriften, og situasjonen til Saugbrugs er noe jeg vil ta med meg inn i denne vurderingen.

SPØRSMÅL NR. 1529**Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Arve Sigmundstad****Besvart 14. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

«Når kan vi forvente at regjeringen trekker sine konklusjoner etter å ha vurdert hvordan aske fra biobrenselanlegg kan utnyttes som ressurs fremfor å ansees som avfall?»

BEGRUNNELSE:

Jeg legger til grunn at det er bred tverrpolitisk enighet om at treforedlingsindustrien er en viktig næring - ikke minst med tanke på det grønne skiftet vi står midt oppe i. Nettopp derfor er det viktig at vi evner å gi denne industrien gode rammevilkår.

Etter påtrykk fra lokale aktører i Halden og fra næringen selv, kunngjorde Klima- og miljødepartementet i august 2017 at departementet ville vurdere ulike løsninger for å få fortgang i arbeidet med å utnytte aske fra biobrenselanlegg.

Ett mulig tiltak er å tillate at asken blir brukt til gjødsling av skog. Et annet er å bruke den som fyllmasse, et tredje alternativ er å bruke asken som bindemiddel i betong. Slik bruk av aske er ikke tillatt i dag. Med nye bruksmuligheter kan aske gå fra å være en utgift til å bli en inntekt for næringen - samtidig som dette vil kunne være et godt klimatiltak.

Det vil fremdeles være en rekke andre tiltak som også må tas tak i for å bedre rammevilkårene for denne viktige industrien. For Norske Skog Saugbrugs er det nok å nevne CO₂-kompensasjon, tonnasjebegrensninger på veinettet, fritaksordninger for EL-avgift og programmet for energiefektivisering - og altså problematikken rundt aske som regjeringen i august 2017 annonserte at de ville gå inn i - med sikte på at aske kunne utnyttes som en ressurs.

Svar:

Bioenergi spiller en viktig rolle i norsk energiforsyning, og bioenergi kan erstatte fossil energi og gi en mer klimavennlig energiforsyning. Det tekniske potensialet for å høste mer bioenergi og å bruke mer bioenergi i Norge er stort. Aske som restråstoff fra bioenergiproduksjon har til nå vært en ikke-utnyttet ressurs. Det finnes imidlertid flere mulige måter å bruke aske på som en ressurs.

Gjødsling av skog med aske fra biobrenselanlegg er vurdert i et eget kapittel i rapporten Måltrettet gjødsling av skog som klimatiltak - egnede arealer og miljøkriterier (Miljødirektoratets rapport M174-2014). Her konkluderer det med at slik gjødsling kan øke skogens tilvekst betydelig, og at det i sum forventes å ha en positiv klimaeffekt. Rapporten peker imidlertid på at kunnskapen

om miljøeffekter er mangelfull, og at eventuell gjødsling bør skje i henhold til miljøkriterier som er spisset mot askegjødsling. Det har derfor vært behov for å vurdere dette tiltaket nærmere. Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet arbeider nå med sikte på å regulere askegjødsling i forskrift. Dette vil kunne forenkle prosessen for tiltakshaver ved at man unngår å måtte søke miljømyndighetene om tillatelse til askegjødsling, slik situasjonen er i dag.

Miljødirektoratet har også i oppdrag å utrede om det er behov for en forskrift om bruken av aske som fyllmasse eller om dette kan reguleres på andre måter. En vurdering av askens egnethet som fyllmasse med hensyn til fysisk-kjemiske materialegenskaper, og eventuell miljø- og helsefare som bruken vil kunne medføre, skal inngå. I den grad det er mulig, skal direktoratet også gi markedsmessige vurderinger om tilbud og etterspørsel av aske, samt vurdere reguleringer og praksis i andre nordiske land. Direktoratet er noe forsinket i dette arbeidet og jeg har fått opplyst at oppdraget vil bli besvart til høsten.

SPØRSMÅL NR. 1530**Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 23. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

«Forurensningen av kobber fra oppdrettsanleggene i Radfjorden i Nordhordaland er nå så høye at grensene for akseptabel miljøtilstand er i ferd med å passeres i følge Fylkesmannen i Hordaland. Fylkesmannen er bekymret for utvikling i flere fjorder i Hordaland etter å ha funnet en klar sammenheng mellom antall oppdrettsanlegg og hvor stor kobberforurensningen er.

Hva vil statsråden gjøre med denne forurensningen og finnes det en tilsvarende oversikt for andre områder i landet?»

Svar:

Kobberutslipp fra akvakulturanleggene kommer fra fiskefôret og fra impregnering av nøtene på oppdrettsanlegget. Kobber er et metall som finnes i fôret og som fisken trenger. Kobberimpregnering av nøter benyttes for å hindre groe på nøtene for å sikre tilstrekkelig vanngjennomstrømning og god vannkvalitet for oppdrettsfisken. I den nye standarden for miljøovervåking ved akvaanlegg

(NS9410:2016) er det innført krav til kobberanalyser på aktuelle lokaliteter. Dette betyr at myndighetene fremover vil få økt informasjon om kobbernivåene i bunnsedimentene ved oppdrettsanlegg. Dersom resultatene av kobbermålingene viser høye verdier kan fylkesmannen pålegge ytterligere målinger og kartlegging av påvirkningen. En oversikt over kobbermålinger som er gjort etter NS9410:2016 er presentert i Havforskningsinstituttets "Risikorapport norsk fiskeoppdrett 2018." De økte kobberverdiene som nå er funnet i bunnsedimentene i Radfjorden er bekymringsfulle, og det er viktig at dette følges opp slik Fylkesmannen nå gjør. Hordaland er det fylket med høyest produksjon av matfisk i forhold til sjøareal. Hvordan kobbernivåene er i områder med lavere produksjon har vi ikke like god kunnskap om per i dag, men dette vil vi få bedre oversikt over etterhvert som det kommer inn mer analysedata. Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet arbeider nå på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet med å forskriftsregulere forurensning fra oppdrettsanleggene der blant annet kobber vil være et tema.

SPØRSMÅL NR. 1531**Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 15. mai 2018 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Etter EUs forsøksdyrdirektiv har Norge vært pålagt å opprette en nasjonal komite for beskyttelse av forsøksdyr siden 2015. Tre år senere er det likevel ikke kommet på plass noen slik komite. EU-landene har opprettet komiteer i tråd med direktivet, og Norge henger etter.

Hvorfor er ikke komiteen for beskyttelse av forsøksdyr kommet på plass, og vil landbruksministeren sørge for fortgang i opprettelsen av komiteen, så forsøksdyrene i Norge får den beskyttelsen og ivaretagelsen de har krav på?»

BEGRUNNELSE:

EUs forsøksdyrdirektiv (2010/63/EU art. 49 no. 1) trådte i kraft i Norge i 2015 og skal sikre bedre arbeid med dyrevelferd for forsøksdyr og 3R-prinsippene (erstatning, reduksjon og forbedring av dyreforsøk). Et viktig tiltak er at det skal opprettes en nasjonal komite for beskyttelse av forsøksdyr i hvert av landene, også i Norge. Komiteen skal rådgis Forsøksdyrforvaltningen i Mattilsynet og dyrevelferdsansvarlige ved dyreforsøksvirksomheter angående dyrevelferd ved erverv, oppdrett, oppstalling, stell og bruk av dyr til forsøk. I tillegg skal komiteen jobbe for mer enhetlig 3R-arbeid og sikre utveksling av informasjon om beste praksis angående dyrevelferd og 3R mellom de ulike dyreforsøksvirksomhetene, samt utveksle slik informasjon med de tilsvarende komiteene i andre land.

Andre land som Sverige, Danmark, Storbritannia og Tyskland har opprettet sine komiteer, men ikke Norge. Landbruks- og matdepartementet ble klaget inn til EFTA av Dyrevernalliansen sommeren 2017 fordi komiteen ikke var opprettet, likevel er det fortsatt ikke kommet på plass noen komité.

Etter avviklingen av Forsøksdyrutvalget behandler Forsøksdyrforvaltningen søknader om dyreforsøk, og kan søke bistand fra nasjonale eksperter som de selv har oppnevnt i behandling av konkrete saker. Det finnes imidlertid ingen instans som gjør uavhengige og etiske vurderinger angående eksempelvis forsøksmetoder og dyrevelferden før og under forsøk, eller jobber forebyggende og rådgivende med 3R-arbeid, slik den nasjonale komiteen for beskyttelse av forsøksdyr skal gjøre. Norg-

es arbeid med 3R og velferd for forsøksdyr tilfredsstiller altså ikke minimumskravene i EU-regelverket, og norske forsøksdyrs velferd er dårligere ivaretatt enn i landene hvor en slik komite er på plass. Komiteen for beskyttelse av forsøksdyr bør opprettes og begynne sitt arbeid snart.

Svar:

Det nye forsøksdyrregelverket inneholdt eit krav om at det skal opprettast ein nasjonal komité for vern av forsøksdyr. Komiteen skal vera rådgivande både for forvaltning og dyrevelferdseiningar ved dei enkelte forsøksdyrverksemdene. Oppnemning av ein slik komité har diverre teke lang tid, men den nasjonale komiteen for vern av forsøksdyr er no oppnemnt.

SPØRSMÅL NR. 1532

Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 23. mai 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2018; Jr. Innst.12S (2017-2018) ble det bevilget 5 millioner kroner til en utredning av ulike modeller for et studium i klinisk medisin, samarbeid mellom Stavanger Universitetssykehus, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen.

Kan statsråden redegjør for oppfølgingen av dette vedtaket?»

Svar:

Som representanten Bollestad viser til så skal regjeringen følge opp vedtaket om en utredning av ulike modeller for et studium i klinisk medisin. Videre har regjeringen fått følgende anmodningsvedtak (362) som skal følges opp: Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med mål om å øke antall studieplasser innen medisin i Norge, herunder å vurdere å øke antall studiesteder, og komme tilbake til Stortinget med en vurdering i statsbudsjettet for 2019.

Kunnskapsdepartementet vil i nært samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet følge opp disse vedtakene ved å nedsette et utvalg som skal utrede begge oppgavene. Begge vedtakene har som mål å øke kapasiteten innenfor medisin og det vil derfor være viktig å se disse i sammenheng.

En av de mest sentrale oppgavene for dette utvalget vil være å undersøke muligheten for å få flere medisinstudenter i Norge ved å innføre en modell der studenter som har tatt første del av utdanningen sin i utlandet, kan fullføre ved å ta de siste årene i Stavanger gjennom et samarbeid mellom Stavanger Universitetssykehus, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen.

Slik jeg ser det vil en utredning som beskrevet ovenfor, svare på både vedtaket i statsbudsjettet for 2018 og anmodningsvedtak 362. Jeg vil likevel også be utvalget innhente informasjon fra de medisinske fakultetene i Norge om hvorvidt det i dager muligheter for å øke antallet medisinstudenter innenfor dagens budsjetttramme. Herunder om de medisinske fakultetene tar opp det antallet studenter de har fått budsjett for, om de har kapasitet til flere studenter dersom det tildeles flere studieplasser, og om de har tilgang på tilstrekkelig antall praksisplasser.

SPØRSMÅL NR. 1533**Innlevert 8. mai 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland****Besvart 16. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvorfor taler Høyre med to tunger i spørsmålet om regulering av prisene for tannregulering, og hva mener statsråden og Høyre egentlig i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

I mitt spørsmål fra 19.april 2018 (dokument nr. 15:1383 (2017-2018)), ønsker ikke helseministeren i sitt svar å vurdere en regulering av prisene private tannleger tar for tannregulering. Han viser tvert i mot til en politisk behandling av maksimalpriser for tannbehandling, i de tilfeller der folketrygden yter stønad til behandlingen, ti år tilbake i tid, der det ble vurdert som ikke aktuelt å innføre nasjonale takster for tannbehandling.

I NRK sin sak fra 16.april 2018 om «Rådyr tannregulering: -Ingen lovlige måter å stoppe dette på», uttaler imidlertid Høyres helsepolitiske talsmann på Stortinget, Sveinung Stensland at: «Vi trenger en opprydding, og jeg

mener det må på plass en avtale mellom Tannlegeforeningen og staten for å få regulert prisene.»

Kommentaren fra Høyres helsepolitiske talsperson står i skarp motsetning til statsrådets svar på mitt spørsmål fra 19.april 2018, og det er derfor behov for en opprydding i hva Høyre faktisk mener i denne saken, og en avklaring av om statsråden i det hele tatt vil foreta seg noe i spørsmålet om å regulere prisene private tannleger kan ta for tannregulering, som det offentlige gir en delvis refusjon for.

Svar:

Mitt svar på spørsmål nr. 1533 beskriver helseministerens og regjeringens politikk angående priser på tannregulering hvor folketrygden yter stønad til slik behandling.

Dette hinder ikke Høyre eller Høyres stortingsrepresentanter muligheten til å diskutere andre politiske løsninger og utvikle ny politikk.

SPØRSMÅL NR. 1534**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 16. mai 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Tollforskriften ble i fjor endret slik at man nå kan bli tatt med større mengder smuglergods enn tidligere uten å risikere å bli politianmeldt. Endringen ser ut til å ha ansportet en ny smuglertrend der smuglere spekulerer i å ha med seg en mindre mengde smuglergods enn den nye grensen.

Vil statsråden reversere endringen i tollforskriften for å motvirke den nye trenden?»

BEGRUNNELSE:

NRK melder i dag 8. mai om det som omtales som «en ny trend» der smuglere kommer flere i én bil og med færre varer enn tidligere over tollstasjonen på Svinesund. Bakgrunnen for trenden synes å være et ønske om å unngå politianmeldelse dersom man blir stoppet. Politianme-

ldelse kan innebære utvisning og andre straffereaksjoner. Dersom man blir tatt med mindre mengder risikerer man derimot kun et forenklet forelegg. Etter at tollforskriften § 16-9-2 ble endret 8. februar i fjor slik at man kan bli tatt med større mengder smuglervarer enn tidligere uten å risikere politianmeldelse synes det å ha blitt lukrativt å spekulere i å holde seg under grensen for politianmeldelse. Praksisen synes å ha blitt svært utbredt, og de som benytter den synes å være velorganiserte. Tollvesenet rapporterer om at de i helgen stanset tre biler med kort tids mellomrom med til sammen ti passasjerer. For 14 dager siden stanset tollerne seks biler med til sammen 18 polakker. De kom på omtrent samme tid og hadde med seg til sammen 1200 liter alkohol. Det stilles spørsmål ved om statsråden vil ta grep for å motvirke den nye smuglertrenden.

Svar:

Ved beslag av mindre mengder alkoholholdige drikkevarer, tobakksvarer, kjøttvarer og andre varer som ikke er restriksjonsbelagte har Tolletaten to alternative reaksjonsmuligheter; enten å utstede et forenklet forelegg eller å anmelde til politiet. I mai 2016 ble det sendt på høring et forslag om å doble mengde- og verdigrensene for forenklet forelegg i tollforskriften, og i tråd med forslaget ble tollforskriften endret med virkning fra 1. januar 2017.

Begrunnelsen for endringen er at det totalt sett er mindre ressurskrevende, både for politiet og Tolletaten, at mindre alvorlige overtredelser sanksjoneres og avsluttes på stedet ved illeggelse av forenklet forelegg enn at Tolletaten utferdiger kontrollrapporter og anmeldelse med tilhørende oppfølging av politiet.

Jeg kan bekrefte at Tolletaten i deler av landet har sett at enkelte grupper heller innfører alkohol og tobakk i mindre mengder enn større kvanta. Det er ikke uvanlig at de som driver organisert og planlagt ulovlig innførsel endrer eller varierer måten den ulovlige vareførselen gjennomføres på. Tollmyndighetene oppgave er å tilpasse sine kontroller og oppfølging til slike endringer.

Tollmyndigheten må i hvert enkelt tilfelle vurdere om de skal benytte adgangen til å legge forenklet fore-

legg eller om saken skal anmeldes til politiet. Ordningen med bruk av forenklet forelegg er ment å gjelde normalt-tilfeller og ikke for saker hvor det foreligger skjerpende omstendigheter. Saker hvor det foreligger skjerpende omstendigheter skal, også om det gjelder saker innenfor mengde- og verdigrensene for forenklet forelegg, anmeldes til politiet for strafferettslig oppfølging. Dette kan for eksempel gjelde saker hvor den ulovlige innførselen er begått av flere i felleskap eller er ledd i en planlagt eller organisert virksomhet. Av nyhetssaken som det vises til i spørsmålet fremkommer det at enkelte av sakene, fordi det ble antatt å foreligge skjerpende omstendigheter, ble anmeldt til politiet selv om sakene isolert sett ligger innenfor grensene for forenklet forelegg.

Jeg legger til grunn at Tolletaten i tråd med gjeldende retningslinjer anmelder saker som fremstår som organisert ulovlig vareførsel selv om omfanget er så lite at det faller innenfor mengde- og beløpsgrensene for forenklet forelegg. Endringene i mengde og beløpsgrensene er altså ikke til hinder for å anmelde slike saker. Jeg mener derfor at endringen fra 1. januar 2018 var riktig for å bidra til at politiet og Tolletaten får benytte sine ressurser på en best mulig måte for å bekjempe alvorlig, organisert kriminalitet.

SPØRSMÅL NR. 1535

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Åsmund Aukrust

Besvart 18. mai 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Vil Regjeringen ta initiativer for at den såkalte «Vennegruppen for Vest-Sahara» utvides til å omfatte stater som er venner av Vest-Sahara?»

BEGRUNNELSE:

I april vedtok FNs Sikkerhetsråd på ny en svært svak og ubalansert resolusjon om Vest-Sahara. Marokko vedvarer okkupasjonen og nekter å delta i fredssamtaler om selvbestemmelse. Istedenfor at Marokko er under press fra Sikkerhetsrådet for å returnere til forhandlingsbordet, høster Marokkos tilnærming troverdighet i rådet. En svært innflytelsesrik 'Vennegruppe for Vest-Sahara' forbereder sikkerhetsrådets resolusjoner. Vennegruppen hadde tidligere en bred sammensetning, men består i dag av USA, Storbritannia, Russland, samt Marokkos viktige allierte Spania og Frankrike.

Flere stater har kommet med kritikk av gruppens sammensetning og arbeid. «Sammensetningen reflekterer ikke spennvidden i perspektivene på Vest-Sahara», kritiserte New Zealand i en stemmeforklaring i 2016 da de stemte avholdende. Marokko hadde da utvist en stor del av FN-personellet fra de okkuperte områdene uten at det ble gjenspeilet i resolusjonen.

I en interpellasjonsdebatt i 2014 uttalte Utenriksminister Brende at Norge vil «se på om denne gruppen er interessert i å utvide med medlemskap også i land som inntar den holdningen som Norge gjør i Vest-Sahara-spørsmålet.»

Svar:

Norge støtter FNs arbeid for en politisk løsning på konflikten i Vest-Sahara. FNs sikkerhetsråd forutsetter at en politisk løsning må innebære selvbestemmelsesrett for

folket i Vest-Sahara. Norges linje er å støtte FNs arbeid for en varig og rettferdig politisk løsning som ivaretar en slik selvbestemmelsesrett.

Det er gledelig at MINURSOs mandat ble fornyet 27. april i år. Det er viktig at både FNs spesialutsending og MINURSO på bakken fortsetter sin innsats i tråd med mandatet fra FNs sikkerhetsråd.

Den uformelle vennegruppen for Vest-Sahara har i all hovedsak engasjert seg i forbindelse med den årlige fornyelsen av MINURSOs mandat i FNs sikkerhetsråd. Vennegruppens sammensetning har ikke endret seg siden 2012. Den består fortsatt av fire av fem permanente medlemmer i Sikkerhetsrådet, henholdsvis Frankrike, Russland, UK og USA. I tillegg er Spania medlem i gruppen i kraft av å være forhenværende kolonimakt for området. Ettersom gruppen, som andre vennegrupper tilknyttet Sikkerhetsrådet, er en uformell ordning, eksisterer det ikke formelle kriterier for medlemskap.

Utenriksdepartementet har vurdert muligheten for en endring av vennegruppens sammensetning, i første rekke i form av en eventuell utvidelse. En slik endring vil kreve tilstrekkelig støtte fra dagens medlemmer. Dette er dessverre ikke tilfellet i dag. Norske myndigheter er godt kjent med at enkelte tidligere valgte medlemmer av Sikkerhetsrådet har foreslått å endre vennegruppens sammensetning, men uten å lykkes.

Utenriksdepartementet har vurdert muligheten for en endring av vennegruppens sammensetning, i første rekke i form av en eventuell utvidelse. En slik endring vil kreve tilstrekkelig støtte fra dagens medlemmer. Dette er dessverre ikke tilfellet i dag. Norske myndigheter er godt kjent med at enkelte tidligere valgte medlemmer av Sikkerhetsrådet har foreslått å endre vennegruppens sammensetning, men uten å lykkes.

SPØRSMÅL NR. 1536

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Gisle Meininger Saudland

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan helseministeren garantere at den nye direktøren for Sørlandet sykehus HF vil jobbe i tråd med regjeringens ønske om at Flekkefjord sykehus skal bestå med dagens funksjoner, og hvordan vil statsråden forsikre seg om at både den nye direktøren og styrelederen jobber for å opprettholde dagens funksjoner på Flekkefjord sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Jeg vil begynne med å takke helseministeren som i fjor vår sa klart og tydelig ifra at Flekkefjord sykehus skal bestå med de funksjoner det har.

Flekkefjord sykehus har i en årrekke levd med frykt for at livsviktige funksjoner for lokalbefolkningen endres eller legges ned under dekke av at pasientsikkerheten ikke er god nok.

I nasjonal helse og sykehusplan er det mye som tilsier at Flekkefjord sykehus skal bestå med eksisterende funksjoner. Det ble likevel av sykehusledelsen skapt en uro rundt Flekkefjord sykehus både før og etter Stortingets behandling av nasjonal helse og sykehusplan som fikk flere tusen mennesker til å gå i fakkeltog, mange tusen underskrifter ble levert statsråden personlig, samt engasjement fra både ansatte, befolkning, tilreisende, pasienter, politikere og andre.

Selv etter at statsråden i fjor vår bekreftet at Flekkefjord sykehus ville bestå med de funksjoner det har så ble det skapt usikkerhet rundt fremtiden til Flekkefjord

sykehus. Daværende direktør på Sørlandet sykehus HF har møtt kritikk, -både fra lokalbefolkning, tillitsvalgte men også fra statsråden selv og har måttet gå av som leder for Sørlandet sykehus HF. Det vil snart bli ansatt en ny direktør for Sørlandet sykehus HF. Styreleder har også varslet at hun vil trekke seg i forbindelse med overgang til ny jobb.

Svar:

I foretaksmøte med de regionale helseforetakene i mai 2016 ble det lagt til grunn at alle helseforetak skal utarbeide utviklingsplaner. Som oppfølging av Stortingets behandling av Nasjonal helse- og sykehusplan (2016-2019) ble det blant annet presisert at "sykehus som i dag har akuttkirurgisk tilbud, fortsatt skal ha dette når hensynet til pasienten gjør det nødvendig og kvalitet og pasientsikkerhet er ivarettatt".

I forbindelse med spørsmålet fra representanten Gisle Meininger Saudland har jeg henvendt meg til Helse Sør-Øst RHF. Helse Sør-Øst RHF viser i sitt svar til at de har hatt dialog med Sørlandet sykehus HF om utviklingsplanen. De har i sine tilbakemeldinger til Sørlandet sykehus HF lagt vekt på at utviklingsplanen må legges til grunn at det skal være akutfunksjoner ved sykehusene i Arendal, Kristiansand og Flekkefjord, samt at den skal omhandle planer for utvikling av alle de tre sykehusene med en klar profil for alle lokalisasjonene. Videre har Helse Sør-Øst RHF lagt vekt på at kapasiteten ved alle lokalisasjonene må utnyttes.

Helse Sør-Øst RHF viser også til at styret i Sørlandet sykehus HF behandlet utviklingsplanen den 12. april i år. I vedtaket punkt 2 heter det:

“Styret vil videreutvikle en driftsmodell for SSHF med store akuttisykehus i Arendal og Kristiansand og akuttisykehus i Flekkefjord. Delregionale senterfunksjoner som PCI og ICD skal videreføres i tråd med gjeldende føringer fra Helse Sør-Øst RHF.”

SPØRSMÅL NR. 1537

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Eigil Knutsen

Besvart 18. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvilke hensyn ble avveid i 2017 som gjorde at man ikke utvidet forbudet til å også gjelde private forbrukere, og hva har endret seg siden den gang som gjør at regjeringen har snudd i saken?»

het, til tross for at det også er dilemmaer knyttet til dette. Et forbud vil kunne bidra til å begrense markedet for useriøse aktører, og det vil være et kraftig signal til forbrukermarkedet. Vi har derfor kommet til at vi ønsker å utvide forbudet til også å gjelde forbrukere, med virkning fra 1. juli 2018, slik vi åpnet for i høringsnotatet sendt ut i 2017.

BEGRUNNELSE:

Da Arbeids- og sosialdepartementet hadde på høring forslag til endringer i godkjenningsordningen for renholdsbransjen i 2017, ble det også vurdert å utvide forbudet for næringsdrivende til å kjøpe renholdstjenester fra virksomheter som mangler godkjenning til også å gjelde private forbrukere. Etter en avveining av ulike hensyn ble det ikke foretatt endringer på dette området den gang.

Svar:

Jeg viser til mitt svar på representantforslag 198 S (2017-2018) om å styrke godkjenningsordningen for renhold, hvor jeg gjorde rede for flere grep regjeringen har gjort det siste året for å motvirke at ordningen misbrukes. I svaret gjorde jeg også rede for at regjeringen vil innføre et forbrukerforbud mot kjøp av renhold fra ikke-godkjente renholdsvirksomheter. Da Arbeids- og sosialdepartementet hadde på høring forslag til endringer i godkjenningsordningen for renholdsbransjen i 2017, ble det vurdert å utvide forbudet for næringsdrivende mot å kjøpe renholdstjenester fra virksomheter som mangler godkjenning, til å også gjelde forbrukere. Departementet ba også om høringsinstansenes syn på dette. Etter en avveining av de ulike hensyn og dilemmaer ble det ikke foretatt endringer på dette området den gang. Det er imidlertid fortsatt uløste problemer i renholdsbransjen og særlig i privatmarkedet, noe som blant annet fører til at useriøse aktører utkonkurrerer renholdsvirksomheter som følger lover og regler. På bakgrunn av dette mener jeg at det fortsatt er grunner som taler for at det ikke skal være lov for forbrukere å kjøpe renholdstjenester fra ikke-godkjent virksom-

SPØRSMÅL NR. 1538**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø****Besvart 15. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«18 kommuner er bekymret for at domstoladministrasjonen nå ønsker å bruke en naturlig og normal bemanningsendring ved Fosen tingrett som argument for å svekke eller redusere kompetansen og kapasiteten ved Fosen tingrett.

Vil statsråden be domstoladministrasjonen avvente kommisjonens rapport i 2020, og be om at ny sorenskriver ved Fosen Tingrett blir tilsatt?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har satt ned en domstolkommisjon for å utrede domstolstrukturen for fremtiden. Kommisjonen skal legge frem sin rapport i løpet av 2020. I «særlige tilfeller» kan DA vurdere endringer i strukturen av landets domstoler før kommisjonen er ferdig med sitt arbeid.

18 kommuner står bak en felles uttalelse og mener avgangen av sorenskriveren ved Fosen tingrett ikke må regnes som et slikt tilfelle. Det ble også gjort forsøk i 2015 på å administrativt legge ned Fosen tingrett. Den ble da

politisk berget ved regjeringens nedsettelse av en domstolkommisjon.

Svar:

Etter domstolloven er det Domstoladministrasjonen som skal sørge for at den sentrale administrasjonen av domstolene skjer på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Domstoladministrasjonen fastsetter antall faste dommerstillinger for den enkelte domstol og kan opprette faste dommerstillinger felles for flere domstoler, jf. domstolloven § 33 c. Domstoladministrasjonens styre kan fastsette at to eller flere domstoler skal ha felles domstolleder, jf. forskrift om felles faste dommerstillinger § 3. Felles ledelse av domstoler er et virkemiddel for å øke fleksibiliteten, bedre utnyttelsen av ressursene og redusere sårbarheten i domstolene. Domstoladministrasjonens styre har vedtatt at felles ledelse skal vurderes når det blir ledig en stilling som domstolleder i en tingrett. Jeg har tiltro til at en eventuell beslutning om felles ledelse gjøres i henhold til ovennevnte forskrift, og jeg har tillit til Domstoladministrasjonens vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 1539**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch****Besvart 18. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til å endre regelverket slik at frivillige, lag og foreninger kan bidra sitt lokalsamfunn rent for søppel i veikanter og andre offentlige arealer?»

BEGRUNNELSE:

Mai er tiden for vårrengjøring både inne og ute, og mange kommuner sørger også for at det blir plukket opp plast og søppel ute i det offentlige nå før nasjonaldagen.

Plukking av søppel har i mange år vært drevet på dugnad, og flere lag og foreninger har fått penger i klubbkassa for å utføre jobben. Vi ser nå at det er satt aldersgrense på 18 år for å plukke søppel langs riksvei og fylkesvei. Noe

som gjør at flere lag og foreninger ikke får deltatt i søppelplukking.

Ifølge gjeldende bestemmelser til Vegdirektoratet er det nemlig slik at personell som utfører søppelplukking langs riks- eller fylkesveg skal ha opplæring i arbeidsvarsling, på lik linje med annet personell som utfører andre oppgaver langs vegen.

Svar:

Dette spørsmålet ble også tatt opp i spørsmål 1463 til besvarelse fra representanten Geir Pollestad. Som varslet i svaret til representanten Pollestad er dette noe jeg allerede følger opp.

Vi har alle glede av at vegene våre og områdene rundt blir holdt rene og pene. Vegvesenet har krav til renhold i sine driftskontrakter, men det gjøres også en betydelig dugnadsinnsats lokalt for å sikre et godt miljø og trivelige omgivelser. Dette engasjementet og dugnadsånden ønsker jeg å ta vare på og stimulere ytterligere. Jeg er derfor ikke tilfreds med tilbakemeldinger om at flere som ønsker å bidra ikke slipper til på grunn av krav og formaliteter som oppleves unødvendige.

Det er naturlig at det er restriksjoner på hva slags dugnad en kan gjennomføre på vegstrekninger der det til vanlig er forbud mot gåing og sykling. Langs våre motorveger er det fornuftig med strenge regler, nødvendig informasjonsarbeid i forkant og lignende. På disse vegene vil det i utgangspunktet ikke være aktuelt for andre enn profesjonelle entreprenører å gjøre arbeid.

På store deler av vårt vegnett er det derimot ikke restriksjoner på gåing og sykling langs vegen. La meg understreke at det ikke er noen restriksjoner mot at privatfolk i dag kan plukke søppel på eget initiativ langs veger der det er lov til å ferdes som gående. Regler om aktsom adferd gjelder uavhengig av om en går langs vegen i en transportfase, for å pleie kropp og sjel eller ønsker å plukke søppel. Nettopp derfor bør det heller ikke være behov for at en skal måtte ta omfattende kursing for dugnadsarbeid med søppelplukking. Jeg har derfor tatt initiativ mot Vegdirektoratet om at dagens regler blir endret, slik at terskelen for å gjennomføre organiserte ryddedugnader blir kraftig forenklet.

Det er naturlig at en i en slik dugnadsjobb utpeker en ansvarlig for gruppen og at vedkommende har kontakt med ansvarlig driftsentreprenør på vegstrekningen i forkant for å planlegge innsatsen og sikre at en ikke kommer i konflikt med annet arbeid på strekningen. Det er også naturlig at den som er ansvarlig for dugnaden informerer gruppen om spesielle forhold på strekningen, sikrer bruk av "gule vester" og minner om gode forholdsregler innen trafiksikkerhetsarbeidet.

For å ytterligere å stimulere til dugnadsarbeid langs vegene våre har jeg bedt vegdirektøren om å se på etablering av initiativ i tråd med USAs "Adopt a highway", der organisasjoner eller grupper tar ansvar for å holde det pent og ryddig langs veger og i lokalmiljø, og der en setter opp skilt til informasjon og inspirasjon om dette. Vi har også eksempler på dette i Norge, men jeg ønsker dette mer utbredt og bedre organisert. I det arbeidet må Vegdirektoratet se på hvordan dagens driftskontrakter kan tilpasses slik at renholdsarbeid langs vegene blir utført av dugnadsgjengere, "pøbelprosjekt" eller lignende — helt frivillig eller delvis kompensert fra driftsansvarlig for strekningen der arbeidsomfanget er stort.

Folk som gjør en ekstra innsats for andre og miljøet fortjener ros og ikke å bli belastet med et tungvint regelverk. Initiativene nevnt ovenfor håper jeg er både viktige signaler og konkrete bidrag til å stimulere dugnadsånden fremover.

SPØRSMÅL NR. 1540

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch

Besvart 22. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Hvem i Forsvaret er det som har gitt statsråden denne vurderingen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård stilt 30. april om kutt i Forsvarets musikk. Her svarer statsråden at "Nedbemanningen beskrives av Forsvaret som musikkfaglig forsvarlig."

Svar:

Representanten spør om hvem i Forsvaret som har gitt forsvarsministeren vurderingen om at nedbemanningen er musikkfaglig forsvarlig.

Den nye strukturen er et resultat av Stortingets beslutning om å legge ned musikkinspektoratet i behandlingen av langtidsplanen for forsvarssektoren 2017-2020. De konkrete endringene i bemanningen av Forsvarets musikk er fremforhandlet av Forsvaret og arbeidstakerorganisasjonene. Bemanningen i Forsvarets musikkorps anses av Forsvaret å være musikkfaglig forsvarlig. Forsvarets vurdering er at det fortsatt vil være en god balanse mellom ledelse og profesjonelle musikere. Noen musiker-

grupper er sårbare, men kan ved behov benyttes på tvers av korpserne og eventuelt forsterkes. Ingen utøvende militærmusikere vil miste jobben.

Som statsråd forholder jeg meg til forsvarssjefen, som er min fremste rådgiver i spørsmål som angår Forsvarets virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 1541

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Statsråden har tidligere (02.02.18) svart at Luftambulansen HF har vurdert Babcocks planer som «realistiske» og understreket at luftambulansen opplagt er en «samfunnskritisk tjeneste som må planlegges godt» og samtidig minnet undertegnede om at det «fortsett er mer enn 17 måneder til oppstart av kontrakten». Nå er luftambulansetjenesten i Nord-Norge i krise og statsråden har deltatt på krisemøter i Bodø og Tromsø.

Mener han fortsatt det var klokt å utlyse anbudskonkurranse uten virksomhetsoverdragelse?»

BEGRUNNELSE:

Babcock Scandinavian Air Ambulance AB (BSAA) har vunnet anbudet om flyambulansetjenesten fra 01.07.19. Selskapet Lufttransport mister dermed kontrakten med Helseforetaket Luftambulansetjenesten. Nå er driften av Selskapet Lufttransport truet på grunn av pilotmangel – og det virker som om det er store utfordringer i rekrutteringsarbeidet i Babcock.

Statsråden har siden starten av året avdramatisert den tiltakende krisen i luftambulansen som er skapt av anbudsrunden og operatørskiftet (jf. statsrådets svar på skriftlig spørsmål fra undertegnede 16.01.18 og svar til Kjersti Toppe 10.04.18).

I helgen uttalte statsråden til TV2 at situasjonen var «veldig krevende» og at han allerede hadde «snakket med både forsvars- og justisministeren og varslet om behovet for ytterligere ressurser dersom situasjonen og beredskapen rundt ambulansflyene i Nord-Norge skulle bli forverret i tiden fremover».

Svar:

Ambulansflyene er en viktig del av helseberedskapen i Norge. Spesielt i Nord-Norge er denne tjenesten avgjørende for at folk skal føle seg trygge på å få nødvendige helsetjenester. Jeg ser derfor svært alvorlig på den situasjonen

som har oppstått. Tirsdag 15. mai ga jeg som kjent også en redegjørelse om situasjonen til Stortinget.

Luftambulansetjenesten HF har ansvaret for all luftambulanse i Norge, og ivaretar dette gjennom flere avtaler med private operatører. Foretaket eies av de fire regionale helseforetakene. Siden etableringen av foretaket i 2004, har Luftambulansetjenesten HF gjennomført til sammen fem anskaffelser av luftambulansetjenester, inkludert avtalen det nå er debatt om. Dette har vært kontrakter hvor det er snakk om betydelige beløp, uten at anskaffelsene har medført klager til Klagenemnda for offentlige anskaffelser og uten rettslige forføyninger. Det har ikke vært stilt krav om virksomhetsoverdragelse ved noen av disse anskaffelsene.

Det er nylig gjennomført en tilsvarende anskaffelse for ny kontrakt for ambulanshelikoptertjenester. Kontrakten ble inngått i juni 2016 og innebærer at Norsk Luftambulanse AS er operatør på alle landets ambulanshelikopterbasen fra 1. juni i år. Lufttransport, som har vært operatør på tre av basene, går dermed ut som operatør på dette området. Det har ikke vært spesielle problemer i forbindelse med overgangen fra Lufttransport AS til Norsk Luftambulanse AS.

Det er heller ikke vanlig innenfor spesialisthelsetjenesten for øvrig å sette vilkår om virksomhetsoverdragelse ved anbudskonkurranser om kjøp av helsetjenester. Luftambulansetjenesten HF uttrykte imidlertid i forbindelse med den siste anskaffelsen at overføringene til eventuell ny operatør ville kunne medføre en virksomhetsoverdragelse i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser. I denne saken ble det vurdert slik at det ikke var mulig å konkludere om dette i forkant av kontraktsinngåelsen. Dette var i så fall noe en eventuell ny tjenesteleverandør måtte vurdere og ta høyde for i sitt tilbud. Luftambulansetjenesten HF informerte tilbyderne om disse forholdene.

SPØRSMÅL NR. 1542**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 15. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Statsråden skrev i svar til undertegnede at faste stillinger som politikontakt «skal være på plass innen 1. juni». Men nå informerer Politiet i Værnesregionen om at det ikke kommer til å være på plass fast ansatte politikontakter på grunn av den økonomiske situasjonen i Trøndelag politidistrikt.

Hvor lang tid kommer det til å gå før fast ansatte politikontakter er på plass her, og hvor mange andre politidistrikter opplever tilsvarende utfordringer?»

BEGRUNNELSE:

Arne Henrik Ulvin, fungerende tjenesteenhetsleder i Politiet i Værnesregionen (Trøndelag politidistrikt) skriver i en epost til kommunene i sitt område at dette er status på politireformen i hans region per 13.04.18:

«Den 1.4.2018 ble lensmannskontorene i Meråker og Frosta stengt. I Værnesregionen er det nå tjenestesteder i Selbu, på Trondheim lufthavna og på hovedbølet ved Stjørdal lensmannskontor.

1.6.2018 skal Politireformen være avsluttet og vi skal gå inn i normal drift, hvor alle ansatte hos Politiet i Værnesregionen har oppmøtested ved Stjørdal lensmannskontor og hvor vi skal holde åpent på Selbu lensmannskontor, minst 1 dag i uken. [...]

Så vet jeg at kommunene er opptatt av Politikontaktordningen. Her har Malvik kommune vært pilotkommune for

denne ordningen siden 2016. Alle kommuner i Norge skal ha sin Politikontakt – en kontaktperson som er eksklusiv for hver enkelt kommune.

Jeg skulle gjerne sagt at vi pr. 1.6 har fast ansatte Politikontakter på plass i Værnesregionen. Det kommer vi ikke til å klare og dette skyldes at den økonomiske situasjonen i Trøndelag politidistrikt, er så anstrengt at dette ikke er mulig å få til. I Værnesregionen vil de Politikontaktene som i dag fungerer i kommunene, bli forlenget inntil videre. Det innebærer også at avtalen med Malvik kommune vil bli videreført med de Politikontaktene som pr i dag fungerer i rollen.

Vi er ikke fornøyd med at vi ikke har en permanent løsning på plass til 1.6.2018, men dette er altså den løsningen som vi mener gir den beste løsningen med de forutsetningene vi har pr i dag. Jeg har et håp om vi i løpet av kort tid kan starte på et rekrutteringsarbeid for å få ansatt faste Politikontakter, men dette avgjøres ikke på lensmannsnivået.»

Svar:

Alle landets kommuner har funksjonen politikontakt på plass som en fast ordning. Faste stillinger som politikontakt skal være på plass innen 1. juni i år.

I Værnesregionen ser det ut til at saken er løst, og at stillinger vil bli lyst ut. Politimester Nils Kristian Moe opplyser 24. april 2018 til Nea radio at det skal utlyses fire faste stillinger som politikontakter i regionen.

Jeg legger til grunn at politimestrene i øvrige politidistrikter sørger for at den faste ordningen som politikontakt er på plass 1. juni i år.

SPØRSMÅL NR. 1543**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen****Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvor mange barn under barnevernets omsorg er tvangsinnlagt i psykisk helsevern, hvordan har utviklingen vært over de siste fem år og hva er aldersfordelingen på disse?»

Svar:

Helsedirektoratet opplyser at det per i dag ikke finnes tall på hvor mange barn under barnevernets omsorg som samtidig er under tvungent psykisk helsevern. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har opplyst til Helsedirektoratet at de heller ikke har slike tall.

Det finnes derimot tall på hvor mange barn og unge generelt som befinner seg under tvungent psykisk helsev-

ern. Pasientdata for 2016 viser følgende tall på landsbasis for tvangsinnleggelser av ungdom og unge voksne:

	16 – 17 år	18 – 22 år
Antall tvangsinnleggelser i 2016 (tvungen observasjon + tvungent psykisk helsevern)	148	808
Antall pasienter med minst 1 tvangsinnleggelse i 2016	95	553

Ifølge Helsedirektoratet gjelder dette alle pasienter i disse aldersgruppene, ikke bare de som er under barnevernets omsorg. Data for 2015 viser om lag samme nivå, mens data for tidligere år ikke er tilrettelagt eller kvalitetssikret. Helsedirektoratet orienterer om at informasjonen som finnes i pasientdata om barnevernets rolle inntil videre ikke er koblet mot tilrettelagt informasjon om tvangsinnleggelser av barn og unge. For å kunne gjøre dette kreves særskilt bearbeidelse av data. Jeg er opptatt av at vi får gode og korrekte data om all tvangsbruk i helsetje-

nestene, ikke minst tvang benyttet overfor barn og unge. Helse- og omsorgsdepartementet vil følge opp dette viktige temaet i styringsdialogen med Helsedirektoratet og i samarbeidet med Barne- og likestillingsdepartementet knyttet til vårt felles ansvar for oppfølging av sårbare barn med psykiske helseutfordringer. Til opplysning vil lovutvalget som er nedsatt for å utrede behov for endringer i tvangslovgivningen i helse- og omsorgssektoren også se på ordninger som muliggjør tvang overfor barn og unge.

SPØRSMÅL NR. 1544

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 18. mai 2018 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Leppefiske er regulert gjennom forskrifter som er endret flere ganger de siste årene. Departementets rot med hensyn til regulering av leppefiske har medført store omkostninger for mange. På Sørlandet satset to unge og handlekraftige fiskere på dette i 2017. De investerte i båt og utstyr og ble registrert for leppefiske. På grunn av rotet med forskriftene får de nå ikke fiske likevel.

Er statsråden tilfreds med at flere unge som ville satse på fiskeri, taper store penger, og hvordan vil han legge til rette for flere unge i yrke?»

Svar:

Fisket etter leppefisk er et ganske nytt fiskeri hvor det har vært en stor og rask utvikling i antall fartøy og fangstkvantum de seneste årene, noe som må ses i sammenheng med havbruksnæringens økende etterspørsel etter rensefisk.

Samtidig har det vært mangler i kunnskapsgrunnlaget fordi fisket inntil for få år siden ikke hadde et slikt omfang at det var riktig å prioritere opparbeidelsen av dette kunnskapsgrunnlaget. Det bør derfor ikke overraske noen at det har vært en betydelig utvikling i reguleringen av dette fiskeriet de seneste årene, fra å være et lite og relativt uregulert fiskeri til å være et stort og viktig fiskeri med streng adgangsregulering i 2018.

Fram til og med 2017 var fisket etter leppefisk regulert med en åpen adgangsgruppe, dvs. at det ikke var noen begrensninger på hvor mange som kunne delta i fisket. Dette gjorde det vanskelig for forvaltningen å få kontroll på fisket og bidro utvilsomt til at det ble fisket betydelig mer enn det som var forsvarlig. Jeg offentliggjorde derfor allerede i en pressemelding i mai 2017 at jeg ville vurdere å lukke deltakelsen i fisket fra 2018, for å unngå fortsatt overfiske. Jeg ba Fiskeridirektoratet om å gjennomføre en grundig høringsprosess i løpet av høsten 2017, slik at alle

kunne komme med innspill, og vi kunne få på plass nye regler i god tid før fisket starter i juli 2018.

Jeg konkluderte i mars i år med at det var nødvendig å lukke fisket. Dette var en vanskelig avgjørelse, men etter min vurdering var det helt nødvendig både av hensyn til ressursgrunnlaget, og lønnsomheten til fiskerne med adgang i lukket gruppe. Erfaringene fra 2017 hadde vist et betydelig overfiske: Det totale uttaket endte på 27,75 millioner fisk, mens den faglige rådgivningen tilsa et uttak på bare 18 millioner fisk. Jeg har stor forståelse for at innstrammingene kan være krevende for mange aktører som rammes, men på sikt vil dette bidra til mer stabilitet og forutsigbarhet, og dermed sikre inntektsgrunnlaget for de som får lov til å delta.

Det tidligere overfisket av leppefisk gjorde det nødvendig å gjennomføre en ekstra streng lukking for å sikre et tilstrekkelig driftsgrunnlag for de som får adgang til å delta. Det var derfor aldri aktuelt å åpne for alle som investerte i fartøy før mai 2017, da departementet første gang varslet at lukking ville bli vurdert. Jeg kom i stedet fram til at utgangspunktet burde være at fiskerne med størst aktivitet i perioden 2014-2016 skulle få direkte adgang i lukket gruppe, og at en samtidig åpnet for dispensasjoner i en del tilfeller. Dette var etter min vurdering helt i overensstemmelse med den overordnede målsettingen i deltakerloven om å tilpasse fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressursene, og derigjennom sikre lønnsomheten for den enkelte fiskeren.

Behovet for en streng lukking kan illustreres ved at antall deltakere i fisket er blitt kraftig redusert fra åpen gruppe i 2017 til lukket gruppe i 2018. På tross av denne reduksjonen har det også vært behov for å redusere fartøykvotene fra 75 000 fisk til 45 000 fisk. Hvis en skulle åpnet for flere deltakere, hadde fartøykvotene blitt ytterligere redusert, noe som hadde gått ut over lønnsomheten på en slik måte at det ikke hadde vært forsvarlig.

Jeg synes det er en helt urimelig påstand når representanten Henriksen påstår at departementet har rotet med leppefiskreguleringene. Hun viser i den forbindelse til at de har blitt endret flere ganger de siste årene, og at det har medført store omkostninger for mange, blant annet unge fiskere.

Det er helt naturlig at nye fiskerier, som fisket etter leppefisk, gjennomgår en betydelig utvikling i antall fartøy og kvantum i løpet av de første årene. Det er i slike situasjoner nødvendig at fiskeriforvaltningen følger ekstra nøye med og utvikler reguleringene fortløpende slik at deltakerlovens formålsbestemmelse om blant annet å tilpasse fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget ivaretas best mulig. Det ville ha vært helt uansvarlig av meg ikke å ta grep slik overfisket på leppefisk var i ferd med å utvikle seg.

Så er naturligvis også jeg klar over at de seneste innstrammingene i leppefiskreguleringene har rammet svært mange, både unge og gamle, og særlig de som nylig har startet opp i fisket. Dette er ingen ønskesituasjon, men jeg kan heller ikke se at det foreligger noe godt alternativ hvis vi skal unngå overfiske på bestanden. Det vil alltid være en risiko forbundet med å investere i et helt nytt fiskeri hvor det pågår en kraftig økning i antall deltakere.

Jeg har i hele min ministerperiode har vært opptatt av at det legges til rette for rekruttering til fiskeryrket, og jeg lytter gjerne på innspill til gode løsninger, selv om jeg ikke uten videre kan dele ut flere inngangsbilletter til lukket gruppe i fisket etter leppefisk. Jeg kan i den forbindelse trekke fram at jeg i fjor besluttet å tildele 15 nye rekrutteringskvoter for 2018, en økning fra 10 tidligere år. Jeg vil også foreta en grundig vurdering av mulige forbedringer i innretningen på rekrutteringskvoteordningen for 2019, herunder vurdere om det er rom for egne rekrutteringskvoter i fisket etter leppefisk, men dette må jeg få lov til å komme tilbake til.

SPØRSMÅL NR. 1545

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Sverre Myrli

Besvart 18. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva er status for arbeidet med konseptvalgutredningen (KVU) for vegforbindelsen Gardermoen-Fetsund-Sarpsborg-Fredrikstad («Ring 4» rundt Oslo)?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av Nasjonal transportplan 2018-2029 uttalte Transport- og kommunikasjonskomiteen enstemmig:

«Komiteen viser til at Samferdselsdepartementet har bedt Statens vegvesen om å utarbeide en KVVU for strekningen rv. 22/rv. 111 Fetsund–Sarpsborg–Fredrikstad. Komiteen støtter opp om en slik tanke om en «Ring 4» rundt Oslo, men vil henstille til at strekningen Gardermoen–Fetsund–Sarpsborg–Fredrikstad utredes. Etter komiteens oppfatning er dagens vegnett i Fet og Skedsmo ikke dimensjonert til å ta unna for økt trafikk fra øst og sør, og derfor må også en forbindelse mellom Fetsund og Gardermoen tas med i en slik utredning.»

Svar:

Som det fremgår av svaret mitt av 15. desember 2017 på spørsmål nr. 474 fra stortings-representant Ole André Myhrvold, tok Vegdirektoratet sikte på å oversende utfordringsnotatet for KVVUen til Samferdselsdepartementet i løpet av vinteren/våren 2018. Svarbrevet ligger vedlagt.

Samferdselsdepartementet har nå fått opplyst fra Vegdirektoratet at etatens arbeid med utfordringsnotatet har tatt noe lengre tid enn forventet, men at dette ventes å ville bli oversendt departementet høsten 2018.

SPØRSMÅL NR. 1546

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Siri Gåsemyr Staalesen

Besvart 22. mai 2018 av statsminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Statsministeren ga i forrige uke uttrykk for at regjeringen har hatt en stor satsing på Groruddalen og at det nå er om-alloktert midler.

Hvilken satsing og hvilke midler er det statsministeren viser til?»

BEGRUNNELSE:

Viser til presseoppslag i forbindelse med statsministerens møter på Stovner 3. mai 2018.

Ber om at statsministeren utdyper hvordan regjeringen har satset på Groruddalen, når regjeringen de facto har kuttet i sitt bidrag til Groruddalen fra over 100 mill. årlig til 34 mill. årlig, mens byrådet i Oslo i innværende år samlet sett gir 125 mill. til alle områdesatsingene i indre Oslo, Oslo øst og Oslo sør.

Ber også statsministeren utdype hvordan det er «flyttet på penger for å få en sterkere forebyggende tilstedeværelse.»

Statsministeren er sitert på følgende hos NRK 3. mai: «– Vi har hatt en stor satsing på Groruddalen og det skal vi fortsette med.» «Nå er det flyttet på penger for å få en sterkere forebyggende tilstedeværelse, sier Solberg.»

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Siri Gåsemyr Staalesen til statsministeren som hun har bedt meg svare på.

I begrunnelsen for spørsmålet vises det til presseoppslag i forbindelse med statsministerens besøk til Stovner 3. mai 2018.

Det vises i begrunnelsen konkret til utsagn hvor statsministeren er sitert på at «Vi har hatt en stor satsing på Groruddalen og det skal vi fortsette med» og videre «Nå er det flyttet på penger for å få en sterkere forebyggende tilstedeværelse, sier Solberg».

Det første utsagnet viser til den såkalte Groruddalssatsingen. Hovedmålet for satsingen er en bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår i Groruddalen. Regjeringens satsing på dette området har siden 2013 vært betydelig. I perioden 2007-2016 har staten bidratt med mer enn en milliard kroner til Groruddalssatsingen.

Regjeringen inngikk en intensjonsavtale med Oslo kommune i august 2015 om en ny tiårig satsing i Groruddalen. I august 2016 ble en programbeskrivelse for en ny Groruddalssatsing (2017-2026) signert. Den nye satsingen bygger videre på erfaringene fra den første tiårige satsingen, og er spisset mot de temaer og geografiske områder der behovene er størst.

Innsatsen retter seg mot både barn- og unges opvekst og skolegang, voksenbefolkningens tilknytning til arbeidslivet og nærmiljøkvaliteter i lokalområdene. Målet med satsingen er å bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder i Groruddalen der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktivt deltagende i lokalsamfunn og storsamfunn.

Det andre utsagnet det vises til i begrunnelsen for spørsmålet, er knyttet til den aktuelle situasjonen med ungdomsmiljøer og kriminalitet i områdene Vestli og Stovner. Under besøket på Stovner 3. mai redegjorde politimesteren i Oslo for den aktuelle situasjonen, samt for hvordan politidistriktet nå disponerer sine ressurser for å

kunne møte den bekymringsfulle situasjonen. I tillegg er oslopolitiet for 2018 tilført 30 millioner kroner til å styrke politiinnsatsen i Oslo sør. Innsatsen skal bidra til å forebygge kriminalitet, med særlig vekt på oppfølging av unge i risikozonen og forhindre rekruttering til miljøer som begår kriminalitet.

SPØRSMÅL NR. 1547

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 23. mai 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Det er nesten år er 20 år siden Bologna-erklæringen. Internasjonalisering av forskning og forskningsundervisning trengs for å møte framtidens utfordringer.

Hvordan stiller statsråden seg til flere JointPhD programmer der norske universitet samarbeider med utenlandske, og derunder hvor mange joint-Phd utdanninger og incitament er iverksatt i dag?»

BEGRUNNELSE:

Bolognaerklæringen etterlyser mer samarbeid om undervisning og forskning.

Samarbeidsgrader - såkalte joint degrees - er en måte å sikre at det finnes gode og konkrete fagfelt og «saker» å samarbeide om. Samtidig sikrer det at våre studenter internasjonaliserer. Norske universiteter kan blant annet gjennom Joint Degrees, og f.eks. PhD-joint degrees, styrke samarbeidet med utenlandske universiteter.

Svar:

Jeg er enig med stortingsrepresentanten i at fellesgrader er et av de viktigste virkemidler for internasjonalt samarbeid innen høyere utdanning og det er en målsetting at bruken av dette virkemidlet skal økes. For å lykkes i denne type samarbeid kreves det både god faglig og administrativ kvalitet. Denne type grader tiltrekker seg ofte svært gode studenter og stipendiater, som igjen er med på å heve kvaliteten på studieprogrammet og for institusjonene som deltar. Videre kan norske fagmiljøer som lykkes i å etablere fellesgrader også bli mer attraktive samarbeidspartnere både i forskningsprosjekter og annet utdanningssamarbeid, som for eksempel kunnskapsallianser og strategiske partnerskap. Representanten og jeg deler en forståelse av at internasjonalisering fremmer kvalitet

og relevans i norsk høyere utdanning og forskning. Jeg mener det er avgjørende at internasjonaliseringen har sitt utgangspunkt i institusjonelt samarbeid. Fellesgrader er et godt virkemiddel i så henseende. Jeg ser gjerne at flere norske universiteter samarbeider med utenlandske universiteter gjennom et slikt virkemiddel. I tillegg til å utvikle internasjonaliseringsdimensjonen ved den norske institusjonen, bidrar et slikt program også til å bygge bro mellom forskning og utdanning. Dette mener jeg er viktig.

Fellesgrader kan ha ulik struktur. I mitt svar definerer jeg en fellesgrad i henhold til reglene for fellesgrader slik disse fremkommer i § 4- 5 i Forskrift om tilsyn ved utdanningskvaliteten i høyere utdanning. I tillegg til at studieprogrammet skal tilfredsstille standarder og kriterier for akkreditering av studier, skal det tydelig fremgå hvilken institusjon som har ansvar for hvilke deler av programmet, det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av studiet som helhet og programmet skal utgjøre en samlet helhet spesielt i forhold til nivå og læringsutbytte. Det er viktig at disse kriteriene er oppfylt for at studiet skal være et helhetlig og kvalitetssikret program. Det er ifølge Database for høyere utdanning pr. i dag iverksatt 5 fellesgrader av denne typen. Tre av disse er mellom norske institusjoner, mens de to andre er med utenlandske partnere. Jeg hadde selv sagt sett at dette tallet var noe høyere. Internasjonalisering av utdanning og forskning gjennomsyrrer de fleste politiske virkemidlene som er satt ut i live de siste årene i Norge. Dette er viktige initiativer, og jeg setter nå i gang arbeidet med en stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet. Internasjonaliseringen av norsk utdanning gjennom f.eks. utgående og innkommende mobilitet blant studenter og ansatte, tilrettelegging av fellesgrader og institusjonelt samarbeid vil være et bakteppe i arbeidet med denne meldingen. Det ligger allerede inne i finansieringssystemet til UH-sektoren økonomiske incitament (”belønning”) for inter-

nasjonalt samarbeid. Som representanten viser til, har vi i Norge allerede for nesten 20 år siden forpliktet oss til dette gjennom Bologna-samarbeidet. Vi investerer tungt i EUs programmer for forskning og utdanning, og vi har etablerte strategier for den norske deltakelsen i begge programmene. I KDs strategi for norsk deltakelse i utdanningsdelen i Erasmus+, er fellesgrader nevnt som et eget prioritert punkt. De tunge økonomiske investeringene vi

gjør i forskningssamarbeidet under Horisont 2020 inkluderer også Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter som forskerutdanning, karriereutvikling og mobilitet for forskere. Vi har dermed fra myndighetsnivå tilrettelagt i lang tid for etableringen av et rammeverk som gjør det mulig å styrke internasjonaliseringen av norsk forskning og utdanning, bl.a. gjennom fellesgrader, men det er til syvende og sist institusjonene som må iverksette dette selv.

SPØRSMÅL NR. 1548

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 15. mai 2018 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Veterinærer jobber daglig med smitteproblematakk i storfebesetninger. God dyrevelferd, matkvalitet og økonomisk drift avhenger av sunne fjøs og dyr. Et virkemiddel har vært å sunnhetserklære kufjøs årlig.

Veit statsråden hvor mange kufjøs som er sunnhetserklært, og hvilke konsekvenser det har hatt for de besetningene og produksjonene der dette blir fulgt opp?»

Svar:

Det eksisterer med det eg veit, ikkje noko system for å "sunnhetserklære" kufjøs i Noreg, verken i offentleg regi eller hjå næringa.

Mattilsynet fører risikobasert tilsyn med dyrevelferd og dyrehelse i kufjøs, samt med mattrygghet. I tillegg blir om lag 20 prosent av storfebesetningane kvart år undersøkte for ulike sjukdommar gjennom dei offentlege overvakings- og kontrollprogramma.

Næringa starta "Helsestorfe"-prosjektet i 2017 for å betre helse- og smittebeskyttelsen i norske storfebesetningar. Næringas eige "Kvalitetssystemet i landbruket" har også laga ein KSL-standard for drøvtyggarar som inneheld ulike krav til eigenrevisjon. Her blir det òg gjennomført eksterne revisjonar. Deltaking i desse to ordningane er frivillig.

SPØRSMÅL NR. 1549

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 28. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Er statsråden enig med sin statssekretær i at de mange varslene som kommer om den kritiske situasjonen i norske fengsler ikke stemmer med virkeligheten?»

BEGRUNNELSE:

«I flere norske fengsler blir innsatte med psykiske lidelser isolert over lang tid under kritikkverdige forhold. Ansvarlige myndigheter må iverksette tiltak for å sikre at slike innsatte får et behandlingstilbud og at isolasjonen avbrytes».

Dette er et sitat av Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger på s. 139 i Årsmelding 2017 fra Norges Nasjonale Institusjon for menneskerettigheter.

På TV2.no 7. mai slo hovedtillitsvalgt i Telemark fengsel Ingeborg Kivle alarm om at nedskjæringene i norske fengsler vil få store konsekvenser. Flere år med nedskjæring har ført til stadig mer innlåsing av innsatte og kutt i rehabiliteringstilbud. Kivle uttalte følgende:

- Vårt samfunnsoppdrag er å hjelpe innsatte til å leve et lovlydig liv i det norske samfunnet. Det mener jeg at vi ikke klarer nå. Vi har folk som har utdanning til å holde [ulike gruppebehandlinger], men på grunn av nedskjæringene er nesten alt dette borte. Fordi vi er færre på jobb, må vi oftere låse folk inn på cella.

I samme sak uttalte lederen i Kriminalomsorgens Yrkesforbund, Knut Arne Svenkerud, at han frykter flere vil begå ny kriminalitet fordi de ikke har fått hjelpen de trenger i fengsel.

Statssekretær Thor Kleppen Sættem svarte til dette:

- Jeg klarer ikke være med på premisset om at innholdet i soningen ikke fungerer. Selvfølgelig fungerer det veldig mye bra der ute.

Tidligere har det kommet flere alvorlige varsler. I desember slo KDI-direktør Marianne Vollan alarm om farlig lav bemanning i norske fengsler, og uttalte at "den meget anstrengte budsjett situasjonen for 2018 utvikler seg til å bli nærmest uhåndterlig".

Tillitsvalgte og ledelse i fengsler, fagforbund, Sivilombudsmannen, NIM og FN er blant den lange rekken aktører som har kritisert tilstanden i norske fengsler over lang tid. Senterpartiet er alvorlig bekymret for nedskjæringene i norske fengsler som går direkte ut over førstelinja og fører til kritisk lavt bemanningsnivå, økt bruk av innlåsing og isolasjon og dårligere rehabilitering. Det får alvorlige konsekvenser som blant annet større psykiske helseproblemer hos innsatte og økt risiko for gjentakelse etter endt fengselsopphold.

Svar:

Jeg vil først av alt påpeke at min statssekretær uttalte seg på en annen måte enn den som spørsmålsstiller legger til grunn. Han var gjengitt av TV2 bl.a. på følgende: «Jeg klarer ikke være med på premisset om at innholdet i soningen ikke fungerer. Selvfølgelig fungerer det veldig mye bra der ute.» Det mener jeg er en riktig beskrivelse, og står ikke i motstrid med at det også er rom for forbedringer på mange områder.

Hovedtema i nyhetssaken var følger for kriminalomsorgen av avbyråkratisering- og effektiviseringsreformen. Oslo Economics i samarbeid med Agenda Kaupang har som kjent gjennomført en analyse av ABE-reformens konsekvenser for kriminalomsorgen, og den konkluderer med at det til og med 2017 ikke er grunnlag for å si at re-

formen har hatt vesentlige konsekvenser for sikkerhet og tjenestetilbud.

Jeg vil også minne om at bevilgningene til kriminalomsorgen, tross ABE-reformen, har økt merkbart de senere årene. Kriminalomsorgens driftsbudsjett (kap. 430, post 01) har hatt en reell prosentvis økning på 10 pst. fra 2014 til 2017, korrigert for nettoføringsordningen av mva. og endringer i ordning for føring av pensjonsutgifter. Dette har bl.a. bidratt til å få soningskøene kraftig redusert, og at det per 4. mai i år bare var 157 ubetingede dommer i soningskø.

I tillegg til dette, er det gjort store investeringer i nybygging i kriminalomsorgen. Det største enkeltprosjektet er nye Agder fengsel i Froland og Mandal, med til sammen 300 plasser på høy sikkerhet. Kostnadsrammen for prosjektet utgjør til sammen 2 260 mill. kroner (inkl. brukerstyr) Moderne fengsler gir bedre forhold både for innsatte og ansatte, og ikke minst en større mulighet for et godt innhold i soningen.

Jeg er godt kjent med at mange ansatte i kriminalomsorgen synes driftsbudsjettene er for stramme, noe også min statssekretær sa i det samme intervjuet til TV2. Jeg mener likevel det blir veldig feil å skape et inntrykk av at det ikke også skjer mye bra i kriminalomsorgen for de rundt 5 mrd. kronene som bevilges til sektoren i 2018.

SPØRSMÅL NR. 1550**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 22. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Kan statsråden gi en oversikt over tilfluktsrom i Hedmark og Oppland, hvor stor andel av befolkningen som tilfluktsrommene har kapasitet til å beskytte og i hvilken grad det er beredskapsstyrker som kan klargjøre, bemanne og drifte disse innen 72 timer?»

Svar:

Tilfluktsrom er permanente beskyttelsesrom som skal verne befolkningen mot skader ved krigshandlinger. Tilfluktsrommene i Norge ble bygget ut etter et sonekonsept. Det vil si at det er en større dekningsgrad i områder som ble vurdert å ha høyere risiko for flyangrep under en væpnet konflikt enn i områder med lavere risiko. Byer og

områder som hadde militære objekter i nærområdet har en høyere dekningsgrad enn øvrige områder. I Norge er det i dag om lag 25 000 tilfluktsrom med plass til rundt 2,5 millioner personer. I følge Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har Hedmark fylke en generell dekningsgrad på 44 pst. av befolkningen, mens Hamar har en dekningsgrad på 77 pst. av befolkningen. Oppland fylke har en generell dekningsgrad på 37,5 pst. av befolkningen, mens Lillehammer har en dekningsgrad på 81 pst. av befolkningen. Sivilforsvarets operative styrke på 8.000 mannskaper, fordelt på operative avdelinger rundt om i landet, er den styrken som i første omgang vil klargjøre og bemanne tilfluktsrommene sammen med fast ansatte i sivilforsvarsdistriktene og eiere av tilfluktsrommene.

SPØRSMÅL NR. 1551**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 18. mai 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Kva er Noregs posisjon og kva gjer regjeringa for at norsk industri skal sleppe USAs «ståltoll»?»

Svar:

Det er grunn til å vere uroleg for den utviklinga vi no ser i internasjonal handelspolitikk, med einseitige handelstiltak og fare for eskalering. Ingen er tent med global økonomisk uvisse. Proteksjonisme vil ha negative verknader for verdsøkonomien og for internasjonalt samarbeid. Det multilaterale, regelbaserte handelssystemet har tent oss godt i over 70 år. Det er helt avgjerande at reglane i WTO blir respekterte.

Noreg og USA er einige om mykje i handelspolitikken. Vi er gode handelspartnarar og vil fortsetje å vere nære allierte. Noreg er usamd med USA i innføringa av dei ekstra tollsatsane på stål og aluminium og norsk posisjon er at USA bør trekkje dei tilbake. Dette er tydeleg kommunisert til amerikanske styresmakter. Å peike på nasjonal tryggleik som grunngeving for desse tiltaka er urimeleg

og risikerer å undergrave WTO. Proteksjonisme er heller ikkje svaret på dei globale utfordringane innanfor stål og aluminium. Noreg bør bli gitt eit permanent unntak utan atterhald, til tiltaka blir trekte tilbake.

Den norske eksporten av stål og aluminium til USA er relativt avgrensa, og utgjer om lag 0,2% av norsk stål- og aluminiumseksport. Noreg er uroa for at USA sine auka tollsatsar vil føre til at andre – og for Noreg særskilt viktige – marknader som dei europeiske, vil innføre vernetiltak for å unngå at det kjem for mykje stål og aluminium til deira marknader som elles skulle gått til den amerikanske marknaden. Difor er Noreg i nær dialog også med EU.

Regjeringa har tatt saka opp politisk i mange kanalar. Vi vil fortsette å vere pågåande og tydelege overfor amerikanske styresmakter for å understreke kor viktig det er at WTO-regelverket blir etterlevd, og at Noreg blir behandla likt med andre land.

SPØRSMÅL NR. 1552**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kirsti Leirtrø****Besvart 18. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Mellom Orkdal og Øysand i Trøndelag skal tunnelene utbedres på E-39, slik at de innfrir tunnelsikkerhetsforskriften. I den forbindelse er et av alternativene SVV foreslår å stenge veien i ett år.

Vil statsråden be SVV holde veien åpen under utbedringen?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært gjentatte bekymringer og medieoppslag om konsekvensene av å stenge en av Trøndelags mest trafikerte veier. Bla trafikksikkerheten til de som bor langs den foreslåtte omkjøringsveien. Store forsinkelser for næringslivet, og ikke minst diskusjonen rundt at så snart bompengeinnkrevingen av et OPS-prosjekt er ferdig, så blir veien stengt. Et enstemmig fylkesting har støttet kravene om at ikke veien blir stengt. Regionråd og Næringsforening det samme.

Svar:

Tunnelene på E39 mellom Orkdal og Øysand skal utbedres for å oppfylle kravene i tunnelsikkerhetsforskriften. Tunnelene ligger på OPS-strekningen Klett – Bårdshaug i Trøndelag. Statens vegvesen har derfor lagt til grunn at utbedringen skal gjennomføres av OPS-selskapet. Arbeidet er planlagt å starte opp høsten 2018 for å kunne bli ferdig i løpet av 2019, men forhandlingene med OPS-selskapet om utbedringen er ennå ikke sluttført.

Det pågår et omfattende arbeid med tunnelrehabilitering av riksvegene i tråd med kravene i tunnelsikkerhetsforskriften. Kostnader med trafikkavvikling i anleggsperioden utgjør for mange tunneler en vesentlig del av utbedringskostnadene. Det er nødvendig å finne løsninger for tunnelarbeidene og trafikkavviklingen som gir lavest mulig kostnad for både trafikanter og samfunn. Det er derved viktig at arbeidet kan gjennomføres raskt og rasjonelt, slik at anleggskostnadene kan minimeres og trafikantene raskt kan få sikre og gode tunneler. Samtidig må forstyrrelsene for både trafikantene og omgivelsene bli så lave som mulig i arbeidsperioden.

Grunnlaget for forhandlingene så langt på E39 i Trøndelag er tunnelstenging på kveld, natt og helg. Det gjøres imidlertid nå vurderinger av om det kan være gunstig økonomisk samlet sett å utføre tiltak på tilliggende omkjøringsnett for å kunne stenge tunnelene i større grad under arbeidet, og derigjennom redusere gjennomføringstiden og den samlede kostnaden.

Det er flere forhold som er viktige i en slik vurdering. Blant annet må kapasiteten og trafikksikkerheten på en eventuell omkjøringsveg vurderes grundig, jf. at dagens årsdøgntrafikk (ÅDT) på E39 er om lag 12 000. Statens vegvesen har derfor satt i gang et arbeid med en konsekvens- og risikovurdering ved å overføre trafikken fra E39 til fv 800. Følgende tre alternativer inngår i vurderingen:

- Alt.1 Stengning av hele strekningen (Thamshavn-Øysand)
- Alt.2 Stengning seksjonsvis (Thamshavn-Børse) – (Børse-Øysand)
- Kun nattstengning (20:00 – 06:00)

Lokale myndigheter, politi og brannvesen er involvert i arbeidet med risikovurderingene.

Jeg legger til grunn at både trafikantene og lokale myndigheter ønsker seg sikrere tunneler, men har merket meg at det finnes en sterk lokal bekymring for store negative konsekvenser dersom Statens vegvesen velger å stenge E39 hele døgnet i rehabiliteringsperioden. Jeg har imidlertid tillit til at Statens vegvesen finner gode og kostnadseffektive løsninger sammen med lokale myndigheter. Samtidig forventer jeg at Statens vegvesen velger en løsning som baseres på en konsekvensanalyse der alle effekter av de ulike stengningsalternativene vil bli belyst og forsvarlig vurdert.

Jeg vil derfor ikke be Statens vegvesen om å velge en bestemt løsning for trafikkavviklingen. Resultatene fra konsekvens- og risikovurderingen vil foreligge i begynnelsen av juni, og Statens vegvesen vil deretter vurdere løsning for utbedringene på bakgrunn av disse resultatene.

SPØRSMÅL NR. 1553**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson****Besvart 23. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«NBTS har markert at de helst ikke vil tilby kjønnsbekreftende behandling til mennesker som har mottatt dette andre steder. Helsepersonell som tidligere har hjulpet pasienter tør ikke lengre hjelpe. De er redde for pasientenes utsikter til framtidig behandling og for sine egne lisenser.

Kan helseministeren garantere at pasienter som får hormonbehandling utenfor NBTS ikke i ettertid vil nektes videre behandling kun på dette grunnlaget, og at pasienter dermed kan fortsette hormonbehandlingen?»

BEGRUNNELSE:

Det er mange leger i Norge som har høy kompetanse på dette feltet og som driver i tråd med internasjonale retningslinjer og medisinske standarder når det kommer til hormonell behandling av transpersoner.

Situasjonen nå er at behandlere og pasienter venter på nasjonale faglige retningslinjer, som kommer til å ta lang tid å få på plass.

Samtidig som NBTS har 6 måneders ventetid mellom hver time tør ikke andre behandlere å gi hormonell behandling.

Mens tiden går er det flere titalls unge transpersoner som går inn i en pubertet som kan traumatisere og skade dem for livet, både fysisk og psykisk. Hormonbehandling kan forhindre skader i påvente av behandling hos NBTS, men mange mister nå muligheten grunnet frykt hos behandlere og pasienter.

I realiteten har vi i dag ikke noe behandlingstilbud for mennesker med kjønnsdysfori i Norge mens de venter på NBTS og nye faglige retningslinjer.

Fram til vi kommer videre håper jeg helseministeren kan sikre at ingen pasienter vil nektes nødvendig helsebehandling de ellers ville hatt krav på kun fordi de har for eksempel har fått hormoner utenfor NBTS. Vi forstår heller ikke hvordan det skal være innenfor dagens regelverk å kunne nekte pasienter behandling de ellers ville hatt krav på dette grunnlaget.

Derfor håper jeg helseministeren kan svare tydelig at ingen pasienter som ellers ville blitt godkjent for behandling skal nektes behandling på denne bakgrunnen, og at pasienter kan fortsette behandlingen sin. Et slikt svar fra statsråden vil umiddelbart hjelpe mange personer med å kunne få behandlingen de trenger mens vi venter på videre framdrift i behandlingstilbudet til transpersoner i Norge.

Svar:

Jeg er enig med representanten Wilkinson i at det er udekkede behandlingsbehov hos mennesker med kjønnsinkongruens. For barn, unge og voksne som står uten et reelt tilbud er det en stor personlig og helsemessig belastning å ikke bli tatt på alvor og få nødvendig hjelp.

Når det gjelder nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme (NBTS) har jeg vært tydelig overfor Helse Sør-Øst om at ingen pasienter med behov for hjelp fra spesialisthelsetjenesten skal bli avvist fordi de har mottatt hjelp andre steder. Pasientrettighetene må respekteres. Dette er også Helse Sør-Øst inneforstått med, noe de ga uttrykk for i et møte jeg hadde med dem og Helsedirektoratet om saken 16. april. De er også klar over at regionale helseforetak må sørge for at det finnes tilbud og kompetanse som ivaretar de ulike pasientgruppene på nivåene under den nasjonale behandlingstjenesten.

Manglene i tilbudet på lavere nivåer gjør at den høyspesialiserte behandlingstjenesten på Rikshospitalet i dag blir overbelastet med pasienter som kunne blitt effektivt og forsvarlig hjulpet på et lavere behandlingsnivå. Dette medfører at mange pasienter må avvises og det er forståelig at noen da oppsøker behandlingstilbud utenfor offentlig spesialisthelsetjeneste. Innen man får etablert et adekvat regionalt og lokalt tilbud må den Nasjonale behandlingstjenesten for transseksualisme ha rammevilkår, ressurser og kompetanse tilpasset den økte pasientveksten og endrede behandlingsønsker og -behov. Så forventer jeg også at NBTS finner gode løsninger på å følge opp pasienter som har sett seg nødt til å benytte private tilbud og annen behandling i påvente av å komme i gang eller komme videre med sitt behandlingsløp hos den nasjonale tjenesten.

Når private aktører gir helsehjelp til disse pasientene er det en forutsetning at hjelpen gis i tråd med internasjonale anbefalinger på området og at kravene til faglig forsvarlighet følges i hvert enkelt tilfelle. Jeg legger til grunn at det ved behov opprettes dialog mellom den enkelte tilbyder og NBTS, for å sikre at pasientene får riktig og forsvarlig behandling.

Som representanten Wilkinson kjenner til har det vært utfordringer og forsinkelser både med å utvikle et helhetlig behandlingstilbud i helseregionene og med Helsedirektoratets arbeid med å lage faglige anbefalinger om hva slags hjelp pasientene skal få på ulike nivåer i helsetjenesten. Jeg har stilt tydelig krav om fremdrift i dette arbeidet og ba i møte med Helse Sør-Øst og Helsedirektoratet 16. april om å få en forpliktende tidsplan.

På internettsidene til Helse Sør-Øst ble det i slutten av april lagt ut informasjon om arbeidet med å styrke behandlingstilbudet: <https://www.helse-sorost.no/nyheter/behandlingstilbudet-ved-manglende-samsvar-mellom-kjønnsidentitet-og-kropp>. Det er nå ute på høring en rapport godkjent av de regionale fagdirektørene om organisering av spesialisthelsetilbudet til mennesker med kjønnsinkongruens. Høringen er åpen og fristen for innspill er 8. juni.

Helsedirektoratet opplyser at de i løpet av juni vil legge fram en plan for hvordan arbeidet med å beskrive de

ulike delene av helsetjenestenes ansvar på feltet skal legges opp. Målet er å sikre helhetlige, forutsigbare og gode pasientforløp. Med utgangspunkt i Helsedirektoratets plan og sin egen rapporthøring vil Helse Sør-Øst kunne legge frem en plan for arbeidet som må gjøres i regionene.

Jeg har tydelig uttalte forventninger til at det nå tas reelle, konkrete grep for utvikling av et helhetlig helsetilbud til alle pasienter med kjønnsinkongruens, og vil selvsagt følge nøye med på prosessen også fremover.

SPØRSMÅL NR. 1554

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 23. mai 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hva er den reelle svekkelsen av fagforeningsfradraget som følge av regjeringens politikk med å ikke justere fagforeningsfradraget i henhold til pris- og lønnsvekst fra 2013 og frem til i dag, hva vil svekkelsen være dersom regjeringen viderefører nivået uten å kompensere for pris- og lønnsvekst ut inneværende periode, og kan dette karakteriseres som en satsing for å oppnå økt organisasjonsgrad?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har fryst fagforeningsfradraget på 2013-nivå. I den nye regjeringsplattformen ønsker regjeringen å fryse fradraget på 2017-nivå. Dette hevder regjeringen innebærer en opprettholdelse av fagforeningsfradraget og fremholder det som en satsing på økt organisasjonsgrad.

Svar:

Lønnstakere kan kreve fradrag for kontingent til arbeidstakerorganisasjoner dersom organisasjonen i vesentlig grad tar seg av medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, og organisasjonen er landsomfattende og

normalt organiserer lønnstakere fra flere enn én bedrift. I NOU 2014: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi punkt 11.3.2.5 peker Skatteutvalget på at fradrag retten innebærer en asymmetri i skattesystemet, ved at streikebidrag som arbeidstaker mottar fra sine fagorganisasjoner, ikke er skattepliktig inntekt. I tillegg dekker innbetalinger til fagforeninger delvis også private forsikringer mv., slik at det gjennom fradrag retten for fagforeningskontingenter også gis fradrag for private kostnader. Skatteutvalget mente at det ikke foreligger noen god begrunnelse for at fagforeningskontingent skal utløse et eget fradrag, og foreslo at fradraget ble opphevet. Slik representanten Grande peker på, er fagforeningsfradraget likevel videreført. Ifølge Jeløya-plattformen vil regjeringen videreføre fagforeningsfradraget på 2017-nivå.

Det maksimale beløpet for fradrag for fagforeningskontingent er fastsatt i skatteloven § 6-20 tredje ledd og har fra og med inntektsåret 2013 vært 3 850 kroner.

Tabellen nedenfor viser hvordan maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent ville utviklet seg dersom det hadde blitt justert med samme prisvekst eller lønnsvekst som lagt til grunn for enkelte øvrige fradrag i proposisjonen om skatter, avgifter og toll for hvert år.

År	Prisvekst		Lønnsvekst	
	Forutsetning	Frdrag	Forutsetning	Frdrag
2013		3 850 kr		3 850 kr
2018	(se ovenfor)	4 255 kr	(se ovenfor)	4 472 kr
2019	1,7 %	4 327 kr	3,0 %	4 606 kr
2020	1,8 %	4 405 kr	3,7 %	4 776 kr
2021	2,0 %	4 493 kr	4,0 %	4 967 kr

*) For inntektsåret 2014: I Prop. 1 LS (2013–2014) ble prisveksten opprinnelig anslått til 1,6 pst. I Prop. 1 LS Tillegg 1 (2013–2014) ble dette anslaget justert til 1,9 pst. Anslaget for lønnsveksten ble ikke justert.

Jeg gjør oppmerksom på at vekstanslagene lagt til grunn i budsjettproposisjonen ikke nødvendigvis sammenfalt med det som i etterkant viste seg å bli faktisk pris- og lønnsvekst for det enkelte år.

I forbindelse med skatte- og avgiftsopplegget beregnes provenyvirkningene av foreslåtte endringer i forhold til et referansesystem, der skattereglene oppjusteres med i hovedsak anslått pris-, lønns- eller formuesvekst. Særskilte fradrag, som fradraget for fagforeningskontingent, justeres hovedsakelig med anslått konsumprisvekst i dette referansesystemet. Dersom regulering med konsumprisvekst legges til grunn for fagforeningsfradraget i perioden 2013–2018, viser tabellen ovenfor at maksimalt fradrag for fagforeningskontingent ville vært om lag 405 kroner høyere (4 255 kroner) i 2018 enn etter gjeldende skatteregler (3 850 kroner). Fradraget går til fratrekk i alminnelig inntekt. Med dagens skattesats for alminnelig inntekt på 23 pst., utgjør verdien av det høyere fradraget i overkant av 93 kroner etter skatt i 2018. Dette forutsetter at faktisk innbetalt fagforeningskontingent minst tilsvare prisjustert nivå på maksimalt fradrag.

Til sammenligning har regjeringen lettet skattetrykket for en med industriarbeiderlønn med om lag 7 100 kroner per år i 2018 i forhold til 2013. Beregningen gjelder for en person med standardfradrag og en årslønn på om lag 477 100 kroner. Denne årslønnen tilsvare anslaget på årslønn per årsverk i 2017 for industriarbeidere fra teknisk beregningsutvalg i NOU 2018: 8 Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2018, oppjustert med en lønnsvekst på 2,8 pst. i 2018. En fagorganisert med vanlig inntekt og standardfradrag vil dermed komme godt ut med regjeringens skattepolitikk. Representanten spør også om virkningen av å videreføre fagforeningsfradraget ut stortingsperioden. I Meld. St. 1 (2017–2018) Nasjonalbudsjettet 2018 er pris- og lønnsveksten i 2019 anslått til henholdsvis 1,7 og 3,0 pst. I Meld. St. 2 (2017–2018) Revidert nasjonalbudsjett 2018 er prisveksten anslått til det samme, mens det ikke er gitt anslag på lønnsveksten i 2019. Finansdepartementet har ikke utarbeidet slike anslag for 2020 og 2021. For å kunne svare på spørsmålet, legges det her rent beregningsteknisk til grunn anslag på pris- og lønnsvekst i 2019 fra Nasjonalbudsjettet, samt Statistisk sentralbyrås siste anslag (fra mars 2018) på pris- og lønnsvekst i 2020 og 2021. Tabellen nedenfor illustrerer virkningen av pris- og lønnsjustering fra inntektsåret 2013 til og med inntektsåret 2021 med disse forutsetningene.

År	Prisvekst		Lønnsvekst	
	Forutsetning	Fradrag	Forutsetning	Fradrag
2013		3 850 kr		3 850 kr
2018	(se ovenfor)	4 255 kr	(se ovenfor)	4 472 kr
2019	1,7 %	4 327 kr	3,0 %	4 606 kr
2020	1,8 %	4 405 kr	3,7 %	4 776 kr
2021	2,0 %	4 493 kr	4,0 %	4 967 kr

Av tabellen fremgår det blant annet at maksimalt fradrag for fagforeningskontingent vil kunne være i størrelsesorden 4 493 kroner i 2021, forutsatt prisjustering fra 2013. Dette er 643 kroner høyere enn ved en nominell videreføring på 3 850 kroner. Effekten etter skatt vil være mindre og utgjøre 148 kroner i 2021 om dagens sats på alminnelig inntekt videreføres. Dette kan sammenlignes med årlig skattelettelse på om lag 7 900 kroner i 2021 i forhold til 2013 for en industriarbeider dersom dagens skattenivå videreføres, eller om lag 30 000 kroner over de fire inntektsårene fra og med 2018 til og med 2021 samlet. Gjennom Prop. 1 LS Tillegg 1 (2013–2014) Endring av Prop. 1 S (2013–2014) Skatter, avgifter og toll 2014 trakk reg-

jeringen et foreliggende forslag om å oppheve daværende hjemmel for å gi dispensasjon for et vilkår om tilslutning til hovedsammenslutninger for fagforeninger opprettet etter 1. juli 1977. Regjeringen foreslo i stedet å fjerne selve vilkåret, noe som også fikk tilslutning i Stortinget. Det innebærer at muligheten til å få fradrag for kontingent til nye fagforeninger er utvidet under denne regjeringen. Spørsmålet om organisasjonsgraden i arbeidslivet tilhører arbeids- og sosialministerens ansvarsområde. For dette temaet viser jeg til arbeids- og sosialministerens svar i den muntlige spørretimen 9. mai 2018.

SPØRSMÅL NR. 1555**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Åsmund Aukrust****Besvart 16. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

«Juni 2017 vedtok Stortinget å forby bruken av palmeolje i offentlig innkjøp, og at regjeringen skulle sørge for å innføre forbudet «så snart som mulig». Nå er det gått et år uten at regjeringen har fulgt opp stortingets vedtak. Gjennom media er vi blitt kjent med at Per Sandberg i møte med Indonesias handelsminister har forsikret om at den norske regjeringen har avvist forslaget.

Har fiskeriministeren har sagt dette – og deler klima- og miljøministeren det samme synet?»

Svar:

Umiddelbart etter at Stortinget traff anmodningsvedtak 753/2017, startet Klima- og miljødepartementet arbeidet med oppfølgingen.

Som varslet av daværende klima- og miljøminister Vidar Helgesen i stortingsdebatten om saken, ble det lyst ut et eksternt oppdrag for å få utredet det nasjonale handlingsrommet for et eventuelt forbud. Foruten det EØS- og handelsrettslige, må det også gjøres klimafaglige vurderinger. Arbeidet er omfattende og ennå ikke avsluttet.

Jeg vil orientere Stortinget på egnet måte når det er konkludert i saken.

Jeg er svært opptatt av at biodrivstoffet som omsettes i Norge er så bærekraftig som mulig og at det bidrar til å redusere klimagassutslipp både nasjonalt og globalt. Jeg viser til mitt svar på spørsmål 1510 fra representanten Haltbrekken der jeg gjør rede for virkemiddelapparatet for biodrivstoff og helheten i arbeidet på dette området.

SPØRSMÅL NR. 1556**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes****Besvart 22. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«EU-forslaget “Ecodesign Working Plan 2016-2019” vil kunne få store konsekvenser for norsk arrangementsindustri.

Hvordan følger kulturministeren opp dette i Norge for å forhindre at vi slukker lysene for norsk live-underholdning?»

BEGRUNNELSE:

Det nye forslaget fra EU «Ecodesign Working Plan 2016–2019», som omhandler å redusere strømforbruk på blant annet lamper, vil føre til at kulturarrangører, eventbransjen, underholdningsbransjen, store tv-showproduksjoner mm må oppgradere og/eller bytte ut store deler av sitt lysutstyr for å imøtekomme de nye kravene. I verste fall blir norske og europeiske arrangører og scener nødt til å velge mellom å spille i mørket eller i flat kontorbelysning.

Dette vil potensielt være katastrofalt økonomisk for de enkelte arrangørene/aktørene. Levende og dynamisk lysproduksjon som komplementerer musikk/teater/dans

osv. er en sentral, og stadig viktigere del av den totale arrangementsopplevelsen, og for enkelte kulturuttrykk vil publikumstilbudet framstå som bortimot meningsløst uten dagens visuelle muligheter. Trenden i arrangementsbransjen har i mange år gått fra passiv opplevelse av kultur på scenen, til forventninger om totalopplevelser som stimulerer alle sanser, og konsekvensene av dette forslaget vil medføre et totalt brudd på dette og en reise mange år tilbake i tid.

Enten må norske aktører bruke store summer i investeringer for å oppfylle kravene som EU setter, eller så ser man mot et enormt inntektstap siden produktet ikke lenger vil være like interessant for publikum. Det vil innebære en økonomisk belastning som mange i bransjen ikke vil kunne håndtere.

Dette vil kunne medføre store tap av arbeidsplasser i en bransje som allerede har for få jobber, samt et enormt kvalitativt tap i norsk kulturliv.

I tillegg vil tiltaket virke imot sin hensikt fra et miljømessig perspektiv med tanke på at det nå vil måtte produseres enorme mengder nytt lysutstyr, kontra at utstyret

som fungerer i dag brukes videre og oppgraderes etter behov.

Det finnes mange andre områder arrangementenes miljøavtrykk kan forbedres på, for eksempel reduksjon av plastartikler, fjerning av forurensende aggregater og redusert Co2-utslipp gjennom å gjøre cateringtilbudene grønnere.

Svar:

EUs økodesigndirektiv er et virkemiddel for å redusere miljøbelastning fra energirelaterte produkter. Det blir blant annet satt minimumskrav til energieffektivitet for produkter som skal selges på EUs marked. Minimumskravene vedtas i forordninger for de enkelte produktgruppene.

Økodesigndirektivet er tatt inn i EØS-avtalen. På oppdrag fra Olje- og energidepartementet følger Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) EUs forberedelser av nye produktreguleringer og gjennomfører forordninger under Økodesigndirektivet.

I november 2016 la Europakommisjonen fram Ecodesign Working Plan III (2016-2019). Planen angir hvilke nye produkter EU vil vurdere å regulere, hvordan pågående prosesser skal videreføres og hvilke gjeldende økodesignforordninger som skal revideres. Belysningsprodukter er en av produktgruppene som revideres nå. Arbeidsplanen er tilgjengelig på NVEs nettsider.

NVE informerer om økodesignprosessen knyttet til ulike produktgrupper på sine nettsider. NVE ber rutinemessig om innspill fra interessegrupper og opplyser om de har sett særnorske problemstillinger knyttet til produktene. NVE opplyser om at interessenter kan bruke bransjekanaler inn mot samrådsforum i EU (Consultation Forum) for å fremme sitt syn, og spille inn synspunkter til NVE. I tilfellet med revidering av forordning om belysning har NVE opplyst at de ikke har sett særnorske utfordringer. NVE har heller ikke fått innspill om at det er tungtveiende hensyn knyttet til reguleringene av belysning. I tilfeller der det er tungtveiende hensyn følger NVE opp med henvendelse til Kommisjonen.

Europakommisjonen har gjennomført en egen høring i forbindelse med revideringen av økodesignkrav for belysning. Den ble avsluttet 7. mai 2018. Kommisjonen legger opp til å bruke innspillene fra høringen i evaluering og konsekvensutredning.

NVE antar at det vil komme et endelig forslag til forordning om økodesignkrav til belysning i løpet av sommeren/høsten. Forslaget skal da til avstemming i Forskriftskomiteen (Regulatory Committee) før endelig vedtak i EU. Norge kan delta som observatør i Forskriftskomiteen, men har ikke stemmerett. Interessenter som har innspill til arbeidet kan ta kontakt med relevante bransjeforeninger, Kommisjonen eller NVE.

SPØRSMÅL NR. 1557

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Nina Sandberg

Besvart 18. mai 2018 av statsminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsministeren sørge for at avgiften for å fornye visum for internasjonale studenter reduseres, og dermed senke de økonomiske barrierene mot studentutveksling?»

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiet stilte i februar spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren om den ubegrunnede, kraftige økningen i visumavgiften for internasjonale studenter i statsbudsjettet for 2018.

Avgiftsøkningen på 65 prosent vil føre mindre internasjonalisering og er usosial. Færre utenlandske studenter får med dette muligheten til å studere i Norge, spesielt

svekkes mulighetene for dem som ikke har mye økonomiske midler fra før.

Statsråden henviste da til at beslutningen om avgiftsøkningen var gjort av Justisdepartementet, og at spørsmålet om prisnivået på visum må rettes til justis- og beredskapsministeren.

Nå reiser studentorganisasjonene seg i protest mot den økte avgiften. De internasjonale studentene frykter at immigrasjonspolitiske hensyn ligger bak økningen.

Like muligheter og internasjonalisering er viktige mål i norsk utdanningspolitikk. Kunnskapen er global, og internasjonalisering et bærende prinsipp for både kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning. Svekket internasjonalisering svekker også kvaliteten i høyere utdanning.

Etter Arbeiderpartiets vurdering er det uklokt at Jus-
tisdepartementet innfører vesentlige avgiftsøkninger i
høyere utdanning, som både Kunnskapsdepartementet
og utdanningssektoren tilsynelatende er ukjent med, og
som kan slå beina under studentutvekslingen. Her oper-
erer regjeringen tilsynelatende ukoordinert, der det ene
departementet ikke vet hva det andre gjør. Som et re-
sultat, kan både utenlandsstudentene spesielt og norsk
høyere utdanning generelt tape på det.

Svar:

Jeg viser til spørsmålet fra representanten Nina Sandberg
til statsministeren, som jeg er bedt om å svare på.

Behandlingen av søknader om oppholdstillatelser
i Norge er som hovedregel en gebyrbelagt tjeneste. Ut-
gangspunktet er at gebyret skal dekke de gjennomsnit-
tlige utgiftene ved å behandle slike saker. For å sikre bedre
samsvar mellom gebyrene og de faktiske utgiftene ved
saksbehandlingen, ble det 1. januar 2018 iverksatt flere
endringer i gebyrene i utlendingssaker. Dette innebar
blant annet en økning av gebyret for å fornye visum for
internasjonale studenter fra 3 200 kroner til 5 300 kroner.

Da endringene i gebyrene har budsjettkonsekvenser,
ble dette 12. oktober 2017 foreslått av Regjeringen i stats-
budsjettet for 2018, og senere vedtatt av Stortinget i buds-
jettbehandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1558

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Nina Sandberg

Besvart 23. mai 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å styrke IKT-kompetansen i
Norge?»

BEGRUNNELSE:

Stortingets Langtidsplan for forskning og høyere utdan-
ning har som mål at innsatsen på muliggjørende teknol-
ogier skal trappes opp, og peker spesielt på informasjons-
og kommunikasjonsteknologi (IKT).

«IKT er et fagområde som antas å få stor betydning
framover på grunn av de raske teknologiske endringene i
samfunnet», slås det helt riktig fast i den nylig lanserte Til-
standsrapporten for høyere utdanning. Likevel avdekker
rapporten en bekymringsverdig mangel på satsing for å
dekke samfunnets kompetansebehov i møte med digital-
iseringsrevolusjonen.

Tallene viser realnedgang i bevilgningene til grun-
nleggende IKT-forskning, og rapporten konkluderer med
at ressursituasjonen ikke er vesentlig bedret siden et in-
ternasjonalt evalueringspanel påpekte at Norge satser alt
for lite. IKT-stipendiatene er blitt færre, antall avlagte dok-
torgrader på feltet har avtatt, og det publiseres ubetydelig
mer enn i 2010.

Arbeiderpartiet mener at dette viser at utviklingen
går i feil retning. Regjeringen tar ikke de nødvendige, of-
fensive, framtidsrettede grepene. Norge må satse mer på
IKT-forskning og digital kompetanse.

Arbeiderpartiet hadde rundt 275 millioner mer enn
Høyre- og FrP-regjeringen til IKT-satsing i budsjettforsla-
get for 2018. Vi foreslo også et nytt IKT-forskningsprogram
under Norges forskningsråd på minimum 50 millioner.

I regjeringens statsbudsjett var det dessverre
også realnedgang i bevilgningene til forskning, og Arbei-
derpartiet etterlyste særlig en større satsing på forskning
knyttet til IKT og datasikkerhet, som beklageligvis ble
nedstemt.

Vi har derfor foreslått i Stortinget at regjeringen må
sørge for at digitalisering og IKT-sikkerhet prioriteres i
neste Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, for å
øke forskningsinnsatsen generelt og IKT-forskningen sp-
esielt.

Svar:

Tilstandsrapporten for høyere utdanning 2018 viser at
bevilgningene til grunnleggende IKT-forskning har hatt
en svak utvikling over en tiårsperiode fram til 2016. Tal-
lene bygger på rapportering fra Norges forskningsråd
(NFR) og indikatorer for hvordan universitetene og høys-
kolene disponerer sin rammebevilgning. Denne utviklin-
gen gjelder grunnleggende IKT-forskning. Dersom vi ser
på den samlede FoU-investeringen til IKT, finner vi en re-
alvekst i perioden 2005-2015. En av årsakene til dette er
Skattefunnordningen der IKT er det viktigste temaområ-
det. I perioden 2013-2015 økte blant annet næringslivets
IKT-relaterte FoU-investeringer med 1,7 milliarder kro-

ner, jf. Forskningsbarometeret 2018. I 2015 var det samlet over 14 milliarder kroner i driftsutgifter til IKT-relatert FoU, hvorav næringslivet stod for 86 prosent. Tilstandsrapporten for høyere utdanning viser at antall ansatte som driver med grunnleggende IKT-forskning er omtrent det samme i 2016 som i 2010. Stipendiatene er blitt færre, mens det er blitt flere postdoktorer, forskere og førsteamanuenser/professorer. Regjeringen tildelte i 2017 145 stillinger som særlig skal gå til fagmiljøer innenfor realfag, teknologi og profesjonsfag. 16 av stillingene var øremerket IKT-sikkerhet. I budsjettet for 2018 er det ytterligere øremerket 22 nye rekrutteringsstillinger i IKT, med særlig vekt på IKT-sikkerhet og kryptologi. I RNB 2018 har regjeringen foreslått ytterligere 15 millioner kroner som skal gå til å øke antallet personer med høy forskerkompetanse i kryptologi og IKT-sikkerhet. På utdanningsområdet vil regjeringens satsing fra 2016 gi et årlig økt opptak på 1500 studenter i IKT som fullt opptreppet til sammen medfører 5900 flere IKT-studenter.

Regjeringen har bedt om at institusjonene prioriterer IKT-sikkerhet ved bruk av studieplassene.

Til sammen vil oppbyggingen av flere rekrutteringstillinger og studieplasser de siste årene bidra til at universiteter og høyskoler tilsetter flere fagpersoner og slik kan utvikle større og mer robuste fagmiljøer i IKT. Dette

vil på sikt gi økt forskningsaktivitet innenfor IKT-området. Regjeringen vil til høsten 2018 legge fram en revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning. IKT i forskning og utdanning vil være et sentralt tema. Vi har fått mange innspill fra sektoren til dette arbeidet, blant annet i et toppmøte om forskning og høyere utdanning som statsministeren arrangerte i februar 2018. I innspillene blir økt grunnleggende teknologisk forskning, særlig på IKT-området, og økt utdanningskapasitet innen IKT og IKT-relevante fag, vektlagt. Automatisering, robotisering og kunstig intelligens er eksempler på tematiske områder som mange mener bør sterkere inn i revidert plan. Teknologiske løsninger, dersom de skal fungere godt, krever at de humanistiske, samfunnsvitenskapelige og juridiske perspektivene er godt integrert. Vi må derfor ta utgangspunkt i samfunnsutfordringene vi skal møte og vi trenger en tverrfaglig tilnærming til hvordan vi møter dette ved hjelp av teknologi. Norge må lykkes med økt digitalisering i arbeidslivet og samfunnet for å sikre fortsatt verdiskapning og bedre velferd. Hvordan regjeringen konkret skal bidra, må jeg få komme tilbake til i forbindelse med revideringen av langtidsplanen og i de årlige statsbudsjettene. Jeg ser fram til at vi kan få bred og god debatt om hvordan vi følger opp representanten Nina Sandbergs ønske om å styrke IKT-kompetansen i Norge.

SPØRSMÅL NR. 1559

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 23. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil helseministeren likevel møte i Stortinget 31. mai 2018 for å svare på Interpellasjon nr. 24 (2017-2018), og viss ikkje, kan han grunngje kvifor han ikkje ser det som relevant med ein debatt om på kva måte helse- og justissektoren betre kan samarbeide for å følge opp psykisk sjuke som sitt i fengsel?»

GRUNNGJEVING:

Senterpartiet har fremma to interpellasjoner om psykisk sjuke i norske fengsel, interpellasjon nr. 23 (2017-2018) til justis-, beredskaps- og innvandringsministaren frå representanten Emilie Enger Mehl og interpellasjon nr. 24 (2017-2018) til helse- og omsorgsministeren frå undertekna.

23. april kom det melding til ekspedisjonskontoret frå helse- og omsorgsministerens kontor om at interpellasjon nr. 24 (2017-2018) til helse- og omsorgsministeren var ført over til justisministeren som rette vedkommande.

Interpellasjonane vart fremma parallelt med ein intensjon om å diskutere ivaretaking av psykisk sjuke innsette med både justisministeren og helseministeren. Fengselsinnsette har svært høg førekomst av psykiske lidingar samanlikna med den alminnelige befolkninga. Desse er i ei særst sårbar gruppe av sjuke som i mange tilfelle fell mellom to stolar; helsesektoren og justissektoren. Det er avdekka at isolasjon av psykisk sjuke skjer i stort omfang i fengsel over heile landet.

Mange får ikkje naudsynt helsehjelp i fengsel, og vert avviste av helsevesenet fordi dei ikkje har kapasitet til å følge opp desse pasientane.

Det er behov for ein felles debatt mellom helse og justis om på kva måte vi kan løyse desse utfordringane og stoppe bruken av isolasjon. Helseministeren er òg minister for pasientgruppa som sit i fengsel. Eg vil sterkt oppmode helseministeren til å møte i Stortinget for å svare på interpellasjonen.

Svar:

Som representanten Toppe selv omtaler i sitt spørsmål med begrunnelse, ble interpellasjon nr. 23 (2017-2018) sendt til justis-, beredskapsministeren og interpellasjon nr. 24 (2017-2018) til helseministeren. Etter samråd de

to departementene imellom ble det bestemt at også interpellasjon nr. 24 (2017-2018) hørte inn under justis-, beredskapsministerens ansvarsområde.

Det stilles mange interpellasjoner der interpellasjonen kan berøre ett eller flere andre departementers ansvarsområder. I slike tilfeller er det vanlig at det innhentes informasjon, innspill eller omtale om konkrete saker ved behov. I tilfellet med de to ovennevnte interpellasjonene har Helse- og omsorgsdepartementet bistått Justis- og beredskapsdepartementet i det som skal presenteres for Stortinget 31. mai. På dette grunnlag finner jeg det ikke nødvendig å delta i debatten.

SPØRSMÅL NR. 1560

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en oversikt over antallet tannbehandlinger nordmenn har foretatt i utlandet og som er gitt offentlige støtte, hvert år siden 2010, og kan han gi et anslag over hvor mange tannbehandlinger nordmenn har foretatt i utlandet ved full egenbetaling, hvor mange nordmenn har hvert år siden 2010 gjort tannbehandling i utlandet og fått komplikasjoner som har krevd oppfølging i Norge og hvor mye har staten utbetalt i slike saker?»

Svar:

Jeg legger til grunn at representanten sikter til tannbehandling mottatt i et annet EØS-land, og hvor HELFO yter stønad etter folketrygdloven § 5-24a og forskrift til denne. Stønadsordningen trådte i kraft 1. januar 2011.

I perioden 2011 - 2017 er det innvilget følgende i stønad til tannbehandling i andre EØS-land:

År	Antall innvilgende saker	Totalbeløp utbetalt (NOK)
2011	163	kr 1 880 540,00
2012	256	kr 3 720 118,00
2013	409	kr 6 500 020,00
2014	674	kr 9 965 452,00
2015	1016	kr 17 088 215,00
2016	1082	kr 20 011 685,00
2017	1107	kr 20 574 709,00

De innvilgede sakene gjaldt 884 personer i 2016 og 873 personer i 2017. Medio mai er det utbetalt stønad til 283 personer.

I tillegg er det innvilget stønad til tannbehandling utført i andre EØS-land for personer som har rettigheter etter tannhelsetjenesteloven. Beløpene varierer fra 2 631 NOK i 2011 til 80 192 NOK i 2017. I 2016 og 2017 gjaldt

dette om lag 15 personer per år. HELFO utbetaler refusjon til pasienten på vanlig måte, men krever i disse tilfellene utgiftene refundert fra fylkeskommunene.

Det gjøres ingen registrering eller rapportering av tannbehandlinger som norske statsborgere har fått utført i andre land med full egenbetaling, dvs. uten trygdefusjon. Landets innbyggere står fritt til å velge å motta tan-

nbehandling i Norge eller i andre land. Det gjøres heller ingen rapportering av antall nordmenn som har fått komplikasjoner etter tannbehandling i andre land, og som har

krevd oppfølging i Norge, eventuelt med stønad fra folketrygden.

SPØRSMÅL NR. 1561

Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Eirik Faret Sakariassen

Besvart 28. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Styret i Helse Stavanger vedtok 9. mai 2018 å legge ned Rehabiliteringsposten 2Øst i Eigersund. Dette er ett av eksemplene på at sykehusøkonomien er for stram og fører til et dårligere helsetilbud.

Hvilke tiltak har regjeringen tenkt å gjennomføre for å sikre en faglig forsvarlig helsetjeneste ved sykehuset i Stavanger, når de samtidig presses på økonomi gjennom innsparingsmål?»

BEGRUNNELSE:

Det skal bygges nytt sykehus i Stavanger. Vi ser at sykehuset presses enormt på økonomi, gjennom reduksjon i antall senger og stillinger for å nå sine innsparingsmål.

For å oppnå innsparingsmålene dreies pasientstrømmen over til kommunene, som verken er rustet på kapasitet eller kompetanse til å ta imot mange flere pasienter og nye pasientgrupper. Dette er ikke god pasientbehandling og heller ikke i tråd med regjeringens mål om pasientens helsetjeneste.

En ytterligere utfordring i dette bildet er at en slik skvis ei heller bidrar til å rekruttere og beholde sykepleiere i kommunehelsetjenesten. En yrkesgruppe som er nødvendig for å kunne yte faglig forsvarlige helsetjenester.

Svar:

Jeg er kjent med at Helse Stavanger HF i styremøtet 9. mai vedtok å legge ned sengepost 2Øst i Eigersund. Styret besluttet i samme møte at de frigjorte midlene skal benyttes til å sikre at Helse Stavanger oppfyller nasjonale og regionale krav til rehabilitering i spesialisthelsetjenesten. Rehabiliteringstiltakene omfatter tilstrekkelige ambulante tjenester, omlegging av tilbudet til KOLS-pasienter og ressurser til rehabilitering i akutfase, samt gi en innsparing på 12 mill. kroner årlig. Beslutningen er basert på grundige faglige vurderinger og nødvendig prioritering.

Helse Vest har opplyst at sengeposten har 16 senger, fem av disse flyttes til Stavanger universitetssykehus på Våland/Lassa og det er 11 senger som avvikles. Videre opplyses at hoveddelen av dagens aktivitet ved sengeposten er tjenester som Helsedirektoratet definerer er oppgaver som i hovedsak skal ytes av kommunene, jf. Opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering (2017-2019).

Regjeringen har i kommuneproposisjonen varslet en økning på 100 mill. kroner i frie inntekter i 2019 begrunnet med opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering. Dette kommer i tillegg til veksten på 100 mill. kroner i 2017 med samme begrunnelse. I tillegg til de frie inntektene, er om lag 100 mill. kroner øremerket til opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering i 2018.

Dette gir de 18 kommunene i opptaksområdet til Helse Stavanger god mulighet til å styrke rehabiliteringstilbudet til innbyggerne og overta den delen av aktiviteten ved 2Øst som ligger under kommunalt ansvarsområde.

Mitt krav til helseregionene er at overføring av oppgaver skal skje i nært samarbeid med kommunene. Helse Stavanger har i prosessen fram til sitt styrevedtak fått tilbakemeldinger fra kommunene knyttet til tidspunkt for en avvikling. På bakgrunn av dette vil Helse Stavanger legge til rette for å drive sengeposten fram til 1.1.2019 så lenge personellsituasjonen tilsier forsvarlig drift.

Utbyggingen av nytt sykehus i Stavanger vil gi et stort løft for sykehusstilbudet i opptaksområdet. Det er de regionale helseforetakenes oppgave å sørge for planlegging av det framtidige tjenestetilbudet og at dette skjer innenfor de rammer som settes for virksomheten.

SPØRSMÅL NR. 1562**Innlevert 9. mai 2018 av stortingsrepresentant Eirik Faret Sakariassen****Besvart 23. mai 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«I Stavanger kommune opplever vi at antallet søkere i kø for lærerutdanning øker, selv om kommunen gir videreutdanning til alle den har kapasitet til.

Har statsråden en samlet nasjonal oversikt over antall lærere som må ta videreutdanning, en plan for å komme i mål innen 2025, en nasjonal oversikt over estimerte økonomiske og kvalitetsmessige konsekvenser av vedtaket om tilbakevirkende kraft, knyttet til bruk av vikarer, reiseutgifter, stipend og kostnader ved utdanningen?»

BEGRUNNELSE:

I perioden 2015-2025 har regjeringen sterkt svekket kvaliteten i undervisningen for en hel generasjon av barn fordi lærere med allerede godkjent utdanning må gjennomføre videreutdanning i fagene norsk, engelsk og matematikk som en konsekvens av kompetansekravenes tilbakevirkende kraft. Denne ustrakte bruken av vikarer og ufaglærte kan umulig være i tråd med intensjonen om å ha godt kvalifiserte lærere. Drøyt 33 000 allmennlærere, mer enn 75 % av dem er kvinner har tatt sin utdanning i tråd med norsk lov, fått faste stillinger, og i årevis undervist i skolefagene. Lærerne er for både kompetansekravene og etterspør videreutdanning, men de er imot at loven skal ha tilbakevirkende kraft. I perioden 2015-2025 vil bruken av ukvalifiserte lærere i norsk skole være langt høyere enn nødvendig på grunn av etterutdanningskrav med tilbakevirkende kraft for godkjente lærere. Undertegnede frykter at dette svekker kvaliteten i undervisningen for en generasjon av barn.

Samme periode gjennomføres også andre reformer innen utdanningsområdet i Norge, slik som femårig lærerutdanning og minstenorm for antall lærere.

Reformer som hver for seg er både positive og nødvendige, men som sammen gir store utfordringer for kommunene, både økonomisk og for å kunne skaffe nok kvalifiserte lærere til å undervise.

Dette er noe som også bekymrer Utdanningsforbundet i Stavanger, og mange andre steder.

Svar:

Regjeringen gjennomfører en politikk for økt kompetanse og kvalitet i skolen, slik at vi kan skape et utdanningsløp som skaper muligheter for alle barn får, uavhengig av bakgrunn. Hvis vi skal få til dette er gode og kompetente lærere avgjørende.

Det viktigste for at vi skal få en skole hvor elevene lærer mer, er lærere som har god pedagogisk kompetanse og solid faglig kompetanse. Skjerpingen av kompetansekravene i sentrale fag må sees i sammenheng med regjeringens satsing på fagkompetanse og videreutdanning av lærere. Regjeringen la høsten 2014 frem strategien Lærarløftet – På lag for kunnskapsskolen. I strategien sto det blant annet:

«Gode lærere behersker faget sitt godt, skaper et positivt klima i klasserommet og varierer undervisningen ut fra elevenes behov. De har også kunnskap om grunnleggende ferdigheters betydning for læring. En kartlegging fra 2014 viser at mange lærere i grunnskolen i for liten grad har fordypning i undervisningsfagene sine.

Regjeringen vil at alle lærere i grunnskolen som underviser i de sentrale fagene matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk, skal ha fordypning i faget. For å nå dette målet, vil regjeringen skjerpe kompetansekravene og gjennomføre en omfattende satsing på videreutdanning for lærere.»

Dette har regjeringen fulgt opp. Kompetansekravene er skjerpet, og lærere som er utdannet før 1. januar 2014, har dispensasjon fra kravet frem til 1. august 2025. Regjeringens mål er at alle skoler skal kunne oppfylle kravet om fagkompetanse i norsk, matematikk og engelsk innen 2025. Den statlige satsingen på videreutdanning er trappet kraftig opp for å legge til rette for dette. Disse tiltakene har et flertall i stortinget sluttet seg til. Det er viktig med forutsigbarhet og langsiktighet for kommuner, skoler og lærerne. Jeg er derfor glad for at et flertall i stortinget holder fast ved de krav og mål som er satt.

Videreutdanningen for lærere kan gjennomføres på flere måter, nettopp for å kunne tilpasses læreren og skolen. De ulike modellene skal gjøre det mulig å gjennomføre videreutdanningen for flest mulig av lærerne med behov eller ønske om videreutdanning og fordypning.

Strategien Kompetanse for kvalitet ble utarbeidet i fellesskap av Kunnskapsdepartementet, KS, Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, Skolenes landsforbund, Skolelederforbundet og Nasjonalt råd for lærerutdanning. Målet er at videreutdanning for lærere skal bidra til god faglig og pedagogisk kvalitet i grunnopplæringen for å styrke elevenes læring. Undersøkelser viser at lærere som tar videreutdanning mener de blir bedre til å undervise, at elevene lærer mer, at de har blitt mer engasjerte i jobben sin og kommer til å endre egen undervisning som følge av studiene. Det er utbredt enighet om at høy faglig kompetanse har stor betydning for elevenes utbytte av opplæringen. Det er derfor kompetansekravene gjelder

alle lærere som underviser i norsk, matematikk og engelsk, og ikke bare nyutdannede lærere. Jeg oppfatter det også som et positivt signal at lærerne etterspør videreutdanning som aldri før. Jeg understreker at kompetansekravene ikke innebærer en plikt til videreutdanning for lærerne.

Kompetansekravene og videreutdanning er viktig for norsk skole. Jeg vil berømme lærere, kommuner og lærerutdanningene for den innsatsen de legger ned for å skape en skole med enda flere og enda bedre lærere.

En samlet nasjonal oversikt over antall lærere som må ta videreutdanning

I Grunnskolens informasjonssystem (GSI) har vi fullstendig oversikt over antall lærere i fagene norsk, matem-

atikk og engelsk som trenger å ta videreutdanning dersom de ønsker å undervise i disse fagene også etter 2025. I inneværende skoleår underviser om lag 7800 lærere i norsk, 10000 lærere i matematikk og 9900 lærere i engelsk uten at de har tilstrekkelig fordypning i det aktuelle faget. Denne oversikten oppdateres hver høst, slik at vi kan se utviklingen fra det ene året til det neste.

Plan for å nå målene innen 2025

Etter at regjeringen satte i gang sin historiske satsing på videreutdanning, har antallet lærere som underviser i fagene norsk, matematikk og engelsk uten å ha tilstrekkelig antall studiepoeng gått ned år for år. I tabellen under ser vi utviklingen siden 2015, da GSI begynte å samle inn denne informasjonen:

Tabell 1 Antall lærere som mangler 30 stp (barnetrinn) og 60 stp (ung

	2015-16	2016-17	2017-18
Norsk	9 544	8 770	7 819
Matematikk	12 399	11 430	10 032
Engelsk	11 312	10 955	9 860

Vi har sett en nedgang i antall lærere som underviser uten tilstrekkelig kompetanse i alle de tre fagene norsk, matematikk og engelsk. Fra skoleåret 2015–16 til 2017–18 har det blitt 18 prosent færre lærere som mangler kompetanse i norsk, 19 prosent i matematikk og 13 prosent i engelsk. Med den trenden vi ser nå, ligger vi an til at så å si alle som trenger det, vil kunne få videreutdanning i disse fagene innen 2025. Det forutsetter at kommunene fortsetter å godkjenne søknader om videreutdanning i samme takt som nå. Fortsatt satsing på videreutdanning vil dermed sikre at vi når målene våre om at alle som underviser i norsk, matematikk og engelsk har minst 30 studiepoeng i disse fagene i barneskolen, og 60 studiepoeng i ungdomsskolen.

Stortinget har vedtatt at det fra høsten innføres en minstenorm for lærertetthet. Lærernormen krever at antall elever per lærer i ordinær undervisning i gjennomsnitt ikke er mer enn 16 på 1.-4. trinn og 21 på 5.-7. trinn og ungdomstrinnet. Fra høsten 2019 er målet at normene skal være hhv. 15 og 20. En del skoler vil da behøve flere lærere på et eller flere hovedtrinn. Dette vil skolene og kommunene kunne løse enten med nyansettelser, ved å flytte lærerårsverk mellom hovedtrinn innad på en enkelt skole, eller ved å flytte lærerårsverk mellom skoler innad i hver enkelt kommune. Målet med lærernormen er flere lærere i skolen slik at elevene får et bedre tilbud. Det er for tidlig å si noe om hvordan denne normen vil påvirke sammensetningen av lærermassen. Kompetansekravene står likevel fast. Den viktigste enkeltfaktoren for å styrke elevenes læring er en god lærer, med høy faglig og pedagogisk kompetanse.

Nasjonal oversikt over estimerte økonomiske og kvalitetsmessige konsekvenser

I Prop. 82 L (2014–2015) ble ulike konsekvenser av innføringen av kompetansekrav utredet. Der ble det vurdert at lovforslaget og den varslede satsingen på videreutdanning ville øke behovet for vikarer i grunnskolen i en periode på 10–15 år. Skoleeier har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i virksomheten etter opplæringsloven § 10-8. Departementet går ut fra at skoleeier gjør det de kan for å tilsette vikarer med best mulig kompetanse. Likevel vil videreutdanningssatsingen kunne føre til at noen elever får opplæring av en dårligere kvalifisert lærer enn den læreren de vanligvis har i den perioden læreren videreutdanner seg. Slik departementet vurderer det, må hensynet til kompetanseheving og læreren sin mulighet til å videreutdanne seg veie tyngre her. På sikt vil kompetansehevingen blant lærere føre til at flere elever vil få undervisning av lærere med god kompetanse i fagene de underviser i.

Tall fra GSI viser at bruken av ukvalifisert undervisningspersonell, altså personer som ikke oppfyller kravene for å bli ansatt som lærer, økte med 1,2 prosentpoeng i perioden 2013–2017. Denne andelen har imidlertid flatet ut det siste året. Andelen undervisningsårsverk gitt av ukvalifiserte ligger nå på 4,4 prosent av alle undervisningsårsverk. Å frykte at regjeringens satsing på videreutdanning «svekker kvaliteten i undervisningen for en generasjon av barn», er galt, når vi vet at 95,6 prosent av årsverkene gis av kvalifiserte lærere, altså lærere som oppfyller kravene for tilsetting.

Det er viktig å huske på at disse videreutdanningene er deltidsstudier. De som er innenfor den såkalte vikarordningen, som omfatter 70–75 prosent av deltakerne, skal ha vikar for 37,5 prosent av stillingen sin. Øvrige 12,5 prosentene av studiet skal gjennomføres utenom arbeidstiden, slik at de samlet jobber 62,5 prosent av normal stilling. De øvrige deltakerne er på det vi kaller stipendordningen, og tar utdanningen helt ved siden av jobben. Deltakerundersøkelsen blant lærerne i videreutdanningen viser at skolene oftest setter inn andre lærere ved skolen som vikarer de timene deltakerne er fraværende. Det er altså ikke slik at videreutdanningen hovedsakelig

fører til at elevene får undervisning av ukvalifiserte vikarer utenfra.

Med tanke på finansiering, er grunnsatsen for vikarkostnader er 640 000 kroner. For matematikk og naturfag er den statlige andelen 75 prosent av grunnsatsen, for øvrige fag er andelen 60 prosent. For øvrige fag dekker skoleeieren 15 prosent. De resterende 25 prosentene er lærerens bidrag i form av bruk av egen tid. Skoleeier dekker kostnader til reise, opphold og læremidler. Regjeringen har i 2018 styrket satsingen på videreutdanning med 200 millioner kroner, til over 1,6 milliarder kroner. Dette har gitt flere studieplasser, og ny rekord i antall lærere som får videreutdanning.

SPØRSMÅL NR. 1563

Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Siv Mossleth

Besvart 23. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark har i lang tid trengt oppdatering av verneforskriften i henhold til nytt regelverk og ny forvaltningsplan. Den gamle forvaltningsplanen er fra 1990. En revisjon vil sannsynligvis fjerne noen begrensninger for verdiskaping i tilknytning til verna områder og fjerne særlige begrensninger på nyttetransport til hytter vinterstid. Tilrådinga ble sendt fra Fylkesmannen i Nordland 5. oktober 2016.

Når kan det forventes at revisjonen er ferdig?»

BEGRUNNELSE:

Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark ble opprettet 1989 med hjemmel i naturvernloven. Etter den tid har naturvernloven blitt opphevet og erstattet av naturmangfoldloven, og det er nye maler for verneforskrifter. Nasjonalparken og de omkringliggende områdene ble opprettet gjennom et omfattende kompromiss mellom vern og utbygging til kraftformål. Det skulle bygges ut store kraftreserver i området og grensene for nasjonalparken slynger seg rundt ulike planlagte inngrep. I vest ble Storglomvatnet bygget ut til et av de største vannkraftmagasinene i landet. Et omfattende system av tunneller drenerer store deler av Svartisen, Grottådalen, Beiardalen og Blakkådalen.

I 2001 ble de resterende konsesjonene trukket tilbake og i St.meld.nr 37 (2000-2001) Om Vasskrafta og kraftbalansen der det heter at:

“Etter at Stortinget har handsama denne meldinga, vil Regjeringa vurdere desse naturområda på nytt med tanke på å sikra dei gjennom bruk av naturvernlova. Det er dette som har vært utgangspunktet for arbeidet med å utvide vernet i Rana og Rødøy kommuner. Konklusjonen med tanke på utbygging i området var i følge stortingsmeldinga at Regjeringa meiner at nytten av desse utbyggingane ikkje er stor nok til at ein kan forsvare dei endelege inngrepa som vert gjort i naturen.”

Fylkesmannen startet opp verneplanarbeidet i september 2008 etter oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet). Planområdet for verneplanen følger de skrinlagte kraftutbyggingene, Melfjorden og Bjøllåga.

Verneplanarbeidet er gjennomført etter reglene for konsultasjon med Sametinget, jf. avtale mellom Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet, KLD) og Sametinget fra 2007. Med bakgrunn i konsultasjon med Sametinget ble det opprettet et arbeidsutvalg som har bistått Fylkesmannen i arbeidet med verneplanen.

I 2009 ble prosessen satt foreløpig på vent etter vedtak om oppheving av den gamle naturvernloven og innføring av naturmangfoldloven. Nye krav i loven medførte at det var behov for å samtidig lage forvaltningsplan for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og oppdatere forskriften i henhold til nytt regelverk.

Etter ny konsultasjon med sametinget ble arbeidsutvalget utvidet med 3 representanter fra Midtre nordland nasjonalparkstyre, hvorav minst én skulle velges blant Sametingets representanter i styret. Etter høring høsten

2015 har arbeidsutvalget gått gjennom og diskutert innspillene og de ulike forslagene. I hovedsak har man kommet til enighet mellom Fylkesmannen og arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget hadde sitt siste møte 26. april 2016, og tilrådninga ble sendt fra Fylkesmannen i Nordland 5. oktober 2016.

Miljødirektoratet sendte sin tilråding til Klima- og miljødepartementet 12. januar 2018. Tilrådninga skulle etter planen være ferdig i september 2017, men på grunn av uklare maler ble dette forsinket.

Svar:

Miljødirektoratet sendte sin tilråding om utvidelse og revisjon av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark til Klima- og miljødepartementet 12. januar 2018. Som representant Mossleth er inne på i spørsmålet, har miljøforvaltningen

arbeidet med nye maler for nasjonalparkforskrifter. Det har videre blitt arbeidet med et nytt oppsett for foredraget til kongelig resolusjon for verneområder, blant annet som følge av at regjeringen har utarbeidet en ny utredningsinstruks. På bakgrunn av dette går Miljødirektoratet nå igjennom sin tilråding på nytt, og departementet vil etter planen få oversendt den bearbeidede tilrådingen i løpet av sommeren. Sluttbehandlingen av utvidelsesforslaget og revisjonen av verneforskriftene til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark vil da fortsette i Klima- og miljødepartementet, før det legges frem for endelig vedtak av Kongen i statsråd.

Jeg er opptatt av å få til et godt og omforent vern i Saltfjellet-Svartisen. Jeg vil bruke nødvendig tid for å få det til. Jeg kan derfor ikke nå angi et konkret tidspunkt for når endelig vedtak kan fattes.

SPØRSMÅL NR. 1564

Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 22. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«På hvilken måte skal regjeringen sørge for at barneverns- og pedagoger får den nødvendige kompetansen om kjønns- og seksualitetsmangfold for å kunne møte skeive barn, ungdom og familier i kontakt med barneverntjenesten på en god måte?»

BEGRUNNELSE:

I barnevernet snakkes det mye om å ha kompetanse om minoriteter, men det snakkes det i stor grad utelukkende om etniske og kulturelle minoriteter. Seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter blir ofte glemt. Kompetansekartleggingen i barnevernet med en gjennomgang av relevante utdanninger gjort av NIFU i 2017 på vegne av Bufdir bekrefter dette. Ved gjennomgang av læringsmål i barnevernsutdanningene i Norge beskrives det at alle utdanningene gir uttrykk for en relativt stor oppmerksomhet rundt mangfoldet i befolkningen, men ikke eksplisitt når det gjelder kompetanse om seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, en kompetanse Bufdir mener man må inneha f.eks. for å vurdere barn og familier ut fra deres kontekst – og for å kunne gi god hjelp til barn og ungdom med vansker knyttet til disse temaene. Over 60 % av de ansatte i barneverntjenesten svarte i

kompetansekartleggingen at de i liten eller bare i noen grad har kompetanse på å identifisere barn og ungdom med vansker i forhold til kropp, kjønn og seksualitet og å møte disse unge menneskene på en sensitiv måte.

Forskning indikerer at ungdom som bryter med normer for kjønn og seksualitet er overrepresentert i barnevernet (Hegna, 2007). Samtidig er vår erfaring at det er lite bevissthet om dette i barnevernet, og at gode intensjoner sjeldent er nok for å ivareta disse ungdommene. Vi trenger verktøy for inkluderende praksis, samt særskilt kunnskap for å kunne ivareta lbht. barn, ungdom og familier på en god måte.

Barnevernet skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår, og sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Det fordrer at barn og unge som bryter med normene for kjønn og seksualitet, blir møtt av barnevernsarbeidere med kompetanse om utfordringer mange kan oppleve fra omgivelsene knyttet til det å bryte normer.

Det er lettere å anerkjenne og bekrefte det vi forstår enn det vi ikke forstår. Mange unge som bryter med normer for kjønn og seksualitet opplever at omgivelsene ofte forstyrres av deres normbrudd (Hegna, 2007, Van der Ros, 2013). I arbeidet vårt hører vi ofte historier om ungdommer som forteller om manglende forståelse, og kren-

kelser som latterliggjøring, nedsettende kommentarer og usynliggjøring fra omgivelsene. Det barnevernet må være særlig bevisst på er når de negative sanksjonene kommer fra omsorgspersonene. Som barnevernspedagoger vet vi at dette er dårlige forutsetninger for en trygg og positiv identitetsutvikling.

Det gjennomføres for tiden en kompetansesatsing i den kommunale barneverntjenesten som skal sørge for at alle barn, unge og familier skal møte ansatte med høy faglig kompetanse og tjenester av god kvalitet, og Regjeringen har satt i gang arbeidet med å utvikle nye nasjonale retningslinjer for alle de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene. Men kompetanse om seksuelle minoriteter mangler i dette arbeidet.

Svar:

I 2016 lanserte regjeringen Trygghet, mangfold, åpenhet – Regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020). Handlingsplanen har som mål å sikre rettighetene til lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønnpersoner (LHBTI -personer), og motvirke diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika. Tiltakene i handlingsplanen kretser rundt tre innsatsområder; trygge nærmiljø og offentlige rom, likeverdige offentlige tjenester og særlig sårbare grupper. Skjæringspunktet mellom LHBTI-tematikk og barnevernsfeltet berører samtlige av disse områdene.

Ett av tiltakene i handlingsplanen er å evaluere Rosa kompetanse barnevern. Dette er et kompetansehevingssprogram utviklet av Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold (FRI) i samarbeid med Bufdir. Programmet har skreddersydd undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold til ansatte i barnevernet, og ved barnevernspedagogutdanninger. Bufdir samarbeider nå med FRI om å utarbeide en nettressurs for barnevernsansatte, med konkrete råd og eksempler på hvordan LHBTI-personer kan bli møtt i barneverntjenesten på en likeverdig måte.

Handlingsplanen inkluderer også kompetansehevingstiltak rettet mot ansatte på omsorgssentre og asylmottak for enslige mindreårige. Det har blitt utviklet et eget kompetansehevingsprogram knyttet til utfordringer som møter personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Programmet ble igangsatt i 2017 og gjennomføres av Skeiv Verden.

Som representanten viser til, er det sentralt å ha kunnskap om hvordan barneverntjenesten kan ivareta LHBTI-barn og -foreldre på en god måte. Denne tematikken er det dessverre lite forskning om. Som en oppfølging av flere tiltak i handlingsplanen, har Bufdir nylig lyst ut forskningsoppdraget Barnevern i et LHBTI-perspektiv. Hovedmålet i prosjektet er å kartlegge hvordan LHBTI-barn og barn som utfordrer kjønnsnormer ivaretas

i barneverntjenesten og forslå tiltak som kan bidra til å sikre en likeverdig barneverntjeneste for LHBTI-personer.

Prosjektet er planlagt gjennomført i løpet av 2018 til 2020 og kommer til å frembringe ny og viktig kunnskap om møtet mellom barneverntjenesten og LHBTI-barn og barn som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Det vil også gi informasjon om møtet mellom fosterhjemstjenesten og likekjønnede par/LHBTI-personer som er fosterforeldre eller ønsker å bli det. I tillegg ventes forskningsprosjektet å presentere status på kunnskap og kompetanse blant barnevernsansatte om LHBTI-tematikk og status på hvordan seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika tematiseres i grunnutdanningene som leder til arbeid i barnevernet.

Jeg vil også vise til at behovet for kunnskap om LHBTI-tematikk er inkludert i regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021). I planen understrekes det at oppdatert og kultursensitiv kompetanse om LHBTI-tematikk er nødvendig for å yte likeverdige barneverntjenester til alle, uavhengig av sosial eller kulturell bakgrunn. Denne kunnskapen vurderes som avgjørende for at ansatte i barneverntjenesten skal kunne møte LHBTI-barn som har innvandrerbakgrunn, og deres foresatte, på en måte som vekker tillit. Planen løfter også frem nødvendigheten av at barneverntjenesten har nødvendig kunnskap om de spesielle utfordringene som LHBTI-barn med innvandrerbakgrunn kan møte på i krisesituasjoner, for eksempel ved flukt fra tvangsekteskap, negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

Videre har regjeringen, som representanten viser til, satt i gang en kompetansesatsing i det kommunale barnevernet. En sentral del av dette arbeidet er å forbedre grunnutdanningene. Høsten 2017 ble det fastsatt en felles, overordnet rammeplan, med krav om at kandidater i helse- og sosialfagene skal ha kunnskap som gjør dem egnet til å gi likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet, uavhengig av kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Det er også satt ned programgrupper som utvikler nye retningslinjer med læringsutbyttebeskrivelser for hver av de helse- og sosialfaglige utdanningene, herunder barnevernspedagoger og sosionomer som er de største utdanningsgruppene i det kommunale barnevernet. I forslaget til retningslinjer for sosionomutdanningen er en av læringsutbyttebeskrivelsene at kandidaten kan reflektere kritisk over hvordan diskriminering kan samspille med kjønn, etnisitet, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet og alder, og bidra til ikke-diskriminerende praksis. Retningslinjene er nå på høring. Blant høringsinstansene er en rekke sentrale interesseorganisasjoner inkludert, blant annet Skeiv Ungdom og HBRUSU - Landsforeningen for transkjønnede. Jeg forventer at høringen vil bidra til gode innspill til forslagene om nye retningslinjer for utdanningene.

SPØRSMÅL NR. 1565**Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Tore Storehaug****Besvart 23. mai 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Det siste året har det blitt 2400 fleire statlege arbeidsplassar i dei fire største byane, medan det til samanlikning har blitt 5 færre i eit fylke som Sogn og Fjordane.

Er statsråden nøgd med denne utviklinga?»

GRUNNGJEVING:

Det har over lenger tid vore eit ønske frå stortingsfleirtalet å sikre ei betre fordeling av statlege arbeidsplassar. Bl.a. har tidelegare budsjettavtalar mellom KrF, Venstre, Høgre og FrP inneholdt avtalar om dette arbeidet, der mange grep blei tatt i kommunereforma. Likevel syner tala sin tale at det blir flest statlege arbeidsplassar i dei store byane, medan distrikta ikkje får ein like stor del. Dette er i strid med ambisjonane og arbeidet som er nemnt her. Det er og grunn til å minne om den gode ambisjonen frå Jeløya-plattformen:

«Lokalisere nye offentlige kompetansearbeidsplasser over hele landet, også utenfor de største byene. Ny statlig virksomhet skal som hovedregel etableres utenfor Oslo.»

Svar:

Regjeringa arbeider for ei betre fordeling av statlege arbeidsplassar over heile landet. Dette skal vegast opp mot effektiv bruk av fellesskapet sine ressursar og ei forsvarleg omstilling for dei som blir berørte. Det er eit mål å utvikle robuste arbeidsmarknader i alle delar av landet.

Vi har oppdatert og skjerpa inn retningslinene for lokalisering av statlege arbeidsplassar og tenester, og la i februar 2017 fram ein plan for lokalisering av statlege arbeidsplassar. Dette ser vi no resultat av. Nærare 900 arbeidsplassar er no flytta ut eller etablerte utanfor Oslo, i samband med plan for lokalisering. Dette er vi nøgde med.

Samstundes er statleg lokaliseringsspolitikk eit krevjande og samansett felt, mellom anna fordi ein stor del av den statlege sysselsetjinga er knytt til statlege tenester, som krev nærleik til brukarane. Det er og ein auke i talet på statlege arbeidsplassar innanfor sektorområde som ikkje er ein del av plan for lokalisering, og som heller ikkje er omfatta av retningslinene for lokalisering av statlege arbeidsplassar. Eit døme er den store veksten i universitets- og høgskulesektoren dei siste åra. Då kjem veksten der institusjonane held til. Det tyder at veksten i statlege arbeidsplassar er høg i byar med universitet og høgskular.

Difor veks Trondheim mest, men og mindre byar og stader med høgskular i fylke som Sogn og Fjordane.

Tal frå SSB syner at den statlege sysselsetjinga i dei 4 største byane i 2017 hadde ein auke på 1.606 sysselsette. Eg reknar med at talet 2.400 fleire statlege arbeidsplassar er teken frå eit oppslag i nrk.no. Dette oppslaget bygger på statistikk knytt til talet på lønnstilhøve, som er høgare, fordi enkelte sysselsette har fleire lønnstilhøve. Dette er ein anna statistikk på området, som blei oppretta i 2016, og som difor ikkje eignar seg for å sjå utviklinga tilbake i tid. Tala frå SSB syner og at veksten i statleg sysselsette i dei 4 største byane har vore tallande sidan 2013. Då var veksten på 4.671. Regjeringa vil halde fram arbeidet med å dempe veksten i storbyane, gjennom digitalisering, forenkling og avbyråkratisering. Lokaliseringsspolitikk er og eit verkemiddel for å dempe veksten, og betre den regionale balansen.

I Sogn og Fjordane har vi ulike døme på vellukka statleg lokaliseringsspolitikk, mellom anna i Leikanger og Førde. Dette er eit arbeid som regjeringa vil føre vidare i dei komande åra, både gjennom å følgje opp Jeløya-plattformen, men og i saker som er knytt til etatar og verksemdar i omstilling. Ambisjonen er ein betre regional balanse i fordelinga av statlege arbeidsplassar.

SPØRSMÅL NR. 1566**Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 22. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan statsråden gi en utfyllende faglig begrunnet vurdering av hva forskjellen mellom en «beredskapsbase» slik denne defineres i LTP og «en forsterkningsbase for alliert mottak» vil kunne innebære innholdsmessig, driftsmessig og kostnadsmessig og finnes der slike ulike basedefinisjoner i NATOs planverk i dag av denne karakter eller vil det komme i fremtiden?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar på mitt spørsmål av 22.01.2018, Dokument nr. 15:752 (2017-2018), på Stortingets hjemmeside.

Videre ble en BEREDSKAPSBASE definert slik i langtidsplanen for forsvaret som ble behandlet i 2016:

“Å beholde en base som beredskapsbase innebærer at Forsvaret viderefører nødvendig infrastruktur for egne og eller allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt, uten at norske avdelinger er stasjonert der i fredstid.”

11.05.2018 uttaler Jonas Gahr Støre dette til Vol.no “- Det vi går inn for er en forsterkningsbase for alliert mottak. En forsterkningsbase har et annet omfang til en lavere kostnad enn det en beredskapsbase har. Kjernen er fortsatt å ha en operativ flystripe på Andøya.”

Det fremkommer som om det er forvirrelse rundt basebegreper og hvordan man skal løse behovet for alliert mottakskapasitet lenge før svaret på oppdraget statsråden refererte til i Dokument nr. 15:752 (2017-2018) er fremlagt. I et gradert brev flere medier har fått tilgang til og referert deler av står det “Etter saneringen (av) den militære infrastrukturen ved Bodø lufthavn, og på grunn av kapasitetsbegrensninger ved Evenes og Bardufoss vil Andøya i fremtiden være den viktigste basen for å understøtte allierte forsterkninger på NATOs nordflanke”.

Det kan fremkomme som om enkelte tror at merknaden til vedtaket fra november 2016: “Komiteen ber regjeringen vurdere Andøya test Centers eventuelle infrastrukturbehov. Som et minimum må Andøya flyplass opprettholdes også etter 2020, med en rullebanelengde som gjør det mulig for ATC å basere sin drift på at store fly fortsatt kan lande på Andøya.” er det samme som en “forsterkningsbase for alliert mottak” da flystripens lengde i dag i utgangspunktet skal bevares mens øvrig militære anlegg med unntak av Etterretningstjenesten ble forutsatt sanert.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 14. mai 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund om forskjellen mellom en «beredskapsbase» og en «forsterkningsbase for alliert mottak».

Gjennom langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 151 S (2015–2016)) søker regjeringen å etablere en økonomisk bærekraftig base- og støttestruktur som er tilpasset den operative strukturen. Ved å effektivisere base- og støttestrukturen flytter regjeringen nødvendige ressurser fra base- og støttestrukturen til operativ virksomhet.

Regjeringen legger til grunn en tilsvarende nøktern tilnærming til behov generert av allierte forsterkninger. I Prop. 151 S (2015–2016) er begrepet «beredskapsbase» tillagt en betydning hvor nødvendig infrastruktur for egne og/eller allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt videreføres. En slik videreføring av infrastruktur gir en betydelig merkostnad til drift og vedlikehold. En «forsterkningsbase» er en landingsplass som er utpekt for mottak av allierte styrker. Dette innebærer et lavere ambisjonsnivå enn for en beredskapsbase og at fredstidsdriften på basen blir lagt ned. Allierte forsterkningsstyrker må selv bringe med seg det som er nødvendig for å kunne operere styrkene sine.

Forsvaret arbeider med å beskrive hvordan ulike flyplasser og lufthavner best kan bli utnyttet ved alliert forsterkning av Norge. Som jeg har vært klar på tidligere vil alle flyplasser og lufthavner kunne spille en rolle i en totalforsvarssammenheng. Arbeidet vurderer både nasjonale planer og NATOs, herunder amerikanske, forsterkningsplaner for Europa.

Dette arbeidet vil også definere og tydeliggjøre begrepene, sammenstille disse med eksisterende NATO-definisjoner og definere ambisjonsnivå for de enkelte kategorier av flyplasser/lufthavner. Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med status i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 1567**Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik****Besvart 16. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Kva ansvar har nettselskap for å levere tilstrekkeleg straum til sine kundar og kva rettar har ein som kunde dersom ein betalar fastavgift for hovudsikringar med ein bestemt leveringskapasitet som nettselskapet ikkje klarer å oppfylle?»

GRUNNGJEVING:

Underteikna har både direkte og via andre fått urovekjande opplysningar om at ei rekkje straumkundar i bygder kring om i Noreg betalar for ein hovudsikringskapasitet som ikkje kan nyttast. Trass i at dei betalar fastavgift for hovudsikringar med ein bestemt leveringskapasitet, kjem det attendemeldingar om at mange kundar mottek berre frå 30 til 75 prosent av den straum som dei betalar fastavgift for. Ein brukar fortel at han i 39 år betalte fastavgift for å kunne bruke 18 kw, medan målingar synte at han berre kunne ta ut 6-7 kw. Prøvde han å bruke meir, vart det anten brannar eller øydelagt el-utstyr.

Einskilde straumkundar har fått opplyst at nettselskapa har plikt til å levere straummengda hovudsikringa er dimensjonert for og at selskapa er pliktig til å attendebtale for mykje betalt fastavgift dersom dei ikkje klarer å levere slik mengde. Andre straumkundar har ikkje motteke slik informasjon og har betalt for straum som ikkje er levert. Det er svært viktig at folk i heile landet mottek gode og likeverdige tenester og får korrekt informasjon om sine rettar.

Svar:

Leveringsplikta i energilova pålegg nettselskapa å levere straum til kundar innanfor det geografiske området som nettselskapet sin konsesjon gjeld for. Av denne leveringsplikta følgjer mellom anna ei plikt til å sikre fullgod leveringskapasitet og -kvalitet. Nettselskapa har som oppgåve å transportere straumen frå der den produserast til der den skal brukast, til lågast muleg kostnad, samstundes som dei tek i vare forsyningstryggleiken. Forsyningstryggleik inneber kraftsystemet si evne til å utan avbrot levere straum av ein gitt kvalitet til sluttbrukarane.

Etter gjeldande forvaltningspraksis har ein nettkunde rett til å ta ut så mykje effekt som kunden sin hovudsikring tillét. Det er nettselskapa sitt ansvar å tilpasse nettanlegga til storleiken på kundane sine hovudsikringar i eit område. Når nettselskapa dimensjonerer nettanlegga, tek dei likevel omsyn til at alle kundane normalt ikkje vil gjere full bruk av sin sikringsstorleik samtidig. Dette er

fornuftig for å unngå overinvesteringar og dermed høgare nettleige for kundane. Slike omsyn skal likevel ikkje frita nettselskapet frå krava til spenningskvalitet og kunden sin rett til å kunne nytte heile hovudsikringa si.

Gjennom forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (leveringskvalitetsforskrift), som vert forvalta av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), er det sett ei rekkje krav til leveringskvalitet for straum. Det følger direkte av leveringskvalitetsforskrifta at det er nettselskapet som har ansvar for å levere elektrisitet av ein kvalitet som er innanfor minimumskrava. Vidare er det stilt krav til korleis nettselskapa skal handsame kundar som tek kontakt om leveringskvalitet. Den som har ansvaret for avbrot, redusert leveringskapasitet eller at spenningskvaliteten ikkje oppfyller dei forskriftsmessige krava, skal utan ugrunna opphald sørge for å på nytt opprette full forsyning, og eventuelt gjennomføre naudsynte investeringar i nettanlegg eller andre tiltak.

NVE fører tilsyn med nettselskapa, både når det gjeld korleis nettleiga er utforma, rutinane for å registrere og rapportere avbrot og spenningskvalitet og kontroll med nettselskapa sine rutinar for å handsame misnøye med leveringskvalitet.

Ein nettkunde som er misnøgd med leveringskvaliteten, skal første vende seg til nettselskapet sitt. Dersom dette ikkje fører fram, eller kunden ikkje er einig i nettselskapet si avgjerd, kan saka klagast inn for NVE. I klagesaker om leveringskvalitet avgjer NVE, med heimel i energilovforskrifta § 4-10, kven som er ansvarleg for å utbetre det aktuelle tilhøvet. Olje- og energidepartementet er klageinstans for NVE si avgjerd.

NVE tek i slike klagesaker ikkje stilling til privatretslege spørsmål. Eventuell tilbakebetaling av nettleige til enkeltkundar regulerast av standardavtalar som er forhandla fram av Forbrukerrådet og bransjeorganisasjonen Energi Norge. Innhaldet i desse avtalene er ikkje regulert av NVE, så lenge dei ikkje bryt med energilova eller forskriftene som høyrer til. Tvistar mellom forbrukarar og nettselskap om mellom anna tilbakebetaling av nettleige kan leggjast fram for Elklagenemnda.

SPØRSMÅL NR. 1568**Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 24. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvor mye koster det å gjennomføre følgende tiltak foreslått i Innst. 110 S (2017-2018)?»

BEGRUNNELSE:

- 1 Likebehandle nybygg og oppgradering av eksisterende bygningsmasse i investeringstilskuddet til heldøgns-plasser.
- 2 Heve tilskuddssatsene for etablering og drift av dagaktivitetsplasser til 50 prosent.
- 3 Inkludere omgjøring av dobbeltrom til enkeltrom i investeringstilskuddet til heldøgns sykehjems- og omsorgsboliger.

Svar:

Statens kostnader ved investeringstilskuddsordningen avhenger av de årlige tilsagnsrammene som beslattes av Stortinget i budsjettbehandlingen. Anslått behov for heldøgns omsorgsplasser er oppsummert i rapporten Rom for omsorg som ble behandlet i konsultasjonsmøtet 26.10.2017 og stadfestet i konsultasjonsmøtet 22.11.2017. I rapporten sannsynliggjøres det et behov for om lag 2500 plasser årlig i årene fram mot 2030. I dette tallet inngår både renovering/utskifting og netto tilvekst. Gitt dette behovsanslaget, vil kostnadene for det offentlige (stat og kommuner) være det samme uavhengig av Stortingets vedtak. Det blir et spørsmål om hvordan regningen skal fordeles.

Usikre tall fra kommunene publisert i KS sin undersøkelse våren 2017 om framtidig behov for heldøgns omsorgsplasser, kan indikere at kommunene planlegger for årlig renovering av mellom 700 og 900 plasser i perioden 2016/2017-2019. Dersom Stortinget med likebehandling har ment at all renovering skal gi grunnlag for statlig tilskudd, og at årlig renoveringsbehov framover ligger i intervallet 700-900 plasser årlig, vil tilsagnsrammen måtte økes med mellom 1,2 mrd. kroner-1,5 mrd. kroner f.o.m. 2021, når den planlagte overgangsordningen er avviklet. Tilskuddet kommer først til utbetaling når plassene tas i bruk. Det legges til grunn at det skjer i løpet av fem år etter at tilsagnsrammen er vedtatt.

I spørsmålet om dagaktivitet, legges det til grunn at det spørres etter hvor mye det ville koste å heve tilskuddssatsen til 50 pst. i 2018. I Prop. 1 S (2017-2018) legger regjeringen til rette for 350 flere dagaktivitetsplasser for hjemmeboende personer med demens i 2018. Tilskuddet utgjør om lag 30 pst. av kostnadene til en dagaktivitetsplass. Satsen per plass i 2018 er 75 165 kroner. Dersom tilskuddssatsen i 2018 hadde vært 50 pst., ville tilskuddssatsen per plass vært 125 275 kroner. Å heve tilskuddet slik at det dekker 50 pst. av kostnadene i 2018 ville gitt en kostnad svarende til 36,5 mill. kroner.

Innenfor dagens investeringstilskuddsordning er det mulig å få tilskudd til omgjøring av dobbeltrom til enkeltrom. Denne muligheten opphører i utgangspunktet først fra 2021, da investeringstilskuddet etter planen kun skulle kunne nyttes til netto tilvekst.

SPØRSMÅL NR. 1569**Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum****Besvart 22. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Har departementet kvalitetssikret Babcock når det gjelder deres evne til å tilfredsstille kontraktskravene i punkt 5.2.3 og punkt 5.1.16 i oppdragsgivers kravspesifikasjon?»

BEGRUNNELSE:

I Luftambulansetjenestens kravspesifikasjon står det i punkt 5.1.16 står følgende:

«Tilbyder skal stille med piloter som kan kommunisere flytende på norsk, skriftlig og muntlig, minimum tilsvaren-

de bestått norsk språktest høyere nivå (for eksempel Bergens-testen).»

I punkt 5.2.3 følgende:

«Tilbyder skal senest innen 01.05.19 dokumentere følgende kvalifikasjoner for den enkelte fartøysjef:

- *EASA FCL CPL A og gyldig ME/IR*
- *MCC kurs eller kreditt for MCC*
- *2500 timer total flytid, herav minst 2000 timer på fixed wing*
- *Minimum 800 timer som fartøysjef eller 600 timers som styrmann i luftambulansetjeneste*
- *Minimum 400 timer på aktuell/tilsvarende flytype som også inkluderer kortbaneoperasjoner*
- *Erfaring fra nattflyging på kortbane, sommer- og vintersesong herunder minimum 100 landinger i mørke på kortbane*

Alle fartøysjefer skal tilfredsstill kvalifikasjonskravene før de går på beredskap i luftambulansetjenesten.»

Babcock hevder at de er i stand til å innfri den kontrakten de har skrevet under på. Som vi ser i kravspesifikasjonene er det høye krav til kompetansen hos de ansatte som skal operere flyene. Etter vår mening er det vanskelig å se hvordan denne kompetansen skal oppfylles, uten at Babcock overtar en stor andel av de som allerede opererer i luftambulansetjenesten for Lufttransport.

Disse flygerne har fått et tilbud fra den nye operatøren, men med en kraftig nedgang i lønn. Det er grunn til å mistenke at planlagt lønnsreduksjon gjorde at Babcock AS kom billigere ut i anbudet. Undertegnede er nå bekymret for om Babcock AS i det hele tatt vil kunne innfri kravspesifikasjonene som ligger i anbudet. I den

forbindelse vil jeg gjerne ha svar på om departementet har gjort en kvalitetssikring av selskapet og deres evne til å oppfylle kontrakten i anbudsprosessen, og om statsråden kan si noe mer om den.

Svar:

Luftambulansetjenesten HF har ansvaret for all luftambulans i Norge, og ivaretar dette gjennom flere avtaler med private operatører. Foretaket eies av de fire regionale helseforetakene. Selve anskaffelsesprosessen av ambulansflytjenester 2019-2030 ble i sin tid ledet fra Helse Midt-Norge, som hadde styreleder for Luftambulansetjenesten HF på daværende tidspunkt. Konkurransen er gjennomført i tråd med grunnprinsippene i anskaffelsesregelverket: konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarehet.

Det er innenfor Luftambulansetjenesten HF sitt ansvar å gjøre en vurdering av de ulike tilbydernes evne til å tilfredsstill kontraktskravene. Etter en prekvalifisering var det to selskap som leverte tilbud innen fristen, Lufttransport FW AS og Babcock Scandinavian AirAmbulance AB (BSAA). Luftambulansetjenesten HF har vurdert begge disse selskapene til å ha solid nok kompetanse, økonomi og robusthet til at de kunne tildeles en så viktig samfunnsoppgave som flyambulansetjenester er. Det følger verken av styringsmodellen i spesialisthelsetjenesten eller av andre årsaker at departementet skulle gå inn og gjøre en vurdering av disse kontraktsforholdene mellom partene.

BSAA arbeider nå med å etablere et norsk selskap for tjenestene som skal leveres gjennom avtalen med Luftambulansetjenesten HF. Babcock har lagt fram en detaljert framdriftsplan og har en prosjektleder i full stilling for å ivareta forberedelsene. I nåværende kontrakt er også dagens operatør, Lufttransport, pålagt å bidra til en sømløs overgang til ny kontrakt.

SPØRSMÅL NR. 1570

Innlevert 11. mai 2018 av stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum

Besvart 23. mai 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Kan statsråden legge frem oversikt over antallet statlige arbeidsplasser i hvert fylke i 2013 og 2018, oversikt over hvert fylkes relative andel av alle statlige arbeidsplasser i Norge i 2013 og 2018, og hvor mange statlige arbeidsplass-

er som var lokalisert i de fem største byene i Norge i 2013 og i 2018?»

BEGRUNNELSE:

NRK.no skriver følgende på sine nettsider fredag 11. mai:

«Det siste året har det blitt 2400 fleire statlege arbeidsplassar i dei fire største byane.

På same tid er ordførarar i distrikta skuffa. Regjeringa varsla statlege jobbar til kommunar som slo seg saman friviljug. Det kom også fram då dei etablerte det nye inntektssystemet for Kommune-Noreg.

Alfred Bjørlo er ordførar i Eid, ein kommune som slår seg saman med Selje for å bli Stad kommune i 2020. Men så langt kan Bjørlo sjå langt etter nye statlege arbeidsplassar.

– Løna for å vere offensive er å bli haldne med godt prat, når reformarbeidet er over lokalt vender staten ryggen til og stikk av med halen mellom beina, seier Bjørlo.»

Det presiseres at dersom det ikke finnes oppdaterte tall for 2018 bes det i spørsmålet om at statsråden oppgir de aktuelle tallene for 2017.

Svar:

Regjeringen arbeider for en bedre fordeling av statlige arbeidsplasser over hele landet. Dette skal veies opp mot effektiv bruk av fellesskapets ressurser og en forsvarlig

omstilling for de som blir berørt. Det er et mål å utvikle robuste arbeidsmarkeder i alle deler av landet.

Vi har oppdatert og skjerpet inn retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og tjenester, og la i februar 2017 fram en plan for lokalisering av statlige arbeidsplasser. Nærmere 900 arbeidsplasser er nå flyttet ut eller etablert utenfor Oslo, som en del av arbeidet med plan for lokalisering.

Statlig lokaliseringspolitikkk er et krevende og sammensatt felt, blant annet fordi en stor del av den statlige sysselsettingen er knyttet til statlige tjenester som krever nærhet til brukerne. Det er også en økning i tallet på statlige arbeidsplasser innenfor sektorområder som ikke er en del av plan for lokalisering, og som heller ikke er omfattet av retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser.

I spørsmålet vises det til et oppslag i nrk.no om 2.400 flere statlige arbeidsplasser i de 4 største storbyene. Dette oppslaget bygger på statistikk knyttet til antall arbeidsforhold, som gir høye tall, fordi mange sysselsatte har flere lønnsforhold. Denne statistikken ble opprettet i 2016, og egner seg derfor ikke til sammenligning over tid. Jeg vil derfor holde meg til statistikken over antall registrerte sysselsatte fra SSB.

Fordeling av statlige sysselsatte etter fylke (kilde: SSB)

	4. kvartal 2009	4. kvartal 2013	4. kvartal 2017
Østfold	9 771	10 573	11 181
Akershus	20 534	21 579	23 811
Oslo	64 047	69 122	72 938
Hedmark	9 449	10 517	10 648
Oppland	7 538	8 355	7 930
Buskerud	10 057	10 152	10 660
Vestfold	9 132	9 906	10 183
Telemark	6 572	6 983	6 937
Aust-Agder	4 084	4 439	4 555
Vest-Agder	7 163	7 741	8 368
Rogaland	15 463	16 848	18 244
Hordaland	26 314	28 619	30 324
Sogn og Fjordane	4 679	4 868	4 874
Møre og Romsdal	9 366	10 096	10 271
Nordland	13 317	14 499	14 514
Troms	13 464	15 085	15 628
Finnmark	4 554	4 602	4 782
Trøndelag	26 803	29 584	32 225
Totalt	262 307	283 568	298 073

Fordeling av statlig sysselsatte etter fylke i prosent (kilde: SSB)

	4. kvartal 2009	4. kvartal 2013	4. kvartal 2017
Østfold	3,7%	3,7%	3,8%
Akershus	7,8%	7,6%	8,0%
Oslo	24,4 %	24,4%	24,5 %
Hedmark	3,6%	3,7%	3,6%
Oppland	2,9%	2,9%	2,7%
Buskerud	3,8%	3,6%	3,6%
Vestfold	3,5 %	3,5%	3,4%
Telemark	2,5 %	2,5%	2,3%
Aust-Agder	1,6%	1,6%	1,5%
Vest-Agder	2,7%	2,7%	2,8%
Rogaland	5,9%	5,9%	6,1 %
Hordaland	10,0%	10,1 %	10,2 %
Sogn og Fjordane	1,8%	1,7%	1,6%
Møre og Romsdal	3,6%	3,6%	3,4%
Nordland	5,1 %	5,1 %	4,9%
Troms	5,1 %	5,3%	5,2 %
Finnmark	1,7%	1,6%	1,6%
Trøndelag	10,2 %	10,4 %	10,8%

Statlig sysselsatte i landets 5 største byer (kilde: SSB)

	4. kvartal 2009	4. kvartal 2013	4. kvartal 2017
Oslo	64047	69122	72 938
Bergen	22 236	24 045	25 801
Trondheim	19 055	20 968	23 655
Stavanger	8 870	9 905	11328
Kristiansand	6 023	6 514	7071
Totalt	120 231	130 554	140 793

Det gjøres oppmerksom på at SSB inkluderer helseforetakene og sykehusene i sektoren Statlig forvaltning. Sysselsatte i disse virksomhetene utgjør en stor andel av statlig sysselsetting. I storbyene utgjør statlig sysselsatte innenfor helse- og sosialtjenester om lag 54 prosent av all statlig sysselsetting i Stavanger, 44 prosent i Bergen, 36 prosent i Trondheim og 24 prosent i Oslo.

SPØRSMÅL NR. 1571**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 24. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Helseturisme på tannhelsefeltet er blitt mer vanlig. Omfattende markedsføring bidrar til utviklingen. Norsk tannhelsetjeneste kan fortelle om komplikasjoner og fare for spredning av antibiotikaresistente bakterier. De som nytter tannlegetjenester i utlandet, er heller ikke sikret klagerettigheter ved feilbehandlinger.

Kan statsråden informere om utviklingen i bruk av tannhelsetjenester i utlandet, og hva som gjøres for å hindre spredning av antibiotikaresistente bakterier på dette området?»

Svar:

Utviklingen i bruk av tannlegetjenester i utlandet har jeg redegjort for i svaret til spørsmål nr. 1560.

På www.helsenorge.no er det informasjon om tannbehandling og annen helsehjelp i EU/EØS-land. Informasjonen om tannbehandling hvor folketrygden yter stønad til tannbehandling i EU/EØS-land er fyldestgjørende og informativ. Pkt. 5 i informasjonen inneholder opplysninger om risikoer ved tannbehandling i utlandet. Blant annet framgår det at antibiotikaresistente bakterier som for eksempel gule stafylokokker kalt MRSA, er et økende

problem i mange land. De som planlegger å søke tannbehandling i utlandet gjøres oppmerksom på at faren for å bli smittet av slike bakterier er større når man velger å reise ut av Norge for å få behandling. Videre at de som har fått tannbehandling eller omfattende poliklinisk behandling, eller har vært innlagt på sykehus utenfor Norden i løpet av de siste 12 månedene, må oppsøke fastlegen for testing for bakterier som er motstandsdyktige mot antibiotika før vedkommende kan få behandling ved sykehus i Norge. For øvrig oppfordres det til å kontakte fastlegen hvis man har spørsmål angående risiko for smitte.

All reisevirksomhet til og fra områder med høy forekomst av antibiotikaresistens øker risikoen for spredning. Vi har allikevel ikke grunnlag for å si at tannbehandling i annet EU/EØS-land utgjør en særskilt trussel. Norge har generelt god kontroll på utfordringen med antibiotikaresistens, og det skal vi også ha framover. Jeg viser også til mitt brev datert 27. oktober 2016 til helse- og omsorgskomiteen i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:2 S (2016-2017) – Representantforslag om å styrke det internasjonale og nasjonale arbeidet mot antibiotikaresistens – fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe og Per Olaf Lundteigen.

SPØRSMÅL NR. 1572**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Arne Nævra****Besvart 25. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«I et spørsmål fra meg 2.5.18 om vedlikeholdsutgifter på av tunneler svarer statsråden: «(...) på generelt grunnlag kan en si at drift og vedlikehold av de undersjøiske tunnelene som vi har i dag, koster ca. 4 mill. kr per kilometer per tunnellopp per år. Dette inkluderer midlertidig utskifting av utstyr, som f.eks. vifte og hvelv, i tunnelens levetid». Jeg kan ikke se at statsråden da svarte på spørsmålet om når totalrenovering er nødvendig, og om de beløp han oppga i forrige svar inkluderte totalrenovering.

Kan han svare på dette nå?»

BEGRUNNELSE:

Det er avgjørende for så kostnadskrevende utbygginger som undersjøiske tunneler er, at alle kostnader på utbygging er på bordet før beslutninger tas. Vedlikeholdsutgiftene, spesielt i slike prosjekter, er svært høye, men har likevel en tendens til å bli oversett. Utbygginger er mer spennende og mer fokusert enn vedlikehold; det er alminnelig kjent. Like fullt kan det dreie seg om så store beløp at hele prosjekter burde vært revurdert. Det KAN være at mange av fjordkrysningene i «fergefri E39» nettopp kan være slike prosjekter. Derfor er det avgjørende viktig at vedlikeholdskostnadene, inkludert totalrenovering, er

nøye kalkulert i prosjekter som Møreaksen og Rogfast, for bare å nevne to av dem.

Svar:

Drift og vedlikehold av de undersjøiske tunnelene i Rogfast og Møreaksen er estimert til ca. 4 mill. kr (ekskl. mva.) per km tunnellop per år. Dette beløpet inkluderer både løpende vedlikehold og større renoveringsarbeider, inkludert en totalrenovering i tunnelens levetid, nødvendig utskifting av vifter og annet teknisk gjennom hele levetiden og alt av løpende drift og mindre vedlikehold. Kostnader knyttet til eventuelle nye krav fra myndighetene kommer i tillegg.

Levetiden på utstyr og konstruksjoner varierer. F.eks. er bygging med betonghvelv dyrt, men har lang levetid. Bruk av sprøytebetong er rimeligere, men har kortere levetid enn betonghvelv. Dermed vil vedlikeholdskostnadene også variere. Hvilke løsninger som velges vurderes i planfasen for det enkelte prosjekt. Det er derfor vanskelig å anslå tidspunktene for når det blir nødvendig å gjøre større utskiftingsarbeider i tunnelene. For tunnelene Romsdalsfjorden og Rogfast er anslaget at utskiftning og rehabilitering av teknisk utstyr er nødvendig hvert 25. år og rehabilitering av konstruksjonen, med tanke på vann/frostsikring, etter minimum 50 år. I tillegg kommer nødvendig løpende vedlikehold.

SPØRSMÅL NR. 1573

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 22. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for om pass- og ID-prosjektet som gjennomføres i politiet, til nå har holdt seg innenfor budsjettammene, har det allerede vært eller ventes det noen budsjettoverskridelser, og hva er de beregnede totalkostnadene for prosjektet?»

Svar:

Jeg viser til Prop. 85 S Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2018. Som det fremgår i redegjørelsen hadde prosjektet en opprinnelig kostnadsramme på 218 mill. kroner. Prosjektet skulle anskaffe nytt utstyr og saksbehandlingssystem for pass og nasjonale ID-kort med eID for å lukke avvikene som senere ble påpekt av Riksrevisjonen i Dokument 1 (2015-2016). Ved inngangen til 2018 var det benyttet i underkant av 200 mill. kroner.

I Prop. 1 S (2017-2018) for Justis- og beredskapsdepartementet ble planlagt produksjonsstart angitt til årsskiftet 2018/2019, men senere høsten 2017 ble det klart at produksjonsstart ville bli ytterligere utsatt. Det var også klart at de samlede kostnadene ville bli høyere enn hva som tidligere er lagt til grunn. Holte Consulting, som har kvalitetssikret prosjektet, har beregnet kostnadsrammen til 596 mill. kroner (P85).

Det har altså vært en betydelig kostnadsoverskridelse. Jeg vil imidlertid understreke at den beregnede kostnadsrammen på 596 mill. kroner også inkluderer nødvendige tiltak utover de som opprinnelig skulle blitt finansiert

for 218 mill. kroner Dette gjelder blant annet design av sikkerhetselementer i dokumentene, prosjektledelse, administrasjon og utbedring av teknisk plattform, kostnader til Politidirektoratets innføringsprosjekt og anskaffelse av tilleggsløsninger som timebestilling og betaling på nett.

Som det fremgår i nevnte redegjørelse skal det vurderes tiltak for å redusere de samlede kostnadene, samt risikoreduserende tiltak, eksempelvis flerdelte leveranser. Det utarbeides også en gevinstrealiseringsplan. Som et ledd i en forsterket oppfølging på pass- og ID-området, følges arbeidet tett av Justis- og beredskapsdepartementet gjennom månedlig rapportering og styringsmøter med direktoratet.

SPØRSMÅL NR. 1574**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 28. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Kan samferdselsministeren informere om kva som er erfaringstal for bruttokostnadene per ferje i slike samband som blir erstatta med tunnel?»

GRUNNGJEVING:

I slutten av april svarte samferdselsministeren på spørsmål frå Arne Nævra i Stortinget om drifts- og vedlikehaldskostnader på undersjøiske tunnelar. Dette kostnadsestimatet er isolert sett ikkje så interessant, viss ein då ikkje i tillegg samanliknar med dagens bruttokostnader på ferjene. Både sambanda Rogfast og Møreaksen avløyser ferjer, og det er desse og liknande samband som

er relevante for spørsmålsstillinga. Sistnemnte avløyser 5 ferjer på to samband.

Svar:

Det er store forskjellar i bruttokostnadene per ferje på ulike samband. Kostnadene varierer mellom anna med ferja si driftstid, storleik, storleiken på mannskapet og lengda på sambandet. Erfaringstal frå riksvegferjedrifta viser at ei ferje av storleik 120 personbileiningar (PBE – ein personbileining svarer til ein personbil) i samband med fleire enn ei ferje vil koste 50-60 mill. kr årleg. Ferjer i storleiken 180 til 220 PBE vil ha kostnader på om lag 30-40 pst. over ei ferje på 120 PBE.

SPØRSMÅL NR. 1575**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Morten Stordalen****Besvart 28. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Regjeringen og det borgerlige stortingsflertallet har ambisiøse planer for norsk jernbane. Jernbane bevilgningene har økt med mer enn 50 % siden regjeringsskifte i 2013. I NTP er det lagt opp til ytterligere vekst. Banenor har dog skissert at enkelte prosjekter kan ta lengre tid enn skissert i NTP. Enkelte sammenlikner måloppnåelsen med rødgrønne planer om ferdigstilling i 2030.

Hvilke faglige utredninger lå til grunn for den rødgrønne målsettingen og kan Statsråden sikre at disse utredningene er tilgjengelig?»

Svar:

Regjeringen Stoltenberg II la 12. april 2013 fram sine målsettinger for jernbanesatsingen i Meld. St. 26 (2012–2013) Nasjonal transportplan 2014–2023.

I meldingen ble det bl.a. satt følgende mål for jernbaneutbyggingen på Østlandet:

- Sammenhengende dobbeltspor og tilbudsforbedringer til Hamar, Fredrikstad (Seut) og Tønsberg innen utgangen av 2024
- Tilbudsforbedringer med halvtimesavganger til/fra Skien og Sarpsborg samt med godskapasitet på Dovre- og Østfoldbanen innen utgangen av 2026
- Planleggingen av intercystrekningen til Halden, Lillehammer og Skien skal ta sikte på ferdigstilling i 2030

Det faglige grunnlaget for stortingsmeldingene om Nasjonal transportplan er transportetatens plangrunnlag som normalt legges fram et år før meldingen. Plangrunnlaget for NTP 2014-2023 ble lagt fram i februar 2012. Dette er et offentlig dokument som er tilgjengelig på bl.a. NTP-sekretariatets nettsider.

I etatens plangrunnlag var det ingen tidfesting av gjennomføringen av IC-utbyggingen. Dette må imidlertid ses i sammenheng med at konseptvalgutredningen for IC-strekningene (KVU IC) først ble ferdigstilt etter at plangrunnlaget ble lagt frem. Den eksterne kvalitetssikringen ble gjennomført høsten 2012 og KS1-rapport overlevert januar 2013.

I Jernbaneverkets konseptvalgutredning fra 2012 for IC-strekningene ble det pekt på at utbyggingen kan gjennomføres på 10 år (planlegging og prosjektering på 5 år og bygging på 5 år), men at det sannsynligvis var optimalt å gjennomføre utbyggingen på 13 år. Den eksterne kvalitetssikringen mente imidlertid dette var for optimistisk.

I rapporten fra ekstern kvalitetssikrer (Dovre Group og Transportøkonomisk institutt) heter det bl.a. følgende: «Vi er redd det har festet seg altfor høye forventninger til mulig gjennomføringstid for IC strekningene. De nevnte gjennomføringstidene er etter vår klare oppfatning basert

på urealistiske forutsetninger om mellom annet kapasiteten i anleggsmarkedet og hos Jernbaneverket.»

Kvalitetssikrer oppsummerte med at forutsetningene for fremdriftsplanen var tuftet på optimistiske og til dels eksotiske forutsetninger.

Dette var en klar indikasjon på at måltallene som ble satt var «krevende», men advarslene ble åpenbart ikke tatt hensyn til når målsetninger ble lagt til grunn.

Konseptvalgutredningen og KS1-rapporten var de viktigste faglige grunnlagsdokumentene for målene som den gang ble satt for utbyggingen. Begge dokumentene er offentlig tilgjengelig, bla på <http://www.regjeringen.no>.

SPØRSMÅL NR. 1576

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 22. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hvordan koordinerer departementene innsatsen seg i mellom mot vold og overgrep?»

BEGRUNNELSE:

Manglende koordinering av offentlige tjenester i arbeidet mot vold og overgrep er en utfordring. I Barneombudets rapport «Hadde vi fått hjelp tidligere hadde alt vært annerledes» fremheves blant annet ukoordinert hjelp og brutte relasjoner i barns møte med hjelpeapparatet. Gode rutiner for samarbeid, nok ressurser og høy kompetanse er viktig i arbeidet mot vold og overgrep.

Svar:

Ettersom det er mitt ansvar å koordinere regjeringens arbeid for å forebygge og bekjempe vold og overgrep mot barn og unge, vil jeg svare på spørsmålet.

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) koordinerer blant annet oppfølgingen av Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017- 2021), som særlig omhandler vold og overgrep mot barn. Vi følgeevaluerer opptrappingsplanen for å se at midlene blir brukt riktig.

Jeg har invitert kunnskaps- og integreringsministeren, justis-, beredskaps- og innvandringsministeren og helseseministeren til et møte om opptrappingsplanen i juni. Hensikten er å sikre fremdriften og tett politisk oppfølging av planen.

Jeg har også invitert NGOer og interesseorganisasjoner på voldsfeltet til et felles rundebordsmøte med den 11. juni i år, for å få innspill til hvor skoen trykker og på hvilke områder vi bør satse videre.

Et omfattende tverrdepartementalt samarbeid på administrativt nivå er igangsatt, og går med full styrke. Arbeidet mot vold og overgrep berører særlig BLD, HOD, JD og KD, med deres respektive direktorater. Andre departementer trekkes inn ved behov.

Bruk av handlingsplaner er et viktig verktøy når det gjelder å koordinere innsatsen mot vold og overgrep. Mens BLD har ansvar for å utvikle og følge opp planer rettet mot å bekjempe vold og overgrep mot barn, har JD hovedansvar for å koordinere arbeidet mot vold i nære relasjoner mer generelt. Det er bl.a. forankret i Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2014-2017) Et liv uten vold og i kommende handlingsplan mot voldtekt. KD koordinerer oppfølgingen av Handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (2017-2020) Retten til å bestemme over eget liv.

Det er opprettet tverrdepartementale arbeidsgrupper som har ansvaret for både å utvikle og følge opp de ulike planene. Departementene samarbeider videre om styringsdialogen knyttet til f.eks. kompetansesentre på voldsfeltet og fylkesmennene. I tillegg er det et utstrakt samarbeid mellom direktoratene som får i oppgave å iverksette mange av tiltakene som skal gjennomføres.

Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017- 2021) inneholder flere tiltak for å styrke samarbeidet mellom ulike tjenester, jf. omtale i boks 2.5 i planen. Direktoratene

samarbeider om konkrete enkelt-tiltak knyttet til å styrke samarbeidet mellom tjenester som f.eks. mellom barnevern og politi og mellom familieverntjenesten og helsestasjonene.

Departementene har også gitt de fem regionale Ressurssentrene om Vold, Traumatisk stress og Selvmordsforebygging (RVTsene) i oppdrag å bidra til bedre lokalt og regionalt samarbeid og samordning av voldsarbeidet. RVTsene skal blant annet bistå tjenesteapparatet med fa-

gutvikling, implementeringsstøtte, undervisning, veiledning, konsultasjon og nettverksarbeid blant annet om vold og overgrep.

Voldsutsatte har ofte behov for hjelp fra flere instanser. For å sikre et helhetlig tilbud må tjenestene samordnes. Dette kan være utfordrende å få til i praksis, både i kommunal sektor og i statlig sektor. Arbeidet med å styrke samarbeidet mellom tjenestene vil være en prioritert oppgave i den videre innsatsen mot vold og overgrep.

SPØRSMÅL NR. 1577

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 23. mai 2018 av forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø

Spørsmål:

«Når skal mulighetsstudien gjennomføres og hva er dens konkrete mandat utover formuleringene gitt i regjeringssplattformen, og når og hvordan skal utdanningsinstitusjonene selv få uttale seg om og ta del i utformingen av UH-sektorens fremtidige styringsmodell?»

BEGRUNNELSE:

I regjeringssplattformen utgått av H, Frp og V står det at regjeringen vil «[t]a initiativ til en mulighetsstudie for å se på ulike tilknytningsformer for universitets- og høyskolesektoren, som for eksempel foretaksmodellen» (s. 62).

6.3.2018 kom det også et brev fra Kunnskapsdepartementet vedrørende «forenkling og forbedring av rammeverket for universiteter og høyskoler», som synes å danne grunnlaget for den planlagte mulighetsstudien.

Prosessen for mulighetsstudien, og følgelig regjeringens uttalte mål om å implementere foretaksmodellen i UH-sektoren, synes uklar. Det er vanskelig å se hva som er hensikten bak en slik mulighetsstudie - utover at denne skal berede grunnen for å innføre foretaksmodellen i høyere utdanning. I motsetning til en vanlig høring, vil dessuten ikke en slik mulighetsstudie gi de ansatte i UH-sektoren anledning til å uttale seg om konsekvensene av regjeringens politikk.

Denne fremgangsmåten er uheldig og lite demokratisk: I stedet for en kritisk vurdering av rammeverket for universiteter og høyskoler som tar utgangspunkt i de problemene som faktisk finnes mht. uforutsigbarhet, demokratiunderskudd og lignende, lanseres foretaksmodellen allerede i utgangspunktet som eneste konkrete løsningsalternativ.

Det finnes mange og gode argumenter mot regjeringens alternativ. Foretaksmodeller er generelt innrettet mot å gi institusjonene frihet til å tilpasse seg markedet og økonomiske insentiver. Økt markedstilpasning passer dårlig for universitetenes virksomhet, som er basert på fri forskning. Markedstilpasning og konkurranseutsetting vil føre til større press på at forskningen skal kunne forsvares i et økonomisk nytteperspektiv. Innføringen av en foretaksmodell vil dermed føre til at forskningen blir mer ufri.

Ledelsen ved både UiO og UiB har allerede uttalt seg kritisk til foretaksmodellen (jf. høringsuttalelsen fra universitetsstyret ved UiO og brev fra universitetsledelsen ved UiB); NSO har på sitt landsmøte vedtatt en resolusjon hvor de går imot foretaksmodellen med henblikk på de negative konsekvensene denne vil ha for studenter; og en rekke akademikere har uttalt sin misnøye i den offentlige debatten (se f.eks. signert opprop fra 84 akademikere i Aftenposten 1.5.2018 eller opprop på nett «Nei til foretaksmodellen» som i skrivende stund har 947 signaturer).

Svar:

Regjeringen er opptatt av at universiteter og høyskoler skal ha gode rammebetingelser, og at sektoren skal være hensiktsmessig organisert, med høy grad av akademisk og institusjonell frihet. Regjeringens politiske plattform slår fast at det skal gjennomføres en mulighetsstudie for å vurdere hvordan man kan oppnå mer uavhengige institusjoner, og at tilknytningsform kan være et virkemiddel. Akademisk frihet er grunnleggende for høyere utdanning og forskning. Det er lovfestet at universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet. De skal sørge for åpenhet om resultater fra vitenskapelig arbeid, og legge til rette for at ansatte og studenter kan delta i samfunns-

debatten. Institusjonene har styrer, som er ansvarlige for strategiutvikling og måloppnåelse. Det er utviklet en hensiktsmessig styringsmodell som i stor grad baserer seg på dialog og tillit, men som likevel innebærer en del begrensninger i autonomi. Tilliten i modellen hviler for eksempel på at den til enhver tid sittende regjering respekterer begrensningene i egen makt til å instruere institusjonene. Det kan også være behov for å se på modeller eller tiltak innenfor forvaltning og investeringer i bygg og infrastruktur. Og det er en kjensgjerning at det har skjedd store strukturendringer i sektoren de siste årene. Dette er noen av grunnene til at jeg mener det er fornuftig å diskutere alternativer til dagens organisering. Regjeringen ønsker en kunnskapsbasert utvikling, og et godt grunnlag for diskusjoner og vurderinger. En mulighetsstudie vil bidra til dette. Jeløya-plattformen trekker frem foretaksmodellen som ett eksempel, men en mulighetsstudie bør for eksempel også utrede og vurdere om det er mulig å videreutvikle forvaltningsorganmodellen for å gi institusjonene økt autonomi. Det er altså feil som representanten Moxnes legger til grunn i sitt spørsmål, at regjeringen har et uttalt mål om å implementere foretaksmodellen i UH-sektoren. Jeg går inn i dette arbeidet med åpent sinn, og har ikke

konkludert. En mulighetsstudie, der man ser på flere alternativer, innebærer ingen beslutninger i seg selv. Slike beslutninger, enten de innebærer endringer, justeringer eller å beholde dagens organisering, må komme i etterkant og etter en god prosess. Jeg har registrert at spørsmålet om mulighetsstudien har engasjert mange. Det er viktig at bekymringer og motforestillinger kommer frem og blir hørt og diskutert. Mange, både institusjoner og personer, deltar allerede i debatten. Det syns jeg er utelukkende positivt. Mitt ønske for debatten framover er at den forholder seg til realitetene i det regjeringen legger fram. Å basere konklusjoner på et solid kunnskapsgrunnlag er et viktig akademisk ideal. Jeg mener at en mulighetsstudie hvor ulike alternativer med sikte på å gi universitetene og høyskolene økt autonomi, blir vurdert, diskutert og deretter gjenstand for konklusjon, bør være godt i tråd med dette. Jeg har ennå ikke tatt stilling til hvordan en mulighetsstudie bør gjennomføres, eller hvilken oppfølging en slik studie skal få. Jeg ønsker en god prosess for å få frem utfordringer i dagens modell og hvilke muligheter som ligger for å styrke institusjonene. En god dialog med universitets- og høyskolesektoren og andre interessenter vil være helt sentralt i et slikt arbeid.

SPØRSMÅL NR. 1578

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Else-May Botten

Besvart 23. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Klima- og miljødepartementet sendte Rovviltneemnda i Midt-Norge 26. april hvor de påpeker klare mangler i forvaltningsplanen fra rovviltneemnda ber om at rovviltneemnda gjør nødvendige endringer i forvaltningsplanen som ble vedtatt 22. mars i år.

Kan statsråden redegjøre for årsaken til at departementet har overprøvd nemdas vedtak om forvaltnings av jerv i Rovviltneemnda for Midt-Norge?»

BEGRUNNELSE:

Det har lenge vært et ønske fra Sunndal kommune å ta ut yngleområde for jerv i Øvre Sunndal i lengere tid og i ny forvaltningsplan den 22.3.2018 ble dette vedtatt som prioritert beiteområde, sett i forhold til arten jerv. For Sunndal har det vært viktig at Øvre Sunndal får samme forvaltningsregime som Oppdal da Øvre Sunndal og Oppdal har felles kommunegrense og beiteområdene grenser til

hverandre. Sauen spiller en viktig rolle i kulturlandskapspleien i dette området. Seterdalene i Øvre Sunndal er av det beste fjellbeite i Møre og Romsdal.

I brev til rovviltneemnda i Midt Norge har Klima og miljødepartementet påpekt manglende oppfølging av departementets føringer om en tydeligere soneforvaltning og utfordringer knyttet til forvaltningsområdene for bjørn og jerv som påpekes. Det vises videre til at KLD og Landbruks- og matdepartementet i flere år har bedt rovviltneemndene om å føre en tydeligere soneforvaltning. Konkret pekes det på at det ikke er gjort endringer av forvaltningsområdet for bjørn i den nye planen og departementet ber nemnda se nærmere på avgrensningen av forvaltningsområdet for bjørn slik at dette får en størrelse som er egnet til å ivareta en stabil bjørnebestand på nivå med forvaltningsmålet for regionen.

I den nye forvaltningsplanen fra rovviltneemnden er forvaltningsområdet for jerv redusert med om lag 2000 kvadratkilometer for hele regionen ved at Forollhogna og

delar av Sunndal kommune tas ut som prioritert jerveområde.

Departementets konklusjon er at de foreslåtte endringene i forvaltningsplanen samlet sett ikke samsvarer med formålet om å arbeide for en bedre arrondering av forvaltningsområdene for jerv i Sør-Norge.

I brevet bes nemnda se på:

- muligheten for en tydeligere soneforvaltning, med større overlapp av områder prioritert til store rovdyr.
- at forvaltningsområdet for bjørn må ha en størrelse som er egnet til å ivareta en stabil bjørnebestand på nivå med forvaltningsmålet for regionen.
- forvaltningsområdene for jerv bringes i tråd med departementets oppdrag om en bedre arrondering av forvaltningsområdene for jerv i Sør-Norge. Dette bør ikke medføre at en større andel av bestandsmålet oppnås i områder med samisk tamreindrift.

Videre skriver departementet i sitt brev at inntil nemnda har fulgt opp departementets punkter til oppfølgingen, bes forvaltningen imidlertid utvise noe forsiktighet med å legge for stor vekt på føringer og prioriteringer i gjeldende plan av 2018 som departementet har bedt nemnda utbedre.

Svar:

Gjeldende rovviltpolitikk har noen grunnprinsipper som er førende for de regionale rovviltneemndene i arbeidet med regionale forvaltningsplaner. Blant annet skal vi ha en tydelig soneforvaltning, og det skal legges til rette for oppnåelse av bestandsmålene for de ulike rovviltartene. Målsettingen er at vi skal ha rovviltbestander i tråd med de fastsatte bestandsmålene samtidig som tapene av husdyr og tamrein holdes på et lavest mulig nivå. Klima- og mil-

jødepartementet og Landbruks- og matdepartementet har i flere år bedt rovviltneemndene om å føre en tydeligere soneforvaltning. I dette ligger blant annet at man skal etablere et best mulig skille mellom prioriterte områder for rovvilt og prioriterte områder for beitedyr, samt i større grad se på mulighetene for overlapp mellom prioriterte yngleområder for de ulike rovviltartene. Rovviltneemnda i region 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal) har likevel valgt å videreføre sitt prinsipp om byrdefordeling, noe som betyr at rovdirene i større grad spres utover regionen. Jeg har derfor bedt rovviltneemnda om å vurdere dette på nytt. I tillegg har jeg pekt på særlige bekymringer for rovviltneemndas avgrensinger av prioriterte yngleområder for bjørn og jerv i regionen. For jerv har Miljødirektoratet vist til at nemndas vedtatte reduksjon av prioritert areal kan innebære at større deler av bestandsmålet må oppnås i områder med samisk tamreindrift. I tillegg vil det føre til reduserte muligheter for utveksling av individer til den delvis isolerte sørvestlige delbestanden av jerv. For bjørn mener Miljødirektoratet at det avsatte yngleområdet for bjørn er for lite til å forvalte en stabil bestand i samsvar med regionens bestandsmål. Konsekvensen av dette kan bli at forvaltningen må legge større vekt på hensynet til bjørn enn til beitedyr i de tilgrensende områdene, selv om disse områdene er prioriterte beiteområder. Dette er bekymringsfullt både av hensyn til bjørnebestanden og forutsigbarheten for beitenæringene i prioriterte beiteområder. Av hensyn til best mulig forutsigbarhet for både oppnåelse av bestandsmålene for rovvilt og lavest mulig tap for beitenæringene, mener jeg det er behov for vesentlige forbedringer i forvaltningsplanen for rovvilt i Midt-Norge. Jeg har derfor bedt rovviltneemnda om å ta en ny gjennomgang av sin forvaltningsplan, og utbedre de punkter som jeg har nevnt over.

SPØRSMÅL NR. 1579

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Olemic Thommessen

Besvart 24. mai 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Ifølge avisen GD 9. mai har deltakere fra introduksjonsprogrammet som skal opp til eksamen i helsefag på Lillehammer fått avslag på søknad om en time lengre eksamen.

Mener statsråden dette er en god praksis i tråd med Opplæringslovens intensjoner?»

BEGRUNNELSE:

Karriere Oppland har tilrettelagt et tilbud som lar deltakere ved introduksjonsprogrammet ta fagbrev eller studieforberedende. Voksenopplæringen står for undervisning og bistår med praktisk tilrettelegging slik at flere kommer raskere i aktivitet. Ettersom alle elvene ikke har norsk som førstespråk har voksenopplæringen søkt om

utvidet eksamenstid når elevene skal opp til fagbrev. Mange bruker ordbok på eksamen, og en ekstra time hadde gitt flere sjansen til å vise frem alt de har lært og en større sannsynlighet for at de ville bestått eksamen.

Så langt har de fått avslag på søknadene om å ha en time ekstra lengre eksamen, og begrunnelsen voksenopplæringen har fått er fylkeskommunens økonomi. I henhold til opplæringslovens § 3 - 32 har elever som skal ta eksamen rett til å få eksamenssituasjonen tilrettelagt slik at de får vist sin kompetanse. Det fremstår her som praktiseringen er i strid med forskriftenes intensjoner.

Svar:

I norsk skole bruker vi eksamen for å vurdere eksamenskandidatenes kompetansenivå. Vi ønsker en eksamenssituasjon som sikrer at kandidatene får vist kompetansen sin ut fra kompetansemålene i læreplanen. Noen elever har behov for særskilt tilrettelegging av eksamenssituasjonen for at de skal klare det. Dette skal de få så lenge tilretteleggingen ikke fører til at eleven får en fordel framfor andre elever som ikke har særskilt tilrettelagt eksamen eller at kompetansemålene reelt sett ikke prøves. Det er regler om dette i forskrift til opplæringsloven § 3-32 og § 4-25 og forskrift til friskoleloven § 3-30. Reglene legger opp til lokalt handlingsrom og individuelle vurderinger. Samtidig er det viktig at reglene praktiseres slik at elevene ikke opplever usaklige forskjeller avhengig av hvor i landet de bor eller hvilken eksamen de skal opp i. Elever som ønsker særskilt tilrettelegging må søke om dette. Beslutningen er et enkeltvedtak som de kan klage på hvis de er misfornøyd med avgjørelsen.

All tilrettelegging skal være basert på den enkelte elevens behov. Eksempler på tilrettelegging er å få lest opp eksamensoppgaven, bruk av ordrettingsprogram, eget rom eller hvilerom. Det vanligste er nok likevel det tiltaket som stortingsrepresentanten nevner; utvidet tid. Tiltakene må være egnet til å avhjelpe elevens konkrete

behov. I vurderingen av hvilken særskilt tilrettelegging som skal gis, vil både økonomiske og praktiske hensyn kunne trekkes inn. En time ekstra eksamenstid skal likevel ikke avslås med henvisning til økonomi.

Jeg kan ikke gå inn i enkeltsaker eller vurdere en skoleeiers praksis basert på den informasjonen jeg fikk i møtet, som det også refereres til i medieoppslaget. Jeg forutsetter at fylkeskommunen har gjort en konkret vurdering av de søknadene som er kommet. utfordringer den enkelte eleven har med eksamensspråket kan avhjelpes gjennom de vanlige hjelpemidlene som elevene har på eksamen, blant annet å bruke ordbøker og at de får bruke datamaskin. Det er også mulig å endre eksamensform så sant det ikke fører til at skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter som fremgår av kompetansemålene, ikke blir prøvd. Men det er altså mulig å be om å få innvilget forlenget tid på grunn av helseproblemer og språkvansker som skyldes f.eks. dysleksi. I det enkelte tilfelle skal det alltid gjøres konkrete vurderinger. På generelt grunnlag vil jeg påpeke at tilretteleggingen skal avhjelpe sykdom, skade, funksjonshemming e.l., ikke manglende kompetanse i fag.

Jeg mener vi må holde fast ved selve grunnplanken i begrunnelsen for eksamen, nemlig at den skal prøve kandidatens kompetanse i faget. Vi må være trygge på at de elevene som har bestått en eksamen og skal videre i sitt utdanningsløp eller arbeidsliv faktisk har et visst kompetansenivå. Jeg mener dagens regler representerer en god balanse mellom eksamens funksjon og hensynet til at noen kandidater trenger særskilt tilrettelegging. Jeg ser derfor ikke nå behov for å endre regelverket, men jeg vil vurdere om det finnes andre tiltak som kan være til hjelp for deltagere i introduksjonsprogrammet som ønsker å ta fagbrev. Jeg vil dessuten oppfordre skoleeiere til å ha i mente at eksamen er svært viktig for elevene og at intensjonen er at de skal få mulighet til å vise seg fra sin beste side på eksamensdagen.

SPØRSMÅL NR. 1580

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Nicholas Wilkinson

Besvart 29. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Volda sykehus har akuttberedskap fem dager i uka. I helgene sendes pasientene til Ålesund. Volda har egne pasienter innlagt som likevel trenger akuttberedskap.

Dermed har sykehuset bemanning for å takle akutte situasjoner også i helger, men får likevel ikke være akuttsykehus. At pasienter i stedet sendes langt er unødvendig og ubehagelig for pasienter og koster mer penger.

Vil statsråden åpne for akuttberedskap ved Volda sykehus syv dager i uka?»

BEGRUNNELSE:

Ansatte ved sykehuset mener de kan gjennomføre syv dagers akuttberedskap uten økte kostnader. Kutt i transportkostnader mener de i stedet kan gi besparelser.

Svar:

Som oppfølging av Nasjonal helse- og sykehusplan har alle helseforetak fått i oppdrag å utarbeide utviklingsplaner med frist innen utgangen av 2018. Avklaring av akutfunksjoner i de enkelte sykehusene skulle skje innen april

2017, og akutfunksjonene ble behandlet i foretaksmøte med de regionale helseforetakene 24. april samme år.

Foretaksmøtet tok vedtakene i styrene for Helse Møre og Romsdal og Helse Midt-Norge til orientering. I disse vedtakene ble det slått fast at "For kommende utviklingsplanperiode legges det til grunn at Helse Møre og Romsdal HF skal opprettholde et akuttkirurgisk tilbud ved Volda sjukehus". Dette vedtaket ligger fast.

Når det gjelder en eventuell utvidelse av dagens akuttilbud i Volda, må dette vurderes av Helse Møre og Romsdal og Helse Midt-Norge som har sørge-for ansvaret.

Helse Midt-Norge har opplyst at det pågår et arbeid i Helse Møre og Romsdal for å sikre nødvendig kvalitet og pasientsikkerhet i det akuttkirurgiske tilbudet.

SPØRSMÅL NR. 1581

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 16. mai 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Israels statsminister uttalt at neste års finale i ESC bør arrangeres i Jerusalem. Øst-Jerusalem er ulovlig annektert av Israel, og FN har slått fast at byens status er gjenstand for forhandlinger - derfor fryktes det at en ESC-finale der vil bidra til å legitimere den israelske statens syn på hele Jerusalem som Israelsk område.

Hvordan vurderer regjeringen dette, og vil regjeringen ta opp med ESC og Den Europeiske Kringkastingsunionen å be Israel arrangere finalen et annet sted Jerusalem?»

BEGRUNNELSE:

Vi var mange som fulgte Eurovision Song Contest-finalen sist helg og feiret et godt bidrag fra den israelske delegasjonen. ESC skal bringe land sammen på tvers av grenser for å feire kulturlivet. Derfor reagerte flere når Israels statsminister etter Israels seier i ESC uttalte at neste års finale bør finne sted i Jerusalem, en by som delvis er okkupert, som ikke er anerkjent som Israels hovedstad og FN har slått fast at byens status må forhandles om. Man er redd for at en finale i Jerusalem i en svært betent situasjon vil kunne legitimere Israels okkupasjon av Øst-Jerusalem.

Svar:

Det er den europeiske kringkastingsunionen EBU som eier arrangementet Eurovision Song Contest. Det er opp

til EBU sammen med Israel å komme frem til et passende sted å arrangere finalen.

Israel har vunnet konkurransen tre ganger tidligere. Både i 1979 og i 1999 arrangerte Israel finalene på International Convention Center i Jerusalem. Det er for øvrig ingen regel som sier hvilken by i et land som skal kunne arrangere Eurovision-finalen. Norge arrangerte som kjent finalen i 1986 i Bergen.

SPØRSMÅL NR. 1582**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo****Besvart 22. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Hvor mye koster det å sørge for at hvert lensmannskontor skal ha en stedlig lensmann og tilstrekkelig bemanning til å løse oppgavene sine som foreslått i Dok. 8:10 S (2017-2018)?»

Svar:

Forslag nummer tre i Representantforslag 10 S (2017-2018) ble debattert men ikke vedtatt av Stortinget 5. april 2018. Under stortingsdebatten ble det presentert en rekke uheldige effekter ved gjennomføring av forslag nummer tre i Representantforslag 10 S (2017-2018).

For å besvare spørsmålet må man definere hva «tilstrekkelig bemanning til å løse oppgavene» innebærer.

Politidirektoratet opplyser at bemanningen bør være minimum 25-30 personer for at et tjenestested skal ha rimelig forutsetning for på egen hånd å løse sine oppgaver, herunder oppgaver som forebygging, etterforskning, vakt og beredskap samt lokale forvaltningstjenester og sivilrettslige oppgaver.

Av dagens 225 tjenestesteder er det om lag 150 tjenestesteder som har under 30 tjenestepersoner. Dersom tjenestestedene skal bemannes slik at de har forutsetning for på egenhånd å løse sine oppgaver, krever det en økning på om lag 2 500 tjenestepersoner. Disse må enten tas fra andre tjenestesteder eller tilføres gjennom ansettelse av nyutdannede politistudenter. Ved ansettelse av nyutdannede politistudenter vil dette grovt anslått koste i overkant av 2,5 mrd. kroner.

SPØRSMÅL NR. 1583**Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo****Besvart 28. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvor mye koster det å gjennomføre følgende tiltak foreslått i Dok. 8:140 S (2017-2018): 1. Etablere overgrepsmottak over hele landet som har kompetanse til å ta imot barn. 2. Etablere behandlingstilbud til unge overgripere under 18 år, med sikte på å forebygge nye overgrep?»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 15. mai 2018 til justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara. Spørsmålet er oversendt meg for besvarelse.

Brevet er vedlagt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebo:

“Hvor mye koster det å gjennomføre følgende tiltak foreslått i Dok. 8:140 S (2017-2018)?

1. Etablere overgrepsmottak over hele landet som har kompetanse til å ta imot barn.

2. Etablere behandlingstilbud til unge overgripere under 18 år, med sikte på å forebygge nye overgrep.”

Svar på spørsmål 1:

Barn som er utsatt for vold og overgrep behandles i de ordinære barneavdelingene i sykehusene. Denne virksomheten skjer innenfor de regionale helseforetakenes ordinære økonomiske rammer, og jeg har ikke anslag på kostnadene knyttet til denne behandlingen. De regionale helseforetakene har i oppdragsdokumentene for 2015 og 2016 fått i oppdrag å styrke den sosialpediatriske kompetansen og sørge for at alle barn som avhøres i Statens barnehus får tilbud om en medisinsk undersøkelse. De regionale helseforetakene fikk videre i 2017 i oppdrag å lage en plan for å øke kapasitet og kompetanse innen sosialpediatri. I årlig melding for 2017 framgår det at alle regionale helseforetak har utarbeidet slike planer og at arbeidet med å styrke kapasitet og kompetanse innen sosialpediatri følges opp i helseforetakene.

Svar på spørsmål 2:

Prop. 12 S (2016–2018) Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021) ble vedtatt av Stortinget 25. april 2017. Stortinget vedtok en rekke anmodningsvedtak, blant annet anmodningsvedtak nr. 627 av 25. april 2017, jf. Innst. 247 S (2016–2017):

“Stortinget ber regjeringen utarbeide en rapport på lik linje som da opptrappingsplanen for psykisk helse ble utarbeidet, og som skal være grunnlag for vurdering av de økonomiske behovene knyttet til bekjempelse av vold og overgrep i planperioden.”

Helse- og omsorgsdepartementet har som et ledd i dette arbeidet bedt Helsedirektoratet om å foreta beregninger av tiltak under Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområder, herunder beregning av kostnader knyttet til følgende tiltak i opptrappingsplanen:

Bedre behandlingstilbudet til unge overgripere og videreføre arbeidet med å spre gode behandlingsmetoder.

Helsedirektoratet har beregnet et videre behov for styrking av dette tilbudet, og anbefaler at det etableres regionale ressursenheter/ kompetansemiljøer i alle fire

helseregionene. Kostnadene til dette er samlet anslått til 20 mill. kroner. Dette er imidlertid usikre anslag.

I oppdragsdokumentet for 2017 fikk de regionale helseforetakene i oppdrag å opprette et nasjonalt klinisk nettverk for å bygge opp kunnskapsbasert utrednings- og behandlingskompetanse i spesialisthelsetjenesten for barn og unge som har utøvet problematisk eller skadelig seksuell atferd. Nettverket er nå etablert og ledes av Betanien sykehus på vegne av Helse Vest RHF. De fire regionale helseforetakene deltar i nettverket. I tillegg har Helse Vest RHF fått i oppdrag å lede arbeidet med å styrke kompetansen og etablere behandlingstilbud i alle helseregioner for barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd i samarbeid med de øvrige regionale helseforetakene. Det ble bevilget 5 mill. kroner til dette arbeidet i 2017 og midlene er videreført i 2018.

Som det framgår av mitt svar er det allerede igangsatt flere tiltak for å bedre behandlingstilbudet til barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd. Det er viktig å starte behandlingen tidlig, slik at nye overgrep kan forebygges.

SPØRSMÅL NR. 1584

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 23. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Høsten 2015 uttalte en samlet justiskomiteé følgende merknad: «Personer som det er sannsynliggjort er ofre for menneskehandel bør få permanent oppholdstillatelse, for å sikre at de ikke blir uttransportert til bakmenn og blir utnyttet videre til menneskehandel i andre land.», jf. Innst. 62 S (2015–2016).

Vil statsråden sikre at personer som det er sannsynliggjort at er ofre for menneskehandel får oppholdstillatelse, og når vil det komme en sak til Stortinget om dette?»

BEGRUNNELSE:

Det haster nå å få på plass et nytt regelverk som i større grad ivaretar ofre for menneskehandel. Norge kan ikke sende personer som utnyttes på det groveste tilbake til bakmenn. NRK.no, datert 13.05.18, viser til en kvinne som er utsatt for menneskehandel nå blir sendt ut av landet tilbake til bakmenn. Det er uakseptabelt.

Et samlet Storting vedtok i forbindelse med behandling av Innst. 62 S (2015–2016) i Stortinget følgende vedtak.

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å gi mennesker, hvor det er sannsynliggjort at de er ofre for menneskehandel, oppholdstillatelse i Norge.»

I Innst. 275 S (2017–2018) fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen har komiteen følgende merknader til vedtaket.

«Komiteen viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen i sitt svarbrev av 22. mars 2018 til komiteen har følgende uttalelse om vedtaket: «Komiteen viser til at det i meldingen står følgende: «Kommunal- og forvaltningskomiteen har i Innst. 16 S (2017–2018) ingen merknader til oppfølgingen av vedtak 123.»

Komiteen viser til at komiteen i Innst. 16 S (2017–2018) hadde merknader til vedtaket, under kap. 6 Oppfølging av anmodningsvedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at komiteens flertall hadde merknader til gjennomføringen av vedtaket i Innst. 16 S (2017–2018), og ber om at regjeringen retter seg etter denne merknaden og gjennomfører vedtaket i tråd med intensjonen i Stortinget.»

Komiteen viser til uttalelsen om vedtaket i kommunal- og forvaltningskomiteens brev av 22. mars 2018 til komiteen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, har merket seg merknadene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, jf. Innst. 16 S (2017–2018), hvor det slås fast at «vedtaket innebærer en utredning om ofre for menneskehandel skal få opphold.» Flertallet kan ikke se at vedtaket er gjennomført i henhold til intensjonen, og opprettholder vedtaket.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at vedtaket er under oppfølging, jf. brev av 8. januar 2018 fra Justis- og beredskapsdepartementet.»

Svar:

Innst. 62 S (2015–2016), som representanten viser til i sitt spørsmål, ligger til grunn for anmodningsvedtak nr. 123 av 7. desember 2015. Jeg velger å forholde meg til vedtakets ordlyd, som er:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å gi mennesker, hvor det er sannsynliggjort at de er ofre for menneskehandel, oppholdstillatelse i Norge.»

Videre viser jeg til svar fra daværende innvandrings- og integreringsminister Listhaug 15. januar d.å. på skriftlig spørsmål nr. 642 fra representanten Ropstad om samme tema. Jeg kan forsikre representanten om at vedtaket blir fulgt opp i henhold til flertallets merknader, slik at det skal foretas en utredning av muligheten for å gi ofre for menneskehandel opphold, også der de ikke har krav på beskyttelse (asyl) og opphold etter gjeldende regelverk. Jeg har merket meg flertallets merknader i Innst. 16 S (2017–2018) om at tiltakene i Regjeringens handlingsplan ikke kan anses som en tilstrekkelig oppfølging av vedtaket.

Justis- og beredskapsdepartementet har innhentet innspill fra Utlendingsdirektoratet og Politidirektoratet, som danner grunnlag for den videre oppfølgingen av vedtaket. Prosjektet om bistand til ofre for menneskehandel, som er omtalt i svaret på spørsmål nr. 642, ble fullført i februar d.å. I prosjektets sluttrapport gis det en rekke anbefalinger til endringer. Disse anbefalingene gjennomgås nå av departementet, og i oppfølgingsarbeidet vil det blant annet være nødvendig å få innspill fra andre departementer, underliggende etater og tjenesteytere.

Oppholdstillatelse i Norge på grunnlag av menneskehandel reiser en rekke vanskelige problemstillinger, blant annet knyttet til ivaretagelse av ofre, kriminalitetsbekjempelse og fare for misbruk av regelverket. Jeg kan på nåværende tidspunkt ikke anslå nærmere når Regjeringen kan komme tilbake til Stortinget med informasjon om hvordan anmodningsvedtaket følges opp videre.

SPØRSMÅL NR. 1585

Innlevert 14. mai 2018 av stortingsrepresentant Tone Merete Sønsterud

Besvart 23. mai 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Hvilken forskning (annet enn rapporten fra UCLA som omtales i rapporten Arbeidsformer i fremtidens regjeringsskvalitet-miljø, teknologi og samhandling) legges til grunn når statsråden hevder at aktivitetsbaserte arbeidsplasser er både billigere og mer effektive for forskere og andre ansatte i staten, enn andre løsninger, som for eksempel cellekontor?»

BEGRUNNELSE:

I NRK Brennpunkt onsdag 25. april kommer Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) med en rekke

påstander om effektene av å innføre aktivitetsbaserte arbeidsplasser og arealnormkrav i statlige bygg. Departementet viser blant annet til at ansatte kan jobbe hjemme eller på kafé. Flere eksperter hevder i dokumentaren at aktivitetsbaserte arbeidsplasser verken er billig eller plassbesparende.

KMD understreker i dokumentaren at det er viktig for regjeringen at produktiviteten går opp, og at dette er bakgrunnen for ønsket om aktivitetsbaserte arbeidsplasser innenfor en arealnorm på 23m². Flere av ekspertene og forskningsresultatene som det vises til i dokumentaren viser det motsatte.

Svar:

Det er fastsatt bestemmelser for å sikre god saksforberedelse og styring med bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor: Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor (fastsatt 20. januar 2012, sist endret ved kgl.res. 2017). Når det identifiseres et behov for nye lokaler, eller behov for forandringer i eksisterende lokaler, skal det lages en funksjonsbeskrivelse. Denne skal inneholde krav til lokalene om funksjon, størrelse, beliggenhet og kvalitet, slik at virksomheten skal kunne ivareta sine oppgaver.

I samsvar med instruksjonen har Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsatt et rundskriv som blant annet angir arealnorm for kontorlokaler i statlige byggeprosjekter. For fremtidige statlige kontorlokaler og for kontordelen i bygg til virksomheter med arealkrevende formål, fastsettes en arealnorm på 23 m² BTA per ansatt. Dersom det er behov for å gå utover normen, må dette begrunnes særskilt i funksjonsbeskrivelsen.

For ordens skyld presiseres at verken instruksjonen eller rundskrivet fastsetter en bestemt type arbeidsplasser (åpne landskap, aktivitetsbaserte arbeidsplasser, cellekontorer osv.). Det er den enkelte virksomhet og det overordnede departement som tar standpunkt til hvilke type arbeidsplasser som er best egnet for at virksomheten skal kunne utføre sine oppgaver tilfredsstillende.

I arbeidet med nytt regjeringskvartal er aktivitetsbaserte arbeidsplasser lagt til grunn. Dette betyr en kombinasjon av arbeidsstasjoner i åpne landskap, cellekontorer, små møterom, multirom, prosjektrum etc. Det enkelte departement kan velge om arbeidsplassene skal ryddes

etter hver arbeidsdag ("clean desk") med gode variasjonsmuligheter mellom ulike type arbeidsplasser, eller faste plasser til alle i åpent landskap med mindre variasjon og færre muligheter til å veksle mellom ulike typer arbeidsplasser.

Aktivitetsbaserte arbeidsplasser ble valgt i regjeringskvartalet etter grundige analyser av nåværende og fremtidige arbeidsformer i departementene, samt erfaringsinnhenting fra Norge og andre land. Det ble også gjennomført en litteraturgjennomgang der 56 forskningsrapporter ble vurdert. Gjennomgangen viser at det er krevende å utføre forskningsstudier som belyser faktorer med betydning for produktivitet og tilfredshet på arbeidsplassen. Studien viser klart at det ikke er noe entydig forskningsmessig grunnlag som etablerer at en type kontorløsning er bedre enn en annen.

I arbeidet med nytt regjeringskvartal har Statsbygg beregnet at fast plass til alle ansatte og 50 % cellekontorer krever ca. 20 000 m² ekstra plass til en kostnad på rundt 1,5 mrd. kroner. I tillegg kommer økt miljøbelastning i byggeperioden og i byggenes levetid.

Effektiv arealbruk i statlige byggeprosjekter er svært viktig for å holde bygge- og leiekostnader på et akseptabelt nivå, samtidig som vi sikrer lavt energibruk og redusert klimafotavtrykk. Bestemmelsen om at KMD kan sette normer for lokalenes areal, energi og standard gir et godt grunnlag for å styre bygge- og leiesaker. Vi sikrer dermed god kvalitet i saksforberedelser, samt at viktige hensyn som virksomheten behov, forsvarlig ressursbruk i staten og klima/miljø avveies nøye.

SPØRSMÅL NR. 1586

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Else-May Botten

Besvart 18. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«FrP sin fylkesleder i Møre og Romsdal har uttalt at alle riksveiprosjekter nå må utsettes for å få penger til vedlikehold av fylkesveier. Disse riksveiprosjektene skulle vært levert i siste halvdel av forrige NTP. Det er under ett år siden NTP ble vedtatt.

Planlegger regjeringen allerede nå å skrinlegge deler av NTP ved å utsette alle riksveiprosjekter for å finne en løsning for fylkesveiene i Møre og Romsdal som skulle vært levert i siste halvdel av forrige NTP?»

BEGRUNNELSE:

Fylkesleder i Fremskrittspartiet og leder av plannemnda for samferdselssaker i fylkeskommunen Frank Sve har uttalt til Romsdals Budstikke den 14.5.2018 at sitat:

«Vi er i ferd med å få en situasjon der fylkesvegene forfaller dramatisk. Det kan gå helt bananas. Når 86 prosent av vegnettet i Møre og Romsdal består av fylkesveger, er det disse vegene vi må sørge for å holde ved like og sikre, før vi gaper over nye milliardprosjekt på riksvegene. Pengene må først brukes på fylkesvegnettet. Vi kan ikke bygge luftslott for noen få tusen biler på riksvegene mens store deler av fylkesvegnettet holder på å falle fra hverandre»

videre uttaler han at sitat:

“Vi må ta en time-out i pengebruken på nye storprosjekt på riksvegene. Vi har ganske enkelt ikke råd å bruke 15 til 30 milliarder kroner på fjordkryssinger når vi ikke har råd til å bruke fem milliarder kroner på vedlikehold av fylkesvegene vi allerede har. Vi politikere i Møre og Romsdal må stå sammen og si: «Nok er nok».

Innfartsvegen til Ålesund med Lerstad vegen er godkjent i Nasjonal Transportplan i tillegg til Betna-Stormyra på E39, krabbefelt opp Ørskogfjellet, utbedringene på E136 gjennom Romsdalen og Lerstad vegen i Ålesund.

Alt annet må vente. Vi må senke ambisjonsnivået ned til et helt annet nivå, og slutte å tenke på «luftslott», avslutter Frank Sve oppslaget i Romsdals Budstikke.

Svar:

Med Nasjonal transportplan 2018-2019 (NTP) legges hovedlinjene for samferdselssektoren de neste årene. Regjeringen har som ambisjon å følge opp NTP.

Samferdselsbudsjettet for 2018 viser at NTP ikke bare er en ambisjon, men en plan regjeringen er godt i gang med å følge opp. Regjeringen har kraftig økt satsingen på vedlikehold av og investering i transportinfrastruktur. Under regjeringen Solberg har vedlikeholdsetterslepet på riksveinettet blitt redusert for første gang på flere tiår.

Samtidig er det et stort vedlikeholdsetterslep på fylkesveinettet. I NTP for perioden 2014 – 2023 heter det at det er “regjeringens vurdering at fylkeskommunene ikke vil være i stand til å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet, uten ekstraordinær statlig finansiering”. På bakgrunn av det tilrådde regjeringen Stoltenberg II å styrke rammetilskuddet slik at fylkeskommunene kunne

fornye og ruste opp fylkesveinettet. Rammen for dette ble satt til 10 mrd. kr for 10-årsperioden, som en del av de frie midlene til fylkeskommunene. Midlene skulle fordeles etter særskilte kriterium, basert på vedlikeholdsetterslep i den enkelte fylkeskommune. 2,75 mrd. kr skulle etter framlegget i NTP (2014-2023) brukes til formålet i første fireårsperiode. I tråd med dette gjorde regjeringen Stoltenberg II framlegg om å sette av 500 mill. kr til fordeling i statsbudsjettet for 2014.

Regjeringen Solberg delte vurderingen av at det var behov for midler til å fornye og å ruste opp fylkesveiene. I sitt tilleggsframlegg til statsbudsjettet for 2014 økte regjeringen Solberg summen til særskilt fordeling for 2014 fra 500 mill. kr til 780 mill. kr. Den årlige summen til fordeling til dette formålet økte årlig i fireårsperioden, til 1320 mill. kr i budsjettet for 2017. For fireårsperioden 2014 – 2017 er det bevilget om lag 4 294 mill. kr (nominelt) til fordeling til formålet. Det er vesentlig mer enn målsettingen i NTP (2014-2023) om 2 750 mill. kr.

Rammen for dette er satt til 15,6 mrd. kr for planperioden 2018 - 2029. I budsjettet for 2018 er det satt av 1 355 mill. kr innenfor rammetilskuddet til fylkeskommunene for fordeling til formålet.

Ved behandlingen av Dokument 8:119 S (2017-2018) og Innst. 241 S (2017-2018) vedtok Stortinget 3. mai 2018 en anmodning til regjeringen om å utrede en belønningssordning i forbindelse med rullering av NTP, der fylkeskommunen etter en forpliktende plan kan søke om medfinansiering fra staten etter gitte kriterium for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet. På bakgrunn av Stortingets anmodning vil regjeringen fram mot rullering av ny NTP utrede en slik belønningsordning.

SPØRSMÅL NR. 1587

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjell-Børge Freiberg

Besvart 22. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelsen Wara

Spørsmål:

«I et tilfelle der namsmannen har foretatt en utleggsforretning, for eksempel på en eiendom, for å sikre statens verdier er det en prosess som skal følges.

Mitt spørsmål er om den namsmannen har utført utleggsforretningen på vegne av, kan nekte skyldner å selge eiendommen såfremt namsmannen får dekket inn det tilgodehavende han har krav på?»

BEGRUNNELSE:

I Norge har vi regelverk som skal ivareta mange ulike situasjoner. I noen tilfeller oppstår det situasjoner hvor en institusjon, må sørge for å få gjennomført en utleggsforretning for å sikre de verdier man mener er berørt. Namsmannen gjennomfører utleggsforretningen i henhold til gjeldende regelverk. Noen ganger oppstår det tvister om grunnlag for, og gjennomføringen av dette tiltaket. På samme måte kan det være uenighet om hvordan en slik

situasjon skal løses. Jeg ser derfor fram til statsrådens svar på mitt spørsmål.

Svar:

Når det er tatt utleggspant, skal namsmannen gjøre saksøkte kjent med utlegget og med at det er forbudt å forføye over det utlagte formuesgodet i strid med saksøkerens panterett, og med at saksøkeren har rett til å begjære tvangsdekning to uker etter at utleggsforretningen er holdt, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 7-19 første ledd. Hva som vil stride mot panthaverens rett, beror på pantelovens regler om eierens rådighet over det pantbeheftede,

se Ot.prp. nr. 65 (1990-1991) side 154. For fast eiendom følger det av panteloven § 1-11 første ledd første punktum at panterett ikke er til hinder for at panteobjektet blir avhendet, såfremt annet ikke følger av avtale. Namsmannen skal for øvrig sørge for rettsvern for utleggspantet etter reglene i tvangsfullbyrdsesloven § 7-20.

Ved tvist om utleggspant kan klage til tingretten etter tvangsfullbyrdsesloven § 5-16 settes fram så lenge tvangsdekning ikke er begjært, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 7-26. Partene kan likevel ikke klage over valg av utleggsgjenstand senere enn en måned etter at de ble underrettet om utlegget.

SPØRSMÅL NR. 1588

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 31. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Vil forsvarsministeren bidra til at Forsvarsbygg gis økte ressurser til bedre vedlikehold, tilrettelegging for aktiv bruk av og markedsføring av anleggene i Gamlebyen, samt utarbeide en plan for dette?»

BEGRUNNELSE:

Gamlebyen i Fredrikstad er Østfold mest besøkte turistattraksjon med omlag 600 000 besøkende årlig. Forsvarsbygg er den største eiendomsbesitteren i Gamlebyen og forvalter vollverket med porter, kanoner mm. I fjor sommer ble det avdekket at treverket i mange av kanonene er råtne, flere er nå fjernet og det er bare 36 kanoner igjen. Så langt har ikke Forsvarsbygg gjort noe som å sikre de gjenværende kanonene eller erstatte de som er fjernet. Fredrikstad kommune har påtatt seg å lage nye lavetter, men det er et ansvar Forsvarsbygg burde tatt. Mange av Forsvarsbygg lokaler står også ledige.

Gamlebyen og forsvarsverket og kanoner er et kulturminne som må tas vare på. Forsvarsbygg i Gamlebyen har knapt med ressurser, tre årsverk som arbeider med forvaltning, utleie og vedlikehold. Ingen midler til utvikling, markedsføring, arrangementer mm. Gamlebyen er en viktig arena for ulike kulturarrangementer, som Forsvarsbygg burde ha ressurser til å bidra med tilrettelegging av.

Svar:

Vedlikehold av festningene er basert på tilstandsregistrering, på samme måte som for all annen eiendom forsvarssektoren forvalter. Vedlikehold av all bygningsmasse i forsvarssektoren gjøres etter meget strenge prioriteringer, der bygningsmasse til operativ virksomhet har høy prioritet.

Det arbeides med planer for utvikling av festningene som turistmål, etablering av en tydelig leietakerstrategi og økt satsing inn mot strategiske samarbeidspartnere. Plan for Gamlebyen i Fredrikstad forventes ferdig i løpet av 2018, der det blant annet vil bli synliggjort hvordan Gamlebyen kan utvikles i et samarbeid med lokale krefter.

Forsvarsbygg har en konkret plan for rehabilitering av kanonene. Det er gjennomført tilstandsvurderinger av gjenværende lavetter våren 2018, og Forsvarsbygg planlegger sikring og rehabilitering av de mest bestandige lavettene samt utskifting av et visst antall lavetter over en treårsperiode. Dette arbeidet vil skje i samarbeid med kommunen. Kanoner på vollene i Gamlebyen er en svært viktig del til festningens fremtoning og profil, og viktig som en del av økt destinasjonsutvikling. Samtidig er det viktig å holde antallet lavetter på et nivå som gjør at vedlikeholdet kan sikres over tid.

Når det gjelder muligheten for å leie ut tomme bygg i Gamlebyen, vil det være et spørsmål om samarbeid med private investorer som er villige til å oppgradere bygg mot langsiktige leieavtaler. Forsvaret har pr. nå ikke behov for disse byggene.

Arrangementer er en viktig aktivitet på festningene. Initiativ til arrangementer må komme fra andre aktører som vil stå for arrangementene, mens Forsvarsbyggs rolle er å legge til rette for og trekke slik aktivitet til festningene.

Destinasjonsutvikling er et langsiktig arbeid som krever tett samhandling med lokale interesser. Det har

vært jobbet systematisk på festningene gjennom mange år for å tilrettelegge for aktivitet og økt selvfinansiering. Forsvarsbyggs arbeid med ny strategiplan for videreutvikling av festningene skal sikre både sentralt og regionalt eierskap til og utvikling av festningene.

SPØRSMÅL NR. 1589

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 23. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Regjeringen har varslet en mulig omorganisering av kriminalomsorgen.

Når vil i så fall en slik innstilling foreligge, og vil stortinget få den til behandling?»

Svar:

Jeg viser til omtale i Prop. 1 S (2017-2018) om oppfølging av Stortingets vedtak om evaluering av kriminalom-

sorgen, jf. anmodningsvedtak nr. 94, 2. desember 2016. Vedtaket er fulgt opp ved at Direktoratet for forvaltning og IKT, Difi, har evaluert kriminalomsorgens organisering. Kriminalomsorgsdirektoratet har etter oppdrag fra departementet i april 2018 levert to delrapporter med forslag til organisasjonsmodell og gevinstrealiseringsplan basert på Difis tilrådinger. Forslaget er til vurdering i departementet, og jeg vil komme tilbake til saken på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 1590

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Marianne Haukland

Besvart 29. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan helseministeren redegjøre for hvordan Helse Nord så langt har fulgt opp oppdragene han ga dem på foretaksmøtet ene 16.01.2018 og 26.02.2018, og status for bedringen av pasientreisetilbudet til befolkningen i Alta?»

BEGRUNNELSE:

I Alta kommune har innbyggerne engasjert seg for å få bedre sykehustjenester. Kravet fra befolkningen har vært at de ønsker seg akuttjenester og fødeavdeling. Fordi befolkningsgrunnlaget for et tredje sykehus i Finnmark er for lavt, har Stortinget vurdert det som mest hensiktsmes-

sig at fagmiljøene i Hammerfest og Kirkenes skal bestå. En oppbygging av flere spesialisthelsetjenester ved klinikken i Alta skal fungere innenfor rammene som følger av Nasjonal helse- og sykehusplan, regjeringsplattformen og Stortingets behandling av et representantforslag fra Venstre om sykehusstrukturen i Vest-Finnmark.

I foretaksmøtet 16.01.2018 ga statsråden i oppdrag til Helse Nord om å etablere stedlig ledelse ved Klinikk Alta, etablere slagalarm koblet opp mot nevrolog i 2019, at nye radiologiske tjenester i Alta skal ha tilgjengelighet og åpningstider som tilfredsstiller befolkningens behov, at flere hjemler for avtalespesialister i 2017 skal lokaliseres til Alta, og at pasienter må fraktes til sykehus med riktig

behandlingsnivå, uten unødig omvei til lokalsykehus. I tillegg sto det at Finnmarkssykehuset skal legge til rette for at legespesialister kan etablere seg i Alta, og at det må være mulig å arbeide delt mellom Hammerfest og Alta, uavhengig av hvor man har bosted og fast arbeidstilknytning.

I foretaksmøtet 26.02.2018 ga statsråden følgende oppdrag til Helse Nord:

“Gjennomføre en prosess med de kommunene i Vest-Finnmark som naturlig sogner til Klinik Alta, for å vurdere om det er tilbud som det er naturlig å etablere, utover det som nå ligger i planer og oppdrag gitt i foretaksmøtet 16. januar 2018. Vurderingen av nye tilbud skal skje innenfor vedtak og rammer som er lagt for sykehusstrukturen i Vest-Finnmark. Rammen for arbeidet er at akutttilbudet og fødeavdelingen i Hammerfest skal bestå og ikke svekkes. I arbeidet skal en spesielt se på funksjoner og medisinskteknologiske løsninger som bidrar til å skape trygghet og redusere unødig transport, slik at pasientene kommer raskest mulig til riktig behandlingsnivå.”

Samtidig opplever befolkningen i Alta at pasientreisetilbudet ikke er godt nok. Det er kommet lovnader om å bedre dette tilbudet, og det er viktig at dette arbeidet prioriteres høyt.

Svar:

På bakgrunn av spørsmålet fra representanten Haukland, har jeg bedt Helse Nord RHF om en oppdatering av status for arbeidet med å følge opp kravene i foretaksmøtet, samt forholdene rundt pasientreiser.

Helse Nord RHF viser i sitt svar til at det ble holdt et møte mellom ledelsen i Alta kommune, Finnmarkssykehuset HF og Helse Nord RHF 28. februar i år. Det er også avtalt et møte mellom kommunene Alta, Kautokeino og Loppa, og Finnmarkssykehuset HF og Helse Nord RHF 28. mai. Her skal mandatet for det oppfølgende arbeidet avklares. Helse Nord RHF beklager at det har tatt noe tid å få til dette møtet, men det skyldes problemer med å få et møtetidspunkt som passet for alle.

Helse Nord RHF har gitt en oppsummering fra møtet 28. februar, og viser til at det var en felles forståelse mellom partene av situasjonen og hvordan sakene skal følges opp.

Følgende tema ble drøftet:

- Status byggeprosjekt Alta
- Radiologi og slagalarm
- Sengeplasser i sykehusavdelingen
- Ortopedi/dagkirurgi
- Avtalespesialister
- Ambulering
- Laboratoriefunksjoner
- Ambulansefly
- Pasientreiser
- Hvilke pasienter som skal henvises til henholdsvis lokalsykehus og Universitetssykehuset i Nord-Norge
- Stedlig ledelse

- E-helse
- Sykepleierutdanning i Alta - desentralisert utdanning

Gjennomføringen av mange av tiltakene vil kunne skje når nye lokaler blir tilgjengelig i Alta høsten 2019. Det ble også avklart i møtet hvordan oppfølgingen av kravene gitt i foretaksmøtene skulle skje. Mange funksjoner er under etablering. Et alternativ som ble drøftet, var at en felles gruppe mellom foretak og kommuner som skal ha i oppdrag å følge med på de mulighetene som kommer og foreslå tiltak. Det vil bli utarbeidet et mandat for arbeidet som skal avklares i møtet som er berammet 28. mai.

Forholdene rundt pasientreiser vil bli en del av de oppfølgende aktivitetene i samarbeid med kommunene. Pasienter med medisinsk behov får rekvirert billetter uten unødig ventetid. Øvrige pasienter tilbys flybilletter ut fra tilgjengelighet og kostnad. Dette kan medføre noe ventetid. Dersom pasientene venter til tett opp mot behandlingstidspunktet før de tar kontakt for bestilling av flybilletter, er det ofte i utgangspunktet få billetter tilgjengelig. Det er de mest gunstige og rimeligste flyavgangene som først blir utsolgt (ettermiddagsflyet). Dette kan medføre at flere pasienter blir tildelt plass på senere flyavganger.

Omtrent én tredjedel av pasientene reiser med et sent fly og får dermed noe ventetid. På møtet med Alta kommune 28. februar ble det konkludert med følgende: “Helse Nord RHF følger opp saken og vurderer hva som kan gjøres for at flere pasienter kan reise med et tidligere fly uten at kostnadene øker vesentlig.”

Mange av pasientene i Nord-Norge har en lang og komplisert reise til behandling. For å avhjelpe dette, har Helse Nord RHF fulgt opp og iverksatt tiltak overfor sine behandlere i regionen, slik at de i enda større grad vurderer pasientens tilstand og mulighet for gjennomføring av reisen. For å kommunisere dette budskapet har det vært en informasjonskampanje i en rekke medier i Finnmark (bl.a. Altaposten) i januar i år, hvor alle ble oppfordret om å kontakte pasientreiser for bestilling av billetter straks de mottar brev om innkalling til time hos behandler. I innkallingsbrevene oppfordres også pasientene til å ta kontakt med Pasientreiser så fort som mulig for bestilling av flybilletter.

På lengre sikt planlegges det ytterligere tiltak. I forbindelse med et nasjonalt utredningsarbeid om pasientreiser, er det skissert en mulig framtidig selvbetjeningsløsning. Helse Nord RHF opplyser at de forventer å kunne orientere nærmere om dette arbeidet høsten 2018.

SPØRSMÅL NR. 1591**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 25. mai 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«En form for fellesgodefinansiering har vært tema flere ganger i Lofoten. Men Lofotrådet har fått avslag på et nasjonalt prøveprosjekt i Lofoten med turistskatt. Forslaget om statlig ordning har òg fått tomme ned.

Hvis dette ikke er svaret på hvordan løse utfordringen for steder med store turststrømmer blir spørsmålet, hva ministeren mener er svaret?»

BEGRUNNELSE:

Utfordringene er store for små kommuner, ikke bare i Lofoten, det håper jeg han er enig med meg i.

Like sikkert som kalenderen viser oss at vi snart er kommet til sommersesong i det vakre øyriket Lofoten, like sikkert er det at debatten om utfordringen turismen fører med seg i øyriket kommer. Det eneste unntaket er at i år har debatten startet før selve sommersesongen har startet.

Det er beretninger om mye søppel, ekskrementer og toalettpapir i naturen og eksempler med teltning på kirkegårder som særlig blir debattert, men også behov for klipping av stier, slitasjen på naturen er enkelte områder betydelig, tilrettelegge parkeringsplasser, kort sagt; behovet for infrastruktur for å håndtere turiststrømmen.

Kommunene føler seg ganske maktesløse, behovet for tilrettelegging er større enn 6 små kommuner kan klare å håndtere økonomisk.

Nordland Fylkeskommune gjør nå et arbeid med et prosjekt om besøksforvaltning. Fylkeskommunen har òg nylig vedtatt å bevilge nesten 4 mill. til toalett og avfallsbokser på åtte steder i Lofoten. Dette er gode bidrag, men ikke nok til å møte utfordringene. Jeg er redd debatten om utfordringene vil komme òg denne sommeren på tross av dette bidraget.

I forbindelse med Stortingsmeldingen om reiseliv hadde Destination Lofoten, Lofotrådet, Lofoten Turlag og Lofoten Friluftsråd et innspill hvor to alternativer regionen ønsket seg ble konkretisert.

1) Turistskatt/Fellesgodefinansiering

2) Statlig tilskuddsordning der regionene med særlig stort trykk på naturkvaliteter kan søke om midler til tilrettelegging og informasjon.

Begge forslagene kom for å sikre fellesgoder og naturkvaliteter.

Ingen av forslagene fikk særlig gehør hos den forrige næringsministeren.

For SV er det slik at vi mener små kommuner i områder med mye turisme får et stort ansvar for å legge til rette for infrastruktur for besøkende istedenfor å ta seg av innbyggernes behov for barnehage, skole og helsetrengende. Vi mener det er en offentlig oppgave å hjelpe til å bygge opp næringen som ved siden av fiskeri og oppdrett skaper størst verdier og arbeidsplasser i regionen.

Svar:

Et økt antall turister gir muligheter for vekst og verdiskaping i reiselivsnæringen. Samtidig medfører det òså noen utfordringer. En av disse er belastningen mindre lokalsamfunn opplever med store turiststrømmer i deler av året, som sommersesongen, og mangel på tilstrekkelig produksjon av fellesgoder for å håndtere et stort antall turister i slike perioder.

Som kjent mener regjeringen at innføring av en spesifikk turistskatt ikke er en hensiktsmessig løsning for å håndtere produksjon av lokale fellesgoder. Norge har et høyt kostnadsnivå, og vi mener at en turistskatt vil påføre reiselivsnæringen ekstra kostnader, som vil kunne svekke næringens konkurransevne. I tillegg kommer administrative kostnader ved å kreve inn en slik skatt. Vi har beskrevet dette nærmere i vår reiselivsmelding, som vi la frem for Stortinget våren 2017.

Staten bidrar til å finansiere flere fellesgoder knyttet til reiseliv, med utgangspunkt i nasjonale behov og utfordringer på området. Regjeringen prioriterer tiltak med nytteverdi for en bred del av norsk reiselivsnæring, som markedsføring av Norge som reisemål, reiselivsforskning og større infrastrukturtiltak som Nasjonale Turistveger og Nasjonale Turiststier.

For lokale utfordringer knyttet til finansiering av fellesgoder finnes det mer målrettede og kostnadseffektive løsninger enn nye særskatter. Utgangspunktet bør være at de som tjener på eller har nytte av et gode, òså bidrar til å finansiere det. Mange norske reisemål lykkes i å finansiere fellesgoder og bli mer attraktive gjennom lokale samarbeid, der både kommuner, regioner, næringssliv og frivillige deltar. Jeg har registrert at det òså i Lofoten og i regionen for øvrig samarbeides bredt om reiseliv. Engasjementet og aktiviteten fremstår som stort, både blant private og offentlige aktører, som har betydelig fokus på besøksforvaltning. Jeg er derfor optimistisk til at lokale aktører vil lykkes i å finne felles løsninger på lokale utfordringer.

Regjeringen har gjennom incentivordningen for restrukturering av reisemålsselskapene i Norge innvilget

støtte på om lag 16 mill. kroner til ulike restruktureringssprosesser. Et av målene bak restruktureringen i færre og større reisemålsselskaper var å styrke næringens evne til å løse felles utfordringer i reiselivet, som bl.a. nettopp fellesgodefinansiering. Hoveddelen av omstruktureringen er

nå avsluttet, og den nye strukturen gir næringen et godt utgangspunkt for å koordinere en felles innsats bedre. Regjeringen vil etter en tid evaluere hvilke effekter den nye strukturen har hatt for å løse utfordringer knyttet til fellesgoder lokalt.

SPØRSMÅL NR. 1592

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen

Besvart 31. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Finnmarkssykehuset skal etter planen legge ut Båtambulansdrift for Loppa, Hasvik og Altafjorden på anbud. Signaler går ut på at en arbeidsutlysning ikke vil innebære virksomhetsoverdragelse. Problemet er identisk med utfordringene en har hatt med Luftambulansetjenestene i Nord-Norge.

Vil statsråden sørge for at ambulansebåttilbudet i framtiden vil være minst like godt som i dag?»

BEGRUNNELSE:

Det meste går bra i godt vær, men de som har erfaring med Nord-Norge vet at det er når det er dårlig vær at du må være sikker på kvaliteten på materiell og personell er topp. Loppa, Hasvik og Altafjorden er et av landets tøffeste områder værmessig og det kreves da topp utstyr og best mulig kvalifisert personell, da det byr på store utfordringer for kommuner og folk som er totalt avhengig av hjelp når utfordringen er der. Erfaring opparbeidet over tid kan være avgjørende når det er orkan ute og båt må rykke ut.

Svar:

Dagens båtambulansetjeneste drives nesten utelukkende av private aktører i Norge og baserer seg på avtaler om drift med den offentlige helsetjenesten. Det medisinske personellet er ansatt i helseforetakene. Denne aktuelle anbudsutlysningen av båtambulansedrift for Loppa, Hasvik og Altafjorden håndteres av Finnmarkssykehuset HF. Helse Nord RHF har orientert meg om at sykehuset har lagt til grunn kvalitetskrav i dette anbudet som er høyere enn ved tidligere utlysninger, og som baserer seg på nasjonale krav og føringer. På denne måten mener Helse Nord RHF at man sikrer at kvaliteten på det fremtidige tilbudet til befolkningen blir minst like godt som i dag. An-

skaffelsen blir for øvrig gjort på samme måte som i forrige anbudsrunde, og er også likt håndtert som tilsvarende anbud både i Helse Nord og nasjonalt. Anbudskonkurransen skjer naturlig nok innenfor rammene av regelverket for offentlige anskaffelser. Anskaffelsen gjelder både båt og mannskap, og man har foreløpig ikke satt krav om virksomhetsoverdragelse i konkurransegrunnlaget. Jeg forventer likevel at Helse Nord RHF, også i lys av erfaringene med anskaffelsen av flyambulansetjenester, sørger for at det gjøres en grundig vurdering og risikoanalyse av hvilket krav det kan være hensiktsmessig å stille i konkurransegrunnlaget for å sikre kontinuitet i ambulansebåttilbudet ved en eventuell overgang til ny operatør.

SPØRSMÅL NR. 1593**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Vetle Wang Soleim****Besvart 28. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mye vil det koste for staten å øke miljøvektingen i anbudet på kystruten Bergen-Kirkenes til 30 pst. og stille krav om utslippsreduksjon på 50 pst. i kontraktsperioden som foreslått i Innst. 95 S (2017-2018)?»

Svar:

Stortinget tok stilling til spørsmålet om økt miljøvekting og økte krav til utslippsreduksjon i konkurransen om kystruten i forbindelse med behandlingen av Innst. 95 S (2017-2018). Forslagene ble ikke vedtatt.

Konkurransen om drift av kystruten Bergen-Kirkenes hadde tilbudsfrist 12. januar 2018, og kontrakter ble til delt 23. mars. Det er derfor ikke en aktuell problemstilling å øke miljøvektingen i anbudet. Etter at kontrakter er til delt, legger regelverket for offentlige anskaffelser begrensninger for hvilke endringer som kan gjøres i kontraktene. Eventuelle endringer kan ikke være vesentlige. Å innføre et krav om utslippsreduksjon på 50 pst. i kontraktsperioden vil være en vesentlig endring, og et slikt krav kan derfor ikke innføres nå.

SPØRSMÅL NR. 1594**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Vetle Wang Soleim****Besvart 28. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mye vil den årlige bevilgningen over statsbudsjettet måtte øke for å øke statens bidrag i kollektivprosjekter til 70 pst.?»

Svar:

I Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029 er det lagt til grunn at staten skal gi et finansieringsbidrag på 50 pst. til fem store kollektivtransportprosjekter i de fire største byområdene i planperioden. Det er satt av om lag 24,8 mrd. kr til dette formålet, som inngår i en samlet ramme på om lag 68 mrd. kr til de ni største byområdene. Beløpene er omregnet til 2018-prisnivå.

Det statlige bidraget til kollektivtransportprosjektene er en del av bymiljøavtalene og byvekstavtalene i de fire største byområdene. Avtalene skal reforhandles

med oppstart før sommeren, og det statlige bidraget til de enkelte prosjektene vil inngå i dette arbeidet. De økonomiske rammene i Nasjonal transportplan vil ligge til grunn. Endelig statlig bidrag til prosjektene fastsettes av Stortinget i de ordinære budsjettprosessene og på bakgrunn av styringsramme etter gjennomført ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsunderlag (KS2). Jeg understreker at usikkerheten knyttet til kostnadsoverslagene og framdriften i prosjektene er betydelig.

Med utgangspunkt i kostnadsoverslagene som foreligger, kan det være aktuelt med et samlet statlig bidrag på i overkant av 25 mrd. kr, som vist i tabellen nedenfor. Dermed det statlige bidraget til disse prosjektene skal økes til 70 pst., vil det statlige finansieringsbidraget måtte økes med om lag 10 mrd. kr.

mill. 2018-kr

mill. 2018-kr

Prosjekter	Byområde	Prosjektkostnad	Statlig bidrag 50 pst.	Statlig bidrag 70 pst.
Fornebubanen	Oslo og Akershus	12 700	6 350	8 890
Metrotunnel	Oslo og Akershus	17 700	8 850	12 390
Bybanen til Fyllingsdalen	Bergen	6 500	3 250	4 550
Metrobuss trinn 1	Trondheim	2 900	1 450	2 030
Bussveien	Nord-Jæren	10 700	5 350	7 490
SUM		50 500	25 250	35 350

I tillegg er det lokale ønsker om at staten skal bidra til finansiering av ytterligere kollektivtransportprosjekter, bl.a. ny baneløsning for Nedre Romerike, nytt signal- og sikringsanlegg for T-banen i Oslo og Akershus, Bybanen til Åsane i Bergen og Metrobuss, trinn 2 i Trondheim. Ny

Majorstuen stasjon har også vært nevnt. Dette vil være store og kostbare prosjekter. Et ev. statlig bidrag til disse prosjektene må vurderes når det foreligger tilstrekkelige avklaringer lokalt og ved kommende rulleringer av Nasjonal transportplan.

SPØRSMÅL NR. 1595

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 23. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Statsråden skriver i svar av 03.05.2018 at han «har derfor bedt Miljødirektoratet om å sørge for at det blir utført naturfaglige registreringer slik at jeg kan vurdere om Østmarka tilfredsstiller kravene til å kunne bli nasjonalpark» og at «Miljødirektoratet er [...] bedt om ta utgangspunkt i de tidligere forslagene fra Østmarkas Venner for å kunne ha et utgangspunkt for registreringsarbeidet».

Hva er den stipulerte statlige kostnaden ved disse registreringene?»

BEGRUNNELSE:

I Jeløyerklæringen av januar 2018 sies det at regjeringen vil vurdere «supplering av nasjonalparkplanen. Lokal medvirkning og aksept er en forutsetning for opprettelse av nye nasjonalparker, men det åpnes for å ta regionale hensyn (for eksempel i Østmarka)».

I Østmarka finnes det allerede to områder som er vernet som naturreservat (høyeste form for vern - strenge enn nasjonalpark). Det er Østmarka naturreservat på knappe 18 kvadratkilometer og Ramstadslottet naturreservat på 2,23 kvadratkilometer.

Enebakk kommune, hvor det en stor del av det foreslåtte nasjonalparkområdet i Østmarka ligger, har gått imot forslaget om nasjonalpark og frykter at dette kommer til å gå ut over det eksisterende bruksmønsteret og det aktive skogbruket.

Svar:

Jeg kan opplyse at Miljødirektoratet har satt av kr 900 000,- til arbeidet med registreringer av naturverdier og inngrepsstatus i Østmarka som grunnlag for å kunne vurdere om området kvalifiserer til vern som nasjonalpark. Fylkesmannen i Oslo og Akershus skal nå utføre dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 1596

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 31. mai 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Regjeringa foreslår i RNB å innføre ei eiga skatteordning for utanlandske arbeidstakarar som tener opptil 598 050 kr. Desse kan få ein flat skattesats på 25 prosent.

Kva er gjennomsnittleg skattesats og gjennomsnittleg skatt på inntekter på høvesvis 100 000, 200 000, 300 000, 400 000, 500 000 og 598 050 kroner med vanleg skatteordning og kvar er knekkpunktet der gjennomsnittsskatten med vanleg skatteordning typisk passerer 25 prosent?»

GRUNNGJEVING:

Regjeringa ynskjer å gje utanlandske arbeidstakarar høve til å velje ein enklare og i mange tilfelle gunstigare skattemodell enn norske arbeidstakarar. Ordninga er venta å gje eit provenytap på 50 mill. kroner. Dette overslaget frå departementet føreset at berre 20-25 prosent av dei som vert omfatta av ordninga, faktisk vil velje å bruke den. Det er grunn til å tru at ordninga difor vil ha ganske ulik verknad for dei som vert omfatta, der nokon får høve til betydelege skatteletter medan andre ikkje vil kome betre ut enn i dag. Forslaget går i korte trekk ut på at lønsinntekter vert skattlagt etter ein bruttometode med ein fast sats på 25 prosent. Skattytar får ingen frådrag i skattegrunnlaget. Skatten vert fastsett fortlaufande ved arbeidsgivar sitt

trekk og melding til Skatteetaten. Skattytar skal ikkje levere skattemelding for inntekter som vert skattlagt i ordninga.

Svar:

Eg viser til omtala i Prop. 86 LS (2017-2018) Endringar i skatte-, avgifts- og tollovgivinga. Den nye skatteordninga for utanlandske arbeidstakarar på kortvarig opphald vil vere vesentleg enklare for dei som inngår, og vil gje riktigare skatt etter reglane. Skattlegginga av denne gruppa gjev i dag opphav til mange feil og er samstundes svært ressurskrevjande. Den nye ordninga, saman med å fjerne det særskilte standardfrådraget, vert anslått å gje eit påløpt provenytap på om lag 50 mill. kroner. Berekningane er usikre. Berekningane tek utgangspunkt i tal for utanlandske arbeidstakarar på mellombels opphald i Noreg i 2016. Det er i tillegg tatt omsyn til endringar etter 2016, som mellom anna innstramminga i frådrag for pendlarar. Skattedirektoratet anslår at den nye ordninga kan frigje ressursar tilsvarende 10-20 årsverk årleg. Slike ressursar kan ein til dømes nytte til å betre skattlegginga av dei som vert skattlagt etter ordinære reglar.

Tabellen nedanfor viser fordelinga av gjennomsnittleg skatt for arbeidstakarar på mellombels opphald i Noreg i 2016.

Tabell 1 Gjennomsnittleg skatt som del av bruttolønn for utanlandske arbeidstakarar på mellombels opphald i 2016

Bruttoinntekt	Talet på skattytarar	Gjennomsnittleg skatt i 2016. Prosent
0 - 50 000 kr	52 500	4,6
50 000 - 100 000 kr	24 900	12,7
100 000 - 200 000 kr	30 700	16,4
200 000 - 300 000 kr	21 400	18,6
300 000 - 400 000 kr	17 100	21,2
400 000 - 500 000 kr	10 100	23,6
500 000 – 565 400 kr ¹⁾	3 600	25,4
565 400 og over	6 900	31,8
I alt	167 200	21,6

¹⁾ 565 400 kroner var innslagspunktet for trinnsnittskatt trinn 3 i 2016.

Kjelder: Finansdepartementet og Skattedirektoratet.

I 2016 hadde personane i utvalet med om lag 25 pst. skatt ei gjennomsnittleg bruttoinntekt på om lag 367 600 kroner. Men det vil vere både bruttoinntekta og

frådraga som bestemmer kor vidt det er lønnsamt for den enkelte å velje kjeldeskatt eller ikkje.

SPØRSMÅL NR. 1597

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen

Besvart 4. juni 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen

Spørsmål:

«Hvilke nye tiltak vil eldre- og folkehelseministeren iverksette for å snu utviklingen med økende forskjeller i helse?»

BEGRUNNELSE:

15. mai la Folkehelseinstituttet frem Folkehelse rapporten: Helsetilstanden i Norge 2018 som beskriver vår felles helsetilstand, status og utvikling. I rapporten viser Folkehelseinstituttet at helseforskjellene øker og at de sosiale helseforskjellene i Norge er større en i flere andre europeiske land. Utviklingen går i feil retning. Situasjonen krever en handlingskraftig og effektiv folkehelsepolitikk.

Svar:

Det er bred politisk enighet om de nasjonale målene for folkehelsepolitikken. Norge skal være blant de tre landene i verden med høyest forventet levealder. Målet skal nås gjennom å redusere tidlig død og utjevne sosiale helseforskjeller. Befolkningen skal få oppleve flere leveår med god helse, trivsel og reduserte helseforskjeller. Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen. Det er enighet om at en oppdatert beskrivelse av befolkningens helsetilstand og status for arbeidet med å nå folkehelsemålene skal legges fram for Stortinget som melding hvert fjerde år.

Det som påvirker folkehelsen, herunder forskjell i helsen, er påvirket av en rekke forskjellige faktorer som inntekt, utdanning, god omsorg og et trygt oppvekstmiljø, økonomi, kultur og miljø. Tiltak for å motvirke sosiale helseforskjeller krever derfor innsats på tvers av ulike sektorer.

Skal det være mulig å utjevne sosiale helseforskjeller gjennom tiltak på tvers av ulike sektorer må vi ha oversikt om hva som er viktig for helsen, og følge med på utviklingen gjennom gode indikatorer. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å utvikle slike indikatorer i nært samarbeid

med andre statlige direktorater og fagmiljøer. Basert på disse indikatorene utgir Helsedirektoratet, i samarbeid med andre direktorater, en folkehelsepolitisk rapport. Rapporten presenterer en oversikt over utviklingstrekk i samfunnet som påvirker befolkningens helse og helsefordelingen. Etter folkehelseloven skal Helsedirektoratet følge med på forhold som påvirker folkehelsen og bidra til å iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet. Det er særlig viktig å følge med på områder som lar seg påvirke gjennom politiske veivalg og prioriteringer. Dette gir oss et solid utgangspunkt for fremtidig folkehelsepolitikk.

Indikatorene som er utarbeidet kan også brukes til å oppfylle folkehelselovens krav om å vurdere konsekvenser for befolkningens helse i statlig virksomhet. Dette gir et bedre grunnlag for å sikre målet om en samfunnsutvikling som fremmer helse og utjevner sosiale helseforskjeller. Siden årsakene til sosiale helseforskjeller er sammensatte og tverrsektorielle, og at mange faktorer har betydning gjennom hele livsløpet, er det nødvendig å kontinuerlig integrere dette i politikikutviklingen over tid og på tvers av sektorer.

Folkehelsepolitikken legger til grunn et rettferdighetsperspektiv. Det er tverrpolitisk enighet om at alle mennesker har samme moralske verdi, vi er likeverdige. Videre ligger det en verdi i at vi skal ha like muligheter. Helse er en grunnleggende faktor som påvirker muligheter til goder som inntekt, sosial kontakt, og selvrealisering; i tillegg til at god helse er en verdi i seg selv. Folkehelsemeldingen - Mestring og muligheter (Meld. St 19 (2014-2015)), legger vekt på et mestringsperspektiv i folkehelsepolitikken.

Regjeringens mål er at alle barn og unge skal få en trygg og god oppvekst og en skolegang med muligheter for alle. For å gi riktig hjelp til riktig tid kreves ofte tverrfaglig innsats. Samordning sentralt kan gjøre det enklere å samarbeide lokalt. Under ledelse av Kunnskaps- og integreringsdepartementet samarbeider flere departementer og direktorater for å fjerne hindringer i regelverk, samordne tiltak og virkemidler og gjøre mer av det som virker. 0-24 samarbeidet skal avdekke felles utfordringer

og tilrettelegge for bedre tjenester og mer helhetlig innsats for barn og unge under 24 år.

I dag er det for eksempel for stor variasjon mellom skolene i hvor ofte og godt de samarbeider med blant annet helsetjenesten. Andre kommunale tjenester har i dag plikt til å samarbeide med skolen, men skolens plikt har ikke vært like tydelig. I et nytt lovforslag får nå skolene plikt til å samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn med vansker. Målet er å bygge et sterkere lag rundt barn og unge som gjør at de kan få bedre hjelp når de trenger det.

Alle barn og unge må gis muligheter til mestring og utvikling. Det omfatter gode levekår, god omsorg og trygge oppvekstforhold som fremmer psykisk helse, muligheter for sunt kosthold og fysisk aktivitet i barnehager og skoler, og tobakksfrie omgivelser. Grunnlaget for god helse og gode helsevaner legges tidlig og får betydning gjennom hele livsløpet.

I forbindelse med den igangsatte fornyelsen av fagene i skolen, har regjeringen besluttet å prioritere tre tverrfaglige temaer. Ett av disse er folkehelse og livsmestring, som blant annet handler om å gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse. Aktuelle områder innenfor temaet er blant annet fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. De tverrfaglige temaene skal være en del av fagene der det er relevant.

Regjeringen vil fortsette å arbeide målrettet mot fattigdom. Fattigdom påvirker helse, utdanningsmuligheter og sosialt liv. Regjeringens førsteprioritet i sosialpolitikken er derfor å bekjempe fattigdom og særlig blant barnefamilier. Trygg og god omsorg, og gode barnehager og skoler er grunnleggende for å sikre like muligheter og gode levekår for alle.

Barn som vokser opp i familier med lav inntekt må gis muligheter for utvikling, tilhørighet og deltakelse. Regjeringen vil derfor styrke innsatsen rettet mot barn som vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt. En viktig del av utjevningen er å bekjempe fattigdom gjennom arbeidsrettede tiltak og en helse- og sosialpolitikk som gjør at færre faller utenfor.

Regjeringen vil videreføre redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid i barnehage for barn av foreldre med lav inntekt. Vi vil arbeide for sosial deltakelse for barn og unge og støtte frivillige organisasjoner som driver med sosial inkludering i lokalsamfunnet. Regjeringen vil følge opp Fritidserklæringen, samarbeidet mellom regjeringen, KS, idretten og frivillig sektor om å arbeide målrettet for at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon skal få delta jevnlig i minst en fritidsaktivitet sammen med jevnaldrende.

Utjevning av sosiale helseforskjeller er viktig for denne regjeringen. At vi ser en økning i sosiale helseforskjeller målt i utdanning bekymrer meg. Derfor vil tiltak for utjevning av sosiale helseforskjeller være en viktig del

av folkehelsemeldingen som Stortinget får til behandling neste år. Regjeringen vil også legge frem en stortingsmelding om ulikhet.

I Jeløya-plattformen står det bl.a. at:

«Selv om folkehelsen i Norge generelt er god og levealdren høy, er sosiale forskjeller i helse og levekår fortsatt en utfordring. Regjeringen vil legge til rette for god helse og gode levekår for å gi bedre muligheter for alle.»

Folkehelse rapporten som Folkehelseinstituttet la frem 15. mai, er bestilt av Helse- og omsorgsdepartementet som grunnlag for ny folkehelsemelding. Denne gir en statusoversikt over i befolkningens helse, herunder utvikling når det gjelder ulikhet i helse. I tillegg til denne rapporten vil Helsedirektoratet legge frem en rapport 1. juli i år som vil inneholde en oppsummering av status for folkehelsearbeidet i Norge, samt anbefalinger for videre arbeid. Jeg gjennomfører nå i tillegg en rekke innspillmøter rundt i landet som innspill til meldingen. Basert på disse ulike innspillene får vi et godt grunnlag for å utvikle folkehelsepolitikken videre, herunder en politikk for utjevning av sosiale ulikheter i helse.

SPØRSMÅL NR. 1598**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 28. mai 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Hvilke andre tiltak har regjeringen til vurdering som gjør at det ikke lenger er behov for et seriøsitsregister som foreslått i byggenæringens rapport «Enkel å være seriøs»?»

BEGRUNNELSE:

Tidligere har regjeringen godtatt en ny tolkning av regelverket fra Direktoratet for byggkvalitet som gjør at en nå kan få sentral godkjenning uten fast ansatte fagarbeidere. Endringen har mottatt massiv kritikk fra hele byggenæringen. I RNB varsler Regjeringen at de stanser utviklingen av seriøsitsregisteret, men skriver de vil vurdere andre tiltak for å sikre kvalifikasjoner og seriøsitet i byggenæringen.

Svar:

Noen tiltak i Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet er rettet mot bygge- og anleggsnæringen. I 2016 ble det innført seriøsitskrav i den sentrale godkjenningsordningen for foretak. Ordningen omfatter ca. 13000 foretak i bygge- og anleggsnæringen, av anslagsvis totalt 55000 foretak. De siste årene er omfanget av tilsyn med foretakene økt betydelig. Dette bidrar til å sikre kvaliteten på foretakene i ordningen. Andre relevante tiltak er styrking av ordningen med HMS-kort for bl.a. bygge- og anleggsnæringen og samordningen av politi, NAV, Arbeidstilsynet og Skattedirektoratet gjennom flere samlokaliserte a-krim sentre.

Som et tiltak i strategien, var det planlagt å etablere et seriøsitsregister i tilknytning til den sentrale godkjenningsordningen for foretak. Registeret skulle fremme

seriøsitet i markedet for rehabilitering, oppussing og tilbygg (det såkalte ROT-markedet), og blant underleverandører. Ved høringen av forslaget kom det imidlertid flere sterke motforestillinger, særlig fra sentrale aktører i byggenæringen. Regjeringen har derfor innstilt opprettelsen av et slikt register.

Ordningen med sentral godkjenning av foretak har eksistert i 20 år og har blitt justert en rekke ganger, bl.a. for å imøtekomme ønsker og behov fra næringen. I departementets arbeid med nye kvalifikasjonskrav for foretakene i ordningen og i arbeidet med et seriøsitsregister har det kommet til dels sterk kritikk mot ordningen. Regjeringen vil ha effektive verktøy for å sikre kvalitet og seriøsitet i byggevirkomheten og mener det er grunn til å vurdere om det er hensiktsmessig å bygge videre på dagens virkemidler, eller om andre alternativer kan være bedre.

Departementet har derfor nedsatt et uavhengig ekspertutvalg som skal evaluere den sentrale godkjenningsordningen og vurdere alternative virkemidler for å oppnå målsettingen om forsvarlig byggkvalitet og kvalifiserte og seriøse aktører. Utvalget skal levere sin tilrådning til kommunal- og moderniseringsministeren i 2019.

I bakgrunnen for spørsmålet viser stortingsrepresentant Arild Grande til en praksisendring i den sentrale godkjenningsordningen om krav om ansatte fagarbeidere i foretaket. Dette spørsmålet dreier seg om en tolking av gjeldende plan- og bygningslov med tilhørende forskrifter. Praksisen ble endret fordi den var i strid med regelverket. Forslaget til et nytt seriøsitsregister er ikke relevant for denne problemstillingen. Innføring av et krav om fast ansatte fagarbeidere vil eventuelt kreve endring av byggesaksforskriften. Dette kan inngå i vurderingene til det uavhengige ekspertutvalget.

SPØRSMÅL NR. 1599**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 28. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Kan statsråden gi en oversikt over bransjer organisert i franchiser og hvor mange ansatte i Norge som jobber i

bedrifter som er organisert i franchiser, samt vise utviklingen både bransjevis og i antall arbeidstakere de siste ti årene?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har til behandling dokument 8:204 S (2017-2018) om å sikre tryggere arbeidsforhold for franchisetakere og ansatte i franchisevirksomheter.

Svar:

Statistisk sentralbyrå opplyser at de ikke har dekkende informasjon om franchiseforhold, og at de ikke utarbeider statistikk om dette. Statistisk sentralbyrå forholder seg primært til den enkelte virksomhet og foretak i statistikkproduksjonen.

I Meld. St. 29 (2010-2011) var det en kortfattet omtale av omfanget av franchisevirksomhet. Her ble det lagt til grunn at det fantes om lag 300 franchisesystemer i Norge med til sammen om lag 25 000 lokale franchisetakere der 70 000-100 000 var sysselsatt. Departementet er ikke kjent med at det foreligger oppdaterte anslag.

Hovedorganisasjonen Virke har på grunnlag av tall fra egne medlemmer utarbeidet en analyse av kjedeorganiserte virksomheter i en rekke bransjer, jf. Virkes Retaildatabase. Her framkommer det at andelen franchisebutikker

er høyest innen bransjene kiosk, bensin og service og dagligvare. Ifølge denne analysen er totalt en fjerdedel av virksomhetene som er organisert i Virke i disse bransjene franchisebutikker, mens halvparten er filialer og den siste fjerdedelen består av selvstendige virksomheter som er tilknyttet kjeder. Analysen knyttet til Virkes medlemmer tyder på at omfanget av franchisevirksomhet målt som andel av omsetning er økende i enkelte bransjer, som servering, mens det er fallende blant annet innen faghandelen.

Som nevnt i mitt brev til Stortingets arbeids- og sosialkomite av 3. mai 2018, er franchise noe som omfatter ulike konsept og forretningsmodeller, der graden av styring fra franchisegiver og avtalevilkårene for øvrig kan variere. Det kan derfor være utfordrende å kartlegge omfang og utvikling på disse områdene. Departementet har et pågående arbeid med forskning på hvordan bruken av ulike tilknytningsformer i arbeidslivet utvikler seg. Dette arbeidet gjennomføres i samarbeid med partene i arbeidslivet. Kunnskapsbehov knyttet til tilknytningsformer og virksomhetsorganisering vil også bli vurdert i denne sammenheng.

SPØRSMÅL NR. 1600

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Ingalill Olsen

Besvart 25. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Kan fiskeriministeren garantere at dette vernet ikke vil innvirke på tradisjonelt fiske i verneområdet, og at dette fisket kan fortsette som før?»

BEGRUNNELSE:

Loppa marine verneområde

Jeg viser til regjeringens arbeid med vern av Loppahavet, Loppa marine verneområde.

Forslaget omfatter vern av et stort sjøareal på 3.363 kvadratkilometer og ivaretar referanseområder for de utvalgte vernekvalitetene:

vannkvalitet
korallrev
snurrevad
rekestrål
havbruk

4 kommuner berøres av dette omfattende forslag til vern. Samtlige er fiskerikommuner med aktivitet, fangst og bruk knyttet til dette arealet. Det er behov for avklaring om gjennomføring av et slikt type vern vil påvirke tradisjonelt fiskeri.

Svar:

Bevaring av verdifull marin natur bidrar til å sikre velfungerende økosystemer. Derfor er marint vern positivt både for bevaring og for langsiktig høsting og verdiskaping basert på ressurser i havet.

Marine verneområder opprettes for å bevare et representativt utvalg av marin natur og sikre mangfoldet av arter og naturtyper. Områdene er også referanseområder for forskning og miljøovervåking. I 2004 ble 36 områder anbefalt som marine verneområder. Foreløpig er sju av disse områdene vernet.

Innenfor verneområdene reguleres, i tråd med det aktuelle verneformålet, all aktivitet som kan forringe

verneverdiene. Aktivitet som ikke er i strid med vernevermålet vil fortsatt være tillatt. Marint vern er derfor ikke til hinder for aktivitet som ikke skader verneverdiene.

Jeg kan ikke kommentere den konkrete verneprosessen for Lopp havet, siden den senere vil bli oversendt til Klima- og miljødepartementet for behandling. Tilrådning fra Miljødirektoratet til departementet ventes i 2018.

SPØRSMÅL NR. 1601

Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen

Besvart 28. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«I tariffoppgjøret 2016 var det enighet om at partene, i samarbeid med departementet, skulle rette en felles henvendelse til ILO for å avklare spørsmålet om det var forenlig med ILO-konvensjon 137 å gjøre unntak for fortrinnsretten for havnearbeidere i havneområder med «eksklusiv råderett».

Når ble slik henvendelse sendt, og når fikk man svar med hvilket innhold?»

BEGRUNNELSE:

Arbeidsretten har i dommer av 8. oktober 2014 og 25. august 2015 uttalt at hvis en bedrift har «eksklusiv råderett» over et havneområde, så ble fortrinnsretten for havnearbeidere i den tidligere Rammeavtalen mellom partene i praksis gjort til en hovedregel. LO har reist spørsmål om dette er forenlig med ILO-konvensjon 137 og meldt dette spørsmålet inn til departementet i forbindelse med regjeringens årlige ILO-rapportering.

Svar:

Arbeids- og sosialdepartementet mottok i november 2016 en felles henvendelse fra Norsk Transportarbeiderforbund og NHO Logistikk og Transport hvor de anmodet departementet om: «...å iverksette et arbeid opp mot ILO for å avklare om ILO 137 er korrekt implementert i Norge». Bakgrunnen for anmodningen var en enighet som ble oppnådd mellom partene under meklingen for losse- og lasteoverenskomstene som ble sluttført i september 2016.

Departementet har hatt dialog med partene om forholdet mellom overenskomstene og ILO-konvensjon 137 om havnearbeid både skriftlig og i møter.

Vurderinger rundt hvorvidt konvensjoner er korrekt implementert, inngår som en del av ILOs rapporteringssystem. Implementering og etterlevelse blir vurdert av ILOs ekspertkomité på bakgrunn av landenes rapporter.

Siste rapport fra de norske myndighetene på konvensjon 137 ble gjort i 2017. I forbindelse med rapporteringen skal også partene uttale seg. De spørsmålene som Transportarbeiderforbundet og NHO Logistikk og Transport har vært opptatt av når det gjelder implementeringen av ILO 137, ble tatt opp i rapporten, og er derfor formidlet til ILO. ILOs ekspertkomité har registrert partenes synspunkter, og bedt Norge kommentere disse forholdene, og gjøre rede for hvordan konvensjonen er implementert i Norge.

I september 2017 inngikk tariffpartene en ny overenskomst – Havne- og terminaloverenskomsten – som erstatter de tidligere losse- og lasteoverenskomstene. Denne nye overenskomsten favner vidt, og gjelder for både havneterminaloperatører og laste- og lossekontorenes egne ansatte. Den kommer til anvendelse ved havneterminaler ved både offentlige og private havner.

Overenskomsten omhandler ikke fortrinnsretten eller ILO 137 direkte. På denne bakgrunn har partene signalisert at myndighetene må vurdere på nytt om forpliktelsene etter ILO-konvensjonen er oppfylt.

Som jeg informerte om i mitt svar til Stortinget vedrørende representantforslag 206 S (2017 – 2018) om fortrinnsretten, er departementet i gang med å vurdere saken. Arbeidslivets parter er informert om at departementet har startet dette arbeidet. Det tas sikte på å gjennomføre en slik vurdering i løpet av høsten 2018.

I arbeidet vil departementet blant annet se på hvordan arbeidet i norske havner er organisert i dag. Det er viktig å se på hvilken praksis som foreligger, og om praksis eller forpliktelser i avtalen mellom partene oppfyller enkelte av konvensjonens krav, uten at det er henvist direkte til konvensjonen. Det vil være naturlig å ha en dialog med partene om disse spørsmålene.

Ved eventuelle behov for endringer, vil regjeringen følge opp dette på vanlig måte. Resultatet av disse vurderingene vil være en del av myndighetenes rapport til ILO.

SPØRSMÅL NR. 1602**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold****Besvart 23. mai 2018 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Er statsråden enig i at Aremark og Marker kommuner har samme type utfordringer, geografi og naturgitte forutsetninger for jordbruk som Rømskog kommune, og vil statsråden ta initiativ til å flytte Aremark og Marker fra sone 1 til sone 3?»

BEGRUNNELSE:

Kommunene Aremark og Marker er typiske skogkommuner med begrenset jordbruksareal plassert langs Haldenvassdraget.

I disse kommunene er avlingsnivået og jordkvaliteten blant de laveste i Østfold og Akershus. Gjennomsnittlig temperatur i vekst- og modningsmånedene er omlag 2 grader lavere her sammenliknet med Østfolds øvrige kommuner.

Bortfall av grovførtilskudd i sone 1 gjør at det kan være mer riktig å overføre Aremark og Marker til sone 3.

Svar:

Dei sonedifferensierte tilskota over jordbruksavtalen skal mellom anna bidra til å nå måla Stortinget har fastsett for landbruk over heile landet og geografisk produksjonsfordeling. Sonegrensene blir fastsett i jordbruksoppgjeret, og for areal- og kulturlandskapstilskottet er gjeldande sonegrenser vist i eigen tabell i jordbruksavtalen. Vedlagt ligg eit kart som syner gjeldande sonegrenser.

Med tilskott som er differensiert ut frå arealsoner der heile Sør-Noreg er delt i 5 soner, vil det alltid vere slik at ein kan finne område i ei høgare sone som har betre produksjonstilhøve enn område som ligg i ei lågare sone. Nokon vil alltid oppleve å kome på «feil side» av grensa.

Det kjem ofte innspel til partane i jordbruksoppgjeret med forslag om å justere sonegrenser med liknande utgangspunkt som i dette spørsmålet. Eg har i utgangspunktet ingen låste posisjonar kring dagens sonegrenser, men om ein i jordbruksoppgjeret skulle forsøke å justere sonegrensene for å oppnå jamstilling ut frå slike føresetnader, ville ingen sonegrenser bli oppfatta som faste. Av den grunn har partane i jordbruksoppgjeret blitt einig om å la gjeldande grenser vere faste.

Den 16. mai blei jordbruksoppgjeret 2018 avslutta med avtale mellom partane. For å kunne målrette tilskot i større grad mot dei områda av landet som har dei største utfordringane med avgang av areal, blei det gjort ei endring ved at sone 5 blei delt i sone 5A og sone 5B for grovfør.

Dei nye sonene 5A og 5B utgjer kvar for seg eit grovførareal på meir enn 1,5 mill. dekar. Sjølv etter denne delinga vil det utan tvil vere områder innafor desse sonene der skilnaden i veksttilhøva er vesentleg større enn mellom Rømskog og Marker/Aremark kommunar.

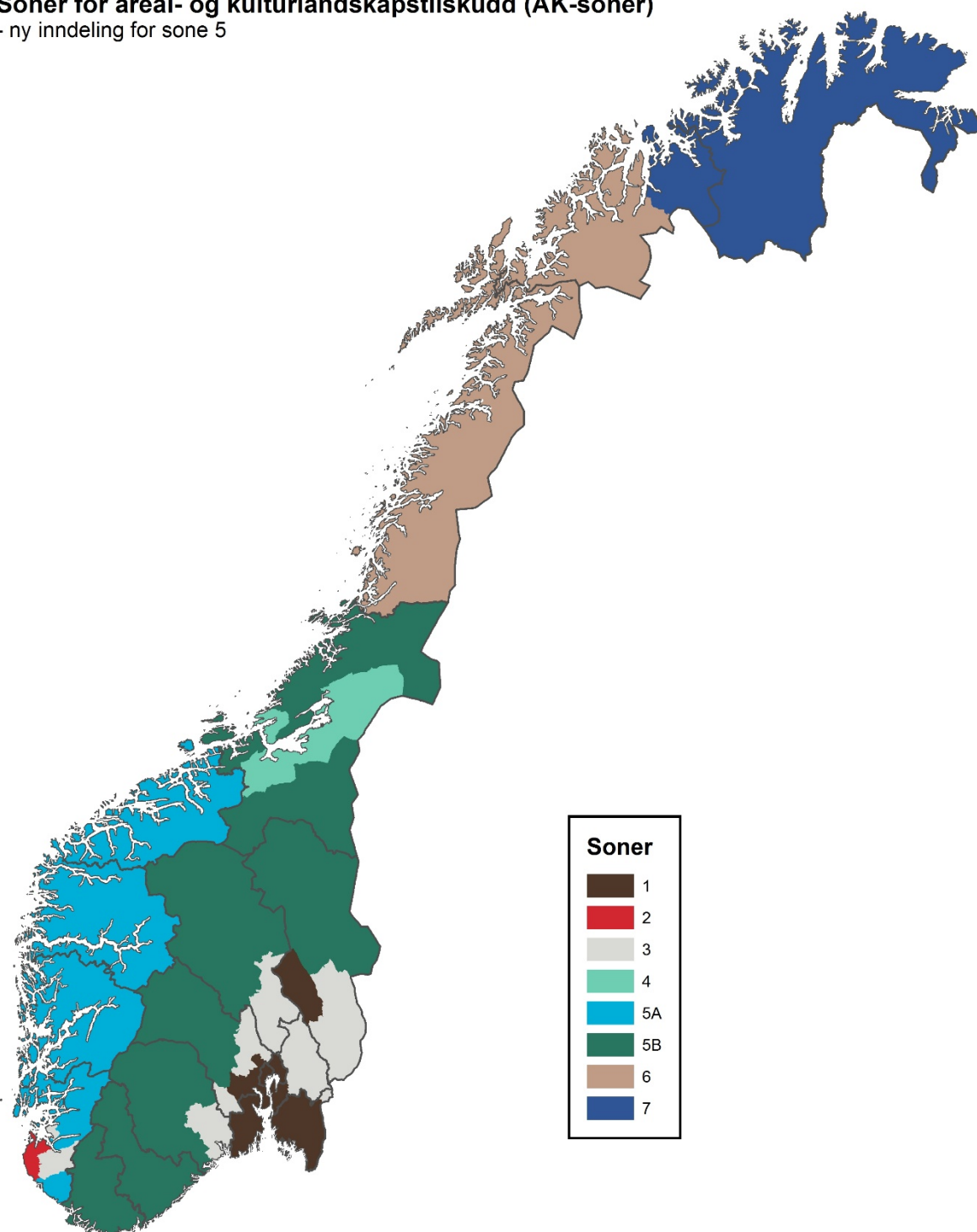
Eg meiner at dersom ein skal gjere slike justeringar bør det skje etter ein heilskapeleg gjennomgang og vere forankra i jordbruksavtalen.

Vedlegg til svar.

Vedlegg

Soner for areal- og kulturlandskapstilskudd (AK-soner)

- ny inndeling for sone 5

SPØRSMÅL NR. 1603**Innlevert 15. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 23. mai 2018 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Jobber finansdepartementet med innføring av et eierskapsregister med utgangspunkt i forslaget fra Hvitvaskingslovutvalget om et lukket register, eller med utgangspunkt i det enstemmige vedtaket fra Stortinget om et åpent?»

BEGRUNNELSE:

I 2015 vedtok et enstemmig Storting å opprette et offentlig eierskapsregister i Norge. Det er et viktig tiltak for å bekjempe skatteflukt, korrupsjon og hvitvasking, og vil sikre offentlig tilgjengelig informasjon om hvem som eier selskaper registrert i Norge.

Siden har det såkalte hvitvaskingslovutvalget sett på et slikt register, og utvalget har publisert to høringsnotater om dette, hvor det siste forslaget fra utvalget innebærer at eierskapsregisteret ikke skal være offentlig tilgjengelig, og selskaper på Oslo børs foreslås unntatt. Dette er i strid med stortingsvedtaket fra 2015 som var et vedtak om offentlig eierskapsregister i norske selskap, og vil vesentlig svekke hensikten bak opprettelsen av et slikt register, nemlig bekjempelse av skatteflukt og økonomisk kriminalitet.

Nylig kom også nyheten om at UK har besluttet at de 14 britiske oversjøiske territoriene må innføre offentlige eierskapsregistre innen slutten av 2020, hvis ikke vil det bli tvangsinnført av britiske myndigheter. Dette in-

nebærer blant annet at Caymanøyene og De britiske Jomfruøyer må innføre offentlige eierskapsregistre. Norge bør følge etter.

Svar:

Finansdepartementet arbeider med lovregler som legger til rette for å opprette et register over reelle rettighetshavere, slik det tidligere er blitt opplyst om, blant annet i mitt svar 15. november 2017 på spørsmål 201 fra stortingsrepresentant Kaski.

Hvitvaskingslovutvalgets forslag bygger på FATFs anbefalinger og EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv. Utvalget er tydelige på at det i all hovedsak foreslår minimumsregler til gjennomføring av direktivet. Fjerde hvitvaskingsdirektiv stilte, da det ble vedtatt, som minstekrav at innsyn i et register over reelle rettighetshavere skulle gis på bakgrunn av en «legitim interesse». Offentlige myndigheter og rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven skulle ha tilgang til registeret uavhengig av dette. Da fjerde hvitvaskingsdirektiv ble endret 14. mai 2018, ble denne begrensningen tatt ut. Direktivet stiller nå krav om at offentligheten skal ha tilgang til registeret uten å måtte vise til en «legitim interesse». En slik tilgang er etter mitt syn uansett mer i tråd med formålet ved et slikt register, slik finanskomiteen også har gitt uttrykk for i forbindelse med det omtalte anmodningsvedtaket. Forslaget til lovregler vil derfor legge opp til at offentligheten gis tilgang til opplysninger om reelle rettighetshavere.

SPØRSMÅL NR. 1604**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 25. mai 2018 av eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen****Spørsmål:**

«Kan statsråden redegjøre for hva som konkret gjøres i Husbanken for å lage en ny plan for investeringstilskuddet til nybygg og rehabilitering av sykehjemsplasser, og samtidig bekrefte når kommunene får tilgang til å søke etter de nye kriteriene?»

BEGRUNNELSE:

I dokument 8:7 S (2017-2018), innst. 110 S (2017-2018) vedtok Stortinget følgende: «Stortinget ber regjeringen sørge for at investeringstilskuddet til sykehjem og heldøgns omsorgsboliger likebehandler nybygg og oppgradering og modernisering av eksisterende bygningsmasse.

Svar:

For budsjettet for 2018 er budsjettavtalen mellom de nåværende regjeringspartiene og KrF for 2018-budsjettet lagt til grunn. I avtalen heter det: "Partiene søker også å danne flertall for revidert nasjonalbudsjett og nysaldering/omgrupperingsproposisjonene i 2018, samt ikke danne andre flertall som har vesentlige budsjettmessige konsekvenser eller berører saker som er avtalt i budsjettenigheten i 2018." Omleggingen av tilskuddet til netto tilvekst, ble stadfestet i budsjettbehandlingen av budsjettet for 2018.

Regjeringen vil derfor komme tilbake til oppfølgingen av Stortingets vedtak om likebehandling av nybygg og oppgradering og modernisering i budsjettet for 2019.

Statens kostnader ved investeringstilskuddsordningen avhenger av de årlige tilsagnsrammene som beslutes av Stortinget i budsjettbehandlingen. Anslått behov for heldøgns omsorgsplasser er oppsummert i rapporten Rom for omsorg som ble behandlet i konsultasjonsmøtet 26.10.2017 og stadfestet i konsultasjonsmøtet 22.11.2017.

I rapporten sannsynliggjøres det et behov for om lag 2500 plasser årlig i årene fram mot 2030. I dette tallet inngår både renovering/utskifting og netto tilvekst. Gitt dette behovsanslaget, vil kostnadene for det offentlige (stat og kommuner) være det samme uavhengig av Stortingets vedtak. Det blir et spørsmål om hvordan regningen skal fordeles.

Usikre tall fra kommunene publisert i KS sin undersøkelse våren 2017 om framtidig behov for heldøgns omsorgsplasser, kan indikere at kommunene planlegger for årlig renovering av mellom 700 og 900 plasser i perioden 2016/2017-2019. Dersom Stortinget med likebehandling har ment at all renovering skal gi grunnlag for statlig tilskudd, og at årlig renoveringsbehov framover ligger i intervallet 700-900 plasser årlig, vil tilsagnsrammen måtte økes med mellom 1,2 mrd. kroner-1,5 mrd. kroner f.o.m. 2021, når den planlagte overgangsordningen er avviklet. Tilskuddet kommer først til utbetaling når plassene tas i bruk. Det legges til grunn at det skjer i løpet av fem år etter at tilsagnsrammen er vedtatt.

SPØRSMÅL NR. 1605

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Steinar Reiten

Besvart 23. mai 2018 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Har statsråden, gitt den forverrede situasjonen i handelsforbindelsene mellom USA og Kina, en strategi for hvordan norske produsenter av kraftfor kan sikres fortsatt tilgang på rimelig soya som ikke er genmodifisert i årene som kommer?»

BEGRUNNELSE:

Handelskrigen som er under oppseiling mellom USA og Kina, tar nå en vending som kan få direkte konsekvenser for norsk landbruk: Kina ser ut til å legge seg på en linje der landet ikke lenger vil kjøpe soya fra USA. Dette er en viktig råvare ved produksjon av kraftfor, og Kina har i lang tid importert i overkant av 1/3 av årlig forbruk av soya fra USA. Hittil i år har kineserne importert omtrent like mye soya som tidligere år (ca. 950 000 tonn i første tertial), men nå blir det ikke inngått nye avtaler om leveranser fra USA. Det ser ut som om kineserne i stedet vil forsøke å kjøpe soya fra Brasil og Canada - de samme landene der norske produsenter av kraftfor kjøper soya. Dette kan komme til å drive opp prisene på soya som er produsert i Brasil

og Canada. Norske importører av soya kan ikke erstatte soya fra disse landene med soya fra USA, fordi stort sett all amerikansk soya er genmodifisert.

Det vises til at Mattilsynet på sine hjemmesider skriver følgende om genmodifisering - sitat:

"Næringsmidler og fôrvarer produsert fra genmodifiserte organismer er ikke tillatt omsatt eller markedsført i Norge med mindre Mattilsynet har godkjent dette. Det finnes per i dag ingen godkjente mat- eller fôrprodukter under matloven. Dette betyr at det ikke skal forekomme produkter på det norske markedet som er merket med at de er genmodifisert eller inneholder genmodifiserte ingredienser. Virksomheter som importerer mat-, fôr- og såvarer med risiko for innblanding av genmodifisering har ansvar for å følge det norske regelverket på området."

Sitat slutt.

Ut fra den tilspissede situasjonen i handelsforbindelsene mellom USA og Kina er det viktig at norske myndigheter, i samarbeid med næringslivet, inntar beredskap og utarbeider en strategi for hvordan norske produsenter av kraftfor kan sikres fortsatt tilgang på soya som ikke er genmodifisert, uten at dette fører til en priseksplosjon på norsk kraftfor. Dette vil i så fall slå svært nega-

tivt ut for inntektsutviklingen til norske bønder på grunn av økte utgifter til kraftfor. Dette gjelder særlig produsenter av svine- og kyllingkjøtt samt egg, der produksjonen i all hovedsak er basert på kraftfor.

Det vises for øvrig til nyhetsartikkel i avisa "Nationen" tirsdag 8. mai, med tittelen "Varsler mer soya-kaos".

Svar:

Har statsråden, gitt den forverrede situasjonen i handelsforbindelsene mellom USA og Kina, en strategi for hvordan norske produsenter av kraftfor kan sikres fortsatt tilgang på rimelig soya som ikke er genmodifisert i årene som kommer?

Norsk landbruk er avhengig av soya som proteinkjelde i kraftfôret til husdyra. Soyaen utgjør om lag 10 prosent

av innholdet i norsk kraftfôr. Soyaen som blir importert er GMO-fri og kjem i hovudsak frå Brasil og Canada.

Det er for tida ein tilspissa situasjon i handelen mellom USA og Kina. Norske styremakter følger med på situasjonen. For den norske importen av GMO-fri soya til landbruket meiner eg det ikkje er grunn til uro som følgje av den aktuelle situasjonen. Den norske importen utgjør ein liten del av verdas produksjon av GMO-fri soya og Kina importerer GMO-soya.

Uavhengig av den aktuelle handelspolitiske situasjonen vil det vera svingningar i prisane på verdsmarknaden. Dette gjeld òg for soya. På lengre sikt vil bl.a. klimaendringar kunne føre til

både auka prisnivå og større prisrisiko. Landbruks- og matdepartementet vil ha auka merksemd på desse forholda framover.

SPØRSMÅL NR. 1606

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Åsunn Lyngedal

Besvart 25. mai 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Ved omorganiseringen av Skatteetaten, har etaten med finansministerens tilslutning lokalisert myndighetsområdet innkreving til Trondheim og ikke til Mo i Rana.

Hvilke kostnader, og hvor mange nye stillinger har etaten beregnet for etableringen i Trondheim, og vil finansministeren fremlegge dokumentasjon som viser den økonomiske gevinst ved å lokalisere innkrevingsdivisjonen i Trondheim i stedet for Mo i Rana?»

BEGRUNNELSE:

I svar på flere skriftlige spørsmål har finansministeren gitt uttrykk for at en ny organisasjonsmodell i Skatteetaten ikke vil ha betydning for arbeidsplassene i Mo i Rana. Skatteetaten har med finansministerens velsignelse valgt Trondheim som lokalisering for innkrevingsdivisjonen. Kriteriene som lå til grunn for valget var effektiv og framtidsrettet oppgaveløsning, sterke og kompetente fagmiljøer og god geografisk fordeling. Selv om det er stor grad av enighet om kriteriene, synes valget av løsningen med ledelsen til Trondheim å være geografisk ubalansert. Dessuten betyr det at vårt største innkrevingsfaglige miljø skal ledes fra en by 50 mil unna. Selv etter at ca. 130 årsverk er skilt ut fra SI og fjernledes fra andre steder i landet – først

og fremst fra Oslo – er innkrevingsmiljøet i Mo i Rana fortsatt det største i landet. Når det gjelder stabs- og støttefunksjoner så er det oppfattet slik at divisjonen vil bestå av tre enheter, nemlig virksomhetsstyring, jus og HR. Til sammen dreier dette seg om ca. 40 – 50 årsverk. Stabs- og støttefunksjonene på SI er i dag er ca. 26 personer fordelt på de nevnte tre enhetene, dvs. ca. halvparten av den totale stabsbemanning i den nye planlagte divisjonen. Det betyr at mer enn halvparten av staben som nå befinner seg i Mo i Rana vil bli en del av det framtidige miljøet i Trondheim. Det vil derfor være langt enklere bemannings- og fagmessig å etablere divisjonen i Mo i Rana, hvor det må suppleres med et langt mindre antall personell enn ved den foreslåtte lokalisering som vil kunne kreve 40-50 nye stillinger. Ut fra dette blir de valg som er gjort av Skatteetaten med finansministerens velsignelse vanskelig å forstå ut fra de kriteriene som ble lagt til grunn. Mo i Rana vil både økonomisk- og fagmessig være et langt mer naturlig valg. Det er derfor naturlig å spørre om det foreligger noen økonomiske beregninger som viser at det blir billigere å lokalisere divisjonen til Trondheim enn Mo i Rana. Hvis ikke slike beregninger foreligger, er forslaget til løsning vanskelig å forstå. De valg av lokalisering og løsning som finansministeren går god for er neppe heller i tråd med regjeringens egen erklæring med målsetting om «å ta hele landet i bruk.» Ingen organisasjonsledd på nivå

2 er foreslått lokalisert til Nord- Norge, reformen bidrar til å prioritere de sterkeste befolkningssentra i Norge hvor innkreving legges til en av landets største kommuner som de siste årene har hatt størst vekst i antall statlige stillinger.

Svar:

All innkreving i Skatteetaten vil fra 1. januar 2019 bli samlet organisatorisk i en felles innkreivingsdivisjon som blir ledet fra Trondheim. Dette skal bidra til en samordnet og effektiv innkreving av de mange offentlige krav som Skatteetaten har ansvaret for. Innkreivingsmiljøet i Mo i Rana vil videreføres som en egen avdeling, samtidig som oppgaveløsningen her vil knyttes nærmere andre innkreivingsmiljø i Skatteetaten. Som det fremgår av mitt svar til representanten Lyngedal av 26. januar 2018, vil både ledelse og arbeidsplasser ved SI forbli i Mo i Rana.

Representanten ser ut til å legge til grunn at Trondheim og Mo i Rana var de mest aktuelle alternativene ved plasseringen av ledelsen for den nye innkreivingsdivisjonen. Dette stemmer ikke. Ifølge opplysninger departementet har fått fra Skattedirektoratet, ble ikke bare Trondheim og Mo i Rana vurdert som mulig lokasjon i etatens utredninger, men også Oslo, Tromsø, Bergen og Skien. Jeg kan opplyse at det var Oslo som var arbeidsgivers forslag i drøftingene med de tillitsvalgte i etaten. Etter drøftingene med de tillitsvalgte falt valget på Trondheim. Dette innebærer at ledelsen for innkreivingsområdet, som i dag ligger i Skattedirektoratet, flyttes ut fra Oslo. Jeg vil også nevne at ansvaret for de administrative tjenestene i Skatteetaten flyttes fra Oslo til Tromsø. Skatteetaten har altså lagt betydelig vekt på en god geografisk fordeling ved at ledelsen for flere av divisjonene og fellesfunksjonene i etaten nå plasseres utenfor Oslo.

Plasseringen av ledelsen for den nye innkreivingsdivisjonen i Trondheim er begrunnet med at Skatteetaten har en bred portefølje av innkreivingsoppgaver som omfatter ansvar for innkreving av merverdiavgift, særavgifter,

inntekts- og formueskatt, arbeidsgiveravgift og trygdeavgift, i tillegg til kravene som ligger til SI. Fagområdet er stort og komplekst, og består også av utvikling, drift og forvaltning av IKT-systemer, skatte- og avgiftsregnskapene, saksbehandlingssystemet for de kommunale skatteoppkreverne, regelverksforvaltning og skatteoppkrever utland. Den 1. april 2018 ble også NAV innkreving (NAVI) i Kirkenes (om lag 160 årsverk) en del av Skatteetatens innkreivingsmiljø. Hovedformålet med en egen innkreivingsdivisjon er å legge godt til rette for en mer samordnet og effektiv innkreving av alle kravene Skatteetaten har ansvaret for. For å oppnå dette, har Skatteetaten vurdert det som viktig at divisjonsledelsen kan spille på stabs- og støttefunksjoner og fagmiljøer med helhetlig kompetanse på innkreivingsområdet. Trondheim har i dag et stort skattekontor med bred skattefaglig kompetanse og stabs- og støttefunksjoner som har erfaring med å styre en oppgaveløsning som er spredt geografisk. Skatteetaten har ut fra dette vurdert det slik at skattekontoret i Trondheim er godt egnet til å understøtte den nye divisjonsledelsen for innkreving. SI besitter i mindre grad kompetanse som dekker bredden av Skatteetatens innkreivingsportefølje. Det er derfor gode faglige grunner for at Skatteetaten ikke har landet på at ledelsen for all innkreving i Skatteetaten burde legges til Mo i Rana. Som det fremgår over, var Oslo et mer aktuelt alternativ.

Plasseringen av ledelsen for den nye innkreivingsdivisjonen i Trondheim bygger på Skatteetatens helhetlige vurderinger av hva som samlet sett vil være den beste løsningen for etaten. Jeg har stor tillit til disse vurderingene, og departementet har ikke funnet grunn til å innhente detaljert informasjon om ulike kostnadselementer og ressursdisponering ved de mange alternativene som Skatteetaten har vurdert. Innkreivingsmiljøet i Mo i Rana vil uansett videreføres som en kompetent og viktig del av Skatteetaten.

SPØRSMÅL NR. 1607

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 28. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Regjeringen viser i sin reviderte budsjettproposisjon til aktivitetsutviklingen «de senere årene» og at kommunene

kjøper færre institusjonsplasser, jfr. kap 3855, post 60 og at de heller benytter andre tiltak.

Hvordan har aktivitetsutviklingen vært i perioden som beskrives i proposisjonen, hvilke andre tiltak benytter kommunene og i hvor stor grad har denne vridningen

gått til henholdsvis fosterhjem, private ideelle og kommersielle, private barnevernsinstitusjoner?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at når reduksjonsforslaget i Prop. 85 S (2017-2018) begrunnes med en større vridning fra bruk av institusjoner til fosterhjem, er dette uavhengig av om fosterhjems- eller institusjonstilbudet blir gitt av staten eller private aktører. Dette betyr at en større andel av barna som ivaretas utenfor hjemmet er i fosterhjem, mens en mindre andel er i institusjon. Jeg vil fremheve at dette er en ønsket utvikling, da fosterhjem i de fleste tilfeller vurderes som det beste alternativet for barn som må bo utenfor hjemmet.

Perioden som beskrives er 2014 til 2017. Et tidsseriebrudd medfører at jeg ikke med sikkerhet kan si noe om utviklingen i bruk av forsterkede fosterhjem. På grunn av denne usikkerheten, går jeg ikke inn på dette tiltaket i den følgende beskrivelsen av aktivitetsutviklingen.

I perioden har antall oppholdsdøgn økt med 3 prosent samlet for statlige familiehjem og beredskapshjem og fosterhjem tilknyttet private tiltak, mens det har

vært en nedgang på 3 prosent i antall oppholdsdager i institusjoner. Antall oppholdsdager har vært tilnærmet uendret i fosterhjem og institusjon totalt sett.

Antall oppholdsdøgn i statlige institusjoner har gått ned med 10 prosent, mens antall oppholdsdøgn i private institusjoner har økt med 3 prosent. Aktivitetsveksten i private institusjoner har i sin helhet kommet i ideelle institusjoner, mens antall oppholdsdøgn i private kommersielle institusjoner er uendret.

Nedgangen i oppholdsdager i statlige institusjoner henger blant annet sammen med at Bufetat har tilpasset det statlige tjenestetilbudet i henhold til målgruppedifferensiering. At flere av barna som plasseres i institusjon har komplekse og sammensatte behov og derfor legger beslag på flere plasser i en institusjon, har også gjort at antall oppholdsdager har blitt redusert.

Utover vridningen fra institusjon til fosterhjem har det, som en naturlig følge av utfasingen av ikke lovpålagte oppgaver i tråd med føringer fra Prop. 106 L (2012-2013), vært en betydelig nedgang i bruk av statlige hjelpetiltak i hjemmet. Det har også vært en sterk økning i antall oppholdsdøgn i sentre for foreldre og barn.

SPØRSMÅL NR. 1608

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 29. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«Politidirektoratet har lagt frem et forslag for Justis- og beredskapsdepartementet som beskriver en ny passutstedelsesstruktur på om lag 72 utstedelsessteder. Forslaget innebærer at antall passkontorer som utsteder under 5 000 pass i året reduseres til under 40.

Kan det bes om at statsråden legger fram en liste over alle nåværende passutstedelsessteder som utsteder færre enn 5 000 pass i året og hvilke som utsteder flere?»

BEGRUNNELSE:

I dag utstedes det pass på 141 steder. Regjeringen omtaler i revidert budsjett for 2018 saken slik:

«Basert på kriteriene kvalitet, sikkerhet og brukertilgjengelighet har Politidirektoratet lagt frem et forslag for Justis- og beredskapsdepartementet som beskriver en ny passutstedelsesstruktur på om lag 72 utstedelses-

steder. Forslaget innebærer at antall passkontorer som utsteder under 5 000 pass i året reduseres til under 40. Politidirektoratet argumenterer for at man ved å samle oppgaveutførelsen på færre steder kan bygge gode fagmiljøer, og at kvaliteten på passutstedelsen vil heves. Personell som har et relativt lavt sakstilfang må gjennomgå hyppigere opplæringstiltak for å kompensere for manglende praktisk øvelse. Samtidig er det nødvendig med jevnlig praktisering for å holde høy kompetanse på ID-verifisering og dokumentkontroll. Størst mulig saksmengde på passkontorene er derfor i seg selv et viktig tiltak for en forsvarlig utstedelsesprosess. Kartleggingen som Politidirektoratet har utført, herunder analysene av kjøretid og saksmengde, viser at for mange passkontorer ligger langt fra kvalitets- og sikkerhetskravene, og at det er betydelig rom for å redusere antall kontorer og samtidig opprettholde god brukertilgjengelighet.

Justis- og beredskapsdepartementet legger opp til å beslutte antall utstedelsessteder og lokaliseringen av dem, og vil vurdere Politidirektoratets forslag opp mot tjenest-

etilbud og lokalisering av statlige arbeidsplasser før endelig struktur besluttes. Justis- og beredskapsdepartementet vil sørge for at antall utstedelsessteder videreføres i det omfanget som er nødvendig for å ha et godt tjenestetilbud til befolkningen. Justis- og beredskapsdepartementets foreløpige vurdering er at antall steder vil kunne bli flere enn 72. Økte krav til kvalitet og sikkerhet tilsier imidlertid at antall passkontorer må reduseres sammenlignet med dagens struktur både for å oppnå økt kompetanse og erfaring hos medarbeiderne, og for å ha en tilstrekkelig sikring av lokasjon, utstyr og dokumenter. Justis- og beredskapsdepartementet legger opp til å fatte en beslutning om ny passutstedelsesstruktur så snart Politidirektoratet har fremlagt forslag til gebyrmodell og gevinstrealiseringsplan.

Regjeringens utgangspunkt er at 90 prosent av innbyggerne i alle politidistrikter skal ha 60 minutters kjøretid til et passkontor. I politidistrikter der kravene til kvalitet og sikkerhet gjør dette vanskelig å oppnå, skal Justis- og beredskapsdepartementet i samråd med Politidirektoratet, politimestrene og de lokale politirådene vurdere kompenserende tiltak. Dette kan eksempelvis være mobile tjenester med bistand fra andre kontorer eller utvidede åpningstider på kveldstid og i helger. Færre og større passkontorer muliggjør mer fleksible åpningstider, slik at publikum i større grad kan gis et tilbud på kveldstid og i helger.

I utviklingen av den fremtidige strukturen for passutstedelse må politidistriktene gis rom til å vurdere hvordan sikkerhet, kvalitet og brukertilgjengelighet kan kombineres med effektiv ressursutnyttelse. Sammen med politirådene må politimestrene vurdere behovet for kompenserende tiltak for å legge til rette for at innbyggerne får et tilfredsstillende tilbud og en egnet løsning lokalt. Bruken av kompenserende tiltak for å sørge for tilstrekkelig tilgjengelighet vil være en løpende vurdering.»

Svar:

Som det fremgår av forslag til revidert budsjett for 2018, vil Justis- og beredskapsdepartementet beslutte fremtidig passkontorstruktur.

Politidirektoratets foreslår å redusere antallet passkontor med lavt saksvolum slik at kvalitets- og sikkerhetsperspektivet samlet sett styrkes vesentlig i forhold til i dag, samtidig som hensynet til brukertilgjengeligheten ivaretas.

Departementet mener hensynet til kvalitet og sikkerhet må veie tungt i en beslutning om fremtidig passkontorstruktur. I dette ligger det også en vurdering av omfanget av passutstedelser per kontor, og en helhetsvurdering av hvordan nedleggelse av ett kontor påvirker antallet utstedelser på andre kontor. Departementet vil i tillegg vurdere direktoratets forslag opp mot samlet tjenestetilbud og lokalisering av statlige arbeidsplasser. Det

betyr at det er uklart hvilke kontorer som vil bli foreslått lagt ned inntil departementet har sluttført sin behandling.

Totalt foreslår politiet passutstedelse på 72 utstedelsessteder i tillegg til at det også vil utstedes pass på Svalbard og på flyplassene Gardermoen, Sola og Flesland. Til orientering vedlegges listen over foreslåtte passkontor, som også er å finne på www.politiet.no.

Departementet innhenter normalt ikke statistikk over antall passutstedelser ved hvert passkontor. Som til besvarelsen av spørsmål nr. 1612 fra representanten Enger Mehl, vedlegger jeg imidlertid en liste over antallet passøknader per passkontor innhentet fra Politidirektoratet, og basert på politidistriktenes tall for 2017. Departementet gjør oppmerksom på at tallmaterialet er utarbeidet for intern bruk i politiet, og ikke gir fullstendig nøyaktige tall. Det må blant annet tas i betraktning at nåværende system registrerer passøknadene på saksbehandlernes faste tjenestested, selv om de behandler passøknader også på andre kontor. Variasjoner i registreringen av administrative enheter må også tas i betraktning.

Vedlegg til svar:

Agder	Arendal politistasjon
Agder	Farsund lensmannskontor
Agder	Kristiansand politihus
Finnmark	Alta lensmannskontor
Finnmark	Hammerfest politihus
Finnmark	Kirkenes politihus
Finnmark	Porsanger lensmannskontor
Finnmark	Tana lensmannskontor
Finnmark	Vadsø politistasjon
Innlandet	Elverum politistasjon
Innlandet	Gjøvik politihus
Innlandet	Gran og Lunner lensmannskontor
Innlandet	Hamar politihus
Innlandet	Kongsvinger politistasjon
Innlandet	Lillehammer politihus
Innlandet	Nord-Aurdal lensmannskontor
Innlandet	Otta lensmannskontor
Innlandet	Tynset lensmannskontor
Møre og Rom	Kristiansund politihus
Møre og Rom	Molde politihus
Møre og Rom	Stranda lensmannskontor
Møre og Rom	Sunndal lensmannskontor
Møre og Rom	Ulstein og Hareid lensmannskontor
Møre og Rom	Volda og Ørsta lensmannskontor
Møre og Rom	Ålesund politihus
Nordland	Bodø politihus
Nordland	Brønnøy og Vevelstad lensmannskontor
Nordland	Mo i Rana politistasjon
Nordland	Mosjøen politihus
Nordland	Narvik politistasjon
Nordland	Sortland lensmannskontor
Nordland	Svolvær politistasjon
Oslo	Bærum politistasjon
Oslo	Grønland (passkontor oslo) politihus
Sør-Vest	Egersund politistasjon
Sør-Vest	Etne og Vindafjord lensmannskontor
Sør-Vest	Haugesund politihus
Sør-Vest	Randaberg lensmannskontor
Sør-Vest	Sandnes politistasjon
Sør-Vest	Stavanger lufthavn politistasjon
Sør-Vest	Stord lensmannskontor
Sør-Øst	Drammen politistasjon
Sør-Øst	Gol og Hemsedal lensmannskontor
Sør-Øst	Grenland politistasjon
Sør-Øst	Hønefoss politistasjon
Sør-Øst	Notodden politistasjon
Sør-Øst	Politiets publikumssenter i Stokke
Troms	Bardu lensmannskontor
Troms	Finnsnes lensmannskontor
Troms	Harstad politistasjon

Troms	Nordreisa og Kvænangen lensmannskontor
Troms	Tromsø politistasjon
Trøndelag	Heimdal politistasjon
Trøndelag	Midtre Gauldal lensmannskontor
Trøndelag	Namsos og Fosnes politistasjon
Trøndelag	Orkdal og Agdenes lensmannskontor
Trøndelag	Sentrum politistasjon (Trondheim)
Trøndelag	Steinkjer politistasjon
Trøndelag	Stjørdal lensmannskontor
Trøndelag	Ørland Lensmannskontor
Vest	Askøy lensmannskontor
Vest	Bergen Vest politistasjon
Vest	Eid lensmannskontor
Vest	Flesland lufthavn
Vest	Flora politistasjon
Vest	Førde og Naustdal lensmannskontor
Vest	Hardanger lensmannskontor
Vest	Nordhordaland lensmannskontor
Vest	Sogndal og Leikanger lensmannskontor
Vest	Sotra og Øygarden lensmannskontor
Vest	Voss lensmannskontor
Øst	Follo politistasjon
Øst	Gardermoen politistasjon
Øst	Lillestrøm politistasjon
Øst	Sarpsborg
Svalbard	Longyearbyen

Totalt foreslår politiet passutstedelse på 72 utstedelsessteder. I tillegg vil det også utstedes pass på Svalbard og på flyplassene Gardermoen, Sola og Flesland.

Øst politidistrikt 13

	Vanlig	Nødpass	Ekstrapass	Provisorisk	
Aurskog-Høland lensmannskontor	2180		2		2182
Eidsvoll og Hurdal lensmannskontor	3279		12		3291
Fet og Rælingen lensmannskontor	2612		3		2615
Nannestad-Gjerdrum lensmannskontor	1758		10		1768
Nes lensmannskontor	2595		7		2602
Nittedal lensmannskontor	3273		7		3280
Sørums lensmannskontor	1842		2		1844
Lørenskog lensmannskontor	8116		12		8128
Ullensaker lensmannskontor	5543		29		5572
Politiet Lillestrøm	14907	1170	48		16125
Gardermoen politistasjon		5343			5343
Østfold pdi Felles forvaltningsenhet	31798	1755	97		33650
Follo politistasjon	18319	595	64		18978
Indre Østfold politistasjon	6805	249	10		7064

kun nødpass

Oslo 2

Asker og Bærum pdi Forvaltningsavdelingen	8197	183	92		8472
FUF Felles enhet for utlending og forvaltning	72952	759	577	1127	75415
Utlendings- og forvaltningsseksjonen	28186	67	170	436	28859
FKE Felles kriminalenhet		759			759

kun nødpass

Innlandet politidistrikt 13

Driftsenhet Hamar	10697	691	23		11411
Lillehammer politistasjon	5562	221	13		5796
Lesja og Dovre lensmannskontor	504	14			518
Midt-Gudbrandsdal lensmannskontor	1394	55	1		1450
Ottadalen driftsenhet	631	10			641
Sel lensmannskontor	875	10			885
Gran og Lunner lensmannskontor	2843	9	2		2854
Nord-Aurdal lensmannskontor	1973	4	4		1981
Nordre Land lensmannskontor	1383	2	3		1388
Driftsenhet Elverum	4642		110		4752

Driftsenhet Nord-Østerdal	1653			5	1658
Driftsenhet Kongsvinger	5809			8	5817
Felles forvaltningsenhet Vestoppland	6533	309		15	6857
Sivil- og forvaltningsenheten	250			3	253

Sør-øst politidistrikt 17

Gol og Hemsedal lensmannskontor	1379	52	1	1432
Hol lensmannskontor	523	16		539
Kongsberg politistasjon	4256		68	4324
Kragerø politistasjon	2327	46	10	2383
Modum lensmannskontor	1869	42	4	1915
Nedre Eiker lensmannskontor	3067		11	3078
Nore og Uvdal lensmannskontor	370	11		381
Notodden politistasjon	2471	63	9	2543
Røyken lensmannskontor	4070		17	4087
Seljord lensmannskontor	1364	63	2	1429
Øvre Eiker lensmannskontor	2448		10	2458
Ål lensmannskontor	505	8	1	514
Bamble lensmannskontor	6182	151	41	6374
Felles forvaltningsenhet (Stokke)	28106	990	177	29273
Felles kriminalenhet		548		548

kun nødpass

Forvaltningsenheten (Drammen)	17886	895	82	18863
Grenland politistasjon	9154	244	41	9439
Hønefoss politistasjon	6140	254	17	6411

Agder politidistrikt 7

Valle og Bykle lensmannskontor	690	15	2	707
Flekkefjord politistasjon	1563	27	7	1597
Lyngdal lensmannskontor	3098	72	17	3187
Mandal politistasjon	3515	50	26	3591
Tvedestrand (og Vegårshei) lensmannskontor	2442	49	25	2516
Felles enhet for utlending, forvaltning og sivil rettspleie	18048	598	158	18804
pdi Felles forvaltningsenhet	1138	11	16	1165

Arendal politistasjon	10548	276	74	10898
Sør-Vest politidistrikt 17				
Eigersund politistasjon	2839	98	13	2950
Hå lensmannskontor	2111	36	5	2152
Klepp lensmannskontor	2465	31	11	2507
Lund lensmannskontor	439	3		442
Sirdal lensmannskontor	289	5	1	295
Sola lensmannskontor	4054	92	53	4199
Time (Jæren) lensmannskontor	3763	164	22	3949
Sauda lensmannskontor	855	22	3	880
Vindafjord lensmannskontor	1574	46	7	1627
Hjelmeland lensmannskontor	118			118
Randaberg lensmannskontor	2976	36	21	3033
Strand og Forsand lensmannskontor	2162	67	8	2237
Stord lensmannskontor	4768	130	42	4940
Rogaland pdi Felles utlendings- og forvaltningsenhet	17266	554	157	17977
Rogaland pdi Seksjon for grensekontroll		1069		1069
Felles enhet for utlending og forvaltnig	1314	136	31	1481
Haugesund politistasjon	8272	282	81	8635
Karmøy lensmannskontor	5025	109	73	5207
				kun nøddpass
Vest politidistrikt 28				
Vanylven lensmannskontor	373	9	12	394
Austevoll lensmannsdistrikt	744	4	13	761
Fusa og Tysnes lensmannsdistrikt	1046	18	9	1073
Gulen, Masfjorden og Solund lensmannsdistrikt	363	10	1	374
Hardanger lensmannsdistrikt	1314	53	4	1371
Kvam og Samnanger lensmannsdistrikt	1481	45	14	1540
Kvinherad lensmannsdistrikt	1513	41	16	1570
Os lensmannsdistrikt	2671	51	36	2758
Voss lensmannsdistrikt	3266	99	14	3379

Askvoll lensmannskontor	512	3	5	520
Eid lensmannskontor	750	24	10	784
Florø politistasjon	1748	80	10	1838
Førde-Naustdal lensmannskontor	3183	116	9	3308
Gaular lensmannskontor	110			110
Gloppen lensmannskontor	681	11	2	694
Høyanger lensmannskontor	499	16	1	516
Luster lensmannskontor	130			130
Lærdal lensmannskontor	417	26		443
Sogndal og Leikanger lensmannskontor	2091	54	10	2155
Stryn og Hornindal lensmannskontor	988	22	4	1014
Vågsøy lensmannskontor	1069	22	33	1124
Årdal lensmannskontor	623	16	1	640
Bergen Sør politistasjonsdistrikt		736		736
Vest Bergen Vest politistasjonsdistrikt	212		2	214
Bergen sentrum politistasjonsdistrikt	34390	280	349	36417
Sotra og Øygarden avdelingskontor	634	4	8	646
Sotra, Askøy og Øygarden lensmannsdistrikt	8295	292	98	8685
Nordhordland lensmannsdistrikt	8682	205	69	8956
Møre og Romsdal politidistrikt 15				
Aure lensmannskontor	722	17	7	746
Kristiansund politistasjon	475	20	8	503
Sunnal lensmannskontor	658	29	5	692
Surnadal og Rindal lensmannskontor	1110	12	2	1124
Tingvoll lensmannskontor	709	15	9	733
Driftsenhet Nordre	184	2	2	188
Haram lensmannskontor	1230	37	30	1297
Fræna lensmannskontor	637	5	6	648
Rauma lensmannskontor	652	15	1	668
Vestnes lensmannskontor	1373	14	23	1410
Sykkylven lensmannskontor	1437	45	15	1497
Ulstein og Hareid lensmannskontor	2964	104	107	3175

Volda og Ørsta lensmannskontor	2525	57	53	2635
Sunnmøre pdi Felles Forvaltningsenhet	8440	294	114	8848
Felles forvaltningsenhet	282	11	11	304
Molde politistasjon	5484	178	48	5710
Møre og Romsdal Felles enhet for utlending, forvaltning og	991	51	36	1078

Trøndelag politidistrikt 15

Fosen lensmannsdistrikt	2735	44	12	2791
Gronng lensmannskontor	723	16		739
Hitra lensmannskontor	1081	22	5	1108
Melhus lensmannskontor	1659		2	1661
Midtre Gauldal lensmannskontor	2818	45	3	2866
Namsos og Fosnes politistasjon	308	3	1	312
Nærøy lensmannskontor	934		3	937
Oppdal lensmannskontor	1385	37		1422
Orkdal og Agdenes lensmannskontor	4938	78	8	5024
Røros lensmannskontor	1244	33	3	1280
Steinkjer politistasjon	4139	98	4	4241
Stjørdal lensmannskontor	6019	498	30	6547
Levanger/ Verdal lensmannskontor	5075	118	9	5202
Sentrums politistasjon i Trondheim	15378	576	21	15975
Heimdal politistasjon	4943	205	10	5158

Nordland politidistrikt 11

Alstahaug og Leirfjord lensmannskontor	1708	46	6	1760
Brønnøy og Vevelstad lensmannskontor	1392	24	6	1422
Mosjøen politistasjon	2048	52	1	2101
Sortland lensmannskontor	3679	87	18	3784
Svolvær politistasjon	2844	60	13	2917
Narvik politistasjon	2849	62	3	2914
Mo i Rana politistasjon	3635	73	2	3710
Fauske og Sørfold lensmannskontor	1655	44	2	1701
Meløy lensmannskontor (Ørnes)	863	13	1	877

Saltdal og Beiarn lensmannskontor	405	1	1	407
Bodø politistasjon	7576	273	21	7870
Troms politidistrikt 6				
Finnsnes lensmannsdistrikt	2610	56	11	2677
Harstad politistasjon	4179	74	20	4273
Målselvregionen	1966	34	9	2009
Lyngen lensmannskontor	630	7	3	640
Nordreisa og Kvænangen lensmannskontor	1012	16	3	1031
Troms Felles enhet for utlending, forvaltning og sivile gjøre	5060	265	11	5336
Troms pdi Forvaltningsenheten	5484	118	15	5617
Finmark politidistrikt 12				
Alta lensmannskontor	2961	88		3049
Båtsfjord politistasjon	228	6		234
Deatnu-Tana lensmannskontor	203	8		211
Guovdageaidnu - Kautokeino lensmannskontor	246	14	2	262
Hammerfest politistasjon	1354	40	1	1395
Karasjohka-Karásjok lensmannskontor	199	5		204
Kirkenes politistasjon	1300	32	8	1340
Lebesby lensmannskontor	180	4		184
Måsøy lensmannskontor	87	3		90
Nordkapp lensmannskontor	375	11	4	390
Porsanger lensmannskontor	483	8		491
Vadsø politistasjon	1000	34		1034

SPØRSMÅL NR. 1609**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 29. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Styret i Helse Sør-Øst skrinlegger det som skulle bli nytt, felles radiologisystem for alle sykehusene. Helseforetaket har brukt over 220 millioner på prosjektet og kostnader vil påløpe i 2018, noe som vil ramme sjukehusene. Nå melder Sjukehus Innlandet om økonomisk krise og at de må kutte på nødvendige investeringer og kompetanseoppbygging og tiltak som vil ramme pasienter.

Hva gjør statsråden for å sikre at disse krisene ikke rammer pasientene og hvordan vil statsråden forsikre seg om det?»

Svar:

Styret i Helse Sør-Øst RHF har vurdert at det ikke er tilrådelig å gå videre med innføring av den regionale radiologiløsningen og har besluttet å avbestille videre leveranser fra Carestream Health. Dette er basert både på erfaringene så langt, pilotprosjektet ved Sykehuset Innlandet HF, og at det ikke har lyktes med å etablere et regionalt standardisert oppsett for en regional radiologiløsning.

Det er beklagelig at innføring av en felles IKT-løsning for radiologi i regionen nå stoppes. Helse Sør-Øst RHF har hatt store utfordringer på IKT-området gjennom det siste året. Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at de arbeider med flere endringer i sin organisering av IKT-området.

Det er flere helseforetak som har behov for ny IKT-løsning for radiologi i regionen, og det er fortsatt et mål at radiologisk informasjon skal kunne deles elektronisk mellom foretakene i regionen. Dette er viktig for at helsepersonell ved sykehusene enkelt skal få tilgang til radiologisk informasjon, inkludert bilder, uansett hvilket sykehus pasienten kommer til.

Styret i Helse Sør-Øst RHF har besluttet at Oslo universitetssykehus HF gis i oppdrag å anskaffe en radiologiløsning som dekker foretakets behov. Samtidig skal denne avtalen kunne benyttes av øvrige helseforetak i regionen. Det vil bli lagt vekt på at arbeidet med anskaffelsen organiseres slik at det blir god involvering av alle helseforetakene i regionen. I tillegg skal det anskaffes en kommunikasjonsløsning som gjør at radiologisk informasjon kan deles mellom sykehusene i regionen uavhengig av hvilken radiologiløsning helseforetakene benytter.

Styret for Helse Sør-Øst RHF vedtok i 2013 et budsjett på 478 mill. kroner til innføring av regionalt IKT-system for radiologi. Ved utgangen av 2017 er det brukt 221 mill. kroner på innføringsprosjektet ved Sykehuset Innlandet HF og øvrige regionale aktiviteter. Beløpet inkluderer ikke

mottakskostnader i helseforetaket, som for eksempel opplæring.

Det er slik jeg oppfatter det, for tidlig å si noe om de totale kostnadene knyttet til beslutningen om å stoppe videre innføring av radiologiløsning, men ifølge Helse Sør-Øst RHF ligger et foreløpig anslag på om lag 114 mill. kroner. Det vil i tillegg påløpe et mindre avbestillingsgebyr. Dette er mye penger, og et slikt tap er sterkt beklagelig. De om lag 114 mill. kronene er kostnader helseregionen har hatt, og vil ikke bli belastet Sykehuset Innlandet HF. Det er Helse Sør-Øst RHF som har løsningen bokført i sine regnskaper og som i 2017 bokførte tapet på 114 mill. kroner. Sykehuset Innlandet HF betaler en såkalt tjenestepriis til Sykehuspartner HF for bruk av løsningen. Denne prisen beregnes med utgangspunkt i den del av løsningen som er tatt i bruk ved helseforetaket.

Det har vært en krevende situasjon for Sykehuset Innlandet HF, og Helse Sør-Øst RHF har gitt helseforetaket det som anses som en økonomisk kompensasjon for de kostnadene helseforetaket har hatt. Den økonomiske kompensasjonen er basert på en helhetlig vurdering av helseforetakets samlede merkostnader forbundet med leveranseprosjektet og for å ivareta pasientsikkerheten. Jeg følger med i denne situasjonen, og Helse Sør-Øst RHF informerer departementet fra det pågående arbeidet med planlegging og gjennomføring av ny anskaffelse av radiologiløsning, og hvordan de sikrer at påløpte kostnader for Sykehuset Innlandet HF ikke går ut over pasientene.

Representanten Andersen viser i sitt spørsmål til at «Sjukehuset Innlandet melder om økonomisk krise og at de må kutte nødvendige investeringer og kompetanseoppbygging og tiltak som vil ramme pasienter.» Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om den økonomiske situasjonen ved Sykehuset Innlandet HF. Det er gitt en økonomisk kompensasjon til Sykehuset Innlandet HF fra det regionale helseforetaket, for å avhjelpe kostnadsbelastningen helseforetaket har hatt forbundet med radiologiløsningen. Denne kompensasjonen er gitt i 2018, for kostnadsbelastning både i 2017 og 2018. Konsekvensen for Sykehuset Innlandets regnskap i 2018 skal med dette være nøytralisert når det gjelder dette særskilte forholdet.

Avslutningsvis viser jeg til brev av 3. mai i år fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité om denne saken, og mitt svarbrev til Stortinget. Jeg er som her nevnt kjent med at Riksrevisjonen har igangsatt en forvaltningsrevisjon av Helse Sør-Øst RHF's radiologiprojekt. Jeg mener det er positivt at vi på denne måten får en grundig gjennomgang av saken. Dette vil bidra til å gi et klarere bilde av hvorfor prosjektet ikke har lyktes, samtidig som

det bidrar til kunnskap og læring for en samlet helsetjeneste.

SPØRSMÅL NR. 1610

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 16. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvordan kommer statsråden til å følge Stortingets behandling av evalueringen av bioteknologimeldingen?»

BEGRUNNELSE:

Helse- og omsorgskomiteens innstilling til Stortingets behandling av melding S39 2016-17, evaluering av bioteknologimeldingen, har en rekke flertallsmerknader. De åpner blant annet for assistert befruktning av enslige, eggdonasjon mv. Samtidig valgte noen partier å fremme flere forslag som med få unntak ble nedstemt i stortingssalen. Det bør imidlertid ikke herske tvil om hva Stortingets syn er på de ulike spørsmålene i saken som f.eks. eggdonasjon og assistert befruktning til enslige. Her komiteinnstillingen tydelig. Jeg er av den oppfatning at Stortinget

har gitt en klar bestilling til Regjeringen i de forskjellige problemstillinger som tas opp i meldingen og avventer regjeringens lovproposisjon, slik at vi får endret dagens lovverk.

Svar:

Evalueringen av Bioteknologiloven ble fremmet for Stortinget som en Stortingsmelding. I etterkant av Stortingets behandling av meldingen vil regjeringen starte arbeidet med en lovproposisjon. Det er en rekke spørsmål i meldingen som ikke er berørt av romertallsvedtakene og mindretallsforslagene som ble fremmet til votering i Stortinget. Derfor vil jeg på vanlig måte legge til grunn innstillingen og merknadene der når jeg skal vurdere hva som er Stortingets mening.

SPØRSMÅL NR. 1611

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl

Besvart 25. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelsen Wara

Spørsmål:

«Jeg viser til tidligere statsråds svar i Dokument nr. 15:14 (2017-2018). Rapporten om langsiktig kapasitet- og kompetansebehov i politiet foreligger nå.

Kan statsråden redegjøre for hvilken prosess statsråden legger opp til i utredning av fremtidig lokalisering for Politihøgskolen, fremdriftsplan, hvilke forhold som vil bli vurdert og hvordan statsråden vil sikre en åpen prosess?»

Svar:

Det er riktig at departementet i januar mottok rapporten Politi- og lensmannsetatens kapasitet- og kompetansebehov de kommende ti-årene, men vurderinger av aktuelle steder for lokalisering av PHS er ikke inkludert i utredningen.

Regjeringen har ikke besluttet prosessen for arbeidet med å vurdere ny lokalisering av Politihøgskolen ennå. Jeg vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 1612**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Emilie Enger Mehl****Besvart 29. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Kan statsråden gi en oversikt over av antall passutstedelser ved hvert passkontor som utsteder under 6000 pass i året, per år de siste tre år, fremstilt per passkontor?»

Svar:

Som det fremgår av forslag til revidert budsjett for 2018, vil Justis- og beredskapsdepartementet beslutte fremtidig passkontorstruktur.

Politidirektoratets foreslår å redusere antallet passkontor med lavt saksvolum slik at kvalitets- og sikkerhetsperspektivet samlet sett styrkes vesentlig i forhold til i dag, samtidig som hensynet til brukertilgjengeligheten ivaretas. Departementet mener hensynet til kvalitet og sikkerhet må veie tungt i en beslutning om fremtidig passkontorstruktur. I dette ligger det også en vurdering av omfanget av passutstedelser per kontor, og en helhetsvurdering av hvordan nedleggelse av ett kontor påvirker antallet utstedelser på andre kontor. Departementet vil i tillegg vurdere direktoratets forslag opp mot samlet tjenestetilbud og lokalisering av statlige arbeidsplasser. Det betyr at

det er uklart hvilke kontorer som vil bli foreslått lagt ned inntil departementet har sluttført sin behandling. Totalt foreslår politiet passutstedelse på 72 utstedelsessteder i tillegg til at det også vil utstedes pass på Svalbard og på flyplassene Gardermoen, Sola og Flesland. Til orientering vedlegges listen over foreslåtte passkontor, som også er å finne på www.politiet.no. Departementet innhenter normalt ikke statistikk over antall passutstedelser ved hvert passkontor. Som til besvarelsen av spørsmål nr. 1608 fra representanten Arnstad, vedlegger jeg imidlertid en liste over antallet passøknader per passkontor innhentet fra Politidirektoratet, og basert på politidistriktenes tall for 2017. Departementet gjør oppmerksom på at tallmaterialet er utarbeidet for intern bruk i politiet, og ikke gir fullstendig nøyaktige tall. Det må blant annet tas i betraktning at nåværende system registrerer passøknadene på saksbehandlernes faste tjenestested, selv om de behandler passøknader også på andre kontor. Variasjoner i registreringen av administrative enheter må også tas i betraktning.

Vedlegg til svar:

Agder	Arendal politistasjon
Agder	Farsund lensmannskontor
Agder	Kristiansand politihus
Finnmark	Alta lensmannskontor
Finnmark	Hammerfest politihus
Finnmark	Kirkenes politihus
Finnmark	Porsanger lensmannskontor
Finnmark	Tana lensmannskontor
Finnmark	Vadsø politistasjon
Innlandet	Elverum politistasjon
Innlandet	Gjøvik politihus
Innlandet	Gran og Lunner lensmannskontor
Innlandet	Hamar politihus
Innlandet	Kongsvinger politistasjon
Innlandet	Lillehammer politihus
Innlandet	Nord-Aurdal lensmannskontor
Innlandet	Otta lensmannskontor
Innlandet	Tynset lensmannskontor
Møre og Rom	Kristiansund politihus
Møre og Rom	Molde politihus
Møre og Rom	Stranda lensmannskontor
Møre og Rom	Sunndal lensmannskontor
Møre og Rom	Ulstein og Hareid lensmannskontor
Møre og Rom	Volda og Ørsta lensmannskontor
Møre og Rom	Ålesund politihus
Nordland	Bodø politihus
Nordland	Brønnøy og Vevelstad lensmannskontor
Nordland	Mo i Rana politistasjon
Nordland	Mosjøen politihus
Nordland	Narvik politistasjon
Nordland	Sortland lensmannskontor
Nordland	Svolvær politistasjon
Oslo	Bærum politistasjon
Oslo	Grønland (passkontor oslo) politihus
Sør-Vest	Egersund politistasjon
Sør-Vest	Etne og Vindafjord lensmannskontor
Sør-Vest	Haugesund politihus
Sør-Vest	Randaberg lensmannskontor
Sør-Vest	Sandnes politistasjon
Sør-Vest	Stavanger lufthavn politistasjon
Sør-Vest	Stord lensmannskontor
Sør-Øst	Drammen politistasjon
Sør-Øst	Gol og Hemsedal lensmannskontor
Sør-Øst	Grenland politistasjon
Sør-Øst	Hønefoss politistasjon
Sør-Øst	Notodden politistasjon
Sør-Øst	Politiets publikumssenter i Stokke
Troms	Bardu lensmannskontor
Troms	Finnsnes lensmannskontor
Troms	Harstad politistasjon

Troms	Nordreisa og Kvæningen lensmannskontor
Troms	Tromsø politistasjon
Trøndelag	Heimdal politistasjon
Trøndelag	Midtre Gauldal lensmannskontor
Trøndelag	Namsos og Fosnes politistasjon
Trøndelag	Orkdal og Agdenes lensmannskontor
Trøndelag	Sentrum politistasjon (Trondheim)
Trøndelag	Steinkjer politistasjon
Trøndelag	Stjørdal lensmannskontor
Trøndelag	Ørland Lensmannskontor
Vest	Askøy lensmannskontor
Vest	Bergen Vest politistasjon
Vest	Eid lensmannskontor
Vest	Flesland lufthavn
Vest	Flora politistasjon
Vest	Førde og Naustdal lensmannskontor
Vest	Hardanger lensmannskontor
Vest	Nordhordaland lensmannskontor
Vest	Sogndal og Leikanger lensmannskontor
Vest	Sotra og Øygarden lensmannskontor
Vest	Voss lensmannskontor
Øst	Follo politistasjon
Øst	Gardermoen politistasjon
Øst	Lillestrøm politistasjon
Øst	Sarpsborg
Svalbard	Longyearbyen

Totalt foreslår politiet passutstedelse på 72 utstedelsessteder. I tillegg vil det også utstedes pass på Svalbard og på flyplassene Gardermoen, Sola og Flesland.

Øst politidistrikt 13

	Vanlig	Nødpass	Ekstrapass	Provisorisk	
Aurskog-Høland lensmannskontor	2180		2		2182
Eidsvoll og Hurdal lensmannskontor	3279		12		3291
Fet og Rælingen lensmannskontor	2612		3		2615
Nannestad-Gjerdrum lensmannskontor	1758		10		1768
Nes lensmannskontor	2595		7		2602
Nittedal lensmannskontor	3273		7		3280
Sørums lensmannskontor	1842		2		1844
Lørenskog lensmannskontor	8116		12		8128
Ullensaker lensmannskontor	5543		29		5572
Politiet Lillestrøm	14907	1170	48		16125
Gardermoen politistasjon		5343			5343 kun nødpass
Østfold pdi Felles forvaltningsenhet	31798	1755	97		33650
Follo politistasjon	18319	595	64		18978
Indre Østfold politistasjon	6805	249	10		7064

Oslo 2

Asker og Bærum pdi Forvaltningsavdelingen	8197	183	92		8472
FUF Felles enhet for utlending og forvaltning	72952	759	577	1127	75415
Utlendings- og forvaltningsseksjonen	28186	67	170	436	28859
FKE Felles kriminalenhet		759			759 kun nødpass

Innlandet politidistrikt 13

Driftsenhet Hamar	10697	691	23		11411
Lillehammer politistasjon	5562	221	13		5796
Lesja og Dovre lensmannskontor	504	14			518
Midt-Gudbrandsdal lensmannskontor	1394	55	1		1450
Ottadalen driftsenhet	631	10			641
Sel lensmannskontor	875	10			885
Gran og Lunner lensmannskontor	2843	9	2		2854
Nord-Aurdal lensmannskontor	1973	4	4		1981
Nordre Land lensmannskontor	1383	2	3		1388
Driftsenhet Elverum	4642		110		4752

Driftsenhet Nord-Østerdal	1653			5	1658
Driftsenhet Kongsvinger	5809			8	5817
Felles forvaltningsenhet Vestoppland	6533	309		15	6857
Sivil- og forvaltningsenheten	250			3	253

Sør-Øst politidistrikt 17

Gol og Hemsedal lensmannskontor	1379	52		1	1432
Hol lensmannskontor	523	16			539
Kongsberg politistasjon	4256		68		4324
Kragerø politistasjon	2327	46	10		2383
Modum lensmannskontor	1869	42	4		1915
Nedre Eiker lensmannskontor	3067		11		3078
Nore og Uvdal lensmannskontor	370	11			381
Notodden politistasjon	2471	63	9		2543
Røyken lensmannskontor	4070		17		4087
Seljord lensmannskontor	1364	63	2		1429
Øvre Eiker lensmannskontor	2448		10		2458
Ål lensmannskontor	505	8	1		514
Bamble lensmannskontor	6182	151	41		6374
Felles forvaltnings enhet (Stokke)	28106	990	177		29273
Felles kriminalenhet		548			548

kun nødpass

Forvaltningsenheten (Drammen)	17886	895	82		18863
Grenland politistasjon	9154	244	41		9439
Hønefoss politistasjon	6140	254	17		6411

Agder politidistrikt 7

Valle og Bykle lensmannskontor	690	15	2		707
Flekkefjord politistasjon	1563	27	7		1597
Lyngdal lensmannskontor	3098	72	17		3187
Mandal politistasjon	3515	50	26		3591
Tvedestrand (og Vegårshei) lensmannskontor	2442	49	25		2516
Felles enhet for utlending, forvaltning og sivil rettspleie	18048	598	158		18804
pdi Felles forvaltningsenhet	1138	11	16		1165

Arendal politistasjon	10548	276	74	10898
Sør-Vest politidistrikt 17				
Eigersund politistasjon	2839	98	13	2950
Hå lensmannskontor	2111	36	5	2152
Klepp lensmannskontor	2465	31	11	2507
Lund lensmannskontor	439	3		442
Sirdal lensmannskontor	289	5	1	295
Sola lensmannskontor	4054	92	53	4199
Time (Jæren) lensmannskontor	3763	164	22	3949
Sauda lensmannskontor	855	22	3	880
Vindafjord lensmannskontor	1574	46	7	1627
Hjelmeland lensmannskontor	118			118
Randaberg lensmannskontor	2976	36	21	3033
Strand og Forsand lensmannskontor	2162	67	8	2237
Stord lensmannskontor	4768	130	42	4940
Rogaland pdi Felles utlendings- og forvaltningsenhet	17266	554	157	17977
Rogaland pdi Seksjon for grensekontroll		1069		1069
Felles enhet for utlending og forvaltning	1314	136	31	1481
Haugesund politistasjon	8272	282	81	8635
Karmøy lensmannskontor	5025	109	73	5207
Vest politidistrikt 28				
Vanylven lensmannskontor	373	9	12	394
Austevoll lensmannsdistrikt	744	4	13	761
Fusa og Tysnes lensmannsdistrikt	1046	18	9	1073
Gulen, Masfjorden og Solund lensmannsdistrikt	363	10	1	374
Hardanger lensmannsdistrikt	1314	53	4	1371
Kvam og Samnanger lensmannsdistrikt	1481	45	14	1540
Kvinherad lensmannsdistrikt	1513	41	16	1570
Os lensmannsdistrikt	2671	51	36	2758
Voss lensmannsdistrikt	3266	99	14	3379

kun nødpass

Askvoll lensmannskontor	512	3	5	520
Eid lensmannskontor	750	24	10	784
Florø politistasjon	1748	80	10	1838
Førde-Naustdal lensmannskontor	3183	116	9	3308
Gaular lensmannskontor	110			110
Gloppen lensmannskontor	681	11	2	694
Høyanger lensmannskontor	499	16	1	516
Luster lensmannskontor	130			130
Lærdal lensmannskontor	417	26		443
Sogndal og Leikanger lensmannskontor	2091	54	10	2155
Stryn og Hornindal lensmannskontor	988	22	4	1014
Vågsøy lensmannskontor	1069	22	33	1124
Årdal lensmannskontor	623	16	1	640
Bergen Sør politistasjonsdistrikt		736		736
Vest Bergen Vest politistasjonsdistrikt	212		2	214
Bergen sentrum politistasjonsdistrikt	34390	280	349	36417
Sotra og Øygarden avdelingskontor	634	4	8	646
Sotra, Askøy og Øygarden lensmannsdistrikt	8295	292	98	8685
Nordhordland lensmannsdistrikt	8682	205	69	8956
Møre og Romsdal politidistrikt 15				
Aure lensmannskontor	722	17	7	746
Kristiansund politistasjon	475	20	8	503
Sundal lensmannskontor	658	29	5	692
Surnadal og Rindal lensmannskontor	1110	12	2	1124
Tingvoll lensmannskontor	709	15	9	733
Driftsenhet Nordre	184	2	2	188
Haram lensmannskontor	1230	37	30	1297
Fræna lensmannskontor	637	5	6	648
Rauma lensmannskontor	652	15	1	668
Vestnes lensmannskontor	1373	14	23	1410
Sykkylven lensmannskontor	1437	45	15	1497
Ulstein og Hareid lensmannskontor	2964	104	107	3175

Volda og Ørsta lensmannskontor	2525	57	53	2635
Sunnmøre pdi Felles Forvaltningsenhet	8440	294	114	8848
Felles forvaltningsenhet	282	11	11	304
Molde politistasjon	5484	178	48	5710
Møre og Romsdal Felles enhet for utlending, forvaltning og	991	51	36	1078
Trøndelag politidistrikt 15				
Fosen lensmannsdistrikt	2735	44	12	2791
Grong lensmannskontor	723	16		739
Hitra lensmannskontor	1081	22	5	1108
Melhus lensmannskontor	1659		2	1661
Midtre Gauldal lensmannskontor	2818	45	3	2866
Namsos og Fosnes politistasjon	308	3	1	312
Nærøy lensmannskontor	934		3	937
Oppdal lensmannskontor	1385	37		1422
Orkdal og Agdenes lensmannskontor	4938	78	8	5024
Røros lensmannskontor	1244	33	3	1280
Steinkjer politistasjon	4139	98	4	4241
Stjørdal lensmannskontor	6019	498	30	6547
Levanger/ Verdal lensmannskontor	5075	118	9	5202
Sentrum politistasjon i Trondheim	15378	576	21	15975
Heimdal politistasjon	4943	205	10	5158
Nordland politidistrikt 11				
Alstahaug og Leirfjord lensmannskontor	1708	46	6	1760
Brønnøy og Vevelstad lensmannskontor	1392	24	6	1422
Mosjøen politistasjon	2048	52	1	2101
Sortland lensmannskontor	3679	87	18	3784
Svolvær politistasjon	2844	60	13	2917
Narvik politistasjon	2849	62	3	2914
Mo i Rana politistasjon	3635	73	2	3710
Fauske og Sørfold lensmannskontor	1655	44	2	1701
Meløy lensmannskontor (Ørnes)	863	13	1	877

Saltal og Beiarn lensmannskontor	405	1	1	407
Bodø politistasjon	7576	273	21	7870

Troms politidistrikt 6

Finnsnes lensmannsdistrikt	2610	56	11	2677
Harstad politistasjon	4179	74	20	4273
Målselvregionen	1966	34	9	2009
Lyngen lensmannskontor	630	7	3	640
Nordreisa og Kvænangen lensmannskontor	1012	16	3	1031
Troms Felles enhet for utlending, forvaltning og sivile gjøre	5060	265	11	5336
Troms pdi Forvaltningsenheten	5484	118	15	5617

Finnmark politidistrikt 12

Alta lensmannskontor	2961	88		3049
Båtsfjord politistasjon	228	6		234
Deatnu-Tana lensmannskontor	203	8		211
Guovdageaidnu - Kautokeino lensmannskontor	246	14	2	262
Hammerfest politistasjon	1354	40	1	1395
Karasjohka-Karasjok lensmannskontor	199	5		204
Kirkenes politistasjon	1300	32	8	1340
Lebesby lensmannskontor	180	4		184
Måsøy lensmannskontor	87	3		90
Nordkapp lensmannskontor	375	11	4	390
Porsanger lensmannskontor	483	8		491
Vadsø politistasjon	1000	34		1034

SPØRSMÅL NR. 1613**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch****Besvart 28. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen****Spørsmål:**

«Vil statsråden ta initiativ til at Swedich Match kan bruke mer miljøvennlige materialer i snusboksene?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har innført nøytrale snusbokser, det kan føre til flere ti-talls tonn ekstra plast i året. Produsentene nektes å bruke miljøvennlige materialer. Det er klart etter at Swedish Match for andre gang har fått blankt nei fra Helse- og omsorgsdepartementet om å beholde papp-bunnen i boksene med løssnus.

Pappfargen er regnet som for lokkende, og må byttes med en plastbunn som skal ha den samme nøytrale fargen som resten. Ifølge Swedish Match selger de 5,9 millioner bokser løssnus i Norge i året. Bunnen vil i plast veie rundt 8 gram. Det betyr totalt 47 tonn ekstra plast i snusboksene – hvert eneste år. Norge har høy gjenvinningsgrad av plast, men om bare 1 av 10 snusbokser havner i naturen, vil det altså si nesten fem tonn ekstra plastsøppel – hvert eneste år.

Svar:

Tilførsel av plast til havet og naturen er et raskt økende miljøproblem og regjeringen fører en offensiv politikk for å begrense marin forurensning nasjonalt og internasjonalt.

Norge har inntatt en ledende rolle i det internasjonale arbeidet mot marin forurensning. I FN's miljøforsamling i desember fikk Norge blant annet tilslutning til et nytt vedtak om marin forurensning. Det samlede arbeidet på dette området er presentert i en egen plaststrategi i stortingsmeldingen om avfallspolitikk og sirkulær økonomi som ble behandlet i Stortinget 27. februar i år.

Når det gjelder valg av materiale for snusbokser stilles det ikke et generelt krav til hvilket materiale snusbokser skal lages av utover et krav om standardisert farge. Det er derfor ikke riktig at produsentene nektes å bruke miljøvennlige alternativer. Helse- og omsorgsdepartementet har opplyst om at saken det vises til gjaldt Swedish Matchs søknad om å unnta enkelte snusbokser fra kravet til standardisert farge. Swedish Match og andre produsenter står i utgangspunktet fritt til å bruke miljøvennlige materialer i snusboksene de produserer.

Jeg mener det er svært viktig å redusere bruken av engangsartikler av plast, også fra emballasje. For å redusere unødvendig bruk har jeg selv tatt initiativ til et samarbeid med de bransjene som i dag bruker mye engangsartikler av plast, med mål om at butikker og handel skal redusere sin bruk av plast. I EU foregår det også et arbeid med reguleringer nå, hvor også tobakksprodukter er med i vurderingen. Jeg vil se på ytterligere reguleringer dersom ikke samarbeid med bransjen eller prosessen i EU gir tilstrekkelige resultater.

SPØRSMÅL NR. 1614**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 23. mai 2018 av kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«I ny generell (overordnet) del av læreplanen står det skrevet at "den samiske skolen" benyttes om opplæring som følger et samisk parallelt likeverdig læreplanverk. Videre står det at elever i landet forøvrig har rett til opplæring i samisk språk, og at disse skal følge de samiske læreplanverket i faget samisk.

Hvordan mener statsråden dette synliggjør de rettighetene som samiske skoler og barn har i forhold til L-97

s, og det Samiske særegne samfunn med ulike tradisjoner og samfunnsliv?»

BEGRUNNELSE:

Målet i fremtiden må være at man i læreplaner, undervisningsopplegg og andre skolerelaterte dokumenter, synliggjør den samiske skolens rettigheter og viser til lover og regler som Norge er forpliktet til å følge. Disse punktene

burde være en selvfølge også for den samiske skolen, og er høyst relevante i forbindelse med fagfornyelsen.

Svar:

Fagfornyelsen skal bidra til at de nye lærerplanene gir elever og lærere bedre tid til dybdelæring, samtidig som fagene skal gi elevene relevant kompetanse i dagens samfunn. Dette gjelder også for det samiske perspektivet i de ordinære læreplanene for fag og i de læreplanene som gjelder i den samiske skolen. Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen ble ved kongelig resolusjon fastsatt 1. september 2017 og vil tre i kraft sammen med de nye læreplanene for fag høsten 2020. Gjennom godt samarbeid med Sametinget, har det lyktes å komme fram til et omforent og forpliktende verdidokument som er felles for den norske og den samiske skolen. Samene i Norge har ifølge ILO-konvensjonen status som urfolk. Grunnloven fastsetter at staten skal legge forholdene til rette for at samene kan sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Opplæring i og på samisk er regulert av opplæringsloven § 6-2 og 6-3 og i forskrift til opplæringsloven. Samisk innhold i opplæringa er regulert av opplæringsloven § 6-4. Læreplanverket har status som forskrift og legger rammer for innholdet i opplæringen. Det skal være samisk innhold i læreplanene både for Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk.

Den overordnede delen har status som forskrift sammen med resten av læreplanverket, og må leses i lys av opplæringsloven og annet relevant regelverk. Dette framgår eksplisitt av innledningen til Overordnet del. Dokumentet forplikter både skoleeier, skolelederne og lærerne. Innledningen inneholder også en særskilt omtale av det samiske, og her vises det både til Grunnloven og ILO-konvensjonen.

I den innledende omtalen av opplæringens verdiv grunnlag i overordnet del, står det følgende:

“Den samiske skolen skal legge til rette for at elevene får en opplæring med basis i samiske verdier og samisk språk, kultur og samfunnsliv. Verdiene i formålsparagrafen er også samiske verdier og gjelder i den samiske skolen. I samisk skole er det viktig å ha et allsamisk perspektiv og et urfolksperspektiv, og å legge vekt på materiell og immateriell kulturarv som tradisjonell kunnskap, duodji/duodje/duedtie og slekts- og familierelasjoner.”

Under overskriften Identitet og kulturelt mangfold vises det til at den samiske kulturarven er en del av kulturarven i Norge. Alle elever i landet skal få innsikt i det samiske urfolkets historie, kultur, samfunnsliv og rettigheter. Elevene skal også lære om mangfold og variasjon innenfor samisk kultur og samfunnsliv.

Arbeidet med fagfornyelsen startet for omlag ett år siden. Som en del av dette, er mange kommuner og skoler allerede i gang med å gjøre seg kjent med overordnet del. Arbeidet med å fornye læreplanverket skal blant annet føre til at det blir god sammenheng mellom de ulike delene av

læreplanverket. Verdigrunnlaget som er beskrevet i overordnet del skal gjennomsyre opplæringen. Det parallelle og likeverdige læreplanverket i fag som gjelder for den samiske grunnopplæringen skal også fornyes. For å sikre at premissene for og innholdet i fornyelsen blir i tråd med Meld. St. 28 (2015–2016) Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet og Innst. 19 S (2016–2017), skal Kunnskapsdepartementet ta alle prinsipielle beslutninger. Sametinget beslutter samisk innhold som beskrevet i opplæringsloven § 6-4. Den myndigheten som opplæringsloven tillegger Sametinget, vil bli ivaretatt når de nye læreplanene skal vedtas. Sametinget sitter også i referansegruppen for fagfornyelsen og i en arbeidsgruppe satt sammen av partene i fagfornyelsen. Akkurat nå pågår arbeidet med å definere hva som er kjerneelementer i fag. Fagets kjerneelementer er det elevene må lære for å kunne mestre og anvende faget, det mest betydningsfulle faglige innholdet elevene skal arbeide med i opplæringa. I arbeidet med utvikling av kjerneelementer har det vært med fagpersoner med kunnskap om den samiske folkegruppa og om samisk språk, kultur, historie og samfunnsforhold. En tverrgående gruppe, som så på helhet og sammenheng i arbeidet, hadde også fagpersoner med slik kompetanse. Departementet skal fastsette kjerneelementene før sommeren.

I disse dager er Utdanningsdirektoratet og Sametinget i ferd med å oppnevne læreplangrupper til fagfornyelsen. Også i dette arbeidet er det viktig å ha med fagpersoner som sikrer samisk innhold i læreplanene, både til Kunnskapsløftet og Kunnskapsløftet samisk. Sametinget og Utdanningsdirektoratet samarbeider derfor for å få på plass sterke faggrupper til dette arbeidet. I tillegg starter Utdanningsdirektoratet arbeidet med å utvikle støtteresurser og veiledninger til det nye læreplanverket. Utdanningsdirektoratet vil samarbeide med både Sametinget og de andre partene i fagfornyelsen i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 1615**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 28. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Viser til statsrådens svar på undertegneds spørsmål i muntlig spørretime 16. mai 2018.

Hvilke konkrete planer og utbedringer anbefaler NVE å iverksette for flomsikring i Oppland, hvor langt er de kommet planmessig, og hvor mye midler mangler de for å bli iverksatt?»

Svar:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir bistand til sikring av eksisterende bebyggelse og verdier mot flom og skred. NVE kan bistå kommunene enten med planlegging og gjennomføring av tiltak, eller ved tilskudd slik at kommunene selv kan iverksette tiltak. I Prop. 1 S (2017-2018) er det lagt til grunn at NVE skal prioritere sin bistand til kommunene etter samfunnsøkonomiske kriterier slik at samfunnet får mest mulig igjen i form av redusert risiko for flom- og skredskader.

NVE gjør en årlig vurdering av hvilke tiltak som skal prioriteres innenfor gjeldende budsjettammer. Samtidig

må kommunene prioritere midler til distriktsandel og tilrettelegge, blant annet gjennom reguleringsarbeid.

NVE har i dag en oversikt over aktuelle flomsikringstiltak i Oppland som inkluderer kommunene Gausdal, Gran, Nord-Fron, Ringeby, Sel og Øyer. Oversikten er basert på søknader fra kommunene, kartlegging av fareområder og tidligere flomhendelser, men er ikke nødvendigvis fullstendig.

Det er ikke nå mulig å gi et eksakt kostnadsestimat for aktuelle flomsikringstiltak i Oppland da flere tiltak ikke er ferdig planlagt. NVE anslår at det kjente behovet kan være i størrelsesorden 300 mill. kroner. Etterhvert som flere fareområder kartlegges må det legges til grunn at behovet vil øke.

NVE har i år prioritert midler til igangsetting av flomsikringstiltak i blant annet Gran kommune og Øyer kommune. Det pågår samtidig planlegging av flomsikringstiltak i Otta i Sel kommune og Follebu i Gausdal kommune. I tillegg pågår en kartlegging av status for eksisterende flomverk og pumpestasjoner, noe som vil gi kommunene et bedre grunnlag for å vurdere behov for vedlikehold og oppgraderinger.

SPØRSMÅL NR. 1616**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 29. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva har krisen i luftambulansetjenesten kostet til nå, og hva vil gjennomføringen av tiltakene statsråden oppga i redegjørelse for Stortinget 15.05 koste?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden bes om å gi svar på hva tiltakene som går utover de inngåtte avtalene med Norsk Lufttransport AS og Babcock Scandinavian AirAmbulance (BSAA) koster. Det bes om at det opplyses om hva de økonomiske kostnadene er for tiltakene som er igangsatt og skal igangsettes for å løse krisen i luftambulansetjenesten, som ekstra fly, bruk av tjenester fra Forsvaret, bruk av annet personell osv.

Da kontrakten ble inngått med Babcock Scandinavian AirAmbulance (BSAA) ble det opplyst om at service skulle utføres i Sverige, men nå opplyses det (også av statsråden i Stortinget 15.05.18) at all service skal skje i Norge. Det bes også om svar på om det vil medføre ekstra kostnader i forhold til avtalt pris.

Svar:

Det er satt inn en rekke hastetiltak for å avhjelpe de pågående utfordringene med redusert beredskap i luftambulansetjenesten. Dette er helt nødvendige tiltak for å sikre medisinsk beredskap i hele landet, men særlig i Nord-Norge. Jeg har hatt en tett dialog om beredskaps-sit-

uasjonen med Helse Nord RHF, og gjennom dem også Luftambulansetjenesten. Jeg har bedt Helse Nord RHF legge frem en plan for hvordan de vil ivareta sitt beredskapsansvar i tiden fremover. Planen må nødvendigvis videreutvikles og oppdateres etter hvert som situasjonen utvikler seg, ikke minst hvis det skjer endringer i Lufttransports evne til å levere tjenester.

Jeg har bedt Luftambulansetjenesten HF og Helse Nord RHF redegjøre for kostnadene for hastetiltakene som er satt inn så langt.

Luftambulansetjenesten HF har oppgitt følgende tiltak og kostnader hos dem:

Det er innleid et Beech 250 ambulansfly fra Sverige. Flyet står i beredskap mandag til fredag i Tromsø. Prisen vil variere noe avhengig av bruken, men ligger i størrelsesorden 600.000 kroner per uke. Foreløpig avtalt innleid ut mai, altså i fire uker til en samlet kostnad på 2,4 millioner kroner. Det er innleid bistand fra Sykehusinnkjøp HF. Dette med en kostnad på 250.000 kroner. Det er også kjøpt juridisk kompetanse for 250.000 kroner.

Luftambulansetjenesten har også en mulighet til å leie ytterligere et fly, et jetfly fra Sverige. Dette betales i så fall per time og kostnaden vil da være avhengig av bruk.

Prisen er 31.000 kroner per time. Øvrige tiltak under planlegging er foreløpig ikke kostnadsberegnet.

Helse Nord RHF har også iverksatt flere avhjelpende tiltak. De har oppgitt følgende kostnader knyttet til disse:

Leie av to helikopter fra Forsvaret, for mellom 350.000 – 500.000 kroner per uke per helikopter. Det er foreløpig avtalt fire uker, noe som innebærer en kostnad på inntil fire millioner kroner. Det er også iverksatt flere tiltak på bakken for å styrke beredskapen. Det har vært en oppbemanning av Regional AMK ved Universitetssykehuset i Nord-Norge til en kostnad på omtrent 70.000 kr per uke. Det har blitt etablert ekstra beredskap for ortopeditjeneste i Lofoten og Vesterålen som koster 150.000 kr per uke. Finnmarkssykehuset har hatt styrking av bilambulansetjenesten på enkeltvakter. Beregnet kostnad er 30-50.000 kroner.

Ut over dette har selvfølgelig egne administrativt ansatte, både i Luftambulansetjenesten og i Helse Nord, hatt en økt beredskap i perioden.

Tungt vedlikehold av ambulansflyene ble av den nye operatøren vurdert lagt til Sverige. Vedlikeholdet er nå besluttet lagt til Norge. Kostnadene til tungt vedlikehold er en del av de faste kostnadene i avtalen. Lokalisering av vedlikeholdet endrer ikke kostnadsbildet.

SPØRSMÅL NR. 1617

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 23. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Slik NAV praktiserer regelverket for tilskudd til bil blir personer med utagerende atferd, eksempelvis autister, ikke tilkjent støtte til egen, spesialtilpassa bil. Dette er personer som sjøl ikke har førerkort, men som har en atferd i bil som er slik at sjåfør og passasjerer kan bli så forstyrret at det går utover trafikksikkerheten.

Kan statsråden klargjøre hvordan regelverket er å forstå, samt gi en vurdering av behovet for endring av regelverket for slik bedre å ivareta behovet til personer med slik diagnose?»

Svar:

For å ha rett til stønad fra folketrygden til anskaffelse av bil må man fylle vilkårene i folketrygdloven § 10-5 Stønad til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet eller folketrygdloven § 10-6 Stønad til bedring av funksjonsevnen

i dagliglivet. Retten er nærmere regulert i forskrift om stønad til motorkjøretøy eller annet transportmiddel (Bilstønadsforskriften) § 2 fjerde ledd jf. § 1.

Det skilles mellom to typer kjøretøy. Gruppe 1 er oftest personbil og gruppe 2 er spesialtilpasset kassebil. Støtte til bil i gruppe 1 gis til personer som trenger bil for å kunne bedre sin funksjonsevne i tilknytning til arbeid eller utdanning (folketrygdloven § 10-5). Personer som trenger bil for å bedre sin funksjonsevne i dagligliv/fritid (folketrygdloven § 10-6), får støtte bare dersom de trenger bil i gruppe 2.

Kravet om arbeid eller utdanning for rett til stønad til bil i gruppe 1 ble innført ved en forskriftsendring som trådte i kraft 1. januar 2015. Samtidig ble retten til bil i gruppe 2 utvidet. Omleggingen er omtalt i Prop.1S (2014–2015). Bakgrunnen for endringen var et ønske om å målrette bilstønadsordningen.

Omleggingen innebærer at persongruppen som fikk rett til bil i gruppe 2 ble utvidet fra å gjelde personer som ikke er i stand til å komme seg inn og ut av bilen på egenhånd, uten å bruke heis eller rampe, til også å omfatte personer med sterkt begrenset gangfunksjon, selv om de ikke trenger heis eller rampe. Utvidelsen omfatter personer som tidligere falt utenfor kriteriene for gruppe 2, og gjerne ble henvist til bil i gruppe 1 med henger. Samtidig med denne utvidelsen av rett til bil i gruppe 2, ble retten til tilskudd til bil i gruppe 1 innsnevret.

Stønad til bil i gruppe 1 gis etter omleggingen som nevnt bare til personer som trenger bil for bedring av funksjonsevnen i tilknytning til arbeid eller utdanning. Begrunnelsen for innskrenkningen er at hjelpemidler fra folketrygden skal kompensere for bestemte merutgifter som følge av sykdom, skade eller lyte. Hva som anses som en merutgift i denne sammenheng må ses i sammenheng med hva som er alminnelige utgifter i befolkningen generelt. Bil er vanlig i befolkningen, og det er lenge siden en ordinær bil var å anse som et hjelpemiddel i folketrygdlovens forstand. Det endrer ikke på dette at anskaffelse av bil vil innebære en større økonomisk byrde for

personer med lave inntekter enn for de med høye. Det er derfor rimelig at man dekker utgiften til en alminnelig bil selv, mens man fortsatt vil kunne få dekket utgifter til spesialutstyr, ombygginger og tilpasninger som følge av en funksjonsnedsettelse. Dette vil også gjelde ombygginger og tilpasninger som f.eks. skyldes at sjåføren har behov for særlig beskyttelse mot en passasjer med særs forstyrrende adferd.

Når man besluttet å beholde retten til stønad til bil i gruppe 1 til personer som trenger bil i forbindelse med arbeid eller utdanning, er det fordi man ønsker å hindre at personer med nedsatt funksjonsevne, som kan ha særlige utfordringer med å komme seg i arbeid eller med å holde seg i arbeid over tid, faller ut av arbeidslivet.

Personer som har en utagerende adferd som innebærer at de kan være trafikklfarlige som passasjerer i bil, men som ikke har begrenset gangfunksjon, kan ha rett til stønad til bil dersom de trenger det i forbindelse med arbeid eller utdanning. De har videre rett til stønad til tilpasninger av bil som de anskaffer for egne midler for bruk i dagliglivet for øvrig. Denne gruppens særlige behov er derfor etter min mening ivare tatt med dagens ordning.

SPØRSMÅL NR. 1618

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 24. mai 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Når er en person definert ferdigbehandlet, hvem avgjør når ansvaret overføres til kommunene, og vil det være kvalitetskrav knyttet til det tilbudet kommunen skal gi en som er definert som utskrivningsklar?»

BEGRUNNELSE:

I Kommuneproposisjonen skriver regjeringen følgende:

“Forskriften om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter har fra 2017 også omfattet pasientgruppene i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet (TSB), men selve betalingsplikten har ikke trådt i kraft for disse områdene. Regjeringen legger opp til at kommunene fra 2019 også skal betale for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og TSB.

Allerede i kommuneproposisjonen for 2013 varslet regjeringen Stoltenberg at de tok sikte på å innføre ordningen også for disse fagområdene. Denne regjeringen har signalisert tydelig at tilbudet til mennesker med psykisk helse- og rusproblemer skal styrkes, og i kommuneproposisjonen for 2018 ble det

varslet at betalingsplikten skulle innføres fra 2019. Det har vært registrert en betydelig reduksjon i antall utskrivningsklare døgn i psykisk helsevern og TSB de siste årene, og selv om datagrunnlaget i Norsk pasientregister ikke er komplett, mener regjeringen det er nødvendig og forsvarlig å innføre ordningen nå.

Det vil overføres midler fra de regionale helseforetakenes rammefinansiering til kommunenes rammetilskudd i forbindelse med innføringen av betalingsplikten. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2019 komme tilbake med endelig forslag på størrelsen på beløpet som skal overføres til kommunene i forbindelse med innføringen av ordningen, men legger foreløpig til grunn at antall utskrivningsklare liggedøgn i psykisk helsevern og TSB befinner seg i intervallet 32 000 til 47 000.

Prisen per utskrivningsklart liggedøgn skal være lik for disse fagområdene som for somatikk. Dette innebærer at det foreløpig legges til grunn å overføre mellom anslagsvis 150–220 mill. kroner fra helseforetakenes rammefinansiering til kommunenes rammetilskudd.

I kommuneproposisjonen for 2018 ble det også varslet at regjeringen vil ta stilling til om det er folkeregistrert kommune eller oppholdskommune som skal ha betalingsplikten for ut-

skrivningsklare pasienter. Helse- og omsorgstjenesteloven slår fast at kommunen har plikt til å yte nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen. Etter regjeringens syn må betalingsplikten følge plikten til å yte tjenester, og regjeringen vil derfor endre forskriften, slik at det fra 2019 er oppholdskommunen som får plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter. Denne endringen omfatter også utskrivningsklare pasienter somatiske avdelinger. Regjeringen legger videre opp til i forskriften å tydeliggjøre rutiner for fastsettelse av oppholdskommune i de tilfeller hvor dette avviker fra folkeregistrert kommune.”

Svar:

Representant Mørland stiller her tre spørsmål. De to første henger sammen og omhandler når en pasient defineres som ferdigbehandlet, og hvem som avgjør når ansvaret overføres til kommunen.

Det fremgår av begrunnelsen at spørsmålene er knyttet til betalingsplikten for utskrivningsklare pasienter innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Her er det ikke hensiktsmessig å benytte begrepet ferdigbehandlet, da problemstillingen kun omfatter pasienter som har behov for tilbud eller videre behandling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Hvilke vilkår som skal være oppfylt før en pasient anses som utskrivningsklar, og hvem som er gitt myndighet til å vurdere når dette er tilfelle, følger av forskrift 18. november 2011 nr. 1115 om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

Forskriften § 9 første ledd fastslår at en pasient i psykisk helsevern og TSB er utskrivningsklar når lege eller psykolog ved helseinstitusjon omfattet av spesialisthelsetjenesteloven vurderer at det ikke er behov for ytterligere behandling ved døgnopphold i helseinstitusjonen. Vurderingen skal være basert på en individuell helsefaglig og psykososial vurdering, og det fremgår at følgende punkter skal være vurdert og dokumentert i pasientjournalen:

- a. problemstillingen(e) ved innleggelse, slik disse var formulert av innleggende lege, skal være avklart
- b. øvrige problemstillinger som har fremkommet skal være avklart
- c. dersom enkelte spørsmål ikke avklares skal dette redegjøres for
- d. det skal foreligge et klart standpunkt til diagnose(r), og videre plan for oppfølging av pasienten
- e. pasientens samlede funksjonsnivå, endring fra forut for innleggelsen, og forventet framtidig utvikling skal være vurdert.

For pasienter i psykisk helsevern og TSB med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester etter utskrivning, skal spesialisthelsetjenesten ved behov, og før pasienten er utskrivningsklar, også kalle inn relevante samarbeidspartnere for å starte arbeidet med å utarbei-

de en samlet plan for videre behandling og oppfølging, herunder plan for eventuell samtidig poliklinisk eller ambulant behandling i spesialisthelsetjenesten, jf. forskriften § 9 tredje ledd.

Overføring av ansvaret for pasienten til den kommunale helse- og omsorgstjenesten kan imidlertid først finne sted når kommunen har bekreftet at et forsvarlig kommunalt helse- og omsorgstjenestetilbud til pasienten er klart, jf. forskriften § 12 første ledd. Kommunen kan kreve å få en redegjørelse for de vurderinger helseinstitusjon omfattet av spesialisthelsetjenesteloven har foretatt, jf. forskriften § 14 første ledd. Redegjørelsen skal inneholde tilstrekkelig og nødvendig informasjon slik at kommunen kan etterprøve vurderingene foretatt av helseinstitusjonen.

Siste del av representant Mørlands spørsmål omhandler om det vil være kvalitetskrav knyttet til det tilbudet kommunene skal gi en pasient som er definert som utskrivningsklar.

Etter lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) er kommunen pålagt å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen, jf. loven § 3-1 første ledd. Utskrivningsklare pasienter har de samme rettighetene til kommunale helse- og omsorgstjenester som alle andre som oppholder seg i kommunen, jf. lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven) § 2-1a.

Helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes i kommunene skal være forsvarlige, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 første ledd. Det fremgår her at kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at:

- a. den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud
- b. den enkelte pasient eller bruker gis et verdig tjenestetilbud
- c. helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og
- d. tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.

Enhver som yter helse- og omsorgstjenester skal sørge for at virksomheten arbeider systematisk for kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-2. I tillegg er både kommunene og spesialisttjenesten pålagt å drive et kontinuerlig kvalitetsforbedringsarbeid etter bestemmelsene i Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Jeg understreker også at pasienten, både under behandling i spesialisthelsetjenesten og i kommunen, aktivt skal kunne medvirke i beslutninger og utforming av tjenestetilbud i henhold til de bestemmelsene om rett til

brukermedvirkning og informasjon som finnes i pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 3.

Kommuner og helseforetak er pålagt å utarbeide samarbeidsavtaler, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 6-1 og lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven) § 2-1e andre ledd. Av helse- og omsorgstjenesteloven § 6-2 første ledd nr. 2 og nr. 5 fremgår at samarbeidsavtalene blant annet skal omfatte retningslinjer for samarbeid i tilknytning til innleggelse

og utskrivning mm. for å sikre helhetlige og sammenhengende helse- og omsorgstjenester til pasienter med behov for koordinerte tjenester, samt retningslinjer for samarbeid om utskrivningsklare pasienter som antas å ha behov for kommunale tjenester etter utskrivning fra institusjon.

Det foreligger med dette krav til forsvarlighet og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene som også omfatter utskrivningsklare pasienter.

SPØRSMÅL NR. 1619

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland

Besvart 30. mai 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Kan statsråden garantere at fremdriften i sammenkoplingen av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen opprettholdes, og ferdigstilles senest 2035, på tross av den usikkerheten som er blitt skapt rundt tidsplanen for utbyggingen av InterCity?»

BEGRUNNELSE:

I Nasjonal transportplan er det i siste del av perioden 2024-2029 satt av 1,5 mrd. til planlegging og forberedelse for byggestart i forbindelse med sammenkoplingen av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen.

Både i Nasjonal transportplan og gjennom mediautspill fra lokale stortingspolitikere da planen skulle behandles, vises det til en ferdigstillelse av sammenkoplingen innen 2035.

BaneNor kom tidligere i år på banen og hevdet at tidsplanen for utbygging av InterCity ikke ble sett på som realistisk. Ettersom utbyggingen av InterCity også har en betydning for sammenkoplingen av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen, reises derfor spørsmålet om også dette prosjektet vil kunne bli påvirket negativt av en forsinkelse av InterCity-utbyggingen.

Svar:

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det satt av 1,5 mrd. kr i siste seksårsperiode til planlegging og forberedelser til byggestart på Grenlandsbanen. Nyttene av dette prosjektet vil i stor grad avhenge av at det bygges infrastruktur på Vestfoldbanen med kapasitet, robusthet og hastighetsdimensjonering som kan gjøre et togtilbud mellom

Sørlandsbanen og Vestfoldbanen aktuelt og attraktivt. Jernbanedirektoratets forslag til handlingsprogram for jernbanesektoren 2018-2029, som nå er på høring, legger opp til at utbyggingen av sammenhengende dobbeltspor til Tønsberg ferdigstilles i 2025. Handlingsprogrammet viser detaljerte planer frem til og med 2023, mens tiltak i perioden 2024-2029 er summarisk omtalt. Den videre utbyggingen mot Larvik er blant disse prosjektene som kun er summarisk omtalt, da oppstart i henhold til NTP 2018-2029 er foreslått startet opp mot slutten av planperioden. Det er lagt opp til fullføring av dobbeltspor på Vestfoldbanen i 2032.

SPØRSMÅL NR. 1620**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold****Besvart 28. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland****Spørsmål:**

«Hva er begrunnelsen for at departementet har brukt 8 timer som utgangspunkt for beregningene for fleksibel kontantstøtte, og ville det ikke vært mer hensiktsmessig og sakssvarende for eksempel å bruke dager (slik at 20 % regnes som en dag i barnehagen, osv.), siden mange barnehager har 10 timers dager?»

BEGRUNNELSE:

Hensikten med kontantstøtten er å gi familier større valgfrihet til å vurdere hva som er best for den enkelte ettåring. KrF mener foreldre som velger en annen omsorgsform enn barnehage for de minste barna også bør motta sin del av den investeringen som vi som samfunn rettmessig gjør i familier og barns hverdag og velferd. Vi har sett en urovekkende nedgang i fødselstall her til lands i det siste, noe som underbygger viktigheten av en solid og understøttende familiepolitikk.

Å gi familier muligheten til å gi de minste en mykere barnehagestart bidrar til å gi småbarnsfamilier en bedre hverdag. Derfor er det viktig for KrF at den fleksible kontantstøtten rammes inn på en måte som gjør den mest mulig tilgjengelig og brukervennlig for familiene det gjelder. Siden mange barnehager har lengre dager enn 8 timer, gjør departementets lovforslag at færre reelt sett får benyttet seg av fleksibel kontantstøtte enn dersom en annen beregningsenhet ble lagt til grunn.

Svar:

I Prop. 74 L (2017-2018) Endringer i folketrygdloven og kontantstøtteleven (innfasing av tredeling av foreldrepenger mv.) som regjeringen la fram 10. april i år, foreslår regjeringen å innføre en ordning med fleksibel kontantstøtte, hvor foreldrene kan få utbetalt kontantstøtte med 20 prosent, 40 prosent, 60 prosent, 80 prosent og 100 prosent sats, i motsetning til i dag, da ytelsen utbetales med enten full eller halv sats.

Forslaget er en oppfølging av budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti høsten 2017. Statsbudsjettet for 2018 ble vedtatt i Stortinget 12. desember 2017.

Jeg vil i denne sammenheng vise til budsjettspørsmål nr. 36 fra Finanskomiteen/KrFs fraksjon av 12. oktober 2017:

“Hva er provenyeffekten av å gjeninnføre et femtrinnet system for kontantstøtten, slik at det igjen blir mulig å ta ut 20/40/60/80 prosent kontantstøtte i kombinasjon med barnehage, med virkning fra hhv. 1.1.2018 og 1.8.2018?” [min uth.]

Barne- og likestillingsdepartementet ga følgende svar:

“Merutgiftene på kap. 844, post 70 av å gjeninnføre et femtrinnet system for kontantstøtten anslås til om lag 79 mill. kroner på helårsbasis ved innføring fra 1.1.2018. Ved innføring fra 1.8.2018 vil kostnaden bli om lag 42 mill. kroner i 2018.”

Departementet har på bakgrunn av dette lagt til grunn at modellen for fleksibel kontantstøtte skal være den samme som gjaldt fra 1. august 1999 til 1. august 2012. Kostnadsoverslagene tar utgangspunkt i dette. I denne modellen kan det utbetales 80 prosent kontantstøtte når til og med 8 timer opphold i barnehagen er avtalt, 60 prosent når 9–16 timer er avtalt osv. At denne modellen skal legges til grunn framgår også direkte av familie- og kulturkomiteens innstilling, Innst. 14 S (2017-2018), avgitt 7. desember 2017:

“Satser for kontantstøtte fra og med 1. august 2018

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med disse beløpene for barn i alderen 13–23 måneder:

Oppholdstid i barnehage	Kontantstøtte i pst. av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehage	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
9–16 timer	60	4 500
17–24 timer	40	3 000
25–32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0»

SPØRSMÅL NR. 1621**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Marianne Haukland****Besvart 28. mai 2018 av barne- og likestillingsminister Linda C. Hofstad Helleland****Spørsmål:**

«Hvor mye vil det koste å gi alle fedre selvstendig opptjeningsrett til foreldrepermisjon?»

BEGRUNNELSE:

Som stortingsrepresentant og medlem av familie og kultur komiteen ønsker jeg å vite hva dette tiltaket vil koste.

Svar:

Innledningsvis vil jeg presisere at norske fedre har selvstendig opptjeningsrett til foreldrepenger. Det er fedres uttaksrett som noen ganger avhenger av mors aktivitet.

Regjeringen la 10. april fram et lovforslag for Stortinget om å utvide mødre- og fedrekvoten til 15 uker. Beregningene jeg vil presentere tar derfor utgangspunkt i en fedrekvote på 15 uker.

Fedres uttaksrett etter gjeldende regler

Hvis kun far har opptjent rett til foreldrepenger, har han etter dagens regler rett til å ta ut foreldrepenger dersom mor går ut i aktivitet. Dette innebærer at dersom mor

ikke oppfyller aktivitetskravet, har ikke far rett til å ta ut verken fedrekvote eller uker fra fellesperioden.

Hvis begge foreldrene har opptjent rett til foreldrepenger, har far etter dagens regler rett til å ta ut fedrekvote uavhengig av mors aktivitet. Dersom far skal ta ut uker fra fellesperioden, stilles det krav til mors aktivitet.

Det finnes ulike løsninger for hvordan fedre kan gis selvstendig uttaksrett til foreldrepenger. Jeg redegjør for disse nedenfor.

Innføring av fedrekvote der kun far har opptjent rett til foreldrepenger

Fedre kan gis selvstendig uttaksrett, ved å innføre en fedrekvote i de tilfeller kun far har opptjent rett til foreldrepenger. Far vil da ha rett til å ta ut fedrekvote uavhengig av mors aktivitet. Mor vil fremdeles måtte oppfylle aktivitetskravet, dersom far skal ta ut uker fra fellesperioden.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har anslått at merutgiftene ved en slik regelendring er 725 mill. kroner ved full effekt. Det er da lagt til grunn at mellom 6 000 og 6 500 flere fedre enn i dag vil få rett til å ta ut foreldrepenger (uttaksrett).

Bortfall av aktivitetskrav i hele foreldrepengerperioden

Beregningene ovenfor gjelder som nevnt ikke fjerning av aktivitetskravet ved uttak av fellesdelen, verken i de tilfeller der mor har rett til foreldrepenger eller der mor ikke har rett. Fedre kan gis en selvstendig uttaksrett ved å fjerne aktivitetskravet i hele foreldrepengerperioden.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har anslått at en fullstendig fjerning av aktivitetskravet vil gi merutgifter på i overkant av 800 mill. kroner ved full effekt.

Jeg vil understreke at det er knyttet stor usikkerhet til beregningene. Det er vanskelig å forutse hvordan fedre vil innrette seg etter en slik regelendring, herunder om fedrene kun vil ta ut (hele eller deler av) fedrekvoten eller om de også vil ta ut uker fra fellesperioden.

SPØRSMÅL NR. 1622

Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 29. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Har regjeringen informasjon om menneskerettighetsbrudd begått av norsktrente syriske styrker, under og/eller etter perioden med norsk militær trening?»

BEGRUNNELSE:

Viser til brev 20.april med en rekke spørsmål om det norske militære treningsoppdraget i Jordan/Syria, og imøteser svar på disse i forbindelse med utenriks- og forsvarskomiteens behandling av forsvarsministerens redegjørelse. Sender med dette et tilleggsspørsmål.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 18. mai 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, hvorvidt Regjeringen kjenner til menneskerettighetsbrudd begått av norsktrente syriske styrker, under og/eller etter perioden med norsk militær trening.

ISIL utgjorde i 2014 en betydelig trussel blant annet i Irak, Syria og i Europa. Verken irakiske eller syriske myndigheter var i stand til å bekjempe terrorgruppens raske framvekst. FNs sikkerhetsråd ba det internasjonale samfunnet benytte alle nødvendige virkemidler for å stanse ISILs ødeleggelser. Dette var bakgrunnen for at Norge sluttet seg til den internasjonale koalisjonen for å bekjempe ISIL.

Som del av den internasjonale koalisjonen mot ISIL, trente norske styrker lokale syriske styrker fra høsten 2016 til høsten 2017. Innsatsen skjedde i grenseområdene mellom Syria, Irak og Jordan. Dette var et svært krevende

operasjonsområde hvor lokale aktører kunne ha skiftende lojaliteter og målsettinger.

Norske styrker hadde klar instruks om at man kun skulle støtte lokale styrker i deres kamp mot ISIL samt at mulige brudd på menneskerettighetene og krigens folkerett skulle følges opp, og at slike forhold skulle rapporteres i OIRs kommandokjede og via Forsvaret til Forsvarsdepartementet. Norske styrker oppdaget én alvorlig episode blant de lokale styrkene i den tidsperioden de var operative. Denne episoden ble rapportert og håndtert i tråd med etablerte retningslinjer både i nasjonale kanaler og innenfor koalisjonen. I en periode mens episoden ble undersøkt avbrøt norske styrker trening, rådgiving og støtte til partnerstyrken. Daværende forsvarsminister orienterte Stortingets organer særskilt om denne episoden. Dette viser at tiltakene for å rapportere og følge opp slike forhold har fungert. På grunn av gradering av informasjonen og hensyn til andre styrker i koalisjonen kan jeg ikke gjen ta detaljert informasjon utover dette i dette svaret.

Norske styrker har i sin trening og rådgivning av lokale syriske grupper lagt stor vekt på undervisning i krigens folkerett og menneskerettigheter, og i å styrke gruppenes bevissthet rundt etiske spørsmål. Det er vårt klare inntrykk at denne innsatsen har hatt positiv virkning hos lokale partnere. Etter at norske styrker avsluttet samarbeidet i oktober 2017 har vi ikke detaljert informasjon om aktivitetene til gruppene norske styrker tidligere trente.

SPØRSMÅL NR. 1623**Innlevert 16. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 28. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Hvor stor del av de 23,8 milliarder 2017-kronene som investeres i Polarledanleggene og Nyhamna expansion er knyttet til oppgraderinger som gjelder håndtering av gass fra Ormen Lange?»

Svar:

Det vises til Prop. 97 S (2012–2013) lagt fram av Stoltenberg II-regjeringen. Som det fremgår av denne proposisjonen skal gassen fra Hansteen-feltet eksporteres gjennom den 481 km lange rørledningen Polarled. Polarled går fra Hansteen-feltet til gassbehandlingsanlegget på Nyhamna. Anlegget på Nyhamna har blitt utvidet for å ta imot gass fra Polarled.

Utvidelsen på Nyhamna er gjort av Polarled-partnerskapet i samarbeid med rettighetshaverne på Ormen Lange. Ormen Lange har – som del av utvidelsen, installert et kompresjonsanlegg for å øke utvinningen fra feltet. Dette kompresjonsanlegget er innenfor rammene av godkjent plan for utbygging og drift av Ormen Lange, jf. St. prp. nr. 41 (2003–2004). Dette delprosjektet inngår derfor ikke i investeringstallene oppgitt i Prop. 97 S (2012–2013). De er derfor heller ikke rapportert i de årlige statsbudsjettene knyttet til Hansteen- og Polarledutbyggingene.

De 23,8 milliarder 2017-kronene som er rapportert i budsjettet inkluderer således ikke investeringene knyttet til oppgraderinger for Ormen Lange. Det er likevel slik at anleggene på Nyhamna er integrerte, og at Ormen Lange benytter en del av de anleggene som de 23,8 milliardene er investert i.

SPØRSMÅL NR. 1624**Innlevert 18. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 28. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Hvordan er lønnsomheten til Aasta Hansteen med gassprisene regjeringen skisserer i revidert nasjonalbudsjett?»

BEGRUNNELSE:

Dette står i revidert nasjonalbudsjett (stortingsmeldingen):

«For norsk gasseksport er det i denne meldingen lagt til grunn at den gjennomsnittlige prisen vil gå opp fra rundt 1,7 kroner per Sm³ i 2017 til nærmere 1,8 kroner i 2018 (faste 2018-priser). Neste år ventes økt tilgang på flytende naturgass (LNG) i Europa å bidra til en nedgang i gassprisen til i underkant av 1,5 kroner per Sm³ (faste 2018-priser). Fra og med 2025 er det lagt til grunn en langsiktig pris på 1,9 kroner per Sm³.»

I PUD blir det oppgitt at balanseprisen for Aasta Hansteen-prosjektet er 164 øre Sm³ gass. Denne er nå sannsynligvis høyere enn antatt i utbyggingsplanen ettersom prosjektet er forsinket og at kanselleringen av prosjektene

Linnorm og Kristin gasseksport trolig har ført til høyere Polarled-tariffer. Statoil har uttalt til VG at Aasta Hansteen er lønnsomt med en gasspris på 200 øre Sm³ gass. Dette innebærer at Aasta Hansteen får lavere tariff enn det som er nødvendig for at eierne av Polarled skal motta forventet avkastning på 7 prosent på sin investering. Aasta Hansteen og Polarled samlet kan følgelig være et tapsprosjekt for Norge. Det er ønskelig at statsråden redegjør for hva som er balanseprisen for Aasta Hansteen i dag isolert sett, og i tillegg redegjør for lønnsomheten til Aasta Hansteen og Polarled samlet sett - basert på vedtatte prosjekter, altså Aasta Hansteen og Dvalin.

Fra Prop. 97 S (2012–2013):

«Balanseprisen for prosjektet før skatt er 164 øre Sm³ gass. Operatøren har gjennomført sensitivitetsanalyser for prosjektet. Figur 2.3 viser operatørens anslag for hvordan ulike variabler påvirker netto nåverdi for Aasta Hansteen-utbyggingen. Den største usikkerheten er knyttet til produktprisene, og utslaget på netto nåverdi er vist i den øverste søylen. Med 33 pst. lavere gasspriser enn det operatøren har lagt til grunn får prosjektet en negativ netto nåverdi på om lag -6,6 mrd. 2012-kroner.

Tilsvarende med 33 pst. høyere gasspriser vil prosjektet få en positiv nåverdi på om lag 28,8 mrd. 2012-kroner.”

Svar:

Utbyggingen av Aasta Hansteen og Polarledanleggene innebærer investeringer i ny infrastruktur som åpner opp for en ny gassregion i den nordlige delen av Norskehavet. Lønnsomhetsvurderingen som lå til grunn for oljeselskapenes beslutning om å bygge ut Hansteen-feltet i 2012 fremgår av Prop. 97 S (2012-2013).

På forespørsel fra departementet oppgir operatøren at prosjektet med prisforutsetningene fra revidert nasjonalbudsjett 2018 har en internrente på 6,2 prosent reelt

før skatt. I beregningene har operatøren lagt til grunn sine siste oppdaterte tall for utbyggingen, herunder forekomsten Snefrid Nord som nå er en del av Hansteen-prosjektet.

Beregningen viser således at investert kapital i Hansteen-feltet forventes å få en god avkastning med dagens fremtidsutsikter og de gassprisforutsetninger som ligger i revidert nasjonalbudsjett 2018.

Hva avkastningen faktisk blir for Hansteen-feltet avhenger særlig av hvilke ressurser som blir produsert og endringer i eksterne faktorer, herunder olje-/gasspris. Resultatet av dette er ikke kjent før feltet er ferdig med å produsere og stengt ned.

SPØRSMÅL NR. 1625

Innlevert 18. mai 2018 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 28. mai 2018 av utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Kan statsråden gi en garanti for at norskprodusert militært materiell ikke har blitt brukt av den israelske hæren i angrepene på sivile palestinere de siste ukene, og hva gjør regjeringen for å sikre at norsk militært materiell ikke brukes til angrep mot den palestinske sivilbefolkningen?»

BEGRUNNELSE:

Mandag 14. mai var den dødeligste dagen i Gaza siden 2014. Rundt 60 palestinere ble drept og over tusen skadet da israelske militære skjøt med skarpt mot palestinere som protesterte på innsiden av det inngjerdede Gaza-området den dagen. Ingen israelere ble drept som følge av protestene.

Norsk lov utelukker salg av våpen til land i krig og våpendeler selges ikke direkte til Israel. Det norske lovverket hindrer imidlertid ikke at kjøpere av norske våpendeler i noen tilfeller videreselger våpendelene til land som er i krig. Slik kan norskprodusert krigsmateriell havne hos det israelske militæret via andre land. Et av landene som importerer store mengder norskprodusert krigsmateriell og som selv eksporterer krigsmateriell til Israel, er USA. Israel er den 6. største importøren av amerikanske våpen i verden. I 2016 solgte USA krigsmateriell for 526 millioner amerikanske dollar til Israel, ifølge Stockholm Peace Institute.

Svar:

Norge har et meget strengt og omfattende eksportkontrollregelverk. Regelverket tillater ikke eksport av våpen, ammunisjon eller annet militært materiell til Israel. Det gis heller ikke tillatelse til eksport av flerbruksvarer, dvs. sivile varer som også kan ha militære anvendelsesområder, til militær bruk i Israel.

Utenriksdepartementet tillater bare salg av A-materiell (enhver type våpen og ammunisjon) når sluttbrukeren er en statlig myndighet, og når dette er godtgjort av dokumentasjon.

Utenriksdepartementets retningslinjer har i kapittel 6 en egen bestemmelse om delleveranser under samarbeidsavtaler med bedrifter eller myndigheter i andre land. Denne bestemmelsen, fra 1992, innebærer at norske bedrifter kan levere deler uten egen funksjon til allierte lands våpensystemer. Alle vilkårene i bestemmelsen må imidlertid være oppfylt. Det vil da være regelverket i landet som eier og eksporterer våpensystemet som gjelder ved eventuell eksport.

Utenriksdepartementet er ikke kjent med at det er benyttet våpen med norske deler mot sivile palestinere.

Regjeringen er dypt bekymret over voldseskaleringen i Gaza de siste ukene, og beklager det høye tallet drepte og sårede palestinere. Vi har oppfordret alle til å vise tilbakeholdenhet og unngå ytterligere eskalering. Det er uakseptabelt å skyte med skarpt mot demonstranter.

Jeg har understreket at det er viktig å gjennomføre en uavhengig og troverdig granskning av de alvorlige hendelsene vi har vært vitne til i Gaza de siste ukene, og at det i første omgang er et nasjonalt ansvar å gjennomføre dette.

Norge vil fortsette å arbeide for en umiddelbar bedring av den kritiske humanitære situasjonen i Gaza.

SPØRSMÅL NR. 1626

Innlevert 18. mai 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund

Besvart 29. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen

Spørsmål:

«Kan statsråden opplyse om hvor mange flybevegelser P8 beregnes å ha ved planlagt drift i 2023 per år, og hvor mange flybevegelser det har vært på Evenes med C-130J som krever «lokale prosedyrer» grunnet kategori størrelse i 2017, 2016, 2015 og 2014?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådens leserbrev i avisa Fremover datert 15.05.2018 hvor han henviser til at han i den senere tid er blitt spurt av stortingsrepresentanter om areal og antall flybevegelser på Evenes. Ifølge Stortingets dokumenter er den eneste som spurt om dette den seneste tiden undertegnede og det takkes for at statsråden svarer i media i god tid før han har tid til å svare på undertegnede skriftlige spørsmål, dokument Dokument nr. 15:1526 (2017-2018) på Stortingets hjemmesider om kapasitet. Spørsmålet var enda ikke besvart 16.05.18. Statsråden viser til at forsvaret har god erfaring med å ofte operere C 130J på Evenes. «Erfaring tilsier at dette (C-130J) ikke medfører kapasitetsutfordringer, og Avinor ser ikke for seg at operasjoner med P-8 Poseidon fra Evenes vil medføre samtidighetsproblematikk.» Dette gjelder altså ifølge departementet også de neste 30 årene.

Svar:

Som beskrevet i KVV Evenes (tabell 7-4 side 34), er det lagt til grunn et fremtidig aktivitetsnivå med P-8 maritime patruljefly på 4201 flybevegelser fra Evenes i året. Dette tilsvarer i gjennomsnitt om lag 12 flybevegelser i døgnet.

Ifølge Luftforsvaret har norske C-130J-fly vært på Evenes 73 ganger i 2014–2017. Dette tilsvarer totalt 146 flybevegelser i perioden. Avinor fører ikke statistikk over om og eventuelt hvor mange av disse bevegelsene som har krevd «lokale prosedyrer», men under Cold Response 2014 håndterte Evenes store mengder luftfartøy av de

største kategoriene. Ifølge Avinor var det under øvelsen en rekke besøk av luftfartøy i de største størrelseskategoriene (D, E og F). 10 av disse luftfartøyene var stasjonert på Evenes under øvelsen. Hver dag under øvelsen hadde Evenes om lag 150 flybevegelser inkludert sivil trafikk. Selv med et relativt stort antall fly av de største kategoriene gikk flytrafikken som normalt uten forstyrrelser.

Ifølge Avinor er kapasiteten i eksisterende banesystem på Evenes 25 flybevegelser i timen. Det vil si at det totale antall flybevegelser i topptimen under normale forhold forventes å ligge på under halvparten av maksimal kapasitet i rullebanesystemet på Evenes. Kapasiteten til banesystemet på Evenes lufthavn ligger således godt over fremtidig planlagt aktivitet. Avinor vurderer den planlagte trafikkavviklingen av både sivil og militær trafikk, inkludert P-8 maritime patruljefly, på Evenes som uproblematisk.

SPØRSMÅL NR. 1627**Innlevert 18. mai 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 25. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Hvilke konkrete grep har regjeringen gjort etter høsten 2015 for å oppfylle punkt 18 i asylavtalen på Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I asylavtalen inngått på Stortinget høsten 2015 av Høyre, Frp, KrF, Venstre, Arbeiderpartiet og Senterpartiet står det i punkt 18 følgende:

“Internasjonale konvensjoner er mindre tilpasset dagens situasjon enn den tid da de ble skrevet. For at både det internasjonale samfunnet og Norge skal være best mulig rustet til å håndtere store migrasjonsbølger, bes regjeringen ta et internasjonalt initiativ til en gjennomgang av internasjonale konvensjoner, for at disse i bedre grad kan tilpasses vår tids flyktningesituasjon.”

Svar:

Asylforliket ble vedtatt av Stortinget i kjølvannet av migrasjonssituasjonen i 2015. Stortinget ba regjeringen blant annet om å ta et internasjonalt initiativ til en gjennomgang av internasjonale konvensjoner med sikte på å gjøre det internasjonale samfunnet og Norge bedre egnet til å løse vår tids flyktning- og migrasjonssituasjon.

Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet har, med innspill fra andre departementer, gått gjennom relevante internasjonale konvensjoner for å identifisere statens folkerettslige handlingsrom i lys av mulige tiltak og ordninger for å håndtere utfordringer med flukt og migrasjon. Departementene har også sett på hvordan norske interesser kan ivaretas gjennom tiltak, nasjonal lovgivning og norsk støtte eller initiativ i tilknytning til pågående internasjonale prosesser. Den interne gjennomgangen har vist at Norge generelt har et betydelig folkerettslig handlingsrom innenfor sentrale konvensjoner. Regjeringen har på den bakgrunn konkludert med at Norge på nåværende tidspunkt ikke bør ta initiativ til endring av sentrale konvensjoner av relevans for flukt og migrasjon eller til en internasjonal gjennomgang av disse. I forbindelse med den interne gjennomgangen har departementene identifisert en rekke tiltak som vil kunne gjennomføres innenfor eksisterende handlingsrom. Videre ønsker regjeringen at Norge skal bidra aktivt i de brede prosessene i EU og FN med det mål å fremme tiltak som støtter opp om kontrollert og regulert migrasjon og å begrense irregulære ankomster av migranter uten beskyttelsesbehov eller annet grunnlag for lovlig opphold. Norge skal arbeide for å ivareta statens folker-

ettslige handlingsrom og for at flere land oppfyller deres internasjonale forpliktelser knyttet til flukt og migrasjon.

Regjeringen ga tilbakemelding på anmodningsvedtaket til Stortinget i Justis- og beredskapsdepartementets Prop. 1 S (2017–2018), kapittel 11. Anmodningsvedtaket er også omtalt i Meld. St. 7 (2017–2018), kapittel 3.5.

I Innst. 16 S (2017–2018) fra kommunal- og forvaltningskomiteen fremgår det at komiteen, i forbindelse med behandlingen av asylforliket punkt 18 har merket seg at «dette er en intern gjennomgang og ber regjeringen gjøre denne kjent for Stortinget på egnet måte».

Justis- og beredskapsdepartementet arbeider nå, i samråd med Utenriksdepartementet, med å finne en egnet måte å gjøre den interne gjennomgangen kjent for Stortinget på, i tråd med komiteens merknad. Jeg vil så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med mer informasjon knyttet til den interne gjennomgangen, og går derfor ikke nærmere inn på innholdet nå.

For øvrig bemerket et mindretall i komiteen også følgende: «Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at det i proposisjonen er noen forslag fra regjeringen om å oppheve Stortingets vedtak, men at disse ikke er fremmet som romertallsvedtak.»

Ettersom Justis- og beredskapsdepartementet ved en inkurie ikke fremsatte sitt forslag til vedtak i formell vedtaks form, vil departementet komme tilbake til Stortinget med nytt forslag til vedtak i korrekt form ved første egnede anledning.

SPØRSMÅL NR. 1628**Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 30. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan helseministeren garantere at økt samarbeid med private helsetilbydere er hensyntatt i oppdragsdokumentene til RHFene og at helseforetakene forholder seg til dette når de legger planer for sine virksomheter?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har fra flere hold fått informasjon om at regionale helseforetak sier opp, reduserer eller lar være å inngå avtaler med private tilbydere innen helsesektor blant annet fordi de ønsker å bygge ut/opp egne offentlige tilbud.

For pasientene betyr dette redusert valgfrihet og er slik jeg ser det helt motsatt av hva regjeringens politikk sier både i Sundvoldplattformen og i dagens regjeringssplattform. Pasienter opplever og mener at valg av behandlingstid i alt for stor grad styres av at helseforetakene bestemmer at man skal benytte sykehusenes egne tilbud, og at pasientens egne ønsker og fastlegens anbefalinger ikke blir tatt hensyn til.

Svar:

Denne regjeringen er opptatt av å mobilisere kapasitet i privat sektor for å redusere unødvendig venting for pasienter som har fått tildelt rett til helsehjelp, øke valgfriheten for pasientene og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Vi har fulgt opp dette i våre styringsdokumenter og gjennom konkrete tiltak som for eksempel innføringen av ordningen fritt behandlingsvalg.

De regionale helseforetakene har gjennom årene fått ulike styringskrav knyttet til bruk av private, avhengig av hvilke partier som har hatt regjeringmakten. Man vil ved en gjennomgang av styringskravene over tid se at sittende regjering har fulgt opp de politiske målsettingene som representanten Hoksrud refererer til.

I bestillerdokumentet for 2006 fra regjeringen Stoltenberg II, fremgår følgende:

“Omfanget av avtaler mellom regionale helseforetak og private kommersielle sykehus må begrenses. Sykehus og helseinstitusjoner eid og drevet av frivillige organisasjoner skal sikres gode vilkår gjennom avtaler med det offentlige.”

Som følge av dette ble omfanget av kjøp fra kommersielle sykehus redusert. I 2005 var andel dagkirurgiske opphold som ble utført ved private kommersielle sykehus 10,8 prosent av antall dagkirurgiske opphold. Andelen ble redusert til 6,5 prosent i 2007.

I oppdragsdokumentet for 2009 står følgende:

“Sykehus og helseinstitusjoner eid og drevet av private ideelle organisasjoner skal sikres gode vilkår gjennom avtaler med det regionale helseforetaket. [...] De regionale helseforetakene skal innenfor sine økonomiske rammer iverksette tiltak for å redusere ventetidene til behandling, herunder gjøre bruk av private aktører der dette bidrar til å redusere ventetider på en kostnadseffektiv måte. Avtaler mellom helseforetak og private kommersielle sykehus skal ikke ha et omfang som undergraver pasientgrunnlaget for de små offentlige sykehusene.”

I oppdragsdokumentet for 2014 til Helse Sør-Øst RHF under regjeringen Solberg ga jeg følgende oppdrag til de regionale helseforetakene:

“Hovedoppgavene i spesialisthelsetjenesten skal løses ved de offentlige sykehusene. Det er en utfordring at mange pasienter venter unødvendig lenge på nødvendig behandling, også på helsetjenester der det er ledig kapasitet hos private aktører. Helse Sør-Øst RHF må sørge for mer bruk av private aktører der dette bidrar til å redusere ventetidene på en kostnadseffektiv måte. Helse Sør-Øst RHF skal raskt utnytte kapasitet innenfor eksisterende avtaler og anskaffelsesregelverk, og de private skal sikres forutsigbarhet og langsiktighet ved gjennomføring av anskaffelser.”

I foretaksmøtene i januar 2015 stilte jeg følgende krav:

“Foretaksmøtet ba de regionale helseforetakene om å øke omfanget av anskaffelser fra private leverandører innen somatikk innenfor rammen av vedtatte strategier for utvikling av samarbeidet mellom private og offentlige tjenesteytere av helsetjenester. Anskaffelsene skal bl.a. rettes inn mot å redusere ventetider, avhjelpe flaskehalser og videreutvikle samarbeidet mellom private og offentlige tjenesteytere.”

I Nasjonal helse- og sykehusplan 2016-2019 står følgende:

“Regjeringen vil øke mangfoldet og valgfriheten i psykisk helsevern og rusbehandling. Helseforetakene skal kjøpe mer tjenester fra private og ideelle aktører.”

Det er som jeg har vært klar på i ulike sammenhenger ikke avgjørende for regjeringen hvem som utfører helsehjelpen. Vi benytter gjerne private helseinstitusjoner dersom det gir pasienten større valgfrihet og bedre og raskere behandling.

De regionale helseforetakenes kjøp av helsetjenester fra private må foretas innenfor deres til enhver tid gjeldende økonomiske rammer. Regjeringen satser på og prioriterer sykehusene, og har gjennom de budsjettene vi har lagt fram lagt til rette for en høyere aktivitetsvekst enn det som følger av den demografiske utviklingen. Jeg vil også trekke fram at Stortinget sluttet seg til vårt forslag i tilleggsproposisjonen til statsbudsjett for 2014, der vi foreslo å bevilge 300 mill. kroner ekstra til kjøp av plasser hos pri-

vate og ideelle aktører innen rus, psykisk helse, rehabilitering og radiologiske tjenester.

Andelen av budsjettet som de regionale helseforetakene bruker på private tjenesteleverandører ligger på om lag 10 pst. Det har vært en liten økning under denne regjeringen, særlig knyttet til rusbehandling og private rehabiliteringsinstitusjoner.

I NOU 2016:25 er utviklingen i anskaffelser i perioden 2008 til 2015 basert på kostnadstall fra Helse Sør-Øst, Helse Vest og Helse Nord i mill. kroner illustrert slik:

Kilde: De regionale helseforetakene.

Alle de regionale helseforetakene har utarbeidet strategier for bruk av private. Som omtalt i Meld. St. 11 (2015–2016) Nasjonal helse- og sykehusplan (2016–2019), skal strategiene mobilisere kapasitet i privat sektor for å redusere unødvendig venting for pasienter som har fått tildelt rett til helsehjelp, øke valgfriheten for pasientene og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Strategiene skal bidra til at det ytes trygge og nære helsetjenester til befolkningen i den enkelte region uavhengig av om tjenesten ytes av offentlige eller private aktører. Det primære er at tilbudene til sammen utfyller hverandre, slik at de er tilgjengelige og dekker pasientenes behov. Når de vurderer hvilke tjenester som skal kjøpes fra private og hvor mye, må de regionale helseforetakene ta hensyn til både de gode erfaringene med bruk av private tjenestetilbud og at det offentlige selv skal kunne tilby god pasientbehandling, utdanne spesialister og legge til rette for forskning innenfor egne rekker.

Regjeringen er tydelig på at den vil øke antallet avtalespesialister. Dette ble fastslått i Sundvolden-plattformen i 2013 og ble gjentatt i Jeløya-plattformen i forbindelse med regjeringsutvidelsen i januar. Dette budskapet er videreført i den formelle styringen av de regionale helseforetakene, senest i foretaksmøtene med de regionale helseforetakene i januar. Det skal inngås flere driftsavtaler med avtalespesialister, slik at antall avtalte årsverk i hver region i 2018 blir høyere enn i 2017. Antall avtalte årsverk avtalespesialister økte med 2 pst. fra 2016 til 2017.

Pasientenes valgmuligheter er for øvrig styrket betydelig under denne regjeringens periode. Med innføring av fritt behandlingsvalg-ordningen har vi lagt til rette for at private som tilfredsstiller gitte vilkår, kan levere utvalgte tjenester mot betaling fra staten. Pasienter med rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten kan velge å få behandling hos disse aktørene. Ordningen omfatter døgnbehandling i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, enkelte somatiske tjenester og rehabilitering av barn og unge med hjerneskade. I regjeringsplattformen fremgår det at vi gradvis også vil inkludere rehabiliteringstjenester i ordningen. Ved utgangen av 2017 hadde om lag 7 000 pasienter benyttet seg av retten til å velge behandling hos godkjente private, og det var

utbetalt 189 mill. kroner for pasientbehandling omfattet av ordningen. Det er om lag 40 godkjente private leverandører, herunder både kommersielle og ideelle aktører.

Det er videre slik at helseforetakene ikke kan bestemme at pasientene skal benytte sykehusenes egne tilbud. Pasientene kan benytte sin rett til fritt behandlingsvalg, gjerne i dialog med sin fastlege.

På www.helsenorge.no/velg-behandlingssted ligger informasjon om hvilke virksomheter pasienten kan velge mellom. Vi gir pasientene moderne enklere nettbaserte løsninger for å kunne velge behandling. Økt bruk av nettløsningen "Velg behandlingsted" på HelseNorge.no bidrar til å utnytte den samlede kapasiteten i helsetjenesten vår bedre og gir pasientene økt valgmulighet.

Jeg vil avslutningsvis forsikre representanten Hoksrud om at jeg har stor oppmerksomhet knyttet til vår felles politiske plattform. Jeg vet at det finnes eksempler på at oppgaver har gått over til det offentlige, og at det har skjedd endringer i fordelingen av oppgaver mellom private og offentlige virksomheter. Jeg opplever imidlertid at dette er endringer som baserer seg på faglige vurderinger, og som ikke er et uttrykk for en omgåelse av regjeringens klare styringssignaler. Jeg er som representanten Hoksrud opptatt av at vi nyttiggjør oss den kapasitet som ligger hos private aktører, både for å redusere unødvendig ventetid for pasienter, men også for å øke befolkningens valgmuligheter gjennom å etablere et bredere tjenestetilbud.

SPØRSMÅL NR. 1629**Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen****Besvart 31. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Hvis ikke vedtaket om å avslutte salutteringen i Gamlebyen gjøres om, vil forsvarsministeren sørge for at saluttkanonene stilles til disposisjon slik at kommunen i samarbeid med Norsk Reserveoffiserers forbund kan stå for salutteringen, slik de gjorde tidligere?»

BEGRUNNELSE:

Forsvaret vil avslutte salutteringen bl.a. ved Festningen i Gamlebyen i Fredrikstad. Salutteringen ved årets 17. mai skal være den siste. Det er beklagelig og overraskende at et slikt vedtak fattes, uten å være i dialog med kommunen.

Det spesielle i Gamlebyen er at initiativet til salutteringen etter at Forsvaret forlot Gamlebyen, ble tatt av Norsk Reserveoffiserers Forbund i samarbeid med Festningsforvaltningen, FLO, Fredrikstad Militære Museum og kommunen. Så ønsket Forsvaret å stå for salutteringen selv, inntil de nå altså vil avslutte denne fine tradisjonen.

Det er vanskelig å forstå at utgiftene til denne type saluttering i påviselig grad kan svekke Forsvarets behov for kraftsamling, spesielt fordi kanonene neppe kan ansees å dekke en del av Hærens behov for artilleri.

Hvis det ikke er mulig å endre denne beslutningen, bør Forsvaret stille saluttkanonene til rådighet for de som tidligere tok initiativ til saluttering i Gamlebyen, slik at denne tradisjonen kan opprettholdes. Med Norsk Re-

serveoffiserers Forbund på laget, vil salutteringen kunne gjenopptas under betryggende faglig utførelse.

Svar:

Det har vært nødvendig å gjennomgå dagens struktur for kommandantskapene og saluttstasjonene for å tilpasse den til dagens militære organisasjon og hvor Forsvaret har fast militær aktivitet. Forsvaret har med bakgrunn i denne gjennomgangen iverksatt en ny struktur for kommandantskap og saluttering. Saluttstasjonen på festningen i Fredrikstad er en av saluttstasjonene som påvirkes av dette.

Forsvarets saluttstasjoner har en saluttplikt ved nasjonale merkedager, statsbesøk og kongelige fødselsdager. Dette er en offisiell militær honnør som avgis etter ordre, som regel fra kommandanten på Akershus festning. Salutteringen er undergitt krav til sikkerhet, presisjon og korrekt gjennomføring.

Det er fullt mulig at private aktører etter avtale med Forsvarsbygg som grunneier kan videreføre saluttering på Fredrikstad festning. Salutteringen vil da være underlagt bestemmelser gitt av sivile og lokale myndigheter. Foreninger som ønsker å videreføre salutteringen bør således gå i dialog med kommunen for å få en såkalt salutttrett til bruk ved lokale markeringer, slik det også gjøres andre steder. Blant annet grunnet sikkerhetshensyn er det ikke aktuelt å benytte det militære materiellet på Fredrikstad festning til saluttering i privat regi.

SPØRSMÅL NR. 1630**Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Elise Bjørnebekk-Waagen****Besvart 29. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Når kan vi forvente at regjeringen setter i verk nye tiltak for å redde fastlegeordningen?»

BEGRUNNELSE:

Det har den siste tiden vært stort fokus på krisen i fastlegeordningen. På et møte i allmennlegeutvalg i Sarpsborg, hvor 44 av 48 fastleger deltok, svarte rundt 90 prosent av fastlegene at de trodde de kom til å si opp innen to år og i stedet finne seg noe annet å gjøre. I likhet med mange andre steder i Norge er innbyggerne i Sarps-

borg sin tilgang på fastlege og likeverdige helsetjenester under press.

Svar:

Den siste tiden har det blitt tydelig at et økende antall kommuner sliter med å rekruttere fastleger og flere leger sier at arbeidsbyrden har blitt for stor. Dette tar jeg og regjeringen på alvor. Vi vil forbedre og modernisere ordningen, og foreslår flere tiltak som på kort og lang sikt kan møte utfordringene i både fastlegeordningen og resten av primærhelsetjenesten.

I vår utlyste vi 13,9 mill. kroner til rekruttering av fastleger i kommuner som har

rekrutteringsutfordringer. Ordningen er utformet i dialog med KS og Legeforeningen. Midlene skal gå til etablering av nyopprettet fastlegeavtale med få eller ingen innbyggere på listen (inntil 200 000 kr), spesialistutdanning i allmennmedisin og til andre kompetansehevende tiltak.

Ved søknadsfristens utløp, hadde Helsedirektoratet mottatt 47 søknader som nå er under behandling. Totalt søknadsbeløp er på over 35 mill. kroner. Enkelte fylker utmerker seg med mange søkere: Oppland (9), Trøndelag og Nordland (begge 6). Det er ikke bare mindre kommuner som søker, men også større bykommuner. Siden Sarpsborg nevnes, kan jeg opplyse om at ingen kommuner i Østfold har søkt om tilskuddsmidler.

Vi har reetablert trepartssamarbeidet mellom KS, Legeforeningen og staten, som ble lagt ned under den rødgrønne regjeringen. Sammen ser vi nå på hvordan vi kan utvikle ordningen slik at vi sørger for at alle har en fastlege å gå til også i fremtiden.

Fastlegeordningen skal evalueres for å få mer kunnskap om hvordan den kan forbedres. Kravspesifikasjon for anskaffelsen er nå kunngjort på Doffin av Helsedirektoratet. Helse- og omsorgsdepartementet har hatt tett dialog med KS og Legeforeningen om innholdet i evalueringen. De viktigste problemstillingene evalueringen skal belyse er brukererfaringer, tjenestekvalitet, fastlegenes arbeidssituasjon og rammebetingelser, kommunens rolle og samarbeidspartners rolle. Det vil ta ett år å gjennomføre evalueringen. Det er viktig at kvaliteten på evalueringen blir så god at den kan brukes i arbeidet med å forbedre ordningen.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet kartlegge hvilke oppgaver fastlegene bruker tid på. Undersøkelsen viser at leger har lange arbeidsdager, og at det går mye tid til legevakt. Et annet viktig hovedfunn er at det er store variasjoner som vi må se nærmere på i samarbeid med partene. Undersøkelsen gir oss grunnlag for å diskutere hva fastlegene skal prioritere av oppgaver, samt andre tiltak.

I budsjettet for 2018 er det bevilget midler (55 mill. kroner) til å prøve ut primærhelseteam som også innebærer

å prøve ut nye finansieringsordninger for fastlegepraksis. I teamene skal sykepleiere, fastleger og helsesekretærer samarbeide tett for å gi pasientene et enda bedre tilbud. Sykepleieren kan utføre oppgaver som fastlegen gjør i dag, og bidra til bedre oppfølging av pasienter med store behov.

Vi bidrar med tilskudd til et pilotprosjekt på Vestlandet der unge leger får tilbud om fastlønnsstillinger mens de spesialisere seg til allmennpraksis (ALIS-Vest). Det gir trygghet under utdanningen og i oppstarten av jobben som fastlege.

Flere kommuner gir uttrykk for at vaktbelastning og strenge kompetansekrav til legevakt kan gjøre rekruttering til fastlegestillinger vanskeligere. Akuttmedisinforskriften ble endret 20. april 2018. Blant annet ble overgangsordningen for leger som skal gå legevakt uten bakvakt forlenget. Endringene trådte i kraft 1. mai 2018 og overgangsordningen er forlenget til 1. januar 2020.

Befolkningen blir eldre og behovet for legetjenester kommer til å øke. Derfor må vi sørge for at det er attraktivt å være fastlege. Dette er ikke bare et ansvar for staten. Det er også et ansvar som kommunene må ta på alvor. Det er kommunene som må sørge for tilstrekkelig legedekning for å oppfylle kravene som påligger kommunen i fastlegeforskriften og i annet relevant regelverk. Det er viktig at kommuner tar i bruk tilgjengelige virkemidler for å sikre god rekruttering av nøkkelkompetanse for kommunen.

Heldigvis ser vi at mange kommuner har greid å rekruttere leger ved å ta nye grep. Noen steder har de valgt å ansette leger i faste stillinger. Andre steder har nabokommuner samarbeidet om å lage større fagmiljøer der fastlegene avlaster og støtter hverandre. Kommunene har ikke bare plikt til å skaffe innbyggerne sine fastleger, de har også mulighet til å gjøre dette på nye måter.

Representanten spør om når regjeringen skal sette i verk tiltak. Svaret på det er at vi har allerede begynt, og vil fortsette i tiden framover. Jeg viser til tiltakene over og vil fortløpende vurdere nye tiltak i samarbeid med partene. Tiltak skal være grundig diskutert og grundig vurdert. Jeg er opptatt av at vi ikke skal gjøre forhastede endringer som vi ikke kjenner konsekvensene av og dermed risikere å ødelegge en ordning som på mange måter fungerer godt.

SPØRSMÅL NR. 1631**Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 30. mai 2018 av helseminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for å sikre at befolkningen i Helse Vest får dekket sine behov for tjenester innen psykisk helse?»

BEGRUNNELSE:

Før jul var ventetiden for psykolog og psykiater på over ett år i Helse Vest. Lederen i fastlegenes forening i Rogaland uttalte til Aftenbladet denne helgen at situasjonen nå er enda verre. Helse Vest har selv gitt opp å ha en avtalekoordinator for å håndtere køen, og lar det være opp til hver enkelt syk pasient å ringe rundt for å finne ut hvilken avtalespesialist som har ledig kapasitet. 18.01.2016 stilte jeg spørsmål til statsråden om den samme problematikken i forbindelse med et oppslag i Haugesunds Avis som beskrev at avtalespesialistene innen psykiatrien i Helse Fonna har så lang ventetid, at det for tiden nesten var nytteløst å sende henvisning til dem. Lederen i allmennlegeutvalget i Haugesund uttalte da at både gamle og nye pasienter blir avvist på grunn av fulle lister, nesten uansett hvor syk man er.

Svar:

2017-tallene viser at Helse Vest RHF nå har kortest ventetid til de offentlige tjenestene av alle regioner både for psykisk helsevern for barn og unge og for voksne, med henholdsvis 46 og 41 dager. Fristbrudd i Helse Vest forekommer nå svært sjelden, kun 0,1 % fristbrudd for barn og unge og 0,5 % for voksne.

De private avtalespesialistene utgjør et svært viktig supplement til de offentlige tjenestene, og jeg deler representanten Stenslands bekymring for at denne delen av tjenesten er for lite tilgjengelig. Regjeringen er tydelig på at den vil øke antallet avtalespesialister. Dette ble fastslått i Sundvolden-plattformen i 2013 og ble gjentatt i Jeløya-plattformen i forbindelse med regjeringsutvidelsen i januar. Dette budskapet er videreført i den formelle styringen av de regionale helseforetakene, senest i foretaksmøtene med de regionale helseforetakene i januar. Oppdraget er at det skal inngås flere driftsavtaler med avtalespesialister, slik at antall avtalte årsverk i hver region i 2018 blir høyere enn i 2017.

Helse- og omsorgsdepartementet ba i oppdragsdokumentet i 2009 de regionale helseforetakene om å sørge for rutiner/systemer som innebar at henvisninger til spesialisthelsetjenesten innen psykisk helsevern ble koordinert

slik at pasientene slapp å henvende seg til flere tjenesteytere for å få hjelp.

Helse Vest etablerte som følge av dette to koordinerende funksjoner i regionen, en for Helse Bergen og Helse Førde sine opptaksområder og en for Helse Fonna og Helse Stavanger sine opptaksområder. Ordningen ble opprettet i 2009, og har vært gjeldende frem til nå. Koordinator har tatt imot henvisninger som avtalespesialistene ikke har hatt kapasitet til å håndtere, for så å finne en ny avtalespesialist som kunne ta henvisningen.

Helse Vest opplyser nå at avtalespesialistene ikke hatt tilstrekkelig kapasitet til å ta imot alle henvisningene som koordinator har mottatt og at henvisninger har blitt liggende i opptil et år hos koordinator, uten at pasientene har fått hjelp eller fått sin henvisning vurdert. Helse Vest viser til at dette ikke er forsvarlig og har av den grunn avvirket koordinatorordningen i Helse Stavanger sitt opptaksområde, med virkning fra 06.05.2018. Det er sendt ut informasjon til fastleger og avtalespesialister om dette.

Det opplyses at avviklingen innebærer at avtalespesialist som mottar en henvisning, og som ikke har kapasitet til å følge opp aktuell henvisning, i samarbeid med pasienten, må vurdere om pasienten skal viderehenvises til samarbeidende avtalespesialist eventuelt aktuelt DPS. Dette går frem av eget brev til avtalespesialistene. Dersom avtalespesialist vurderer at pasienten ikke har behov for hjelp i spesialisthelsetjenesten eller dersom pasienten ikke ønsker viderehenvisning, skal henvisningen returneres til henvisende instans med anbefaling om videre oppfølging. Pasientene skal ikke selv trenge å henvende seg til mange avtalespesialister.

Helse Vest opplyser videre at det er lyst ut tre nye hjemler i psykisk helsevern i Haugesund og Stavanger området. Dette er ifølge Helse Vest likevel ikke bare et spørsmål om flere nye hjemler, men også prioritering. Undersøkelser gjort i Helse Vest viser at en stor del av de som henvises til avtalepraksis ikke skal ha tilbud i spesialisthelsetjenesten.

Helse Vest arbeider nå sammen med Helse Stavanger for å etablere og prøve ut en modell for felles vurderingsenhet for alle henvisninger til avtalespesialister innen psykisk helsevern i løpet av 2018. Det samarbeides med Legeforeningen, Psykologforeningen, Helsedirektoratet og Direktoratet for e-helse for de tilpassinger en slik ordning vil kreve.

Helse Vest opplyser også at det er inngått ny avtale med private leverandører om poliklinisk arbeidsrettede behandlingstilbud for personer med angst og depresjon. En av leverandørene er Oppfølgingsenheten Frisk i Sta-

vanger. De har per dags dato ingen ventetid. Fastleger og avtalespesialistene er informert om dette.

Helse Vest RHF har med dette tatt grep som skal føre frem til en bedre situasjon. Fra mitt ståsted vil jeg følge

med på situasjonen rundt avtalespesialistene både i Helse Vest og de øvrige regionale helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 1632

Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 29. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara

Spørsmål:

«I revidert nasjonalbudsjett for 2018 opplyser statsråden at regjeringen ikke ønsker å følge opp Stortingets vedtak om å beholde fengselet på Ulvsnesøy frem til konseptvalgutredningen for fengselsplasser på Vestlandet er klar.

På hvilket grunnlag mener Statsråden at han har mulighet til å se bort fra Stortingets vedtak, og hvilke konkrete handlinger og vurderinger har Statsråden gjort for å forsøke å oppfylle Stortingets vedtak?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok 5. april 2018:

«Stortinget ber regjeringen om at det ikke gjennomføres nedleggelser av soningsplasser eller soningstilbud på Vestlandet før Stortinget er forelagt konsekvensene ved en eventuell videreføring av driften, herunder avdeling Osterøy ved Bergen fengsel. For å sikre en bred utredning av konsekvensene, inkluderes avdeling Osterøy ved Bergen fengsel i den pågående KVU-en for Kriminalomsorgens Region vest.»

I revidert nasjonalbudsjett 2018 fremgår det:

«Under henvisning til ovenstående mener Justis- og beredskapsdepartementet at Bergen fengsel Osterøy avdeling bør avvikles innen utløpet av dagens leieavtale, selv om konseptvalgutredningen for Vestlandet ikke er ferdigstilt.»

Det fremgår ikke hva Statsråden og departementet konkret har gjort for å oppfylle Stortingets vedtak. I henhold til konstitusjonell sedvanerett er regjeringen forpliktet til å følge stortingets vedtak. Hvis regjeringen ikke vil følge opp Stortingets vedtak må det fremmes et forslag om å oppheve vedtaket, noe som ikke er gjort i saken.

Svar:

Jeg vil understreke at jeg selvfølgelig tar Stortingets anmodningsvedtak på alvor, og regjeringen og jeg arbeider systematisk med å følge opp vedtakene. Men regjeringen må samtidig gjøre Stortinget oppmerksom på det dersom et vedtak er krevende eller lite hensiktsmessig å gjennomføre. Bergen fengsel Osterøy avdeling eies av Stiftelsen Ulvsnesøy Skolehjem. Stiftelsen har sagt opp gjeldende leiekontrakt, og ga frist ut 2017 for tilbakemelding om staten ønsker å kjøpe eiendommen. Gjeldende leiekontrakt utløper medio 2019, mens konseptvalgutredningen for Vestlandet forventes ferdigstilt og kvalitetssikret først mot slutten av 2019. En videreføring av driften etter kontraktens utløp forutsetter at staten kjøper eiendommen og investerer i en nødvendig oppgradering av bygningsmassen eller forhandler med eier om en ny leieavtale. Samtidig tilsier prognoser fra Kriminalomsorgsdirektoratet at vi har en overkapasitet av plasser med lavere sikkerhetsnivå og at det ikke er behov for plassene på Osterøy. Det er dessuten et betydelig vedlikeholdsbehov knyttet til eiendommen. Videre fengselsdrift vil kreve betydelige investeringer i oppgradering og vedlikehold, jf. informasjon gitt i Prop. 85 S (2017-2018). Vedlikeholdsbehovet, prognoser som tilsier at vi får overkapasitet på plasser med lavere sikkerhetsnivå, og det faktum at dagens leieavtale utgår medio 2019, tilsier at fengselet bør avvikles innen utløpet av dagens avtale, selv om konseptvalgutredningen for Vestlandet ikke er ferdigstilt. En videreføring av Osterøy frem til konseptvalgutredningen for Vestlandet er ferdigstilt innenfor uendret budsjetttramme, vil medføre at andre fengselsplasser må avvikles, eller at innholdet i soningen må reduseres. Det vil også kunne få konsekvenser for sikkerheten i kriminalomsorgen. Jeg vil til slutt bemerke at Stortingets anmodningsvedtak følges opp og tas på største alvor. I Prop. 85 S (2017-2018) er det redegjort for hvorfor vedtaket er vanskelig å følge opp, tilsvarende som det er vist til ovenfor. I forbindelse med revidert nasjonal-

budsjett for 2018 har vi invitert Stortinget til å fatte vedtak i tråd med dette.

SPØRSMÅL NR. 1633

Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal

Besvart 4. juni 2018 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Trollstigen langs fv. 63 er ein av landets best besøkte turistattraksjonar, og vegstykket har status som nasjonal turistveg. På 11 km av strekninga er det ikkje mobildekning. Det er ei trafikktrygging utfordring på ei utsett strekning med mange trafikkulykker. Fleire instansar har vurdert saka, men forsøket på å få mobildekning eller naudtelefonar hit har ikkje lukkast.

Vil regjeringa ta tak i saka slik at også trafikantane på denne strekninga kan varsle naudetatane om trafikkulykker?»

Svar:

Eg er oppteken av at folk skal ferdast trygt på norsk infrastruktur. Difor har vi kraftig auka investeringar og vedlikehald av den fysiske infrastrukturen. Samstundes vert forventningane til god digital infrastruktur stadig høgare. Nordmenn er i dag godt vant med å kunne bruke mobiltelefonen der vi bur og der vi ferdast. Den tekniske utviklinga går raskt, og vi bruker stadig fleire mobiltjenester når vi ferdast langs vegane og i naturen.

I et globalt perspektiv er både mobil- og breibandsdekning god i Norge, men vi er ikkje i mål med å sikra eit tilstrekkelig godt tilbod alle stadar. Det er framleis nokre vegstrekningar og område med lita busetjing og trafikk, særleg i samband med nasjonalparkar, som ikkje blir dekt av dei kommersielle mobilnetta. Mobildekning langs offentleg veg er ei utfordring nokre stader fordi trafikkgrunlaget ikkje er godt nok til at mobiltilbydarane finn det rekningssvarande å byggja ut. Regjeringa har i samband med framlegg av forslag til statsbudsjettet for 2017 og 2018 lagt til grunn at ein del av midlane som er løyvde til programmet forsterka ekom over kap. 1380, post 70, skal kunne brukast til dette formålet:

«Tilgang til mobildata og mobilsamtale er viktig i mange situasjonar og sammenhenger. Samferdselsdepartementet leggjer derfor opp til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet også vil kunne vurdere støtte til mobilutbygging på utfartssteder, vegstrekningar eller lignende der

de kommersielle utbyggerne finner det for kostbart å bygge ut, men som likevel har stor betydning for næringsdrift, varsling av hendelser, turisme eller annen samfunnsmessig betydning.» (Prop 1 S (2016-2017), Samferdselsdepartementet). Tilsvarande formulering var tatt med i budsjettproposisjonen for 2018.

For den konkrete strekninga fylkesvei 63 mellom Trollstigvegen og 11 km innover fjellet mot Sunnmøre er det vurdert fleire ulike løysingar. Området er utfordrande på grunn av topografi, vernerestriksjonar og lite tilgang til straum (det er ikkje framført elektrisk kraft i området). I tillegg er vegen vinterstengd og det er lite trafikk utanom turistsesongen.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) vurderte i 2017 mogleg støtte til utbygging av betre mobildekning basert på samlokalisering med naudnettet si sendarmast. Nkom konkluderte med at det er særskilt kostbart å skulle etablere mobildekning for den aktuelle strekninga. Det blei anslått at kostnaden for investeringar, drift og vedlikehald for å dekke kun 60 prosent av strekninga frå ei eksisterande sendemast, vil kunne bli opp mot 35 mill. kr over 10 år. Nkom konkluderte med at denne løysinga ikkje er samfunnsøkonomisk forsvarleg.

Nkom har ikkje vurdert tiltak for ei løysing med 100 prosent mobildekning langs vegstrekninga. Ei løysing med 100 prosent dekning ville bli særskilt kostbar og krevje lang saksbehandlingstid ettersom løysinga krev etablering av ein basestasjon drifta med aggregat eller framført nettstraum innanfor nasjonalparken sine grenser.

Nkom kom, saman med Fylkesmannen, Direktoratet for naudkommunikasjon og vegmyndighetene lokalt, fram til ei alternativ løysing som ville gi dei vegfarande moglegheit til å varsle naudetatane ved alvorlege hendingar. Løysinga innebar å plassere ut naudnetterminalar (tilsvarande tunnel-telefoner) som er kobla opp til naudsentral. Telefonane vert drifta med batteri og solceller i sommarsesongen. Etablering og drift av 10 telefonar (ein per kilometer) vil, ifølgje Nkom, koste ca. 1,4 mill. kr over 10 år.

Eg har planlagt å reise til blant anna Trollstigen i slutten av juni. Denne saka kjem til å stå på min agenda då og eg vil ha god kontakt med både Nkom, Statens Vegvesen

og andre relevante aktørar for å drøfta kva for løysning som er mest eigna.

SPØRSMÅL NR. 1634

Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 31. mai 2018 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Det har under Solberg-regjeringen vært iverksatt tiltak for å minske ledigheten.

Hvordan har tiltakene iverksatt for å motvirke ledighet slått ut på kjønn, hvordan er fordelingen på kjønn når det gjelder personer som er gått ut av ledighetskøen etter to år og hvordan er overgangen fra ledighet til uføretrygd fordelt på kjønn, de siste fem årene?»

Svar:

Ledigheten blant kvinner er lavere enn for menn. Det har blant annet sammenheng med at kvinner i mindre grad arbeider i bransjer som er utsatt for konjunktursvingninger. I 2017 var den registrerte ledigheten 2,7 pst. i alt, mens den var 2,3 pst for kvinner.

Regjeringens økonomiske politikk de siste årene har bidratt til å dempe ledighetsutslagene for yrkesgrupper som særlig ble berørt av konsekvensene av oljeprisfallet. Selv om menn er i overvekt i flere av de meste berørte yrkesgruppene, har det kommet alle berørte til gode. Indirekte har regjeringens aktive motkonjunkturpolitikk også gitt positive effekter til bransjer hvor det er en overvekt av

kvinner som jobber, blant annet tjenesteyting. Kvinnenes andel av helt ledige har blitt redusert fra 43 prosent før oljeprisfallet i 2014 til 40 prosent i 2017.

Vi har ikke løpende statistikk som kan besvare spørsmålet om overgang fra ledighet direkte. Statistikk departementet har mottatt fra SSB tidligere for å bedre forståelsen av hva som skjedde etter finanskrisen i 2008, kan imidlertid belyse problemstillingen. Disse tallene viser at for de som var registrerte arbeidssøkere (dvs. både ledige og tiltaksdeltakere) i alderen 25-54 år i (november) 2008 var 46½ prosent av både kvinnene og mennene syselsatt to år senere, dvs. i 2010. Åtte år senere, altså i 2016, var andelen kvinner i jobb økt til 50 prosent, mens den var økt til 48 prosent av mennene. Vi har ikke tilgjengelige tall for overgang fra å være arbeidssøker i 2008 til uføretrygd, men tall for overgang fra å være arbeidssøker til å være mottaker av helserelaterte ytelser (sykepenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd) i hhv 2010 og 2016. 15 prosent av kvinnene som var arbeidssøkere i 2008 var i kategorien mottakere av helserelaterte ytelser to år etter. Tilsvarende tall for menn var 14 prosent. Åtte år senere, i 2016, var andelen for kvinner og menn i kategorien helserelaterte ytelser, økt til henholdsvis 23 og 22 prosent.

SPØRSMÅL NR. 1635

Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Cecilie Myrseth

Besvart 30. mai 2018 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Iht regelverket har kystflåten en lasteromsbegrensning på 500 kubikk. Over tid har man sett at sammenlignbare

saker blir behandlet ulikt av forvaltningen når det gjelder hvordan lasteromsvolumet skal defineres, og tolkningen gir også enkelte uheldige utslag. Næringen har lenge etter-

lyst en klargjøring av hvordan regelverket skal tolkes, slik at man unngår forskjellsbehandling.

Vil statsråden følge opp anmodningen om å foreta en presisering overfor forvaltningen av hvordan lasteromsvolum skal beregnes?»

BEGRUNNELSE:

Iht. regelverket for kystflåten er det satt som vilkår at fartøyet lasteromsvolum må være mindre enn 500 kubikk. Det er imidlertid flere eksempler på ulik praktisering og forståelse i forvaltningen rundt omkring i landet knyttet til hvilke arealer og tanker som skal medregnes når fartøyenes lasteromsvolum skal beregnes. Ifølge Fiskeribladet Fiskaren 18.5 er ferskvanns- og miljøttanker årsaken til at det nye fartøyet "Radek" ikke blir godkjent som fiskebåt i kystfiskegruppa. Ved Fiskeridirektoratets kontor i Måløy, der søknaden er behandlet, har man iflg. Fiskeribladet Fiskaren sett seg nødt til å regne med tanker til ferskvann og miljøttanker for å sikre lik behandling langs hele kysten, selv om de iflg. avisen mener "det er helt feil å ha med regelverket", og videre: "Ikke akkurat miljøvennlig, men reglene må følges slik de er".

Uttalelsene kan tyde på at det er behov for en presisering av regelverket, for å sikre rimelig og lik håndtering.

Svar:

Det er riktig som representanten Myrseth påpeker, at næringen lenge har etterlyst en klargjøring av lasteroms-

begrensningene. Oppfølgingen av høringen har tatt tid, og det har vært mye engasjement rundt denne saken. Jeg er derfor glad for å kunne opplyse at jeg denne uken har besluttet å endre lasteromsbegrensningene i kystflåten.

De nye reglene innebærer at bare lasterom som kan benyttes til føring av fangst skal regnes inn i begrensningen på 500 kbm.

Endringen vil gjøre regelverket enklere for fiskerne og kunne bidra til likebehandling. Det at andre tanker lenger regnes med i lasteromsvolumet innebærer også at fiskernes anledning til å velge miljøvennlige løsninger ikke begrenses at dette regelverket.

Bakgrunnen for å innføre størrelsesbegrensninger var i sin tid å regulere fangstkapasiteten. Da man innførte en lasteromsbegrensning i stedet for en lengdegrense på 28 m, var denne opprinnelig på 300 kbm. og andre tanker måtte stå i et rimelig forhold til dette. Deretter ble "et rimelig forhold" definert til 200 kbm., og så ble de to begrensningene slått sammen til 500 kbm. for at fartøyeierne selv skulle kunne prioritere tankvolumet til ulike formål. I dag er alle de viktigste fiskeslagene kvoteregulerte på fartøynivå, så øvre størrelsesgrense for kystfiskeflåten har lite å si for hvor mye fisk som tas ut av havet. Kvotene ligger fast, men fartøyeiere får større frihet til å utforme båtene sine slik de mener det er hensiktsmessig når vi nå begrenser oss til å regulere volumet i tanker som kan benyttes til føring av fangst.

SPØRSMÅL NR. 1636

Innlevert 22. mai 2018 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 29. mai 2018 av kulturminister Trine Skei Grande

Spørsmål:

«Hvordan skal statsråden sørge for at de viderekommende kompaniene innen det frie scenekunstheltet, som Jo Strømgren Kompani, et internasjonalt anerkjent dansekompani av svært høy kvalitet, som finansieres gjennom den såkalte basisfinansieringsordningen og som fases ut av Kulturrådet allerede 1.1.2019, skal gis forutsigbarhet og overleve når de må legge ned driften om ikke en løsning er i effekt fra 1.1.2019?»

BEGRUNNELSE:

Jo Strømgren Kompani (JSK) og Verdensteat er viktige viderekommende kompanier innen fri scenekunst. Disse kompaniene er i siste fase av basisfinansieringen og blir bedt om å søke både Kulturdepartementet og Kulturrådet for fremtidig tilskudd. JSK har gjennomført søknader til begge overnevnte instanser, men vi har fått avslag fra både Kulturdepartementet (søknad gjeldende 2018) og Norsk Kulturråds basisfinansiering (søknad gjeldende årene 2019 og 2020). Jo Strømgren Kompani står dermed uten midler til drift, produksjon og formidling fra 1.1. 2019.

Finansiering av såkalte viderekommende kompanier har flere prinsipielle aspekter, og er nært knyttet opp mot fordeling av ansvar mellom Kulturdepartement og Kulturråd. Ansvarsfordelingen er viktig, men samtidig er JSKs uvisse fremtid et resultat av at begge instanser kan synes å mene at JSK er den andres ansvar. Kvalifiserte kompanier som er i ferd med å vokse seg ut av basisfinansieringen trenger forutsigbare rammer for å drive videre og oppnå fortsatt kunstnerisk vekst.

I RNB 2018 skriver Kulturdepartementet om oppfølging av anmodningsvedtak nr. 201 (2017-2018), om de erfarne gruppene: "Kulturdepartementet anerkjenner behovet for å bedre frie scenekunstgruppers muligheter for forutsigbarhet. Slik forutsigbarhet handler både om økonomi, produksjonsmuligheter, visningsmuligheter og forvaltning. Kulturdepartementet mener dette derfor må ses i sammenheng med strukturene på scenekunstfeltet som helhet og vil i den kommende kulturmeldingen komme tilbake til hvordan dette best kan løses."

Dersom JSK står uten støtten 1.1.2019 vil de måtte legge ned driften, og kompetansen kompaniet har opparbeidet over seg i over 20 år vil ikke bli ivaretatt og forvaltet videre. Finansiering må dermed være på plass i løpet av 2018 for fortsatt drift i 2019 og videre fremover. Derfor haster det for de to kompaniene som allerede fra 1.1.2019 vil stå uten støtte.

Svar:

På scenekunstfeltet har både den kunstneriske og den organisatoriske utviklingen vært stor siden nåværende struktur ble etablert. Tilveksten av kunstnere på dette

området har vært betydelig og mange av dem skaper, produserer og viser scenekunst utenfor den etablerte institusjonsstrukturen. På denne bakgrunn må det kontinuerlig vurderes hvor grensen for det offentliges engasjement med hensyn til enkeltkunstnerskap skal gå. Det er avgjørende å ha ordninger som fortløpende kan støtte opp om nye stemmer som viser kvalitet og spennende retninger i sitt kunstnerskap. Men det er også viktig å ha ordninger som gir kunstnere mulighet til å jobbe langsiktig og med en stabilitet over tid, uten at kunstnerskapet kvalitetsvurderes årlig. De erfarne gruppene på det frie feltet er uensartede, både kunstnerisk, organisatorisk og geografisk. Felles for disse er at det er utfordrende å bygge opp og drive en organisasjon som produserer og viser scenekunst uten langsiktig finansiering. Kulturdepartementet anerkjenner behovet for å bedre de frie scenekunstgruppens mulighet for forutsigbarhet og legger derfor ned arbeid i å se nærmere på strukturene og ordningene i dagens tildelings- og fordelingssystem, med den hensikt å gjøre noen endringer slik at ordningene blir mer treffsikre – også for de godt etablerte kunstnerskapene, som Jo Strømgren Kompani. Dette arbeidet vil bli nærmere presentert i den kommende kulturmeldingen. Jo Strømgren Kompani er ikke avskåret fra å motta støtte for 2019. Utover basisfinansieringsordningen kan kompaniet søke ulike støtteordninger under Norsk kulturråd. Det finnes både ettårige og flerårige støtteordninger, som ordningene Fri scenekunst – dans, Fri scenekunst – teater (begge flerårig), Gjenopptakelse av sceneforestillinger, Formidling /Gjestespill, Forprosjekt scenekunst mv. Disse vil riktignok ikke gi like langvarig støtte som basisordningen, men de kan gi midler i fasen frem til vi har kommet frem til gode løsninger for å ivareta støtten og utviklingen til aktører i hele det frie scenekunstfeltet.

SPØRSMÅL NR. 1637

Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Sigbjørn Gjelsvik

Besvart 31. mai 2018 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«I budsjettavtalen med KRF og V anslår regjeringen de økte inntektene fra de såkalte sukkeravgiftene som følge av avgiftshoppet til hhv. 1120 og 900 mill. kroner påløpt i 2018.

Hvilken totalomsetning og hvilket avgiftsgrunnlag har man da lagt til grunn for hhv. 2017 og 2018 for hver av de to varegruppene, og hvor stort nedtrekk har man gjort

for 2018 for hhv. forventet økt grensehandel og redusert forbruk målt i kroner og prosent på bakgrunn av avgiftshoppet?»

BEGRUNNELSE:

NTB melder i dag 23. mai at Finansdepartementet ikke ønsker å oppdatere sine anslag for inntektene fra suk-

keravgiftene basert på bl.a. nye tall for grensehandelen og omsetning hos norske aktører. Dette er oppsiktsvekkende når man ser konsekvensene avgiftsøkningen har fått for norske arbeidsplasser og norsk verdiskapning. Direktør Ingvill Størksen i Virke dagligvare mener det er all grunn til å tro at regjeringens provenyanslag på ca. 2 milliarder kroner er for høyt. En annen mulighet er at Finansdepartementet allerede i sine anslag har tatt høyde for en betydelig økning i grensehandelen og reduksjon i omsetningen hos norske aktører. Det vil i så fall være oppsiktsvekkende om dette er informasjon departementet har holdt for seg selv.

Svar:

Ved beregning av provenyeffekten av avgiftsendringer forsøker departementet å ta hensyn til at endringen vil påvirke aktørenes tilpasning. Dette gjøres ved å benytte elastisiteter i provenyberegningene. Priselasititetene som benyttes er et uttrykk for hvor mange prosent etterspørselen (omsetningen i Norge) endres når prisen endrer seg med én prosent. Priselasititetene varierer mellom ulike varer. Virkningen på provenyet av endringen i en av-

giftssats kan deles inn i en direkte effekt (priseffekt) og en indirekte effekt (etterspørselseffekt). Den direkte effekten er den reelle avgiftsendringen i prosent multiplisert med referanseprovenyet for året avgiftsendringen skal gjennomføres. Den direkte effekten reflekterer provenyvirkningen av avgiftsendringen dersom etterspørselen holdes konstant. Den indirekte effekten følger av at etterspørselen endrer seg som følge av en avgiftsendring. Det antas at avgiftsendringen i sin helhet blir veltet over i prisen. Hvor mye anslått etterspørsel endrer seg vil avhenge av størrelsen på avgiftsendringen målt i prosent, avgiftens andel av prisen og priselasititeten. For en mer detaljert beskrivelse av Finansdepartementets beregningsmetoder, vises det til «Grunnlag for Finansdepartementets beregninger av skatter og avgifter i statsbudsjettet for 2018 – Beregningskonvensjoner 2018» (arbeidsnotat 2017/10):

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4555aa40fc5247de9473e99a5452fd/arbnotat10017.pdf>

Forutsetningene for anslått provenyeffekt av endringene i avgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer, er vist i tabell 1.

Tabell 1 Antatt direkte priselasititeter og avgiftens andel av prisen ved endringen i avgiftene i 2018.

	Referanseproveny for 2018 (jf. Prop. 1 LS (2017-2018))	Priselasititet	Avgiftens andel av antatt gjennomsnittlig salgspris
Sjokolade- og sukkervarer mv.	1 500 mill. kroner	-0,34	0,09
Alkoholfrie drikkevarer mv.	2 350 mill. kroner	-0,34	0,12

Gitt disse forutsetningene, og en antagelse om at avgiftsøkningen skyves fullt ut over i prisene til forbrukerne, kan det antas at avgiftsøkningen for sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer gir en reell gjennomsnittlig prisøkning i 2018 på henholdsvis nær 9 pst. og i overkant av 5 pst. I beregningen er det tatt hensyn til at det er 15 pst. merverdiavgift på disse avgiftene. En prisøkning i denne størrelsesorden antas å redusere avgiftspliktig innenlands etterspørselen etter sjokolade- og sukkervarer med om lag 3 pst., mens avgiftspliktig innenlands etterspørselen etter alkoholfrie drikkevarer antas å gå ned med rundt 2 pst.

Hvordan etterspørselsnedgangen fordeler seg mellom grensehandel/netthandel og ev. reduksjon i nordmenns konsum av disse varene, er usikkert. Departemen-

tet følger utviklingen i avgiftsinntekter løpende, men gir ikke oppdaterte anslag for de enkelte særavgiftene i revidert budsjett. Dette er standard praksis, og overhodet ikke oppsiktsvekkende. I forbindelse med fremleggelse av statsbudsjett for 2019 vil det bli oppgitt oppdaterte anslag for inneværende og kommende år for skatter og avgifter bl.a. basert på skatte- og avgiftsinngangen hittil i år og eventuelle forslag til endringer i satser eller regler for kommende år.

SPØRSMÅL NR. 1638**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Tore Storehaug****Besvart 29. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkelt Wara****Spørsmål:**

«Kva vurderingar er gjort rundt nedlegginga av Solbakken asylmottak i Florø, og kva føresetnader er endra sidan hausten 2017?»

GRUNNGJEVING:

UDI har varsla at Solbakken asylmottak i Florø skal leggjast ned. Den gangen, som no, vart det her grunngitt i låge asyltilkomstar. Etter eit likt vedtak i 2017 gjorde Justis- og beredskapsdepartementet om på avgjerdsla:

“Grunnet en helhetsvurdering av særlige utfordringer i Flora kommune har Justis- og beredskapsdepartementet som et unntakstilfelle gitt en instruks til UDI om at driften ved Solbakken asylmottak i Florø skal videreføres.”

Florø har eit godt miljø kring mottak, busetjing og opplæring av flyktningar - noko både Fylkesmann og IMDI har framheva. Ut over dette er Solbakken eit kommunalt mottak. I Innst. 479S (2016-2017) gjorde Stortinget vedtak om at “stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å styrke de idelle og kommunale driftsoperatørenes andel i asylmottaket.”, nedlegging av Solbakken asylmottak vil gjere at det ikkje er fleire kommunale driftsoperatørar igjen i region Vest.

Svar:

Ansaret for å opprette og nedlegge asylmottak er delegert fra Justis- og beredskapsdepartementet til Utlendingsdirektoratet. I dette ligger et ansvar for å tilpasse mottakskapasiteten til det behovet som til enhver tid eksisterer.

Den enkeltstående instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet til Utlendingsdirektoratet av 31. august 2017 om å videreføre driften av Solbakken asylmottak representerte et unntakstilfelle og skyldtes en helhetsvurdering av særlige utfordringer i Flora kommune høsten 2017.

Forutsetningene har nå endret seg. Kapasitetsbehovet i mottak er i dag vesentlig mindre enn det var i august 2017. Høsten 2017 ble også prognosen for antall asylsøkere i 2018 nedjustert fra 6 000 til 3 000. Behovet for å legge ned flere asylmottak i 2018 ble dermed ytterligere forsterket sammenlignet med det utlendingsforvaltningen forventet høsten 2017. Det faktiske ankomstnivået hittil i år, sammenholdt med gjeldende ankomstprognoser, tilsier ytterligere nedleggelser. I en slik situasjon er det vanskelig å skjerme enkelte mottak fra nedlegging.

Gjenværende mottak er gjennomgående godt drevne mottak, og det er isolert sett ønskelig å beholde dem gitt

at behovet fremdeles er til stede. Med så få gjenværende mottak, og fortsatt behov for å redusere mottakskapasiteten, er det imidlertid særlig viktig at UDI har et kostnads- og formålseffektivt mottakssystem, hvor sammen-setningen av gjenværende mottak er slik at de i sum oppfyller de ulike hensynene som må ivaretas og avveies mot hverandre. Det er opp til UDI å vurdere disse hensynene og balansere dem opp mot hverandre i vurderingen av hvilke mottak som skal beholdes.

Blant slike hensyn er at både private, kommunale og ideelle driftsoperatører skal være representert på mottaksmarkedet, at hensynet til ankomstberedskap vektlegges, at det er en geografisk spredning, at hensynet til utlendingsforvaltningens logistiske behov tilknyttet asylprosedyren ivaretas, og at mottakstilbudet legger til rette for integrering for personer med oppholdstillatelse og stimulerer til retur for dem som får avslag.

SPØRSMÅL NR. 1639**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Ingalill Olsen****Besvart 29. mai 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hvordan vil regjeringen håndtere at norske rederier flagger ut skip for å seile under bekvemmelighetsflagg i norske farvann og mellom norske havner?»

BEGRUNNELSE:

16. mai kl. 16 flagget Hurtigruten et av sine skip ut av NOR, og inn i Norsk Internasjonalt Skipsregister(NIS).

Dette gir rederiet mulighet til å betale mannskapet ombord dårligere lønn. Rederiet oppgir at skipet skal brukes til enkelte anløp på fastlandet og ellers gå på Svalbard. Dette strider med alminnelig rettsoppfatning. I Lov om norsk internasjonalt skipsregister (NIS-loven) settes det i § 4 begrensning av fartsområde:

“Skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister tillates ikke å føre last eller passasjerer mellom norske havner eller å gå i fast rute med passasjerer mellom norsk og utenlandsk havn.”

Svar:

Hurtigruten har tatt skipet MS Spitsbergen ut av Norsk Skipsregister (NOR) og registrert skipet i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS). Skipet har således ikke blitt flagget ut, skipet er fortsatt norsk. Stortingsrepresentanten knytter begrepet “bekvemmelighetsflagg” til NIS. NIS er

et anerkjent kvalitetsregister og er heller ikke på ITF sin offisielle liste over land med flag of convenience.¹

Fartsområdebestemmelsene for NIS-registrerte skip fremgår av lov om norsk internasjonalt skipsregister (NIS-loven) og forskrift om fartsområde for passasjerskip registrert i norsk internasjonalt skipsregister (NIS). I forskriften finnes det en særbestemmelse for Svalbard og en egen bestemmelse for cruiseskip.

Departementet har registrert at det er kommet bekymringsmeldinger vedørende MS Spitsbergen og lovligheten av seilingsruten som går langs norskekysten og Svalbard. Sjøfartsdirektoratet som tilsynsmyndighet har nå henvendt seg til Hurtigruten og anmodet om å få en forklaring på seilingsruten og forholdet til fartsområdebegrensningene. Saken vil så bli fulgt opp ovenfor rederiet.

Denne regjeringen er opptatt av at NIS skal være et attraktivt skipsregister av høy kvalitet og at skipene som er registrert i NIS følger det gjeldende regelverket, herunder fartsområdebegrensningene.

---

¹ ITF: International Transport Workers' Federation

SPØRSMÅL NR. 1640**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Terje Aasland****Besvart 29. mai 2018 av næringsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Har statsråden i dag en løsning eller alternativ plan på fjerning av det radioaktive avfallet knyttet til Søve gruver på Ulefoss, og vil statsråden sørge for at de berørte partene, Telemark fylkeskommune og Nome kommune, holdes løpende orientert om framdriften i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til at Nærings- og fiskeridepartementet ble pålagt av Statens strålevern i 2014 å finansiere og gjennomføre oppryddingen av det radioaktive avfallet i tilknytning til Søve gruver i Telemark. Arbeidet med å få fjernet og håndtert avfallet fra Søve gruver har tatt vesentlig lengre tid enn planlagt. I 2014 ble det holdt en anbudskonkurranse og den gang ble det foreslått å benytte NOAHs deponi på Langøya, løsningen ble ikke gjennomført. Et nytt oppdrag ble kunngjort i juli 2016, Norsk Gjenvinning skulle da ha oppdraget. Det ble da foreslått å håndtere avfallet i et deponi i Hedmark. Deponiet har siden ventet på de nødvendige godkjennelsene fra Statens strålevern og fylkesmannen i Hedmark. Etter det har Telemark Fylkeskommune og Nome kommune hatt to møter med tidligere næringsminister Monica Mæland - dessverre uten resultat da avfallet fortsatt ligger på Ulefoss. Til NRK Telemark 26. mars d.å. opplyser statsråden følgende:

«Med tanke på fjerning av det radioaktive avfallet ved Søve gruver, er det nå tatt kontakt med Wergeland Hansvik i Gulen i Sogn og Fjordane for å undersøke om det er mulig å deponere det radioaktive avfallet der.»

12. april d.å. melder lokal media i Telemark at Konsernsjef for det nasjonale deponiet Wergeland Hansvik, Irene Kjelby Wergeland, bekrefter at det har vært kontakt med departementet.

Hun opplyser følgende:

«Det stemmer at vi har hatt dialog med departementet, men vi har ikke gitt noe tilbud til staten om lagring av det radioaktive avfallet fra Ulefoss i Nome. Dette skyldes i hovedsak at vi ikke har hjemmel for å lagre denne type forurensede masser, selv om vi er et nasjonalt deponi.»

Svar:

Staten har påtatt seg å bekoste og gjennomføre opprydding ved Søve. Nærings- og fiskeridepartementet har fått pålegg fra Statens strålevern om å gjennomføre nødvendige oppryddingstiltak på stedet.

Offentlige anbud for oppryddingen har vært utlyst to ganger, i 2014 og 2016, men det har så langt ikke latt seg gjøre å få på plass et deponi for massene. Erfaringene har vist hvor sensitivt deponering av radioaktivt materiale er.

NFD arbeider med mulige fremgangsmåter for å gjennomføre oppryddingen så raskt som mulig. I den sammenheng ser vi både på muligheten for deponering av massene i et etablert deponi og etablering av en lokal løsning.

Wergeland-Halsvik eier og driver det eneste etablerte deponiet som i dag er aktuelt for mottak av Søve-avfallet. Departementet har lenge hatt dialog med selskapet. I et brev 4.7.2017 inviterte vi selskapet til å gi et tilbud på mottak av massene. Wergeland-Halsvik har så langt ikke gitt et tilbud. Vi har nylig vært i kontakt med Wergeland-Halsvik, som oppgir at de fortsatt har enkelte faglige vurderinger de ønsker å foreta før de beslutter om de vil gi et tilbud på mottak av massene.

Selskapet har nødvendige tillatelser til å ta imot Søve-massene, men kun inntil 1500 tonn per år. Søve-massene er anslagsvis 4500 tonn. Dersom deponiet skal ta imot Søve-massene, må det derfor søkes om prosjektbasert mottak av et økt volum. Selskapets vurdering er at det ikke vil være noe vesentlig til hinder for å få en slik tillatelse, ettersom øvrige nødvendige tillatelser fra Miljødirektoratet og Statens strålevern nå er på plass.

Det kan alternativt være aktuelt å etablere en lokal løsning i Telemark. Departementet arbeider derfor parallelt med å klargjøre mulighetene for å få på plass en lokal løsning.

En god dialog med berørte parter er viktig, ikke minst i saker som denne. Jeg anser at det har vært en jevn og god dialog med Nome kommune, Telemark fylkeskommune og Statens strålevern i saken. Departementet har orientert løpende om utviklingen i saken, inkludert møter på politisk nivå når kommunen og fylkeskommunen har hatt ønsker om det. Det vil jeg fortsette med.

SPØRSMÅL NR. 1641**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 28. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkell Wara****Spørsmål:**

«I et gitt tilfelle har en statlig organisasjon fått aksept for å foreta en utleggsforretning eller arrest overfor en privatperson eller firma, grunnet økonomisk mislighold.

Kan staten opprettholde sin utleggsforretning/arrest etter at det samlede gjeldsbeløpet som var lagt til grunn er innfridd av skyldner?»

BEGRUNNELSE:

Det forekommer at statlige institusjoner mener seg feilaktig behandlet og ført bak lyset av enkeltpersoner eller firmaer økonomisk. I slike tilfeller finnes det ulike måter å sørge for å ivareta statens/utlåners interesser. Man kan foreta en arrest eller i andre tilfeller en utleggsforretning. Hjemmel for slike tiltak finnes. Det som likevel er prinsipielt interessant, er om staten kan opprettholde sitt krav etter at skyldner har betalt inn det beløp som var lagt til grunn for utleggsforretningen eller arresten. Dersom det forefinnes en slik hjemmel, vil det være spennende å høre hva den har sitt opphav i. Hvis det ikke finnes et slikt juridisk grunnlag, klargjør det samtidig statens spilleregler.

Svar:

Dersom et utlegg er falt bort, plikter saksøkeren skriftlig å gi avkall på sin rett etter utlegget, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-27. Utlegg kan falle bort ved at kravet det er gitt utlegg for, oppfylles. Namsmannen skal også på begjæring treffe beslutning om opphevelse av utlegget dersom kravet som er sikret ved utlegg, er dekket eller opphørt på annen måte, jf. tvangsfullbyrdsloven § 7-28. Denne bestemmelsen får praktisk betydning dersom utleggshaveren ikke avgir frivillig erklæring etter § 7-27.

Er det besluttet arrest, vil arresten falle bort uten opphevelse når saksøkte oppfyller pengekravet eller det faller bort på annen måte, jf. tvisteloven § 33-10 første ledd bokstav d. Det samme gjelder om saksøkte rettskraftig er frifunnet for kravet. Dersom

arresten er falt bort, plikter saksøkeren skriftlig å gi avkall på sin rett etter arresten, og saksøkte kan kreve at retten treffer avgjørelse om at arresten er falt bort, jf. § 33-10 tredje ledd.

SPØRSMÅL NR. 1642**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 28. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkell Wara****Spørsmål:**

«Biskopen i Bjørgvin og leder for Kalfarhuset oppfølgingssenter stiller i BT 22.mai spørsmålstegn om myndighetene ønsker rehabilitering av innsatte. De viser til kriminalomsorgsdirektoratet sin strenge praktisering av permisjonsregelverket som fremstår som en feilslått politikk drevet av tanken om straff som gjengjeldelse enn som rehabilitering.

På hvilke måte har ministeren fulgt opp stortinget sitt vedtak fra desember 2015 om å sikre en fleksibel praktisering av permisjonsregelverket?»

BEGRUNNELSE:

En jury bestående av biskopen i Bjørgvin, ordfører i Bergen og leder for Kirkens Bymisjon tildelte nylig Nordahl Brun prisen til CRUX Kalfarhuset oppfølgingssenter. Senteret har i mange år fulgt opp innsatte før og etter soning for at de skal mestre den vanskelige overgangen fra fengsel tilbake til samfunnet, og fra rus til rusfrihet.

I 2014 strammet kriminalomsorgsdirektoratet inn regelverket for permisjoner. Målet var lik praksis i hele landet, mens Region Vest hadde tolket regelverket ut fra hvilke muligheter det kunne gi til en god rehabilitering. Tidligere kunne innsatte delta i koret Bækkalokket, kino besøk, turer på Fløyen og andre tiltak i regi av Kalfarhuset.

Under talen ved overrekkelse av prisen sa biskopen følgende:

“CRUX Kalfarhuset er et fargerikt og levende uttrykk for bekjennelse til menneskeverdet som vi liker å tro at alle står sammen om og vil arbeide for å realisere. Da er det også viktig at samfunnet legger gode rammebetingelser for at innsatte i våre fengsler kan få en god inngang i fellesskapet når de kommer ut. Det er dessverre ikke alltid tilfellet. Våre myndigheter, nærmere bestemt Kriminalomsorgsdirektoratet, har strammet inn permisjonspraksis innen kriminalomsorgen. Slik har de gjort det vanskeligere for de innsatte å ta del i de aktivitetene som en institusjon som CRUX Kalfarhuset tilbyr.”

Biskopen og daglig leder for senteret viser også til at Stortinget i desember 2015 vedtok følgende:

“Stortinget ber regjeringen sikre at regelverket knyttet til permisjoner fra soning praktiseres fleksibelt slik at rehabiliteringstilbudet i regi av frivillige organisasjoner kan gjennomføres under soningsperioden.”

Men i følge biskopen bidro dette ikke til at direktoratet endret sine instruksjoner én millimeter. Holdningen var tydeligvis at Region Vest hadde tatt seg altfor store friheter.

Biskopen ber om bedre muligheter for rehabilitering av innsatte. Det vil bety store samfunnsmessige gevinster og gi innsatte bedre muligheter for å klare seg uten tilbakefall når de blir løslatt.

Svar:

Ved vedtak nr. 361 den 17. desember 2015 ba Stortinget regjeringen om å sikre at regelverk knyttet til permisjoner fra soning praktiseres fleksibelt slik at rehabiliteringstilbud i regi av frivillige organisasjoner kan gjennomføres under soningsperioden.

Justis- og beredskapsdepartementets oppfølging av vedtaket er omtalt i Prop. 1 S (2016-2017) side 319 og Meld. St. 17 (2016-2017) side 51. Det fremgår av nevnte dokumenter at departementet, på bakgrunn av anmodningsvedtaket fra Stortinget, har gjennomgått regelverket og bedt Kriminalomsorgsdirektoratet om en vurdering. Departementets og direktoratets vurdering var at dagens regelverk for permisjon fra fengsel balanserer hensynet til formålet bak straffen og behovet for nødvendig fleksibilitet. Innenfor visse rammer utøver kriminalomsorgen et skjønn, der formålet med permisjonen vurderes opp mot domfeltes situasjon, sikkerhetsmessige hensyn og den allmenne rettsoppfatning. Dersom vilkårene for permisjon er til stede, vil det innenfor dagens regelverk være fullt mulig for innsatte å delta i rehabiliterende tiltak utenfor fengselet i regi av det offentlige eller frivillige organisasjoner. Anmodningsvedtaket ble ansett som fulgt opp med dette.

Justiskomiteen hadde ikke merknader til oppfølgingen av vedtaket i Innst. 6 S (2016-2017) eller i Innst. 285 S (2016-2017).

SPØRSMÅL NR. 1643

Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 28. mai 2018 av justis-, beredskaps- og innvandringsminister Tor Mikkjel Wara

Spørsmål:

«Det vises til brosjyren «Om krisen eller kriget kommer». Denne er utarbeidet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) på vegne av den svenske regjeringen, og vil i løpet av den neste uken sendes ut til samtlige svenske husstander.

Vurderer statsråden det som aktuelt å sende ut en lignende brosjyre, tilpasset norske forhold, til alle husstander i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Brosjyren tar for seg en rekke råd om hvordan innbyggerne kan forberede seg på at varmen forsvinner eller det blir tomt for mat og andre varer i butikkene. Rådene

handler videre om situasjoner hvor det er drivstoffmangel eller det ikke lenger kommer vann fra vasken eller i toalettet, hvor bankkort, minibanker, mobilnett eller internett ikke fungerer, hvor kollektivtrafikk og andre former for transport blir stående stille, eller hvor det blir vanskelig å få tak i medisiner og medisinsk utstyr. Brosjyren tar også for seg hvordan en kan gjennomskue falsk informasjon og fiendtlig propaganda.

Representanten er kjent med at en del av de samme anbefalingene finnes på ulike nettsider som dsb.no, sikkerhverdag.no og kriseinfo.no. Imidlertid er dette informasjon som innbyggerne selv må søke seg til, og statsråden bør etter representantens mening vurdere om en brosjyre som fysisk sendes husstandene kan være et nyttig supplement for å få informasjonen ut til alle innbyggerne.

Rådene om egenberedskap er viktige, men mye tyder på at disse rådene ikke godt nok kjent for mange.

I februar la DSB frem en befolkningsundersøkelse om risikopersepsjon og egenberedskap i Norge. Under halvparten av de spurte opplyste om at de har tenkt gjennom hvilke farer, ulykker og utfordringer som kan skje i hjemmet. Et interessant funn var at folk på bygda var bedre forberedt enn folk i byene. Særlig unge i byene hadde liten grad av egenberedskap. Direktør i DSB fulgte opp med en kronikk der hun pekte på at kjennskapen til krisehåndteringstiltak i egen kommune og nærområde er for lav, og sa det var behov for tiltak som i større grad setter egenberedskap på dagsordenen igjen:

“Blant annet fordi risiko- og trusselbildet er i endring. Og ikke minst fordi vi blir stadig mer avhengige av kritiske samfunnsfunksjoner, som strøm, mobilnett, internett, transport, vann og avløp. Det gjør oss sårbare - i alle fall hvis vi ikke er godt nok forberedt.”

Egenberedskap er en viktig del av totalberedskapen. Det er etter representantens syn et stort behov for å gjøre befolkningen kjent med hvilke forhåndsregler de kan ta for å forberede seg og sine nærmeste på uønskede hendelser. Representanten mener selvsagt at befolkningen skal kunne stole på at myndigheter og frivillige beredskapsaktører stiller opp ved en krise, men dersom flest mulig husholdninger i Norge har en viss egenberedskap vil dette trygge samfunnet vårt ytterligere, sørge for mer stabilitet og normalitet dersom et eller flere av de kritiske samfunnsfunksjonene blir satt ut av spill i en periode, og det vil gi både offentlige og frivillige beredskapsressurser mer tid til planlegge hvor og hvordan de skal sette inn sin bistand for begrense skadene mest mulig.

DSB har opplyst om at de arbeider sammen med Oslo kommune med en egenberedskapskampanje som skal øke befolkningens kunnskap og bevissthet om hva hver

enkelt av oss konkret kan og bør gjøre av forberedelser for å redusere egen sårbarhet. Hos ABC Nyheter 22. mai kom det imidlertid fram at DSB ikke kommer til å trykke opp brosjyrer som ledd i denne kampanjen, men at de bl.a. vil bruke sosiale medier. Det er derfor interessant å høre om statsråden vurderer det som aktuelt å lage en lignende brosjyre som den i Sverige i som et supplement til egenberedskapskampanjen. Det er i så fall viktig at hele befolkningen i Norge mottar informasjonen, uavhengig av bosted og digital kompetanse.

Svar:

God beredskap handler ikke bare om hvordan myndighetene forbereder seg for en krise, men også om hvor godt forberedt den enkelte innbygger er. Oppmerksomheten rundt disse spørsmålene har heldigvis blitt bedre de siste årene.

Vi har god dialog med svenske myndigheter og har en verdifull erfaringsutveksling på dette området. Vi er derfor godt kjent med at svenske myndigheter gjennom MSB har valgt å sende en fysisk brosjyre til alle husstander i Sverige.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) er fag-, forvaltnings- og tilsynsorgan på sentrale deler av samfunnssikkerhetssområdet. I direktoratet jobbes det kontinuerlig med ulike informasjonstiltak for å holde befolkningen best mulig orientert om både beredskapssarbeid og beredskapssituasjoner som kan oppstå. Et godt eksempel på dette er samarbeidet med Oslo kommune knyttet til utarbeidelse av en såkalt «egenberedskapskampanje».

Jeg mener det er viktig at befolkningen i bredt er informert om myndighetenes anbefalinger på dette området, og jeg vil be DSB vurdere hvilke formidlingskanaler som best kan ivareta dette.

SPØRSMÅL NR. 1644

Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 1. juni 2018 av helseminister Bent Høie

Spørsmål:

«Mener helseministeren det er en klok bruk av midler når investering i nye sykehusbygg krever at helseforetak enten må spare så mye på drift at de ikke kan drive forsvarlig, eller selge eiendommer som gir vedvarende inntekter for sykehusene?»

BEGRUNNELSE:

St. Olavs sykehus i Trondheim er i ferd med å selge pasienthotellet for å finansiere bygging av et nytt sentrum for psykisk helse. Pasienthotellet gir årlig omlag 20 millioner i inntekter og er således en langsiktig inntekt-

skilde for sykehuset. Denne inntekten vil gå tapt dersom pasienthotellet selges.

Svar:

De regionale helseforetakene har ansvar for å tilby gode spesialisthelsetjenester til alle som trenger det. Helseforetakene har ansvar for å prioritere og planlegge det samlede tjenestetilbudet innenfor fastsatte rammer for virksomheten.

Jeg er kjent med at det er planer om å selge pasienthotellet ved St. Olavs hospital. Frigjorte midler skal benyttes til å finansiere etablering av et senter for psykisk helse. Etablering av senter for psykisk helse har vært et prioritert prosjekt ved St. Olavs hospital og Helse Midt-Norge over en lengre periode.

Etablering av senter for psykisk helse vil integrere det psykiske helsetilbudet i den samlede sykehusvirksomheten ved St. Olavs hospital på Øya, og Helse Midt-Norge opplyser at det vil gi et bedre samlet pasienttilbud.

SPØRSMÅL NR. 1645

Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 31. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Fram til nå har det vært stor enighet blant partiene i Norge om at karbonfangst og lagring er et avgjørende virkemiddel for å bekjempe klimaendringene.

Sitter regjeringen på noen oppdaterte utslippsscenarioer som viser hvordan klimaendringene kan bekjempes uten bruk av karbonfangst og lagring og til omlag samme kostnad?»

BEGRUNNELSE:

I revidert nasjonalbudsjett skriver regjeringen:

“Beslutning om å bidra til å finansiere investering og drift av et fullskala prosjekt for fangst og lagring av CO₂ må vurderes opp mot andre klimatiltak. Vi må velge effektive tiltak som gir størst mulig klimateffekt.”

Dette kan vanskelig leses som noe annet enn at kortsiktig kostnadseffektivitet skal ligge som kriterium for en av Norges store satsinger i klimapolitikken. Det er en helt urimelig forutsetning. Selv om karbonfangst og –lagring kan ha høyere tiltakskostnad enn andre klimatiltak på kort sikt, kommer man neppe utenom å bruke teknologi som bidrar til negative utslipp for å nå målene om å begrense den globale temperaturøkningen til maks to grader celsius, aller helst 1,5 grader celsius. Derfor er det underlig at regjeringen framfører argumenter om at satsingen på fullskala karbonfangst og –lagring vil «kreve store ressurser og nytteverdien er usikker». Dersom regjeringen ikke lenger har tro på at karbonfangst og –lagring er en viktig del av klimaløsningen, så må den snarest legge fram

oppdaterte utslippsscenarioer som viser hvordan klimaendringene kan bekjempes uten denne typen teknologi.

Svar:

Regjeringen vil bidra til en kostnadseffektiv teknologi for fangst transport og lagring av CO₂ og har ambisjon om å realisere en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndtering i Norge, gitt at dette gir teknologitvilling i et internasjonalt perspektiv. Bakgrunnen for denne ambisjonen er blant annet at FNs internasjonale klimapanel har identifisert CO₂-håndtering som ett av mange tiltak som er nødvendig for å nå togradersmålet. I sin femte hovedrapport viser klimapanelet at de totale kostnadene ved å nå togradersmålet vil kunne bli mer enn dobbelt så høye uten fangst og lagring av CO₂. Teknologitvilling er heftet med stor usikkerhet i en situasjon hvor det foreligger en markedssvikt. Ekstern kvalitetssikrer, Atkins og Oslo Economics, har vist til at det i dag er få anlegg under planlegging, fordi aktørene som slipper ut CO₂ ikke betaler høy nok pris for sine utslipp og dermed ikke har insentiver til å investere i utslippsreducerende teknologi. Et demonstrasjonsanlegg kan gi læring som reduserer teknologikostnadene noe. Det vil også kunne demonstrere at teknologien er moden for kommersiell bruk. Dette vil kunne øke hastigheten på utviklingen av nye CO₂-håndteringsprosjekter ved at den økonomiske barrieren for å satse på CO₂-håndtering reduseres. Det er imidlertid fremdeles ikke gitt at aktører i Europa og resten av verden vil prioritere CO₂-håndtering i sitt arbeid med å redusere utslipp. I et slikt scenario kan demonstrasjonsverdien, og dermed klimateffekten, av den norske satsningen bli lav. Det er til enhver tid nødvendig å velge effektive tiltak

som gir størst mulig klimaeffekt. Ettersom fremtidig utvikling er preget av stor usikkerhet, må beslutningen om å finansiere investering og drift av et fullskala prosjekt for fangst og lagring av CO₂ i Norge vurderes opp mot andre klimatiltak. Regjeringen vil gjennomføre forprosjektering av et demonstrasjonsanlegg for fangst, transport og lagring av CO₂ i Norge. Forprosjekteringen er et nødvendig skritt før en ev. investeringsbeslutning om prosjektet.

Regjeringen fremmer i Prop. 85 S (2017-2018) forslag om bevilgninger i 2018 for å gjennomføre forprosjektering av transport- og lager, og inntil to fangstanlegg. Etter forprosjekteringen så vil man blant annet ha mer robuste kostnadsanslag. Når forprosjektering er fullført og ekstern kvalitetssikring (KS2, del 2) er gjennomført, vil regjeringen vurdere om et demonstrasjonsprosjekt bør realiseres. Regjeringens vurdering vil legges frem for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 1646

Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Per Espen Stoknes

Besvart 30. mai 2018 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Klimaminister Ola Elvestuen lovte før Stortingsvalget at Venstre ville reversere regjeringens vedtak om vasskraftutbygging i Tolga dersom de havnet i posisjon. Nå sitter Venstre i regjering.

Vil klimaministeren sørge for at regjeringen trekker tilbake konsesjonsvedtaket?»

BEGRUNNELSE:

I april 2016 ga regjeringen Opplandskraft konsesjon til kraftutbygging i Glommas siste uberørte stryk- og fosserekning i Tolga kommune i Østerdalen. Denne strekningen har en stor og svært spesiell ferskvannsfauna. Eidsfossen er unik som en uberørt foss med store gyteområder for harr og ørret nedenfor strykene.

Utbyggingen av kraftverket vil ødelegge sårbar natur langs en strekning på 13 kilometer. Elvestrekningen er kjent for gode forhold for ørret- og harretfiske, og arbeidsplasser tilknyttet dette fisket settes nå i fare. Fylkesmannen i Hedmark har kommet med med innsigelser mot prosjektet. Miljø- og naturvernorganisasjoner er mot utbyggingen. NVE og Miljødirektoratet har uttalt skepsis til prosjektet. Dette valgte regjeringen ikke å ta hensyn til i sitt konsesjonsvedtak.

I juli 2017 uttalte daværende leder for energi- og miljøkomiteen, nåværende klimaminister Ola Elvestuen, følgende til lokalavisa Østlendingen om konsesjonsvedtaket:

“Akkurat som i dagliglivet er det slik i politikken at hvis du gjør en feil så må dette rettes opp. Vi håper at høstens valg kan påvirke politikken slik at vi kommer i posisjon til å få reversert dette vedtaket”.

Svar:

Ved kongelig resolusjon 21. april 2017 fikk Opplandskraft DA tillatelse til å bygge Tolga kraftverk. Tillatelsen er en endelig beslutning etter forvaltningslovgivningen, og det foreligger ikke rettslig grunnlag for å endre dette konsesjonsvedtaket.

Jeg viser til at det til grunn for vedtaket lå en inngående konsesjonsbehandling med en avveining av fordeler og ulemper for allmenne interesser i tråd med de krav og rammer som fremgår av vassdragslovgivningen.

SPØRSMÅL NR. 1647**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Willfred Nordlund****Besvart 31. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan statsråden opplyse om de nye F35-flyene i normal-situasjon kan benytte seg av takse, rullebane og øvrige flyoperative flater med motorer i gang hvor det er benyttet strøsand for å øke friksjonen, og til tross av fremtidig heldøgns beredskap med dertil snørydding og friksjonsøkning; hvor mye mer beregner man å måtte øke utslippstillatelsen i KOF med dersom strøsand ikke lengre skal benyttes, særlig hensyntatt at større flater skal holdes snø og isfrie/med tilstrekkelig friksjon hele døgnet?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til spørsmål og svar i Dokument nr. 15:1406 (2017-2018) på Stortingets hjemmesider. I svaret fremkommer følgende: «Døgnbemanning gjør det mulig i større grad å holde de operative flatene og rullebanen åpne ved hjelp av brøyting og børstning fremfor forebyggende bruk av avisingskjemikalier.» og at det er «en rekke usikkerhetsfaktorer knyttet til omfanget av fremtidig bruk av avisingskjemikalier, blant annet vær- og klimaforhold.» Sesongen 2016/2017 var krevende værmessig ifølge de opplysninger som fremkommer i offentlige dokumenter, herunder mye vekslende temperaturer rundt frysepunktet og svært mye nedbør, noe som medførte et høyt forbruk av kjemisk avvisningsmateriale, hhv Aviform Solid og Aviform L50. Disse omregnes som kjent for departementet til organisk belastning oppgitt i «KOF»(kjemisk oksygenforbruk), som også utslippstillatelser benytter for å angi utslippstillatelser for baneavvisning. Det må kunne antas at slike sesonger som en så i 2016/2017 og 2013/2014 vil inntreffe igjen, og oftere. KOF verdien totalt vil variere etter hvilket avvisningsmiddel en flyplass benytter på ulike flater, herunder også avvisning av fly som har sin egen tillatelse. Det vanlige er at baneavvisningen har sin tillatelse og flyavising har sin. I svaret på spørsmålet som nødvendigvis omhandlet både de flyoperative flatene, taxebane og rullebane samt avvisning av flyene, skriver statsråden at Evenes kun benytter Aviform som avvisningsmiddel. Det må antas å bero på kunnskapsmangel i Forsvarsdepartementet. Evenes har i dag en tillatelse til 30 000 kg KOF/sesong til baneavvisningsmateriale og 120 000 liter 100 % glykol til flyavising. I den nye utslippssøknaden Avinor har sendt Fylkesmannen i Nordland fremkommer følgende: «I dag er det hovedsakelig sivil lufttrafikk ved lufthavnen, men forsvaret planlegger etablering av fremskutt operasjonsbase for kampfly på Evenes innen 2021/2022. Konsekvensene av dette er ikke kartlagt, og er heller ikke hensyntatt i denne søknaden.» ([https://](https://www.fylkesmannen.no/PageFiles/877099/S%C3%B8knad%20om%20revidert%20utslippstillatelse%20-%20Harstad-Narvik%20lufthavn,%20Evenes.pdf)

www.fylkesmannen.no/PageFiles/877099/S%C3%B8knad%20om%20revidert%20utslippstillatelse%20-%20Harstad-Narvik%20lufthavn,%20Evenes.pdf)

Videre fremkommer det også at det i den krevende 2016/2017 sesongen ble benyttet 4 266 000 kg (4264 tonn) strøsand. I tillegg søkes KOF utslippet økt til 35 0000 kg. Omregning fra de ulike Aviformproduktene kan finnes på side 13. Ifølge opplysninger er ikke F16 sine motorer egnet for å få strøsand i seg og det må antas at heller ikke F35 sine er godt egnet for dette. Det ville vært interessant og sett hvor mye mer Aviform til baneavvisning, herunder taksebanen, som må til alene dersom strøsand ikke lengre skal benyttes for å øke friksjonen i kombinasjon med Aviform.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 24. mai 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Willfred Nordlund om bruk av strøsand når man opererer F-35.

F-16 har operert i Norge i mange år på baser der strøsand har blitt benyttet for å øke friksjonen på rullebanesystemet. Ifølge Forsvarsmateriell vil Forsvaret kunne operere F-35 på lik linje med F-16 i dag. Spesifikasjonskravene for F-35 tillater strøsand av en viss størrelse.

Det vil ikke være behov for å øke utslippstillatelsen for avisingskjemikalier som følge av bortfall av strøsand, da dette fortsatt kan benyttes.

SPØRSMÅL NR. 1648**Innlevert 23. mai 2018 av stortingsrepresentant Sandra Borch****Besvart 31. mai 2018 av forsvarsminister Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Kan statsråden med ansvar for norske borgeres sikkerhet virkelig mene at å fjerne politiets helikopterberedskap og flytte nesten alle Hærens helikoptre fra Bardufoss vil styrke beredskapen i Nord?»

BEGRUNNELSE:

I et medieoppslag i fjor uttalte tidligere justis- og beredskapsminister

«La meg være helt tydelig: Det er fullstendig uaktuelt å svekke beredskapen i nord».

Se: <https://www.itromso.no/nyheter/2017/07/27/%E2%80%93Uaktuelt-%C3%A5-svekke-beredskapen-i-nord-15074641.ece>

En mer åpenbar valgkampbløff er det knapt mulig å komme med. Nå innrømmer regjeringen selv at dagens transportberedskap for politiet ikke kan videreføres. Med dagens krise med flyambulansene er to av Forsvarets helikopter satt av til å støtte helsetjenestene. Med regjeringas forslag ville dette ikke vært mulig. Regjeringa kutter helikoptre på Bardufoss i en situasjon der Kystvakta fra før av står uten NH90. Hærsejefen har advart sterkt mot konsekvensene av å fjerne Hærens helikoptre.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 23. mai 2018 med spørsmål fra stortingsrepresentant Sandra Borch om flytting av Forsvarets Bell-helikopter.

Bakgrunnen for endringene i helikoptervirksomheten er at dagens fordeling av helikopter mellom Bardufoss og Rygge hverken gir fullverdig støtte til Hæren, Forsvaret sine spesialstyrker eller politiet. Vi prioriterer derfor å øke den operative evnen ved å samle flere helikoptre på Rygge som dedikert støtte til spesialstyrkene. Spesialstyrkene får med dette økt taktisk mobilitet.

Regjeringen tar beredskapssituasjonen i nord på alvor. Med nye redningshelikopter og kystvakthelikopter vil den totale helikopterkapasiteten i nord øke. Regjeringen ser også på muligheter for å øke helikopterberedskapen ytterligere gjennom innleie av sivile helikoptre. Politiet vil fortsatt kunne anmode om bistand i tråd med Bistandsinstruksen selv om dagens ordning med dedikert beredskap for Bell 412 bortfaller. Forsvaret bistår i dag midlertidig med to helikoptre til ambulansetjenesten i nord. Det vil også i fremtiden være mulig å omdisponere Forsvarets helikoptre fra sør for å støtte sivile behov i nord, dersom situasjonen krever det.

SPØRSMÅL NR. 1649**Innlevert 24. mai 2018 av stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan****Besvart 1. juni 2018 av kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Hva er årsaken til arbeidet med statlig plan for E39 Lyngdal Vest - Ålgård trekker slik ut i tid, og når vil departementet ferdigstille arbeidet slik at Nye Veier kan ta prosjektet videre?»

BEGRUNNELSE:

Nye Veier skal bygge ny E-39 fra Lyngdal Vest til Ålgård. Kommunene valgte å la staten forestå planarbeidet fordi dette planarbeidet involverte mange kommuner, og man

hadde en forventning om at en statlig plan ville redusere tiden på planarbeidet.

Alt ligger nå til rette for at Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal kunne fastsette planprogrammet slik at Nye Veier kan overta prosjektet og komme videre med reguleringsplan, grunnerverv og anleggsarbeid. Det er nå viktig at det ikke blir noen unødvendige stopp i framdriften, men at man raskt kan komme videre i arbeidet.

Svar:

Etter anmodning fra Samferdselsdepartementet, besluttet Kommunal- og moderniseringsdepartementet i mai 2016 at arbeidet med kommunedelplan for Lyngdal Vest – Sandnes skulle gjennomføres som statlig plan. Etter drøftinger med Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet fant Kommunal- og moderniseringsdepartementet at det på daværende tidspunkt ikke kunne konkluderes med at den såkalte Jærinja skulle tas med i kommunedelplanarbeidet. Dette skulle beslutes i forbindelse med fastsettelse av planprogrammet, etter at programmet hadde vært på høring. Samtidig ga Kommunal- og moderniseringsdepartementet føringer om at det måtte gjennomføres supplerende utredninger av Jærinja, som ellers ville vært naturlig å gjøre i en konseptvalgutredning (KVU), spesielt nytte-/kostvurderinger.

Et forslag til planprogram var på høring i mars-april 2017. Som følge av innspill i høringsperioden, foreslo Statens vegvesen i oktober 2017 å vurdere en ny indre korridor på strekningen Moi-Bue, da dette ble vurdert som en rimeligere løsning enn opprinnelig indre korridor på den aktuelle strekningen. Etter anmodning fra Samferdselsdepartementet ga Kommunal- og moderniseringsde-

partementet tilslutning til at et revidert planprogram for den nye korridoren kunne sendes på høring. Høringen ble gjennomført i november 2017.

Som statlig planmyndighet er det Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i dialog med berørte departement, som fastsetter planprogrammet. I februar i år oversendte Statens vegvesen sitt forslag til endelig planprogram til Samferdselsdepartementet, med tilrådning av hvilke korridorer som bør utredes videre. Samferdselsdepartementets vurdering vil være et viktig underlag for fastsettelsen. Saken er fortsatt til vurdering i Samferdselsdepartementet, og jeg kan derfor ikke si noe konkret om når programmet vil bli fastsatt.

Arbeidet med den statlige kommunedelplanen for E39 Lyngdal Vest – Ålgård har høy prioritet i Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dette er imidlertid et svært omfattende planleggingsarbeid, som berører to fylker og 11 kommuner, og som pr. i dag har en forventet investeringskostnad på mellom 25 og 35 mrd. kr. Det er derfor viktig at vi har et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, og at vi bruker den tiden som er nødvendig før vi gjennom fastsettelse av planprogrammet fatter avgjørende beslutninger for den videre planprosessen.

SPØRSMÅL NR. 1650

Innlevert 24. mai 2018 av stortingsrepresentant Geir Adelsten Iversen

Besvart 30. mai 2018 av klima- og miljøminister Ola Elvestuen

Spørsmål:

«Hva har statsråden gjort for å få ned ørnebestanden på steder hvor ørn gjør stor skade på rein og vil statsråden sørge for at rovdyrpresset blir redusert framover, særlig når det gjelder havørn og kongeørn?»

BEGRUNNELSE:

Langs hele kysten av Finnmark er det en stor økning av havørn. Folk ser daglig ørn i bygdene og mange innbyggere på tettstedene langs kysten har mistet kjæledyr og spesielt katter som er tatt av havørn.

Jeg bor på kysten av vest Finnmark og opplever daglig å se havørn. På en tur mellom Hasvik og Sørvær som er 4 mil teller vi ofte et 10 - 20 havørn.

Reinen er nå kommet til kysten og kalvinga er godt i gang. I går fikk jeg kjennskap til en dyretragedie hvor ei havørn prøvde å ta en nyfødt kalv og simla kjempet for å unngå dette. Denne hendelsen ble filmet av folk som

var i nærheten. En reineier opplevde å miste mange nyfødte kalver i løpet av et par dager og dette er slik det er. De fleste reineiere opplever at de mister nyfødte kalver på grunn av at det har vært en stor økning av antall havørner langs kysten.

Det har vært spurt om dette med for mye ørn tidligere, men det ser ikke ut til at denne problemstillingen blir tatt på alvor.

Reineier har lov til å skyte ørn om en tar ørna mens den dreper kalv. Reineier har da bevisbyrden og risikerer å bli håndtert som miljøkriminell hvis ikke bevisene holder mål.

Svar:

Stortinget har fastsatt et bestandsmål for kongeørn på 850 – 1200 hekkende par. Dette tilsvarer omtrent så mange kongeørnpar det er plass til i Norge, eller en såkalt mettet bestand. Populasjonen har vært stabil over flere år,

og er godt innenfor bestandsmålsintervallet. Det er altså ikke aktuelt med noen større reduksjon av kongeørnbestanden.

I kongeørnbestanden finnes også et større antall unge ikke-etablerte individer, som står klare til å ta over ledige områder. Dette betyr at skadefelling av en eller flere kongeørn kan ha en svært kortvarig effekt.

Eksisterende kunnskap kan tyde på at det kun er enkelte individer av kongeørn som gjør stor skade på husdyr og tamrein. Et tilfeldig uttak av kongeørn kan dermed ha svært liten eller ingen tapsreducerende effekt. Derfor rettes skadefelling mot de individer som gjør stor skade. Det er også uklart i hvor stor grad andre bakenforliggende årsaker kan medføre større tap i enkelte områder, slik som eksempelvis sykdommer og beiteforhold.

Det er behov for økt kunnskap om kongeørnas rolle i dette og hvordan andre faktorer spiller inn. Dette mener jeg det er viktig å gjøre noe med. Det er derfor startet opp videre forskning på Fosen i Trøndelag, og tilsvarende skal også igangsettes i Troms. Jeg håper reindriften stiller seg positive til å delta i et slikt prosjekt, og at vi kan finne mest mulig effektive løsninger for både å bevare kongeørnbestanden og redusere tapene av beitedyr.

Det er ikke dokumentert at havørn gjør skade på tamrein i Norge, og havørn er dermed heller ikke ansett å være noen særlig utfordring. Samtidig er det enkelte som mener at havørn likevel kan ha betydning for skadeomfanget, særlig fordi havørn kan konkurrere bort kongeørn fra sine bytter og dermed gjøre at kongeørn tar flere dyr. En reduksjon av havørnbestanden slik representanten Iversen etterlyser ser jeg ikke som aktuelt, men havørn vil bli inkludert i den videre forskningen på dette området.

